MOMO

MICHAEL ENDE

MŐRA

MADÁRFEJŰEK TÁRSASÁGA

NNCL1084-465v1.0

Michael Ende

MOMO

avagy
furcsa történet
az időtolvajokról s a gyermekről,
aki visszahozta az embereknek
az ellopott időt

Sugarad mindent fénybe von.
Honnan jön, nem tudom.
Olyan közelről s olyan messziről.
Neved nem ismerem.
Bárhonnan sütsz az ég felől:
Ragyogj, kis csillag, fényesen!
(RÉGI ÍR GYERMEKDAL NYOMÁN)

MESEREGÉNY
MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Michael Ende: Momo

K. Thienemanns Verlag, Stuttgart © 1973 bei K. Thienemanns
Verlag in Stuttgart

Fordította Kalász Márton
© Kalász Márton, 1986 Hungarian translation

A szerző rajzaival

Kilenc éven felülieknek

ISBN 963 11 5070 4

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest
Felelős kiadó: Sziládi János igazgató
Felelős szerkesztő: Ambrus Éva
A szöveghűséget ellenőrizte: Veressné Deák Éva
Műszaki vezető: Szakálos Mihály
Képszerkesztő: Gáspár Imre
Műszaki szerkesztő: Deák Ferencnc
31 700 példány – Terjedelem: 16,5 (A/5) ív – IF 5651

TARTALOM

ELSŐ RÉSZ
Momo és barátai

Első fejezet
A nagy város meg a kicsi lány

Második fejezet
Különös képesség s egészen közönséges veszekedés

Harmadik fejezet
A játék vihar és a valódi zivatar

Negyedik fejezet
A hallgatag öreg és a szószapora fiatal

Ötödik fejezet
Történetek sokaknak és történetek egynek

MÁSODIK RÉSZ
A szürke urak

Hatodik fejezet
Rossz a számítás, mégis beválik

Hetedik fejezet
Momo meglátogatja barátait, őt az ellenség látogatja meg

Nyolcadik fejezet
Sok-sok álmodozás és némi kétely

Kilencedik fejezet
A jó gyűlés elmarad, a rosszat megtartják

Tizedik fejezet
Vad üldözés, nyugodt menekülés

Tizenegyedik fejezet

A gonoszak jóra váltják a rosszat

Tizenkettedik fejezet
Momo eljut oda, ahonnan az idő jön

HARMADIK RÉSZ
Az idővirágok

Tizenharmadik fejezet
Ott egy nap, itt egy év

Tizennegyedik fejezet
Egyél, ne kérdezz!

Tizenötödik fejezet
Még meg sem találta, már elveszítette

Tizenhatodik fejezet
Baj baj hátán

Tizenhetedik fejezet
Félj, de légy bátor!

Tizennyolcadik fejezet
Aki előre lát, és nem néz vissza

Tizenkilencedik fejezet
Dönteni keli végre!

Huszadik fejezet
Az üldözők üldözése

Huszonegyedik fejezet
A vég és az új kezdete

A szerző rövid utószava

ELSŐ RÉSZ
MOMO ÉS BARÁTAI

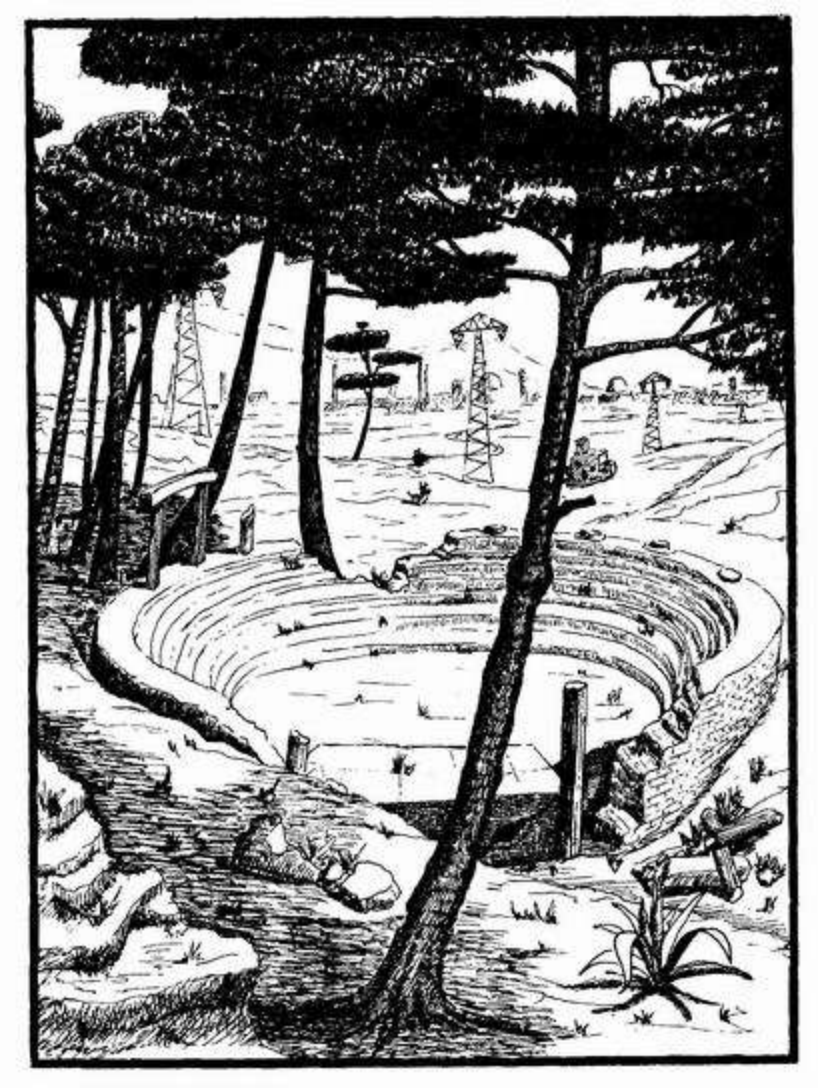

ELSŐ FEJEZET

A nagy város meg a kicsi lány

Régi, régi időkben, amikor az emberek még egészen más nyelveken beszéltek, a melegebb országokban már voltak nagy és pompás városok. Emelkedtek ott császárok és királyok palotái, voltak széles utak, szűk utcák, girbegurba kis közök, álltak ott fényes templomok, arany meg márvány istenszobrok bennük, zsibongtak tarka piacok, ahol a világ minden tájáról érkezett árut kínáltak, s szép tágas terek, ahol az emberek összeverődtek, hogy minden újságot megtárgyaljanak, szónoklatokat mondjanak vagy hallgassanak. S voltak ott mindenekelőtt nagy színházak.

Ezek a színházak olyanok voltak, amilyen még ma is a cirkusz, épp csak kőtömbökből voltak összerakva. A nézőknek szánt ülések, akárcsak egy hatalmas tölcsérben, lépcsőszerűen helyezkedtek el. Föntről nézve ezeknek az építményeknek egyike kör alakú volt, másika ovális, megint másika tágas félkör alakú. Úgy hívták őket, hogy amfiteátrum.

Voltak köztük akkorák, akár egy futballstadion, s voltak kisebbek, olyanok, ahova csak néhány száz néző fért be. Voltak előkelőek, oszlopokkal s szobrokkal díszítettek, és voltak egyszerűek s dísztelenek. Tetejük nem volt ezeknek az amfiteátrumoknak, minden a szabad ég alatt játszódott. Az előkelő színházakban épp ezért aranyhímzésű szőnyegeket feszítettek az ülések fölé, hogy a közönséget az izzó napfénytől s a futó esőktől megvédjék. Az egyszerűbb színházakban e szolgálatot a gyékény- meg szalmaszőnyegek tették meg. Egyszóval: minden színház olyan volt, amilyet az emberek megengedhettek maguknak. Színházat azonban mindenki akart, hiszen szenvedélyes hallgatók és nézők voltak mindannyian.

S amíg a megható vagy akár komikus eseményekre figyeltek, amiket a színpadon előadtak nekik, úgy érezték, mintha e csupán eljátszott élet titokzatos módon valóságosabb volna, mint az övék, a mindennapi. S szerettek erre a másik valóságra odafigyelni.

Évezredek múltak el azóta. Az akkori nagy városok szertehulltak, a templomok s a paloták romba dőltek. Eső, szél, hőség és fagy megkoptatta a köveket, üreget vájt beléjük, s a nagy színházaknak is csupán romjai állnak. A málló falakban ma csupán a kabócák mondják egyhangú éneküket, mintha csak a föld álmában szuszogna.

De néhány e régi, nagy városok közül megmaradt nagy városnak mind a mai napig. Az élet persze más lett bennük. Az emberek autón, villamoson járnak, telefonjuk, villanyvilágításuk van. De az új épületek közt itt meg ott még áll egy-egy oszlop, kapu, faldarab vagy akár egy amfiteátrum ama régi időkből.

Momo története ilyen városban esett meg.

Kint e nagy város déli szegélyén, ahol a földek kezdődnek, s a viskók meg házak egyre szegényesebbek, egy pineaerdőcskébe rejtve kis amfiteátrum romja hever. Azokban a régi időkben se volt az előkelőek közül való, már akkor is amolyan szegény emberek színháza volt. Napjainkban, vagyis abban az időben, amikor Momo története kezdődik, a romról már mindenki megfeledkezett. Csak néhány régészprofesszor tudott róla, de nem törődtek különösen vele, hisz már nem volt mit kiásni rajta. Látványosság se volt, hogy így a nagy város más romjaival vetekedhetett volna. Turisták is csak elvétve tévedtek ide, mászkáltak a fű

benőtte üléseken, hangoskodtak, fényképeztek, s odébbálltak. Majd visszatért a csönd a csupa kő kör alakba, s a kabócák vég nélküli énekük következő strófájára hangoltak, ami semmiben sem különbözött az előzőektől.

Valójában csak a közvetlen környéken élő emberek ismerték a különös kerek építményt. Itt legeltették kecskéiket, a gyerekek futballoztak a kör alakú téren, s olykor este szerelmespárok találkoztak.

Egy nap azonban híre ment az emberek közt, hogy a romokban újabban valaki lakik. Egy gyermek, kislány valószínűleg. Olyan pontosan mindazonáltal nem lehet megmondani, mivel kicsit furcsán öltözik. Momo vagy valami hasonló a neve.

Momo külső megjelenésre valóban kicsit különös volt, s olyan emberekre, akiknek fontos a tisztaság s a rend, alighanem riasztóan hatott. Kicsi volt, s eléggé sovány, úgyhogy legjobb akarattal se lehetett megmondani, nyolcesztendős-e épp, vagy már tizenkettő. Vad, koromfekete hajfürtjei voltak, borzasak, mintha soha fésűt vagy ollót nem láttak volna. Nagyon nagy, gyönyörű s ugyancsak koromfekete szeme volt, lába szintén koromfekete, hisz csak mezítláb járt. Csak télen viselt néha cipőt, akkor is két felemást, ami sehogy se illett össze, s túlságosan nagy is volt. Ez úgy adódott, hogy Momónak semmije se volt, csak az, amit talált valahol, vagy ajándékba kapott valakitől. Szoknyája mindenféle tarka rongyból volt összevarrva, s a bokájáig ért. Hozzá ócska, túlságosan bő férfikabátot viselt, ujját a csuklójánál föltűrte. Levágni Momo nem akarta, hiszen előrelátó volt, s arra gondolt, hogy majd még nőni fog. S ki tudja, szert tehet-e újból ilyen szép és sokzsebű, hasznos kabátra.

A színházrom fű benőtte színpada alatt akadt néhány félig beomlott kamra, ezekbe a külső fal egy lyukán át lehetett bejutni. Itt rendezkedett be Momo. Egy nap déltájt néhány férfi meg asszony jött oda a környékről, s megpróbálták Momót kifaggatni. Momo szemben állt velük, ijedten nézett rájuk, félt, hogy elkergetik innen. De hamar észrevette, hogy barátságos emberek. Szegények voltak ők is, s ismerték az életet.

– Szóval tetszik itt neked – mondta az egyik férfi.

– Igen – válaszolt Momo.

– S itt is akarsz maradni?

– Igen, itt.

– De nem várnak téged sehol?

– Nem.

– Úgy gondolom, nem kellene neked hazamenned?

– Én itt vagyok itthon – bizonygatta szaporán Momo.

– Honnan jössz, gyermekem?

Momo a kezével bizonytalan mozdulatot tett, mintha a távolba mutatna.

– Kik a szüleid? – kérdezte tőle a férfi.

A gyermek tanácstalanul nézett rá is s a többi emberre is, aztán csöppet megvonta a vállát. Az emberek egymásra pillantottak és sóhajtottak.

– Ne félj – mondta a férfi –, nem akarunk elűzni innen. Segíteni akarunk.

Momo némán bólintott, de még nem hitte el egészen.

– Azt mondod, Momo a neved, ugye?

– Igen.

– Szép név, de én még ilyet nem hallottam. Ki adta neked ezt a nevet?

– Én – mondta Momo.

– Magad nevezted el magadat?

– Igen.

– Mikor születtél?

Momo töprengett, s végül azt mondta:

– Ameddig én visszaemlékszem, mindig itt voltam.

– Nincsen nénikéd, bácsikád, nagymamád, egyáltalán családod, ahova elmehetnél?

Momo ránézett a férfira, s hallgatott egy darabig. Aztán azt dünnyögte:

– Én itt vagyok itthon.

– Persze – mondta a férfi –, de hisz te gyerek vagy. Egyáltalán hány éves lehetsz?

– Száz – mondta Momo tétovázva.

Az emberek nevettek, azt hitték, tréfál.

– No, komolyan, hány éves vagy?

– Százkettő – felelt Momo, kicsit még bizonytalanabbul. Eltelt egy kis idő, mire az emberek észrevették, hogy a gyermek csak néhány számnevet tud, amiket hallott valahol, elképzelni róluk azonban semmit se tudott, hiszen nem tanította meg számolni senki.

– Ide hallgass – mondta a férfi, a többiekkel való tanácskozás után –, mit szólnál, ha elmondanánk a rendőrségnek, hogy itt vagy. Ők egy otthonba vinnének, ott lenne mit enned, lenne ágyad, megtanulnál számolni, olvasni meg írni, s még sok minden mást. Mi a véleményed, hm?

Momo ijedten nézett rá.

– Ne – mormogta –, oda nem akarok. Ott már voltam egyszer. Más gyerekek is voltak ott. Rács volt az ablakokon. Mindennap megvertek bennünket, de nagyon igazságtalanul. Én akkor éjszaka átmásztam a falon, és megszöktem. Oda nem akarok visszamenni.

– Ezt megértem – mondta egy idős ember, és bólintott. A többi ember is megértette, és bólintott.

– No, jó – mondta egy asszony –, de hát te még olyan kicsi vagy. Valakinek gondoskodnia kell rólad.

– Én gondoskodom – mondta Momo megkönnyebbülten.

– Csak hát sikerül-e? – kérdezte az asszony.

Momo egy darabig hallgatott, majd halkan azt mondta:

– Nekem nem kell sok.

Az emberek megint egymásra pillantottak, sóhajtottak és bólintottak.

– Tudod mit, Momo – vette át ismét a szót a férfi, aki legelőször beszélt –, úgy gondoljuk, talán meghúzódhatnál valamelyikünknél. Igaz, nekünk is mindannyiunknak kevés a helyünk, legtöbbünknek csomó gyereke van, akik enni akarnak, de úgy gondoljuk, ahol ennyi van, még egy elfér. Mi a véleményed, hm?

– Köszönöm – mondta Momo, s most első ízben elmosolyodott –, nagyon köszönöm! De nem egyeznétek inkább bele, hogy itt lakjam?

Az emberek soká tanakodtak, s végtére beleegyeztek. Hiszen a gyermek itt éppen úgy ellakhatik, gondolták, s majd mindnyájan együtt gondját viselik, amúgy is egyszerűbb együtt, mint egynek külön.

Mindjárt hozzá is fogtak, a félig beomlott kőkamrát, amiben Momo lakott, kitakarították, rendet tettek, amennyire lehetett. Volt köztük egy kőműves, az kőből még kis tűzhelyet is rakott. Rozsdás kályhacsövet is szereztek valahonnan. Egy idős asztalos néhány ládadeszkából asztalt meg két széket eszkábált. S végül az asszonyok kiszolgált, cikornyas vaságyat, alig szakadozott matracot s két takarót hoztak. A színpad alatti kőlyukból lakályos kis szobácska lett. A kőművesnek művészi képessége is volt, végül szép, virágos képet festett a falra. Még a keretet meg a szöget is hozzáfestette, amin a kép lógott.

Aztán jöttek az emberek gyermekei, elhozták, ami fölös élelmük volt, ki egy darabka sajtot, ki egy cipócska kenyeret, valaki gyümölcsöt és így tovább. S mivel nagyon sok gyermek volt, ezen az estén annyi összegyűlt, hogy valóságos kis ünnepet ülhettek mindnyájan az amfiteátrumban a kis Momo beköltözésének tiszteletére. Olyan vidámságos ünnep volt, amilyennel csak szegény emberek tudják megbecsülni egymást.

Így kezdődött a kis Momo s a környéken lakó emberek barátsága.

MÁSODIK FEJEZET

Különös képesség
s egészen közönséges veszekedés

Mostantól jól ment sora Momónak, neki mindenképp úgy tetszett. Mindig akadt mit ennie, egyszer bővebben, másszor szűkösebben, ahogyan épp adódott, meg amit az emberek nélkülözni tudtak. Fedél volt a feje fölött, ágya volt, s ha hideg idő járta, begyújthatott. S ami a legfontosabb: sok jó barátja volt.

Azt gondolhatnók, hogy Momo egyszeriben meglelte élete nagy szerencséjét, hogy ilyen barátságos emberekre akadt – Momo maga mindenképp így gondolta. Csakhogy az emberek is hamar észrevették, hogy nekik sem kisebb a szerencséjük. Szükségük volt Momóra, s ámultak, hogyan voltak meg eddig nélküle. S minél tovább élt velük a kislány, annál nélkülözhetetlenebb lett nekik, annyira nélkülözhetetlen, hogy félni kezdtek, egy szép nap majd itt találja hagyni őket.

Így esett, hogy Momónak rengeteg látogatója volt. Valaki szinte mindig üldögélt nála, s élénken magyarázott neki. S akinek szüksége volt rá, de nem tudott elmenni hozzá, elküldött érte, hogy jöjjön el. S aki még nem vette észre, hogy szüksége van rá, annak azt mondták a többiek: "Eredj csak Momóhoz!"

Ez a mondat idővel bevett szólássá vált a környező emberek közt. Mint ahogy azt mondjuk: "Minden jót! – vagy: – Jó étvágyat! – vagy: – Tudja a jó ég! –, éppen úgy mondogatták mindenféle alkalommal: – Eredj csak Momóhoz!"

De hát miért? Netalán olyan hihetetlenül okos volt Momo, hogy mindenkit elláthatott volna jó tanáccsal? Mindig meglelte a megfelelő szót, ha valaki vigaszra szorult? Tudott bölcsen és igazságosan ítélkezni?

Dehogyis, ilyesmit Momo éppúgy nem tudott, akár a többi gyermek. Olyasmit tudott netalán Momo, ami az embereket jókedvre derítette? Tudott, mondjuk, szépen énekelni? Vagy valamilyen hangszeren játszani? Vagy – mivel mégiscsak amolyan cirkuszfélében lakott – tudott netalán táncolni vagy akrobatikus számokat bemutatni?

Nem, nem, ilyesmit se tudott.

Netán varázsolni tudott? Ismert valami titokzatos bűvigét, amivel minden gondot s bánatot elűzhetett? Tudott tenyérből olvasni vagy másképpen megjósolni a jövőt?

Dehogy, dehogy, semmi ilyesmi.

A kis Momo egyet tudott, ahogyan rajta kívül senki: hallgatni másokat. Nincs ebben semmi különös, mondhatja netán némelyik olvasó, hallgatni akárki tud.

Csakhogy ez tévedés. Valóban hallgatni a másikat csak igen kevés ember tud. S ahogyan Momo értett ehhez, annak a világon párja nem volt.

Momo úgy tudott hallgatni, hogy ostoba embereknek egyszeriben okos gondolatuk támadt. Nem mintha bármit szólt vagy kérdezett volna, ami a másikból előcsalogatta az okos választ, dehogy, ő csupán ült és hallgatott, teljes figyelemmel és odaadással. Közben nagy, sötét szeme a másikon függött, s az úgy érezte, hirtelen gondolatai támadnak, amelyekről soha sejtelme nem volt, hogy benne rejtőznek.

Úgy tudott figyelni, hogy tanácstalan, határozatlan emberek egyszeriben pontosan tudták, mit akarnak. A félénkek hirtelen szabadnak s bátornak érezték magukat. A boldogtalanok és

szorongok bizakodók és boldogok lettek. S ha valaki úgy hitte, élete célt tévesztett, s nincsen értelme, ő maga csupán egy a milliók közül, valaki, akin semmi se múlik, s egy szempillantás alatt pótolható, akár egy lyukas cserép – s elment, és mindezt elmondta Momónak, már azalatt, amíg beszélt, titokzatos módon megvilágosodott előtte, mekkora tévedésben volt, hogy úgy, ahogyan van, csak egyes-egyetlen az emberek közt, s éppen ezért a maga módján különösen fontos a világnak.

Így tudott Momo figyelni!

Egy nap két férfi jött az amfiteátrumba, halálosan összevesztek, s többé nem akartak beszélni egymással, habár szomszédok voltak. A többi ember azt tanácsolta nekik, eredjenek el Momóhoz, mert mégiscsak lehetetlen, hogy szomszédok egymással haragban éljenek. A két férfi eleinte nem akart, végül kényszeredetten engedtek.

Most tehát itt ültek az amfiteátrumban, némán, ellenségesen, egyik az innenső oldalán a kőülés sornak, a másik a túlfelőlin, s komoran maguk elé meredtek.

Az egyik a kőműves volt, aki a kályhát építette s a virágos képet festette Momo "lakószobájába". A neve Nicola volt, erős ember hírében állt, s fekete, jól pödrött bajuszt viselt. A másikat Ninónak hívták. Ő sovány volt, s valahogy mindig fáradtnak tetszett. Nino egy kis vendéglőt bérelt a város szélén, inkább csak néhány öregember üldögélt nála, egész este legföljebb pohár bort ittak meg, s az emlékeiken kérődztek. Nino és jól megtermett felesége szintén Momo barátai voltak, s nemegyszer jóféle ennivalót hoztak neki.

Momo észrevette, hogy a két ember haragszik egymásra, s hirtelen nem tudta, melyikhez lépjen oda először, hogy egyiket se bántsa meg. Végül azonos távolságra a kettőtől leült a kőszínpad peremére, s hol az egyikre nézett, hol a másikra. Egyszerűen várta, hogy mi lesz. Vannak dolgok, amikhez idő kell – s Momo semminek se volt olyan bővében, mint az időnek.

A két ember soká elült így, aztán Nicola egyszer csak fölállt, és azt mondta:

– No, én megyek. Én kinyilvánítottam a jó szándékomat azzal, hogy idejöttem. De láthatod, Momo, ez itt makacs, mint az öszvér. Minek várakozzak tovább?

S megfordult, hogy valóban elmenjen.

– Persze, eredj csak, tűnj el! – kiáltott utána Nino. – Ide se kellett volna jönnöd. Csak nem békélek meg egy gonosztevővel!

Nicola megfordult. Arca a haragtól bíborvörös volt.

– Ki a gonosztevő? – kérdezte fenyegetően, s újra visszajött. – Mondd még egyszer!

– Ahányszor csak kívánod! – kiáltott Nino. – Azt hiszed, mert olyan erős és durva vagy, senki se meri szemedbe mondani az igazságot? Én, én a szemedbe mondom, és mindenkinek, aki csak hallani akarja! Igenis, rajta, gyere csak és ölj meg, ahogyan egyszer már szándékodban volt!

– Bár megtettem volna! – üvöltött Nicola, s kezét ökölbe szorította. – Láthatod, Momo, hogyan hazudik, és rágalmazza az embert! Én épp csak galléron ragadtam, s belelöktem a mosogatóvíz tócsájába, a bűnbarlangja háta mögött. Abban még egy patkány se fulladna meg. – Megint Nino felé fordult, s azt kiáltotta: – Sajnos még élsz, amint az ábrád mutatja!

Vad szitkokkal estek egymásnak, Momo nem is értette, miről van szó, miért keseredtek neki annyira. Lassan kiderült, hogy Nicola csakis azért követte el szégyenletes tettét, mert Nino

előbb néhány vendég szeme láttára pofon ütötte. Annak előtte persze az történt, hogy Nicola ripityára akarta törni Nino egész berendezését.

– Ebből egy szó sem igaz! – védekezett elkeseredetten Nicola. – Egyetlen kancsót vágtam a falhoz, az is már meg volt repedve!

– De az *én* kancsóm volt, érted? – replikázott Nino. – S egyáltalán mi jogon hajigálsz?

Nicolának úgy tetszett, nagyon is jogosan hajigált, hiszen Nino őt kőművestisztességében sértette meg.

– Tudod, mit mondott rólam? – mondta Momónak. – Azt mondta, képtelen vagyok egy egyenes falat fölhúzni, mert éjjel-nappal részeg vagyok. S hogy már a dédapám is ilyen volt, ő építette ilyen ferdére a pisai tornyot!

– De Nicola – szólt Nino –, hiszen az csak tréfa volt.

– Szép kis tréfa! – duzzogott Nicola. – Ilyenen én nem tudok kacagni.

Kiderült azonban, hogy Nino csupán megfizetett Nicola tréfájáért. Egy reggel ugyanis pipacspiros betűvel ez állt Nino ajtaján: "Aki belép ide, káros, mert becsapja a csapláros!" Ezt viszont Nino nem találta mulatságosnak.

Egy darabig halálosan komolyan azon veszekedtek, melyikük tréfája sikerült jobban, s megint csak haragra gerjedtek. De hirtelen elhallgattak.

Momo nagy szemével nézte őket, s egyikük sem tudta igazán, miért néz így. Mulat vajon rajtuk magában? Vagy szomorkodik? Arca nem árulta el. De a két férfinak egyszerre csak úgy tetszett, mintha tükörben látná magát, s elröstellték magukat.

– Jó – szólt Nicola –, lehet, hogy nem kellett volna effélét az ajtódra írnom, Nino. Nem is tettem volna meg, ha te nem vonakodol azzal a pohár borral kiszolgálni engem. Ezzel a törvényt sértetted meg, érted? Mert én mindig rendesen fizettem, és nem volt okod, hogy így bánj velem.

– Mi az, hogy nem volt! – viszonozta Nino. – Már nem is emlékszel arra a bizonyos dologra a Szent Antallal? Ugye, ebbe belesápadtál?! Ugyanis úgy átejtettél, ahogyan a nagykönyvben meg van írva, ilyesmit pedig én nem nyelek le.

– Én téged?! – kiáltott Nicola, s ököllel a fejét csapkodta. – Inkább megfordítva volt! Te akartál engem becsapni, csak nem sikerült!

A dolog úgy esett: Nino kis vendéglőjében egy Szent Antalt ábrázoló kép függött a falon. Színes nyomat volt, Nino egy képesújságból vágta ki valamikor és keretezte be.

Egy nap Nicola alkudni kezdett Ninóval erre a képre – állítólag azért, mert szépnek találta. S Nino az alkuban úgy sarokba szorította Nicolát, hogy az a rádióját ajánlotta föl cserébe a képért. Nino magában somolygott, hisz Nicola persze hogy ilyenformán rosszul járt. Megkötötték az üzletet.

Kiderült azonban, hogy a kép hátuljában egy papírpénz volt eldugva, amiről Nino mit se tudott. Most egyszeriben ő lett, aki rosszul járt, s ez méregbe hozta. Rövid szóval visszakövetelte Nicolától a pénzt, hiszen az nem szerepelt az alkuban. Nicola vonakodott, erre föl Nino nem akarta kiszolgálni. Így kezdődött a harag. Amint így most mindketten kezdetétől fölidézték az ügyet, egy darabig hallgattak.

Aztán Nino így szólt:

– Mondd meg becsületedre, Nicola, tudtál te már az alku előtt is a pénzről?

– Persze hogy tudtam, különben miért cseréltem volna?

– Akkor el kell ismerned, hogy becsaptál engem.

– Hogyhogy? Te valóban nem tudtál erről a pénzről?

– Becsületszavamra, nem!

– Nohát. Hiszen akkor te akartál becsapni engem. Hogyan kérhettél ilyen vacak újságpapirosért egy rádiókészüléket tőlem, hé?

– S te hogyhogy tudtál a pénzről, mi?

– Láttam, ahogy előző este egy vendég hálából odadugta a Szent Antalnak.

Nino az ajkába harapott.

– Nagy pénz volt?

– Se több, se kevesebb, mint amennyit a rádióm ért – válaszolt Nicola.

– Akkor a mi egész veszekedésünk – gondolkodott el Nino – csakis a Szent Antal miatt van, amit én az újságból kivágtam.

Nicola a fejét vakarta.

– Ha úgy vesszük, amiatt – dünnyögte –, szívesen visszaadom, Nino.

– Ugyan már! – szólt méltóságteljesen Nino. – Cserebere, fogadom, vissza többé nem adom! Csapj bele becsülettel.

Hirtelen nagyot nevettek mind a ketten. Lemásztak a kőlépcsőkön, a fű benőtte porond közepén találkoztak, megölelték egymást, megveregették egymás hátát. Aztán megölelték mindketten Momót, és azt mondták:

– Hálásan köszönjük!

Kis idő múltával elvonultak, Momo hosszan integetett nekik. Örvendett, hogy barátai megbékéltek egymással.

Másik alkalommal egy kisfiú hozta el neki a kanáriját, mert nem akart énekelni. Ez már nehezebb feladat volt Momónak. Egy egész héten át kellett figyelnie a madarat, míg az megint trillázni és ujjongani kezdett.

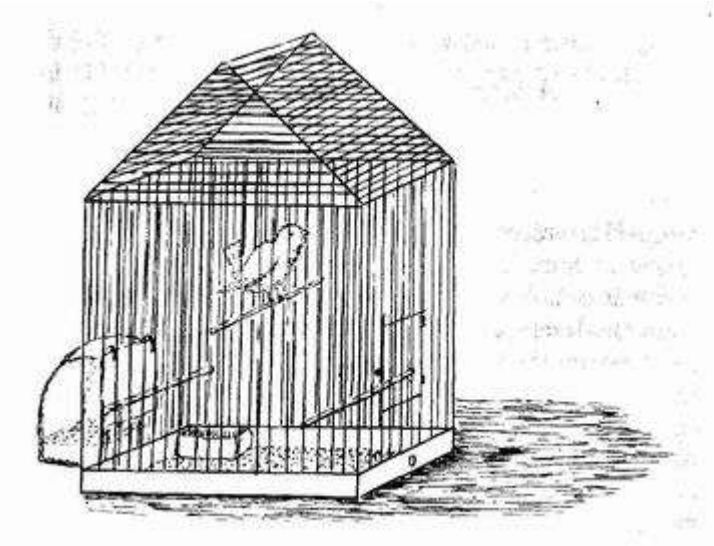

Momo mindenkit meghallgatott, kutyát, macskát, tücsköt, békát, még az esőt is, meg a szelet a fák lombjában. A maga módján minden őhozzá beszélt.

Egy-egy este, ha már minden barátja hazament, még soká üldögélt magában a régi színház köves körkörében, fölötte a csillagoktól villódzó ég boltozódott, ő meg csak hallgatta a nagy-nagy csöndességet.

Aztán úgy tetszett neki, mintha egy hatalmas fül közepében ülne, s ez a fül a csillagmindenségbe kihallgatózna. Olyan volt, mintha halk és mégis hatalmas muzsikát hallana, s ettől a szíve elszorult.

Ilyen éjszakákon különösen szép álmai voltak.

S aki még mindig azt hiszi, hallgatni valakit, valamit nem különös dolog, próbálja meg egyszer, ő is ilyen jól figyelne-e?

HARMADIK FEJEZET

A játék vihar és a valódi zivatar

Magától értetődik, hogy Momo nem tett különbséget felnőtt és gyerek közt. Mindenkit meghallgatott. A gyerekek azonban más okból is nagyon szerettek az amfiteátrumba jönni. Amióta Momo itt volt, úgy tudtak játszani, mint azelőtt soha. Semmi se volt unalmas egy pillanatig se. Nem azért, mintha Momónak jó ötletei lettek volna. Dehogy, Momo egyszerűen csak itt volt, és játszott velük. S éppen ezzel – ki tudja, hogyan – kapott szárnyra a gyerekek képzelete. Naponta találtak ki új játékokat, egyik szebb volt, mint a másik.

Egyszer egy fülledt, meleg nap vagy tíz-tizenegy gyerek üldögélt a kőlépcsőkön, Momóra vártak, aki kicsit elment valahova, kóborolt a környéken, ahogyan máskor is megtette. Az égen kövér, fekete felhők gyűltek. Hamarosan kiöntenek alighanem.

– Én inkább hazamegyek – mondta az egyik kislány, aki a testvérkéjét is magával hozta –, félek a villámtól meg az égzengéstől.

– És otthon? – kérdezte az egyik fiú, a szemüveges. – Otthon nem félsz?

– De – felelte a kislány.

– Akkor itt is maradhatsz – vélte a fiú.

A kislány megvonta a vállát, és bólintott. Egy idő után azt mondta:

– De hátha Momo nem is jön.

– Na és? – avatkozott bele egy másik, kicsit elhanyagolt külsejű fiú a beszélgetésbe. – Azért mi még játszhatunk valamit Momo nélkül is.

– Jó, de mit?

– Én se tudom. Valamit.

– Valami, az semmi. Kinek van ötlete?

– Nekem van – mondta egy kövér fiú vékony kislányhangon –, játszhatnánk olyat, hogy az egész rom egy nagy hajó, mi pedig ismeretlen tengereken járunk, és mindenféle kalandot megélünk. Én leszek a kapitány, te az elsőtiszt, te a természeti kutató, egy professzor, mivel ez egy kutatóhajóút, értitek? A többiek a matrózok.

– És mi, lányok, mi mik leszünk?

– Matróznők. Ez egy jövőben játszódó hajó.

Nagyon jó ötlet volt! Megpróbáltak játszani, de nemigen tudtak megegyezni, a játék megakadt. Rövid idő után megint csak ott ültek a kőlépcsőkön.

Ekkor jött Momo.

Az orrhullám magasra csapott. Az *Argó* nevű kutatóhajó halkan ingott le-föl a hullámtörésben, míg nyugodtan, teljes erővel haladva hatolt a déli koralltengerbe. Emberemlékezet óta nem vállalkozott rá hajó, hogy szelje e veszélyes vizeket, hiszen tele volt zátonnyal, korallsziklával, ismeretlen víziszörnyekkel. S mindenekelőtt itt volt az örök tájfun, a soha nem nyugvó forgószélvész. Nyughatatlanul vándorolt ide-oda ezen a tengeren, akár egy eleven, alamuszi lény, áldozatát kereste. Útja kiszámíthatatlan volt. S amit ez az orkán egyszer hatalmas karma közé kapott, többé nem eresztette el, míg gyufaszálnyi roncsokká nem tépte.

Persze az *Argó* nevű kutatóhajó különösképpen föl volt vértezve ez ellen a "vándor forgószélvész" ellen. Kék alamontból állt egészen, hajlékony és törhetetlen acélból, akár a tőr pengéje. S szokatlan eljárással egyetlen darabból öntötték, illesztés, hegesztés nélkül.

Mégis aligha lett volna más kapitánynak s más legénységnek bátorsága, hogy kitegye magát ekkora veszélynek. Gordon kapitánynak volt bátorsága. Büszkén tekintett a parancsnoki hídról matrózaira és matróznőire, akik mind tapasztalt szakemberei voltak sajátos területüknek. A kapitány mellett az elsőtiszt állt, neve Don Melú, tapasztalt tengerimedve, már százhuszonhét orkánt túlélt.

Valamivel hátrébb a fedélzeten Eisenstein professzor állt, az expedíció tudományos irányítója, vele két asszisztensnője, Maurin és Sara, bámulatos emlékezetével mindkettő egész könyvtárát pótolta a tudósnak. Mindhárman precíziós műszerükre hajoltak, s bonyolult tudósnyelvükön halkan tanácskoztak.

Tőlük valamivel oldalt, maga alá húzott lábbal a szép bennszülött Momosan ült. A kutató időnként a tenger sajátos részleteiről faggatta, s ő dallamos hula-dialektusában felelgetett, amit csak a professzor értett.

Az expedíció célja a "vándor tájfun" okának megtalálása volt, ha lehet, az elhárítása, hogy ez a tenger más hajóknak is majd hajózható legyen. De még minden nyugalmas volt, a viharnak semmi nyoma.

A kapitányt a figyelőhelyről érkező kiáltás ragadta ki hirtelen a gondolataiból.

– Kapitány! – kiáltott le kezéből tölcsért formálva a legény. – Vagy meghibbantam, vagy egy valóságos üvegszigetet látok amott elöl.

A kapitány és Don Melú tüstént távcsövet ragadott. Eisenstein professzor érdeklődve szintén közelebb jött az asszisztensnőivel. Csak a szép bennszülött lány maradt közönyösen ülve. Népének rejtélyes szokásai tiltották, hogy kíváncsiságát bevallja. Hamarosan elérték az üvegszigetet. A professzor kötélhágcsón lemászott a hajó külső falán, s rálépett az átlátszó felületre. Rendkívül síkos volt, Eisenstein professzornak alig sikerült a lábán megállnia.

A sziget egészen kerek volt, átmérője becslés szerint húsz méter. Közepe felé emelkedett, akár egy kupolatető. Mihelyt a professzor elérte a legmagasabb pontot, a sziget mélyében lüktető fényforrást vett tisztán észre.

Közölte megfigyelését a többiekkel, akik a hajókorlátnál állva feszülten várták.

– Eszerint – vélte Maurin, az egyik asszisztensnő –, föltehetőleg egy kelkapusztusz bisztrozinálissal van dolgunk.

– Lehet – felelte Sara, a másik asszisztensnő –, bár éppúgy lehet polluska tapetamasira.

Eisenstein professzor fölemelkedett, megigazította szemüvegét, és fölkiáltott:

– Az én nézetem szerint itt a közönséges strimfikusz izzadientusz egy válfajával állunk szemben! De ezt majd eldönthetjük, ha lentről megvizsgáltuk a dolgot.

Erre a három matróznő – különben mind a három világhírű sportbúvár – már búváröltözékben várakozva ugrott, s eltűnt a kéklő tengermélyben.

Egy ideig csupán buborékok jelentek meg a tenger felszínén, aztán hirtelen az egyik lány, Sara bukkant föl, s zihálva kiáltott:

– Egy óriásbomlaszról, más néven medúzáról van szó! A két társam a karjaiba szorult, nem tudják kiszabadítani magukat. Segítségükre kell sietnünk, amíg nem késő!

Ezzel a lány ismét eltűnt.

Száz békaember vetette magát tüstént, tapasztalt kapitányuk, Franco, más néven Delfin nyomán a vízbe. Iszonyatos harc indult meg a víz alatt, amelynek felszínét lassan elborította a tajték. De még ezeknek az alábukó férfiaknak sem sikerült kiszabadítaniuk a lányokat a rettenetes ölelésből. Az óriásmedúza ereje annál nagyobb volt.

– Valami – szólt asszisztensnőihez homlokát ráncolva a professzor –, valami kell hogy előidézze ezt a határtalan növekményt ebben a tengerben. Hiszen ez fantasztikusan izgalmas!

Időközben Gordon kapitány és első tisztje, Don Melú, tanácskozott, s meghozták döntésüket.

– Vissza! – kiáltott Don Melú. – Minden ember a fedélzetre! Kettébe vágjuk a vízi szörnyet, másképp nem tudjuk a lányokat kiszabadítani.

Delfin és békaemberei visszamásztak a fedélzetre. Az *Argó* előbb kicsit hátrált, aztán teljes erőből elindult előre, a medúza irányába. Az acélhajó orra olyan éles volt, akár a borotva. Hangtalanul, szinte minden érezhető rázkódás nélkül kettészelte az óriás bomlaszt.

Mindez a bomlasz karok közé szorult lányoknak nem volt épp veszélytelen, de Don Melú, az elsőtiszt hajszálra kiszámított mindent, s pontosan kettőjük közt haladt el. A medúza felek karjai lankadtan csüggtek alá, erejük nem volt többé, s a foglyok kicsavarodhattak belőlük.

Ujjongva fogadták őket a hajón. Eisenstein professzor odalépett a két lányhoz, s azt mondta:

– Az én hibám. Nem lett volna szabad leküldenem magukat. Bocsássanak meg, hogy miattam veszélybe kerültek.

– Nincs miért, professzor – válaszolt az egyik lány, és vidáman nevetett –, elvégre ezért vagyunk itt.

A másik lány hozzáfűzte:

– A veszély a mi hivatásunk.

Hosszabb párbeszédre azonban nem volt idő. A mentőakció miatt a hajó kapitánya egészen megfeledkezett róla, hogy a tengert figyelje. Így csak utolsó pillanatban vették észre, hogy a szemhatáron közben föltűnt a "vándor forgószélvész", s őrült sebességgel közeledett az *Argó* felé.

Az első hatalmas bukóhullám megragadta az acélhajót, és egy legalább ötven méter mély hullámvölgybe zúdította. Már ennél az első zúdulásnál egy kevésbé tapasztalt és bátor legénység, mint az *Argóé* volt, felerészben partra sodródik, másik fele egyszerűen elájul. Gordon kapitány azonban szétterpesztett lábbal állt a parancsnoki hídon, emberei szintén moccanatlanul helytálltak. Csupán a szép bennszülött Momosan, aki nem szokta meg az ilyen tengeri utakat, mászott be az egyik mentőcsónakba.

Néhány másodperc múlva az ég koromfekete volt. Ordítva, üvöltve vetette magát a hajóra a forgószélvész, toronymagasra fölhajította, aztán meg szakadéknál is mélyebbre. Úgy tetszett, dühe percről percre növekszik, mivel az acél *Argónak* csöppet se árthat.

A kapitány nyugodt hangon adta ki utasításait, az első tiszt harsányan adta tovább őket. Mindenki a helyén volt. Még Eisenstein professzor és asszisztensnői sem hagyták ott műszereiket. Kiszámították, a forgószélvész legbelső magja hol helyezkedhetik el, hiszen a felé kellett a hajónak haladnia. Gordon kapitány magában csodálta a tudósok hidegvérét, végül is az ilyen emberek nincsenek épp tegező viszonyban a tengerrel.

Az első villám cikázott alá, s eltalálta az acélhajót, amely persze hogy tüstént megtöltődött elektromos árammal. Amihez hozzáértek, abból szikra csapott ki. De erre hosszú hónapok

kemény gyakorlata után mindenki föl volt készülve az *Argón.* Ez már senkinek nem okozott meglepetést.

Csak hát a hajó vékonyabb részei, hajókötelek, vasrudak izzani kezdtek, akárcsak a villanyégő drótszálai, ez pedig megnehezítette a legénység dolgát, hiába húztak nyomban azbesztkesztyűt. De szerencsére a parázs éppolyan hamar ki is hunyt, hiszen most eső zúdult alá, akkora, amekkorát – Don Melút kivéve – még senki a résztvevők közül nem látott, olyan sűrű eső, hogy csakhamar az egész lélegzéshez szükséges levegőt lefojtotta. A legénység kénytelen volt búváröltözéket és légzőálarcot ölteni.

Villám villámra, mennydörgés mennydörgés után! Üvöltő vihar! Toronymagas hullámok, fehér tajték!

Méterről méterre küzdötte magát az *Argó* előre, valamennyi gép teljes erőbedobással dolgozott, szembeszállva a tájfun ősi erejével.

A gépészek, a fűtők a kazánház mélyében emberfölötti munkát végeztek. Hozzákötötték magukat egy-egy kötélvéghez, hogy a hajó iszonyú forgása, hánykódása be ne lökje őket a gőzkazán nyitott lángtorkába.

Végre elérték a forgószélvész legbelső magvát. De micsoda látvány tárult ott éléjük!

A tenger felszínén, amely itt bent tükörsima volt, mivel a vihar ereje minden hullámot egyszerűen elsöpört, valami hatalmas lény járta táncát. Fél lábon állt, fölfelé egyre vastagodott, valóban olyan volt, akár egy hegy nagyságú pörgőcsiga. Olyan sebességgel forgott maga körül, hogy részleteiből fölfedezni bármit képtelenség lett volna.

– Egy zsum-zsum gumilasztikum! – kiáltott föl a professzor lelkesen, két kézzel fogva szemüvegét, amit a zuhogó eső egyre le akart sodorni az orra hegyéről.

– Megmagyarázná bővebben is? – dünnyögött Don Melú. – Mi csak egyszerű tengerészek vagyunk, és...

– Ne zavarja most a professzort a kutatásban! – vetette közbe Sara asszisztensnő. – Ez soha vissza nem térő alkalom. Ez a pörgő lény valószínűleg a föld legrégibb korszakából való. Legalább egymilliárd éves. Ma már csak a mikroszkopikus szintű torzulása létezik, amit néha a paradicsommártásban, még ritkábban a zöld tintában találunk. Egy ilyen nagyságú példány ma már valószínűleg egyedüli a fajtájában, több nemigen létezik.

– De mi azért vagyunk itt – kiáltott a kapitány a vihar üvöltésén át –, hogy az "örök tájfun" okát megszüntessük! A professzor tehát mondja meg, hogyan állíthatjuk meg ezt az izét itt.

– Ezt bizony én se tudom - mondta a professzor. – A tudománynak eddig nem volt alkalma rá, hogy földerítse.

– Rendben – szólt a kapitány –, akkor előbb rálövünk, aztán majd meglátjuk, mi lesz.

– Micsoda kár! – panaszkodott a professzor. – Egy zsum-zsum gumilasztikum utolsó példányára rálőni!

A kontrafikciós ágyú azonban már ráirányult az óriási pörgőcsigára.

– Tűz! – vezényelt a kapitány.

Egy kilométer hosszú szúróláng vágott ki az ikercsőből. Hallani persze semmit se lehetett, hiszen a kontrafikciós ágyú tudvalevőleg proteinnel működik.

A világítólövedék a zsum-zsum felé szállt, a hatalmas forgószélvész azonban megállította, elirányította, úgyhogy egyre nagyobb sebességgel megkerülte néhányszor a képződményt, majd hirtelen magasba röppent, s eltűnt a fekete felhőkben.

– Hiába minden! – szólt Gordon kapitány. – Okvetlenül közelebb kell férkőznünk ehhez a valamihez.

– Közelebb aztán nem jutunk! – kiáltott vissza Don Melú. – A gépek már teljes gőzzel működnek. De ez is csak arra elég, hogy a vihar vissza ne sodorjon bennünket.

– Van javaslata, professzor? – érdeklődött a kapitány.

Eisenstein professzor csak a vállát rándította, asszisztensnői is tanácstalanok voltak. Úgy tetszett, az expedíciót eredmény nélkül kell félbeszakítaniuk.

Ebben a pillanatban valaki megérinti a professzor karját. A szép bennszülött lány volt.

– Malumba! - mondta bájos arckifejezéssel. – Malumba oiszitu szono! Erveini szamba inzaltu lolobindra. Kramuna heu beni beni szadogau.

– Babalu? – kérdezte ámulva a professzor. – Dida maha fenioszi intu ge doinen malumba?

A szép bennszülött lány hevesen bólintott, s azt felelte:

– Dod um aufu szulamat vavada.

– Oi, oi – mondta a professzor, s gondterhelten állat simogatta.

– Mit akar a lány? – érdeklődött az elsőtiszt.

– Azt mondja, tudja népének egy ősrégi dalát – magyarázta a professzor –, azzal el lehet altatni a "vándor tájfunt", ha akad valaki, aki el meri énekelni.

– Ne kacagtasson! – dohogott Don Melú. – Altatódal egy ilyen orkánnak?

– Ön mit gondol róla, professzor? – kérdezte Sara asszisztensnő. – Lehetséges volna ilyesmi?

– Ne ítéljünk elhamarkodottan – mondta Eisenstein professzor. – A bennszülöttek hagyományában sokszor találunk igaz magra. Lehet, hogy vannak bizonyos hanglejtések, amelyek hatnak a zsum-zsum gumilasztikumra. Egyszerűen túl keveset tudunk annak életföltételeiről.

– Végtére nem árthat – határozott a kapitány –, próbáljuk meg, hátha. Mondja meg neki, hogy énekeljen.

A professzor a szép bennszülött lányhoz fordult, s azt mondta:

– Malumba didi oiszafal huna-huna, vavadu?

Momosan bólintott, s mindjárt neki is fogott a különös éneknek. Néhány hangból állt csupán, azok tértek vissza újra meg újra:

Eni meni allubeni
vanna tat szuszura teni!

A lány tapsolt hozzá, s ütemesen körbeugrált.

Az egyszerű dallamot meg a szavakat nem volt nehéz megjegyezni. Mások is bekapcsolódtak, nemsokára az egész legénység énekelt, tapsoltak hozzá és ütemesen ugráltak. Különös látvány volt, hogy Don Melú, az öreg tengeri medve, végül a professzor énekel, tapsol, mintha játszótéri gyerekek volnának.

S valóban, amit senki se hitt volna közülük, bekövetkezett!

Az óriáspörgő egyre lassúbb lett, végül megállt és merülni kezdett. A hullámok dörögve csaptak össze fölötte. A vihar egyszerre alábbhagyott, az eső elállt, az ég tiszta lett és kék, a

tenger hullámai megnyugodtak. Az *Argó* ott állt a csillámló víztükrön, mintha soha nem látott volna mást, csak békét, nyugalmat.

– Barátaim – mondta Gordon kapitány, és mindenkinek elismerően a szemébe nézett –, ezen túlvagyunk! – Soha nem szaporította a szót, ezt mindnyájan tudták. Annál inkább számított, hogy most hozzátette: – Büszke vagyok rátok!

– Ahogy nézem – mondta a kislány, aki a testvérkéjét is magával hozta –, tényleg esett az eső. Én mindenesetre csupa víz vagyok.

Valóban, közben átvonult fölöttük a zivatar. Főleg a kislány a testvérkéjével csodálkozott, hogy egészen megfeledkezett félni a villámtól meg az égzengéstől, amíg az acélhajón volt.

Még beszélgettek egy ideig a kalandról, mesélték egymásnak a részleteket, amiket ki-ki magában megélt. Aztán elváltak, hogy hazamenjenek és megszárítkozzanak.

Csak egyvalaki nem volt megbékélve a játékkal, a szemüveges fiú. Amikor elköszönt, azt mondta Momónak:

– Kár, hogy ezt a zsum-zsum gumilasztikumot egyszerűen elsüllyesztettük. Utolsó példányát egy ilyen fajtának! Szívesen kutattam volna rajta közelebbről is.

Egyben azonban most is mindnyájan megegyeztek: olyan jól, mint Momónál, sehol sem lehet játszani.

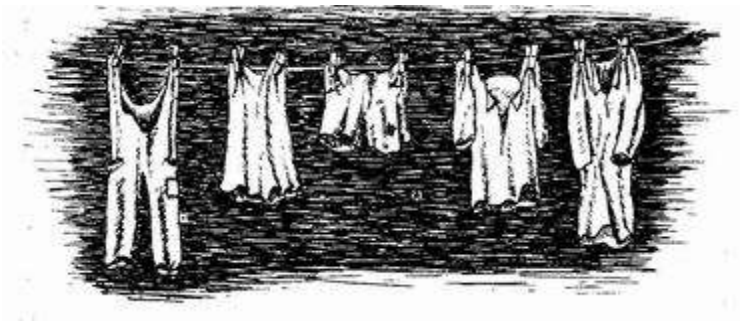

NEGYEDIK FEJEZET
A hallgatag öreg
és a szószapora fiatal

Bármennyi a barátja is valakinek, mindig akad köztük egy-egy, aki a többinél kedvesebb. Momo is így volt vele.

Volt két legjobb barátja, mindkettő napról napra eljött hozzá, mindenüket megosztották vele, amijük csak volt. Az egyik fiatal volt, a másik öreg. S Momo nem tudta volna megmondani, melyiküket szereti jobban.

Az öregnek Utcaseprő Beppo volt a neve. A családi neve valójában más volt, de mivel foglalkozása szerint utcaseprő volt, és emiatt mindenki így is hívta, maga is így nevezte magát.

Utcaseprő Beppo az amfiteátrum közelében lakott egy viskóban, amit maga eszkábált össze téglából, hullámlemezdarabokból és tetőkátrányból. Szokatlanul kis növésű volt, hozzá még kicsit hajlottan is járt, úgyhogy szinte akkora volt, mint Momo. Nagy, kurta, fehér sörtéjű feje volt, mindig kicsit ferdén tartotta, orrán apró pápaszem.

Némelyik ember úgy vélte, hogy Beppo nem egészen épeszű. Azért, mert az utcaseprő a kérdésekre mindig barátságosan mosolygott, de választ nem adott. Gondolkodott. S ha úgy találta, hogy a válasz fölösleges, hallgatott. Ha úgy találta, hogy szükséges, akkor gondolkodott előbb a válaszon. Előfordult, hogy egy-két óra kellett neki, volt, hogy egy egész nap, mire a választ kimondta. A kérdező persze közben megfeledkezett róla, mit kérdezett, s csak ámult Beppo szavain.

Egyedül Momo tudta kivárni, s értette is meg, mit mond Beppo. Tudta, az utcaseprő azért gondolkodik annyit, hogy mindig igazat válaszolhasson. Mert az volt a véleménye, a világ minden szerencsétlensége a sok hazugságból származik, a szándékos hazugságból meg a nem szándékosból is, amit csak sietségünkben, hebehurgyaságunkban követünk el.

Minden hajnalon napkelte előtt rozoga, nyiszorgó kerékpárján behajtott a városba egy nagy épület elé. Aztán odabent az udvaron a többi kollégájával együtt megvárta, hogy kiadják a söprűt meg a targoncát, s bizonyos utcába beosszák, ahol söpörnie kellett.

Beppo szerette a napkelte előtti órákat, a város olyankor még aludt. Szerette a munkáját, és alapossággal végezte. Tudta, hogy nagyon fontos munka.

Söpörte az utcát, lassan söpörte, de megállás nélkül: Minden lépésnél lélegzetvétel, minden lélegzetvételnél söprés. Lépés – lélegzetvétel – söprés. Közben néha azért kicsit megállt, s elgondolkodva maga elé nézett. Aztán megint tovább – lépés – lélegzetvétel – söprés.

Ahogy így megfontoltan haladt, előtte a piszkos utca, háta mögött a tiszta, gyakran nagy gondolatai támadtak. De szóba alig foglalható gondolatok voltak, nehezen meghatározhatók, akárcsak bizonyos illatok, amikre még épp hogy emlékezünk, vagy színek, amiktől szép volt az álmunk. Munka után, ha ott üldögélt Momónál, elmagyarázta a kislánynak a nagy gondolatait. S mivel Momo a maga módján hallgatta, az utcaseprőnek megoldódott a nyelve, s megtalálta a megfelelő szavakat.

– Látod, Momo – mondta aztán úgy példaképpen –, ez így van: az ember előtt néha egy hosszú utca van. Azt gondolná, szörnyen hosszú; ennek sose ér a végére, gondolná.

Egy ideig hallgatagon maga elé nézett, majd folytatta:

– Aztán elkezdi az ember, iparkodik. És egyre jobban iparkodik. Ahányszor fölnéz, látja, nem lesz kevesebb, ami előtte van. Még jobban nekiveselkedik, félni kezd, végül a szuflája is elfogy, nem bírja tovább. Az utca meg még mindig ott van előtte. Így nem szabad csinálni.

Gondolkodott egy sort. Aztán tovább beszélt:

– Sose szabad egyszerre az egész utcára gondolni, érted? Csak a következő lépésre kell gondolni, a következő lélegzetvételre, a következő söprűvonásra. Aztán megint mindig csak a következőre.

Megint megállt, töprengett, aztán hozzátette:

– Akkor örömöt okoz. Ez fontos, mert akkor végzi az ember jól a dolgát. És így is kell, hogy legyen. – Ismét hosszú szünet, majd a folytatás: – Egyszer csak észrevesszük, hogy lépésről lépésre végigértünk az utcán. Észre se vettük, a szuflánk se maradt ki. – Bólintott magának, s azt mondta befejezésül: – Ez fontos.

Vagy eljött másszor, szó nélkül leült Momo mellé, s Momo látta, hogy töpreng, s valami egészen különöset szeretne mondani. Hirtelen fölnéz, és elkezdi:

– Újra magunkra ismertem. – Soká tartott, amíg halk hangon folytatta: – Előfordul, hogy ilyen van; délben, amikor mindenki alszik a hőségben. Olyankor átlátszó lesz a világ. Akár a folyó, érted? A fenekére lehet látni.

Bólintott, hallgatott kis ideig, aztán még halkabban így szólt:

– Ott másféle idők vannak, odalent a feneken.

Ismét csak töprengett hosszan, kereste a megfelelő szavakat. De úgy tetszett, még nem találja őket, majd egyszer csak egészen megszokott hangon magyarázta:

– Ma a régi városfal mentén söpörtem. Van ottan öt olyan kő, annak más a színe a falban. Így, érted?

S ujjával a porba nagy T betűt rajzolt. Félrebillent fejjel szemlélte, majd hirtelen azt súgta:

– Fölismertem őket, a köveket. – További szünet után akadozva mondta: – Olyan másféle idők voltak akkor, amikor a fal fölépült. Sokan dolgoztak rajta. De volt köztük kettő, ők építették bele a köveket. Ez jel volt, érted? Én ráismertem.

Kezével végighúzott a szemén. Úgy tetszett, fáradságos neki a beszéd, amikor tovább mondta, szavai erőlködve hangzottak:

– Ők másképpen néztek ki akkor, ez a kettő egészen másképp. – Majd befejezve szinte haragosan azt mondta: – De én magunkra ismertem. Magamra meg rád. Magunkra ismertem.

Nem lehet az emberektől rossz néven venni, hogy megmosolyogták Utcaseprő Beppót, ha így hallották beszélni, s a háta mögött némelyek mutatták is, hogy valahol baj van. Momo azonban szerette, s minden szavát megőrizte a. szívében.

Momo másik legjobb barátja fiatal volt, mindenféleképpen ellentéte Utcaseprő Beppónak. Jóképű fiú volt, álmodozó szemű, szinte hihetetlenül szószapora. Mindig tele volt csínnyel, tréfával, és olyan önfeledten tudott nevetni, hogy muszáj volt vele nevetni, akár akarta az ember, akár nem. A neve Girolamo volt, de mindenki egyszerűen csak Giginek hívta.

Beppo a foglalkozása után kapta a nevét, kapja hát Gigi is, bár Giginek egyáltalán nem volt igazi foglalkozása. Legyen tehát a neve Idegenvezető Gigi. De, mint mondtuk, az idegenvezetés is inkább csak alkalmi ténykedése volt, egy a sok közül, hivatalból nem volt idegenvezető.

Egyetlen, amivel az idegenvezető-látszatát keltette, az ellenzős sapkája volt. Tüstént a fejébe csapta, ha néhány utazó a környéken fölbukkant. Aztán komoly ábrázattal hozzájuk lépett, s fölajánlotta, hogy körbevezeti őket, és mindent elmagyaráz. Ha az idegenek szóba állottak vele, nekifogott, ha kellett, lefüllentette a napot az égről. Eseményeket, neveket, évszámokat talált ki, dobálódzott velük, hogy szegény hallgatósága azt se tudta, hol áll a feje. Némelyek a csínyt észrevették, s mérgelődve odébbálltak, legtöbben azonban mindent készpénznek vettek, s készpénzzel fizettek is, ha Gigi a végén eléjük tartotta ellenzős sapkáját.

A környéken élő emberek nevettek Gigi ötletein, olykor azonban aggódó képet vágtak, s amondók voltak, mégse járja, hogy valaki épp csak kitalált történetekért jóféle pénzt vágjon zsebre.

– Minden költő így csinálja – mondta olyankor Gigi. – Talán nem kaptak ezek az emberek semmit a pénzükért? Én mondom nektek, pontosan azt kapták, amit akartak. És az különbség, hogy mindez benne van-e a tudós könyvekben vagy nincs? Hátha azokban is úgy van kitalálva, csak azt már senki se tudja.

Máskor meg azt mondta:

– Ugyan már, mi az, hogy igaz meg nem igaz? Ki tudja, ezer vagy kétezer évvel ezelőtt mi történt itt? Ti talán tudjátok?

– Nem tudjuk – ismerték el az emberek.

– Na látjátok! – mondta Idegenvezető Gigi. – Hogyan állíthatjátok akkor, hogy az én történeteim nem igazak? Lehet, hogy éppen így történt meg. Akkor meg színtiszta igazat beszéltem!

Nehéz lett volna ellenvetést tenni. Ami Gigi beszélőkéjét illeti, azzal versenyre kelni lehetetlen.

Sajnos olyan utazók, akik az amfiteátrumot is látni akarták, ritkán akadtak, úgyhogy Giginek gyakran egyéb elfoglaltság után is kellett néznie. Így volt alkalmilag parkőr, esküvői tanú, kutyasétáltató, szerelmi postás, temetésen gyászoló, ajándékárus, macskaeledel-árus s még sok minden egyéb.

Gigi azonban arról álmodott, hogy egyszer híres és gazdag lesz. Mesebelien szép házban lakik, park veszi körül; aranyozott tányérból eszik, selyempárnán alszik. Úgy látta magát jövendő dicsőségében, akár a napot, s ennek sugarai bizonyos távolságból már most melegítették, beragyogták szegénységét.

– Mindent elérek, meglátjátok! – kiáltott, ha a többiek nevettek álmain. – Akkor majd mindnyájan emlékezni fogtok a szavamra!

Mivel akarta mindezt elérni, nemigen tudta volna megmondani. Hiszen a fáradhatatlan buzgalom s a kemény munka nem volt épp kenyere.

– Az nem művészet – mondogatta Momónak –, munkával gazdagodjék meg, aki akar. Nézz rájuk, milyenek azok, akik egy kis jólétért testüket, lelküket eladják. Hát nem, csinálják, de nélkülem, így nem! S ha nekem néha annyi pénzem sincs, hogy egy csésze kávét megigyam, én akkor is a Gigi vagyok!

Valójában azt kellene hinnünk, két annyira különböző ember, mint amilyen Idegenvezető Gigi meg Utcaseprő Beppo volt, annyira különböző véleménnyel a világról, az életről, lehetetlen, hogy egymással összebarátkozzék. S mégis megtörtént. Különös mód épp Utcaseprő Beppo volt az egyetlen, aki soha nem tett szemrehányást Giginek a könnyelműségeiért.

Különösmód éppen úgy az örökké nyelvelő Gigi volt az egyetlen, aki soha nem csúfolódott a különc vénember Beppón.

Nyilván azon is múlt, ahogyan a kis Momo hallgatta őket.

Hármójuk közül egyik se gyanította, hogy hamarosan árnyék vetül a barátságukra. Nem csupán a barátságukra, hanem az egész vidékre – árnyék, amely nőtt és nőtt, és már most sötéten, hidegen ráterült a nagy városra.

Olyan volt, akár egy hang nélküli, észrevétlen ország foglalás, amely naponként előrébb nyomul, senki se védekezik, mivel igazán senki se észleli. S akik előrenyomulnak – ők kicsodák?

Még Beppo, aki sok mindent meglátott, amit mások nem, még ő sem vette észre a szürke urakat, akik mind nagyobb számban portyáztak a városban, s úgy tetszett, nagyon is elfoglaltak. Közben egyáltalán nem voltak láthatatlanok. Látták őket – s mégse látta őket senki. Értették a módját, ugyancsak értették, hogy föltűnést ne keltsenek, úgyhogy egyszerűen elnéztek a fejük fölött, vagy nyomban elfelejtették a tekintetüket.

Így dolgozhattak titokban, éppen, mert nem maradtak titokban. S mivel nem tűntek föl senkinek, senki nem is firtatta, honnan jöttek, honnan jönnek még mindig, hiszen napról napra szaporodtak.

Elegáns, szürke autókkal járták az utcákat, minden házba bementek, ott ültek minden étteremben. Gyakran bejegyeztek valamit a kis noteszükbe.

Olyan urak voltak, akik pókháló szürkébe öltöztek. Még az arcuk is olyan volt, akár a szürke hamu. Kerek keménykalapot viseltek, rövid, hamuszínű szivart szívtak. Mindegyiknél örökké ólomszürke aktatáska volt. Idegenvezető Gigi se vette észre, hogy ezek közül az urak közül néhányan már többször ott ólálkodtak az amfiteátrum környékén, s közben mindenfélét irkáltak a noteszükbe.

Csak Momo figyelte meg őket, amikor egyik este sötét sziluettjeik föltűntek a rom legfelső peremén. Jeleket adtak egymásnak, később összedugták a fejüket, mintha tanakodtak volna valamin. Hallani semmit se lehetett, de Momo egyszeriben úgy kezdett el fázni, ahogyan még sohase. Az se használt, hogy jobban beburkolódzott a kabátjába, mivel ez nem közönséges hideg volt.

Aztán a szürke urak elmentek, s azóta nem mutatkoztak.

Ezen az estén Momo nem hallotta a halk s mégis hatalmas muzsikát, mint máskor. De másnap az élet ment, mint mindig, a maga útján. Momo már nem gondolkodott a furcsa látogatókon. Ő is megfeledkezett róluk.

ÖTÖDIK FEJEZET

Történetek sokaknak és történetek egynek

Momo lassan nélkülözhetetlen lett Idegenvezető Giginek. Gigi, ha ilyesmire egy magaféle állhatatlan, könnyed szívű fickó egyáltalán képes, nagy-nagy szeretetet érzett a borzas kislány iránt, s legszívesebben mindenhova magával cipelte volna.

Azt már tudjuk, hogy történeteket mesélni szenvedélye volt Giginek. S épp ebben következett be változás, ezt maga is jól érezte. Régebben néha kicsit satnyára sikerültek a történetei, nem jutott eszébe jóízű dolog, ismételte magát vagy egy épp látott filmből, egy újságban olvasott históriából csent el magának részleteket. A történetei, hogy úgy mondjuk, gyalog lépdeltek, mióta azonban Momót megismerte, hirtelen szárnyakat kaptak.

Különösen akkor virult ki a fantáziája, akár a tavaszi rét, ha Momo vele volt és hallgatta. A gyerekek, a felnőttek tolongtak körülötte. Olyan történeteket tudott mesélni, amelyek napokig, hetekig húzódtak folytatásról folytatásra, ötletei kimeríthetetlenek voltak. Különben maga is akkora izgalommal hallgatta magát, hiszen fogalma se volt, még merre sodorja a képzelete.

Egy nap megint utazók jöttek, meg akarták nézni az amfiteátrumot (Momo kicsit félrehúzódva ült a kőlépcsőn), s Gigi a következőképpen fogott a mondókájába:

– Igen tisztelt hölgyeim és uraim! Talán már ismeretes is önök előtt, hogy Strapácia Augusztina császárnő számos háborút vívott, hogy birodalmát a cidrikek meg a vacogédek állandó támadásaitól megvédje.

Amikor ezeket a népeket egyszer ugyancsak leigázta, az örökös háborgatás miatt olyan haragra gerjedt, hogy megfenyegette őket, kiirtja egy szálig, hacsak királyuk, Xaxotraxolus békítésül nem adja át neki az aranyhalát.

Abban az időben ugyanis, hölgyeim és uraim, az aranyhal ezen a tájon teljesen ismeretlen volt. Strapácia császárnő azonban hallotta egy utazótól, hogy ez a bizonyos Xaxotraxolus király birtokában van egy kicsinyke halnak, amelyik, ha megnő, színarannyá változik. S erre a ritkaságra a császárnő föltétlenül szert akart tenni.

Xaxotraxolus király jót nevetett magában. Aranyhalát, hiszen valóban volt neki, elrejtette az ágya alá. A császárnőnek viszont egy ifjú bálnát küldött egy gyémántokkal ékesített levesestálban.

A császárnőt kissé meglepte az állat mérete, hiszen ő az aranyhalat kisebbnek képzelte. De hát, mondta magában, minél nagyobb, annál jobb, annál több aranyat juttat neki végtére is a hal. Igaz, hogy még icipicit sem csillogott ez az aranyhal, s ez nyugtalanította is a császárnőt. De Xaxotraxolus király követe elmagyarázta, a hal csupán akkor változik át színarannyá, ha már nem nő tovább, addig semmiképpen. Éppen ezért igen fontos, hogy semmi se zavarja a fejlődésében. Ez megnyugtatta Strapácia császárnőt.

Az ifjú hal napról napra nőtt, s töméntelen táplálékot nyelt magába. De hát Strapácia császárnő nem volt épp szegény, s a hal annyit kapott, amennyit csak el tudott pusztítani, és kövér lett, mondhatnók, elhájasodott. A levesestálat csakhamar kinőtte.

– Minél nagyobb, annál jobb – mondta Strapácia császárnő, s átvitette egy fürdőkádba. De nem sok idő telt el, a fürdőkád is kicsi lett neki. Nőtt, növögetett. Átvitték a császári úszómedencébe. Ez már elég körülményes költöztetés volt, hiszen a hal most már annyit

nyomott, mint egy hízott ökör. A rabszolgák egyike cipekedés közben elcsúszott, a császárnő meg tüstént az oroszlánok elé vettette, hiszen most már mindene csak a hal volt.

Napra nap, sok-sok órát töltött a medence szélén, s nézte, hogyan gyarapodik a hal. A rengeteg aranyra gondolt, hiszen fényűző életet élt, és soha nem volt elég az aranya.

– Minél nagyobb, annál jobb – mormogta egyre maga elé. Ezt a mondatot általános irányelvnek nyilvánították, s hatalmas betűkkel minden állami épületre fölírták.

A halnak végül a császári úszómedence is szűk lett. Ekkor építtette Strapácia ezt az épületet, ami itt hever önök előtt, hölgyeim és uraim. Hatalmas, kör alakú akvárium volt, felső pereméig telis-tele vízzel, ebben aztán a hal úgy igazából ki tudott nyújtózni. A császárnő éjjel-nappal személyesen ült itt ezen a helyen, figyelte az óriáshalat, átváltozik-e végre arannyá. Ugyanis nem bízott meg már senkiben, se a rabszolgáiban, se a rokonaiban, s félt, hogy ellophatják a halat. Itt ült tehát, egyre soványabb lett a félelemtől és a gondtól, le se hunyta a szemét, csak őrizte a halat, az meg vidáman lubickolt, és esze ágában sem volt, hogy arannyá változzék. Strapácia napról napra jobban hanyagolta el a birodalom ügyeit.

A cidrikek és vacogédek csak erre vártak. Királyuk, Xaxotraxolus vezérletével utolsó hadi útjukra indultak, s egy szempillantás alatt elfoglalták az egész birodalmat. Katonával nem is találkoztak, a népnek meg amúgy is mindegy volt, ki uralkodik rajta.

Amikor Strapácia császárnő végül is tudomást szerzett minderről, a jól ismert szavakat kiáltotta: "Ó, jaj nekem! Ó, hogy én..." A befejezés sajnos nem maradt ránk. Bizonyos azonban, hogy ebbe az akváriumba vetette magát, s minden reményének koporsója, a hal mellett vízbe fulladt. Xaxotraxolus király győzelmének ünnepére levágatta a bálnát, s a nép egy héten át sült halat evett. Ebből is láthatják, hölgyeim és uraim, a hiszékenység mire vihet.

Ezekkel a szavakkal fejezte be Gigi az idegenvezetést, hallgatósága őszintén megindulva állt. Áhítatos pillantást vetettek a romra. Csak egy kérdezte közülük gyanakvóan:

– És mikor történt mindez?

Gigi azonban sose jött zavarba, s azt mondta:

– Strapácia császárnő, mint tudjuk, idősebb Noiosius-nak, a híres filozófusnak volt kortársa.

A kétkedő persze nem óhajtotta bevallani, hogy fogalma sincs, mikor élt idősebb Noiosius, a világhírű filozófus, s csak annyit mondott:

– Nagyon köszönöm.

Valamennyi hallgató mélyen meg volt elégedve, azt mondták, a látogatás igazán megérte, s ilyen szemléletesen és érdekesen még senki nem tárta szemük elé az akkori időket. Gigi azután szerényen odatartotta eléjük ellenzős sapkáját, s mindenki nagyvonalúnak mutatkozott. Még a kétkedő is dobott bele néhány pénzdarabot. Mióta itt volt Momo, Gigi sohase mesélte el kétszer ugyanazt a történetet. Túlságosan unalmas lett volna neki. Ha Momo ott állt a hallgatók sorában, úgy tetszett Giginek, mintha zsilip nyílna meg a belsejében, mindig új meg új ötletei áradtak, csobogtak, gondolkodnia se kellett rajtuk.

Inkább fordítva, muszáj volt igyekeznie, hogy fékezze magát, túlságosan el ne szaladjon vele a ló – mint akkor, amikor a két előkelő, idős amerikai hölgy fogadta el a szolgálatát. Azokra jól ráijesztett a következő mesével:

– Persze hogy az önök szép és szabad Amerikájában is ismert dolog, igen tisztelt hölgyeim, hogy a különösképp kegyetlen zsarnok, Maxentius Communus, azt a tervet eszelte ki, hogy az egész eddigi világot a saját elképzelése szerint megváltoztassa. De bármit cselekedett is,

megmutatkozott, hogy az emberiség mindenek ellenére ugyanaz maradt, egyszerűen nem hagyta magát megváltoztatni. Maxentius Communus öreg napjaira tébolyba esett. Mint tudják, hölgyeim, akkor még nem volt lélekgyógyászat, hogy az efféle betegséget meg lehessen gyógyítani. Kénytelenkelletlen hagyni kellett, hadd őrjöngjön a zsarnok, ahogyan kedve tartja. Tébolyában Maxentius Communusnak az az ötlete támadt, hogy magára hagyja a létező világot, s egészen másikat, vadonatújat épít föl magának.

Megparancsolta tehát, készítsenek egy glóbuszt, amelyik pontosan akkora, mint a régi Föld, minden ház, minden fa, minden hegység, tenger és egyéb víz hajszálra ugyanolyan legyen. Az egész akkor létező emberiséget halálbüntetés terhe mellett kényszerítette, hogy az irdatlan munkában részt vegyen.

Előbb talapzatot építettek, amin az óriásglóbusz majd állni fog. Ennek a talapzatnak a romjait látják itt, ezen a helyen.

Aztán nekifogtak, hogy elkészítsék magát a glóbuszt, egy hatalmas gömböt, akkorát, mint a Föld gömbje. Amikor a glóbusz végre készen volt, gondosan rámásoltak mindent, amit a Földön láttak.

Ehhez a glóbuszhoz természetesen rengeteg anyag kellett, honnan vehették volna hát ezt az anyagot, ha nem a Földről magáról. Így aztán a Föld egyre zsugorodott, a glóbusz meg egyre nőtt.

Végre elkészült az új világ, pontosan akkor, amikor a Földből megmaradt utolsó kavicsot tették rá. Közben persze mindenki átköltözött az új glóbuszra, hiszen a régi Földből semmi se maradt. Maxentius Communus kénytelen-kelletlen rádöbbent, hogy ilyenformán minden maradt a régiben, tógájába burkolódzott, és elment. Hova, máig se tudta meg senki.

Láthatják, hölgyeim, ezt a tölcsér formájú nyílást, a romban máig fölismerhető, valaha ez volt a fundamentum, s a régi Föld felszínén nyugodott. Fordítva kell tehát elképzelniük az egészet.

A két finom, idős amerikai hölgy sápadtan kérdezte:

– Hát az a glóbusz hova lett?

– De hiszen azon állnak – válaszolt Gigi. – Ez a mostani világ, hölgyeim, ez az új glóbusz.

A két előkelő, idős hölgy fölsikoltott s elmenekült. Gigi hiába tartotta eléjük ellenzős sapkáját.

Gigi legjobban egyedül Momónak szeretett mesélni, hogy a kislányon kívül senki se hallja. Leginkább meséket mondott neki, Momo azokat szerette igazán, s ezek a mesék szinte mindig Gigiről és Momóról szóltak. Ha csak kettőjüknek találta ki őket Gigi, másképp is hangzottak, mint minden egyéb, amit Gigi mesélni szokott.

Egy szép, langyos este csöndben ültek egymás mellett kettesben, a kőlépcsők felső peremén. Az égen már villództak az első csillagok, a hold meg kereken, ezüstösen kelt a píneafenyők fekete körvonalai fölé.

– Mondasz nekem mesét? – kérte halkan Momo.

– Mondok – szólt Gigi –, miről mondjak?

– Momóról meg Girolamóról, azt szeretem – felelte Momo. Gigi töprengett kicsit, aztán megkérdezte:

– És mi legyen a címe?

– Talán: *Mese a varázstükörről.*

Gigi elgondolkodva biccentett.

– Nem hangzik rosszul. Meglátjuk, hogyan szól.

Karját Momo vállára tette, majd belefogott:

– Volt egy szép királykisasszony, a neve Momo, selyemben, bársonyban járt, és messze a világ fölött, egy hófödte hegycsúcson lakott, egy színes üvegből épült várban.

Mindene megvolt, amit csak kívánt, csak a legfinomabb ételeket ette, és a legédesebb bort itta. Selyempárnán aludt, és elefántcsont széken ült. Mindene megvolt – de egészen egyedül volt.

Körülötte minden, a szolgái, az udvarhölgyei, a kutyái, a macskái, a madarai, még a virágai is – minden, minden csak tükörkép volt.

Momo királykisasszonynak ugyanis egy varázstükre volt, nagy és kerek, a legfinomabb ezüstből. Ezt a tükröt küldte ki mindennap és minden éjszaka a világba. A nagytükör lebegve lengedezett országok, tengerek, városok, mezők fölött. Az emberek, ha látták, nem csodálkoztak rajta, azt mondták: "Nézzétek, a Hold!"

S ahányszor a varázstükör visszajött, kiöntött mindenféle tükörképet a királykisasszony elé, amit csak az úton elkapdoshatott. Voltak szép tükörképek, de csúfak is, érdekesek és unalmasak, ahogyan épp adódott. A királykisasszony kiválogatta magának azokat, amik megtetszettek neki, a többit egyszerűen a patakba hajigálta. A tükörképek meg, sokkal gyorsabban, mint gondolnád, visszahussantak a Föld vizein keresztül a tulajdonosukhoz. Innen van, hogy saját tükörképünk néz szembe velünk, ha kútba tekintünk, vagy egy tócsa fölé hajolunk.

Még azt elfelejtettem elmondani, hogy Momo királykisasszony halhatatlan volt, önmagát ugyanis még sose nézte meg a varázstükörben. Mert aki megpillantotta a tükörképét benne, tüstént halandóvá változott. Momo királykisasszony ezt igen jól tudta, így nem is tette meg.

Így éldegélt valamennyi tükörképével, játszott velük, és elégedett volt.

Történt egy nap, hogy a varázstükör olyan tükörképet hozott magával, ami a királykisasszonynak fontosabb volt minden másik tükörképnél. Egy ifjú királyfi tükörképe volt. Amikor megpillantotta, nagy-nagy vágy támadt benne a királyfi után, úgyhogy mindenképp el akart menni hozzá. De hogyan cselekedje? Azt se tudta, hol lakik, kifele, miféle, még a nevét se tudta.

Tanácstalanságában elhatározta hát, hogy mégis beletekint a varázstükörbe. Hisz arra gondolt: "Hátha a tükör elviszi képemet a királyfihoz. Talán épp fölnéz, amikor a tükör az égen átsuhan, és akkor meglátja a képemet. Talán követi útján a tükröt, s eltalál ide hozzám."

Hosszan belenézett tehát a varázstükörbe, s képével elküldte útra a világ fölé. De ezáltal most már ő is halandóvá változott.

Mindjárt megtudod, mi lett tovább, de előbb hadd meséljek neked a királyfiról.

A királyfit Girolamónak hívták, hatalmas birodalom volt az övé, amit maga teremtett meg magának. S hol volt ez a birodalom? Se a tegnapban, se a mában, hanem mindig egy nappal a jövőben. Éppen ezért Holnap volt a neve. És mindenki, aki csak benne élt, szerette és csodálta a királyfit. Egy nap így szóltak neki Holnap miniszterei:

– Felség, itt az ideje, hogy megházasodjék!

Girolamo királyfinak semmi kifogása nem volt, így hát Holnap legeslegszebb ifjú dámái megjelentek a palotában, hadd válasszon közülük. Annyira megszépítkeztek, amennyire csak tudtak, hisz mindegyik felesége akart lenni a királyfinak.

A lányok közé azonban egy gonosz tündér is keveredett, neki nem piros, meleg vér volt az ereiben, hanem zöld és jéghideg. Ezt persze nem lehetett meglátni rajta, mivel kivált szépnek festette ki magát.

Amikor tehát Holnapország ifjú királya belépett az aranyos trónterembe, hogy feleségnekvalót válasszon magának, a gonosz tündér sebtében elsusogta a varázsigét, a szegény Girolamo meg attól kezdve már csak őt látta, senki mást. Olyan csodálatosan szépnek találta, hogy nyomban megkérdezte, akar-e a felesége lenni.

– Szívesen – sziszegte a gonosz tündér –, de van egy föltételem.

– Teljesítem – válaszolt Girolamo herceg meggondolatlanul.

– Jó – felelte a gonosz tündér, s olyan édesdeden mosolygott, hogy a boldogtalan királyfi beleszédült –, egy évig nem tekinthetsz föl a lebegő ezüsttükörre. Ha mégis megteszed, abban a pillanatban mindent el kell felejtened, ami a tied. El kell felejtened, hogy valójában ki vagy, s el kell menned a Mába, ahol senki se ismer, abban az országban kell szegény ördögként élned. Beleegyezel-e?

– Ha csak ennyi! – kiáltott Girolamo királyfi. – Ez könnyű föltétel!

Mi történt közben Momo királykisasszonnyal?

Várt és várt, de a királyfi nem jött el. Elhatározta tehát, maga megy ki a világba, hogy megkeresse. Minden körülötte levő tükörképnek visszaadta a szabadságát. Aztán finom papucskájában egyes-egyedül kilépdelt színes üvegvárából, végig a hólepte hegyormokon, le a világba. Átment mindenféle országon, míg el nem érkezett a Mába. Addigra a papucskájának talpacskája kilyukadt, s mezítláb kellett mennie. De a varázstükör, benne az ő képével, tovább lebegett a világ fölött.

Egy éjszaka Girolamo királyfi fönt ült aranyos palotája tetején, és kártyázott a tündérrel, akinek zöld és jéghideg vére volt. Hirtelen parányi csöpp hullott a királyfi kezére.

– Esni kezd – mondta a zöld vérű tündér.

– Dehogy – válaszolt a királyfi –, egyetlen felhő sincs az égen.

S fölnézett és beletekintett a nagy ezüsttükörbe, ami odafönt lebegett. Meglátta Momo királykisasszony képét, észrevette, hogy ő sír, az ő könnye hullott imént a kezére. Abban a pillanatban rádöbbent, hogy a tündér megcsalta őt, valójában nem is szép, és csak zöld és hideg vér folyik az ereiben. Momo királykisasszony az, akit a valóságban szeret.

– Most megszegted az ígéretedet – mondta a zöld tündér, arca eltorzult, olyan volt, akár a kígyó képe –, és most fizetned kell érte!

Hosszú, zöld ujjaival hozzáért Girolamo királyfihoz, aki dermedten ült; benyúlt a keblébe, és csomót kötött a szívére. A királyfi abban a szempillantásban elfelejtette, hogy ő Holnapország királyfija. Kiment a palotájából és a birodalmából, osonva, akár egy éjszakai tolvaj. Vándorolt a világon át, míg Ma országába nem érkezett, ott mint szegény, ismeretlen semmirekellő élt tovább, s mindenki csak úgy hívta, hogy Gigi. Az egyetlen, amit magával hozott, a kép volt a varázstükörből. A tükör attól kezdve üres volt.

Közben Momo királykisasszony selyem- és bársonyruhái is elszakadoztak. Most egy ócska, túlontúl nagy férfikabátban járt, és egy csupa folt szoknyában. S egy régi romhelyen lakott. Itt

találkoztak egy nap ők ketten. De Momo királykisasszony nem ismerte föl Holnap királyfiját, hiszen az most egy szegény nincstelen volt. És Gigi se ismerte föl a királykisasszonyt, mivel nem látszott éppen királykisasszonynak. Szerencsétlenségükben azonban egymásra találtak, összebarátkoztak, és megvigasztalták egymást.

Egy este, amikor a most már üres varázstükör megint ott lebegett az égen, Gigi elővette a tükörképet, és megmutatta Momónak. Már gyűrött volt és elmosódott, a királykisasszony mégis fölismerte, hogy az ő képe az, amit akkor kiküldött a világ fölé. És most a szegény ördög arca mögött fölismerte Girolamo királyfit, akit mindig is keresett, és aki miatt halandóvá változott. És elmesélt neki mindent.

Gigi azonban boldogtalanul rázta a fejét, és azt mondta:

– Semmit se értek abból, amit mondasz, az én szívemen egy csomó van, éppen ezért nem emlékezhetem semmire.

Ekkor Momo királykisasszony benyúlt Gigi keblébe, s könnyedén kioldotta szívén a csomót. S Girolamo királyfi egyszeriben tudta megint, kicsoda és hova való. Kézen fogta a királykisasszonyt, és elment vele messze-messze, oda, ahol Holnap birodalma van.

Gigi befejezte a mesét, hallgattak kicsit, majd Momo azt kérdezte:

– És később aztán férj és feleség lettek?

– Azt hiszem, igen – mondta Gigi –, később.

– És meghaltak közben?

– Nem z mondta határozottan Gigi –, ezt véletlenül tudom pontosan. A varázstükör csak azt teszi halandóvá, aki egyedül pillant bele. Ha ketten együtt néznek bele, megint halhatatlanok lesznek. Így tettek ők is.

A hold kereken, ezüstösen lebegett fölöttük, a fekete pineafenyők fölött, a rom régi kövei titokzatosan csillogtak. Momo és Gigi csöndesen ült egymás mellett, hosszan fölnéztek a holdra, s egészen tisztán érezték, hogy amíg a pillanat tart, halhatatlanok.

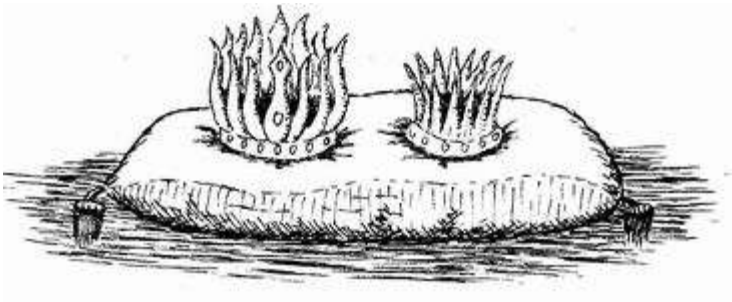

MÁSODIK RÉSZ
A SZÜRKE URAK

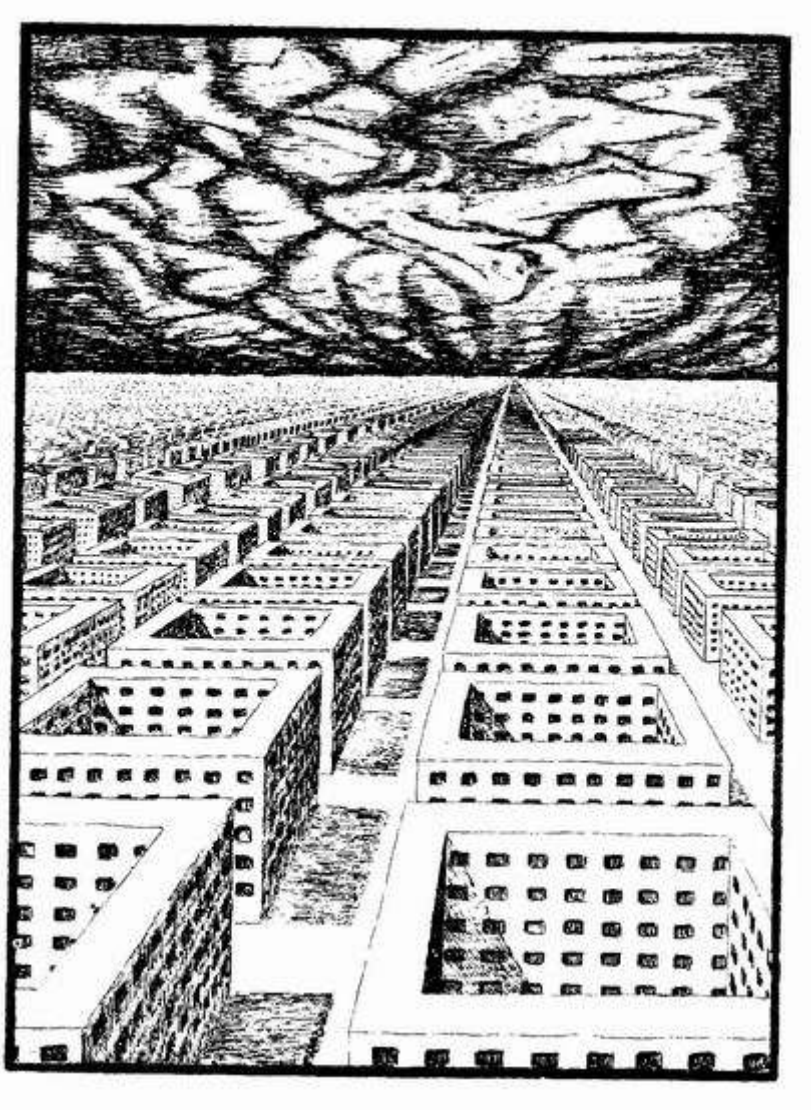

HATODIK FEJEZET

Rossz a számítás, mégis beválik

Van egy nagy, mégis egészen hétköznapi titok. Mindenkinek része van benne, mindenki ismeri, de csak kevesen gondolkodnak el rajta. A legtöbb ember tudomásul veszi, csöppet sem csodálkozik rajta. Ez a titok az idő.

Van naptár, van óra, hogy mérje, de ez mit se jelent, hiszen mindenki tudja, egy-egy óra néha egész örökkévalóságnak tetszhetik, el is suhanhat, akár egy pillanat – attól függ, mit élünk meg abban az órában.

Mert az idő élet. Az élet pedig a szívünkben lakik.

S ezt senki se tudta jobban, mint a szürke urak. Senki se ismerte úgy az óra, a perc, sőt egyetlen másodperc értékét az életükben, mint ők. Persze úgy ismerték, ahogyan a pióca ismeri a vér ízét, s így is cselekedtek.

Terveket koholtak az emberek idejét illetően. Nagyszabású és gondosan előkészített tervek voltak.

A legfontosabb az volt nekik, hogy tevékenységüket senki ne vegye észre. Észrevétlenül megtapadtak a nagyváros életén, hozzáférkőzve annak lakosaihoz. S lépésről lépésre, föltűnés nélkül hatoltak naponként előre, s birtokba vették az embereket.

Mindenkit ismertek, akit céljaik eszközének szántak, a kiszemelt minderről nem is sejtett semmit. Csak a megfelelő pillanatra vártak, hogy rátehessék a kezüket. S mindent megtettek, hogy ez a pillanat bekövetkezzék.

Itt volt például Fusi úr, a fodrász. Nem volt épp világhírű hajdondász, de az utcájában megvolt a tekintélye. Nem volt se szegény, se gazdag. Az üzlete a város közepén kicsi volt, egy inast tartott.

Egy nap Fusi úr az üzlete ajtajában állt, s vendégre várt. Az inas szabadnapos volt, Fusi úr egyedül volt. Nézte, hogyan csobog az eső az utcakövekre, borús nap volt, s Fusi úr lelkében sem sütött a nap.

"Így telik el az életem – töprengett –, csattogtatom az ollót, fecsegek szappanozás közben. Egyáltalán, mi marad nekem az életből. Ha egyszer meghalok, olyan lesz, mintha sose is léteztem volna."

No, ez nem úgy volt, mintha Fusi úrnak bármi kifogása lett volna a fecsegés ellen. Nagyon is szeretett csevegni, nézeteit a vendégeknek bőven föltárni s meghallgatni őket, miként vélekednek. Az ollócsattogtatás meg a szappanhab is ínyére volt. A munkája mindig jókedvre hangolta, s tudta, hogy jól is csinálja. Kivált az áll alatti borotválás, szőrrel szemben, volt a gyöngéje. De mégis vannak pillanatok, amikor minden ilyesmi elveszíti fontosságát. Ez bárkivel előfordulhat.

"Semmi értelme az életemnek – morfondírozott most Fusi úr. – Mert hát ki vagyok én? Egy kis fodrász, ennyi lett belőlem. Ha az igazi életet élhetném, egészen más ember volnék!"

Hogy milyen az az igazi élet, arról Fusi úrnak valójában kevés fogalma volt. Csak valami jelentőset képzelt, valami különösen előkelőt, ahogyan ez a képes újságokban látható.

"De hát – tűnődött kedvetlenül – ilyesmire az én munkám mellett nincs idő. Mert az igazi élethez idő kell. Szabadnak kell lenni. Én pedig életem végéig rabja maradok az ollócsattogtatásnak, a locsogásnak, a szappanhabnak."

Ebben a pillanatban előkelő, hamuszürke autó érkezett, s megállt Fusi úr fodrászüzlete előtt. Szürke úr szállt ki belőle, s belépett az üzletbe. Ólomszürke aktatáskáját a tükör előtti asztalkára tette, keménykalapját a fogasra akasztotta, s leült a fodrászszékbe, zsebéből kivette a noteszét, és lapozni kezdett benne, közben apró szivarja füstjét fújkálta.

Fusi úr becsukta a boltajtót, az volt az érzése, mintha hirtelen hideg járná át a kis helyiséget.

– Mivel szolgálhatok? – érdeklődött zavartan. – Borotválás, haj vágás? – S nyomban átkozta is magát a tapintatlansága miatt, hiszen az úr tar koponyája, akár a tükör, úgy ragyogott.

– Egyik se – mondta a szürke úr mosolytalanul, furán hangsúlytalan, úgyszólván hamuszürke hangon. – Az Időtakaréktól jövök. Az XYQ/384/b. számú ügynök vagyok. Tudjuk, hogy ön takarékkönyvet szándékozik nyitni nálunk.

– Erről én nem tudok – mondta egyre zavartabban Fusi úr. – Őszintén szólva, azt se tudtam, hogy ilyen intézmény létezik egyáltalán.

– Nos, most már tudja – válaszolt az ügynök szűkszavúan. Lapozott a noteszében, s folytatta: – Ön ugyebár Fusi úr, a fodrász?

– Helyesen mondja, az vagyok – felelte Fusi úr.

– Akkor viszont jó helyen járok – vélte a szürke úr, s becsukta a noteszét. – Ön nálunk várományos.

– Mi vagyok, kérem? – csodálkozott Fusi úr.

– Nézze, kedves Fusi úr – mondta az ügynök –, ön ollócsattogtatással, fecsegessél, szappanozással elpazarolja életét. Ha egyszer meghal, olyan lesz, mintha sose is létezett volna. Ha volna rá ideje, hogy az igazi életet élje, amit ön szeretne, egészen más ember volna. Minden, amire tehát önnek szüksége van, az idő. Igazam van?

– Éppen ezen gondolkodtam az imént – mormogott Fusi úr, és megborzongott, mert a csukott ajtó ellenére is egyre hidegebb lett.

– Na, látja – felelt a szürke úr, és elégedetten szippantott apró szivarjából. – De honnan vegye az ember az időt? Éppenséggel takarékoskodnia kell vele. Ön, Fusi úr, egészen felelőtlen módon pazarolja az idejét. Egy kis számítással bebizonyítom önnek. Egy perc, az ugye hatvan másodperc. Egy óra meg hatvan perc. Tud követni?

– Természetesen – mondta Fusi úr.

Az XYQ/384/b. számú ügynök szürke ceruzával a tükörre írta föl a számokat.

– Hatvanszor hatvan, az háromezer-hatszáz. Tehát egy óra az háromezer-hatszáz másodperc.

Egy nap huszonnégy órából áll, vagyis háromezer-hatszázszor huszonnégy, az annyi, mint nyolcvanhatezernégyszáz másodperc naponta.

Egy év viszont, mint tudjuk, háromszázhatvanöt nap. Az akkor nem kevesebb, mint harmincegymillió-ötszázharminchatezer másodperc évenként.

Vagy háromszáztizenötmillió-háromszázhatvanezer másodperc tízévenként. Mit gondol, Fusi úr, mennyi az ön élete?

– Hát – hebegett Fusi úr zavartan –, gondolom, elélek úgy hetven-nyolcvan évig, ha Isten is úgy akarja.

– Rendben – folytatta a szürke úr –, vegyünk a biztonság kedvéért hetven évet.

Ez akkor annyi volna, mint háromszáztizenötmillió-háromszázhatvanezer szorozva héttel.

Ennek eredménye kétmilliárd-kétszázhétmillió-ötszázhúszezer másodperc.

Fölírta ezt a számot a tükörre:

2 207 520 000 másodperc

Többször aláhúzta, s azt magyarázta:

– Ennyi tehát az ön vagyona, Fusi úr, ennyi áll rendelkezésére.

Fusi úr nyeldekelt, kezével a homlokát simítgatta. Ez a szám megszédítette. Sohase hitte volna, hogy ennyi a vagyona.

– Igen – bólintott az ügynök, s megint szívott apró, szürke szivarján –, tekintélyes summa, ugyebár? De nézzük tovább. Hány éves ön, Fusi úr?

– Negyvenkettő – dadogta a fodrász, s hirtelen bűntudatot érzett, mintha kettőt letagadott volna.

– Mennyit alszik átlagban éjszakánként? – faggatta tovább a szürke úr.

– Mondjuk, nyolc órát – vallotta be Fusi úr.

Az ügynök villámgyorsan számolt. A ceruza hirtelen nyiszorgott a tükrön, Fusi úrnak libabőrös lett a háta.

– Negyvenkét év, naponta nyolc óra, ez máris annyi, mint négyszáznegyvenegymillió-ötszáznégyezer. Ezt az összeget alighanem joggal tekinthetjük elveszettnek. Mennyit kénytelen naponta a munkára áldozni, Fusi úr?

– Szintén nyolcat, úgy nagyjából – szólt elbizonytalanodva Fusi úr.

– Vagyis ugyanezt az összeget még egyszer föl kell vezetnünk a mínuszszámlára – folytatta az ügynök kíméletlenül. – Na mármost bizonyos időt abból a szükségszerű tényből következően is elveszít, hogy táplálkozik. Mennyi időt szán a napi étkezéseire?

– Nem tudom pontosan – mondta riadtan Fusi úr –, talán két órát?

– Annyi nekem kevésnek tetszik – mondta az ügynök –, de egyelőre vegyük ennyinek, az akkor évente száztízmillió-háromszázhetvenhatezret eredményez. Menjünk tovább! Egyedül él idős édesanyjával, mint tudjuk. Naponta egy órát szentel az idős asszonynak, vagyis ott ül nála, beszélget vele, habár süket, és alig hallja önt. Elveszett idő tehát: kitesz ötvenötmillió-száznyolcvannyolcezret. Van továbbá fölösleges módon egy papagája, a gondozása naponta negyedórájába kerül önnek, ez átszámítva tizenhárommillió-hétszázkilencvenhétezer.

– De hát... – vetette volna közbe szinte könyörögve Fusi úr.

– Ne szakítson félbe! – szólt rá az ügynök, aki egyre gyorsabban és gyorsabban számolt. – Mivel az édesanyja nyomorék, önnek kell a háztartási munkát végeznie. Be kell vásárolnia, cipőt tisztítania, és hasonló teendőket ellátnia. Mennyi idejébe kerül ez naponta?

– Talán egy óra, de...

– Ez további ötvenötmillió-száznyolcvannyolcezer, amit elveszít, Fusi úr. Tudjuk továbbá, hogy hetenként egyszer moziba megy, hetenként egyszer a dalárdába, hogy törzsasztala van, ahova hetente kétszer ellátogat, s a többi napokon a barátaival találkozik, vagy néha egy-egy könyvet elolvas. Egyszóval, haszontalan dolgokkal üti agyon az idejét, méghozzá naponta legalább három órát, ez százhatvanötmillió-ötszázhatvannégyezer... Nem jól érzi magát, Fusi úr?

– Nem – felelte Fusi úr –, bocsásson meg, kérem...

– Mindjárt végzünk – mondta a szürke úr. – De életének egy különös fejezetét még szóvá kell tennünk. Önnek ugyanis ez a kis titka is megvan, tudja, ugye?

Fusi úrnak vacogni kezdett a foga, annyira érezte a hideget.

– Erről is tud? – mormogta erőtlenül. – Azt hittem, rajtam és Daria kisasszonyon kívül...

– A mi modern világunkban – szakította félbe az XYQ/ 384/b. számú ügynök – a titkoknak már semmi keresnivalójuk. Nézze a dolgokat egyszer tárgyilagosan és reálisan, Fusi úr! Válaszoljon egy kérdésemre: feleségül óhajtja venni Daria kisasszonyt?

– Nem – mondta Fusi úr –, hiszen nem megy...

– Nagyon helyes – folytatta a szürke úr –, Daria kisasszony egy életre a tolószékéhez lesz kötve, mivel a lába nyomorék. Ennek ellenére naponta félórát tölt nála, hogy virágot vigyen neki. Miért?

– Annyira örül mindig – válaszolt Fusi úr könnyekkel küszködve.

– De józanul szemlélve – szólt az ügynök – ez önnek kárba veszett idő, Fusi úr. S egybefoglalva máris huszonhétmillió-ötszázkilencvennégyezer másodperc. S ha hozzávesszük, hogy önnek szokása minden este lefekvés előtt negyedórát elüldögélni az ablaknál s az eltelt napon gondolkodni, akkor kijön az alább leírandó summa, vagyis tizenhárommillió-hétszázkilencvenhétezer. Most lássuk, mennyi marad önnek, Fusi úr.

A tükrön a következő számoszlop állt:

Alvás	441 504 000 másodperc
Munka	441 504 000 másodperc
Táplálkozás	110 376 000 másodperc
Édesanyja	55 188 000 másodperc
Papagáj	13 797 000 másodperc
Bevásárlás stb.	55 188 000 másodperc
Barátok, dalárda stb.	165 564 000 másodperc
Titok	27 594 000 másodperc
Ablak	13 797 000 másodperc
Összesen	1 324 512 000 másodperc

– Ez az összeg – mondta a szürke úr, és olyan keményen ütött szürke ceruzájával a tükörre, hogy revolverlövésnek hangzott –, ez az összeg tehát az az idő, amit eddig már elvesztett. Mit szól hozzá, Fusi úr?

Fusi úr semmit se szólt. Leült a sarokban egy székre, s zsebkendőjével törölgette a homlokát, mivel a dermesztő hideg dacára verejtékezett.

A szürke úr komolyan biccentett.

– Bizony, helyesen látja – mondta –, ez eredeti vagyonának máris több mint a fele, Fusi úr. De most lássuk, mi maradt meg voltaképpen önnek a negyvenkét esztendőből. Egy év, az harmincegymillió-ötszázharminchatezer, mint tudja. Ha ezt beszorozzuk negyvenkettővel, lesz egymilliárd-háromszázhuszonnégymillió-ötszáztizenkétezer.

Leírta ezt az összeget az elveszett idő alá:

1 324 512 000	másodperc
−1 324 512 000	másodperc
0 000 000 000	másodperc

Eltette írószerszámát, hosszabb szünetet tartott, hogy a sok nulla látványa kellő hatással legyen Fusi úrra. Hatott is.

– Ez hát egész eddigi életem mérlege – gondolta összezúzva Fusi úr.

Annyira hatással volt rá a számítás, amely hajszálpontosan stimmelt, hogy szó nélkül elfogadta. S a számítás bizony jó volt. Egyike volt ez a trükköknek, amivel a szürke urak ezer alkalommal becsapták az embereket.

– Nem gondolja, hogy így nem gazdálkodhatik tovább, Fusi úr? – ragadta az XYQ/384/b. számú ügynök ismét behízelgő hangon magához a szót. – Nem akarna inkább elkezdeni takarékoskodni?

Fusi úr némán bólintott, ajka közben kékre fagyott.

– Ha például már húsz évvel ezelőtt elkezdte volna – visszhangzottak Fusi úr fülében az ügynök hamuszínű szavai –, ha naponta legalább egy órát megtakarított volna, most huszonhatmillió-kétszáznyolcvanezer másodperc vagyona lenne. Ha két órát megtakarít, az persze ennek a duplája, tehát ötvenkétmillió-ötszázhatvanezer. És mondja meg, Fusi úr, mi az a két vacak óra egy ekkora összeg láttán?

– Semmi – kiáltott föl Fusi úr –, nevetséges apróság!

– Örülök, hogy belátja – folytatta közönyösen az ügynök. – S ha mármost kiszámítjuk, hogy ilyen föltételekkel mennyit takarít meg további húsz év alatt, olyan busás summa jönne ki önnek, mint százötmillió-százhúszezer másodperc. Ez a tőke állna hatvankét éves korában szabadon az ön rendelkezésére.

– Nagyszerű! – dadogta Fusi úr, és tágra nyitotta a szemét.

– Várjon még – folytatta a szürke úr –, ez még nem minden! Mi, vagyis az Időtakarék, nem csupán őrizzük az ön számára az ön idejét, de kamatot is fizetünk önnek. Ez annyit jelent, hogy a valóságban még sokkal több volna a vagyona.

– Mennyivel több? – kérdezte levegőért kapkodva Fusi úr.

– Ez teljesen önön múlik – magyarázta az ügynök –, attól függ, mennyit takarítana meg, és mennyi ideig hagyná letétben nálunk.

– Letétben? – érdeklődött Fusi úr. – Ez mit jelent?

– Nos, egyszerű – vélte a szürke úr. – Ha a megtakarított időt öt évnél korábban nem kéri vissza tőlünk, mi ugyanazt a summát még egyszer kifizetjük önnek. Az ön vagyona ötévenként megkétszereződik, érti? Tíz után már a négyszerese volna az eredeti összegnek, tizenöt év után a nyolcszorosa és így tovább. Ha húsz esztendővel ezelőtt elkezdi, hogy naponta két órát megtakarít, akkor önnek élete hatvankettedik évében, vagyis összesen negyven év után az addig megtakarított időnek a kétszázötvenhatszorosa állna a rendelkezésére. Ez annyi volna, mint huszonhatmilliárd-kilencszáztízmillió-hétszázhúszezer.

Még egyszer elővette a szürke ceruzát, s fölírta az összeget a tükörre:

26 910 720 000 másodperc

– Láthatja ön is, Fusi úr – mondta, s először jelent meg gyér mosoly az ajkán –, több mint tízszerese volna eredeti életidejének. S mindez napi két óra megtakarítással. Gondolja meg, nem előnyös ajánlat-e?

– De bizony az! – mondta kimerültén Fusi úr. – Kétségtelenül az! Szerencsétlen flótás vagyok, hogy nem kezdtem már el régen takarékoskodni. Csak most látom be, s meg kell vallanom: kétségbe vagyok esve.

– Erre igazán semmi oka – válaszolt gyöngéden a szürke úr –, ha akarja, még ma elkezdheti. Meglátja, megéri.

– Mi az hogy akarom! – kiáltott föl Fusi úr. – Mit kell tennem?

– De barátom – felelt az ügynök, s fölvonta szemöldökét –, csak tudja, hogyan takarékoskodjék az idővel? Például dolgozzék egyszerűen gyorsabban, s minden fölöslegessel hagyjon föl. Félóra helyett csupán negyedórát szánjon egy-egy vendégre. Mellőzze az időt rabló társalgást. Idős édesanyjával az eddigi egy órát kurtítsa meg félórára. Legjobb, ha beadja egy jó meg olcsó otthonba, ahol gondját viselik, ezzel már napi egy egész órát nyer. Takarítsa el innen ezt a haszontalan papagájt! Daria kisasszonyt eztán legföljebb kéthetenként látogassa, ha egyáltalán muszáj. Iktassa ki a napi negyedóra visszapillantást, s mindenekelőtt ne fecsérelje idejét, ami olyan drága, fölösleges dalárdázásra, olvasásra, úgynevezett barátokra. Mellesleg azt ajánlom önnek, akasszon egy nagy, jól járó órát az üzletébe, hogy pontosan ellenőrizhesse az inasa munkaidejét.

– Nos, jó – vélte Fusi úr –, mindezt megtehetem, de az idő, amit ezzel megtakarítok, az idővel mit kezdjek? Letétbe kell helyeznem? Hol? Vagy én őrizzem? Hogyan megy végbe ez az egész?

– Emiatt ne fájjon a feje – mondta a szürke úr, s ajkán megjelent a második vékonyka mosoly. – Ezt bízza ránk. Nyugodt lehet, szemernyit se veszítünk el az ön megtakarított idejéből. Majd észre fogja venni, hogy nem marad fölöslege.

– Nos, jó – mondta Fusi úr elképedve –, megbízom önökben.

– Nyugodtan tegye, barátom – mondta az ügynök, s fölállt. – Ezennel tehát az Időtakarék nagy közösségének új tagjaként üdvözölhetem. Ön mostantól valóban modern és haladó férfiú, Fusi úr. Gratulálok!

Vette a kalapját és a táskáját.

– Egy pillanat – mondta Fusi úr. – Nem kellene valamiféle szerződést csinálnunk? Nem kell semmit se aláírnom? Nem adnak valami dokumentumot?

Az XYQ/384/b. számú ügynök megfordult az ajtóban, s kicsit kelletlenül méregette Fusi urat.

– Minek? – kérdezte. – Az időtakarékosság nem hasonlítható semmilyen más takarékossághoz. Ez abszolút bizalom dolga, mindkét részről! Nekünk elég az ön szava. Az megmásíthatatlan. Mi pedig gondoskodunk az ön takarékáról. Hogy mindazonáltal mennyit takarít meg, az önön múlik. Mi semmire se kényszerítjük. Isten önnel, Fusi úr!

Ezzel az ügynök előkelő szürke kocsijába szállt, s elrobogott.

Fusi úr utánabámult, s a homlokát dörgölte. Lassan kezdett fölmelegedni, de rosszul volt, betegnek érezte magát. Az ügynök apró szivarjának kék füstje még soká ott sűrűsödött a helyiségben, s nem akart távozni.

Csak amikor a füst már eloszlott, lett Fusi úr valamivel jobban. De ahogyan a füst ritkult, úgy halványodtak a számok a tükrön. S amikor végül egészen eltűnt a füst, a szürke látogató emléke is kitörlődött Fusi úr emlékezetéből – a látogatóé, de nem a megállapodásé! Azt Fusi úr magáévá tette. A fogadalom, hogy takarékoskodik az idejével, úgy benne csimpaszkodott a lelkében, mint horog a halban.

S aztán jött az első vendég ezen a napon. Fusi úr mogorván kiszolgálta, mellőzött minden fölös kedvességet, hallgatott, s valóban félóra helyett húsz perc alatt elkészült.

Ugyanígy volt eztán minden vendéggel. A munkája ilyenformán már csöpp élvezetet se okozott neki, de hát az nem is volt fontos. Az inasa mellé még két segédet is beállított, s nagyon ügyelt, egy percet se vesztegessenek el. Minden kézmozdulat pontos terv szerint ment végbe. Fusi úr üzletében mostantól a következő tábla volt kifüggesztve:

A MEGTAKARÍTOTT IDŐ KÉTSZERES IDŐ!

Daria kisasszonynak szűkszavú, tárgyilagos hangú levelet írt, hogy idő hiánya miatt eztán sajnos nem látogathatja. A papagáját eladta egy állatkereskedésnek. Anyját egy jó, de olcsó otthonba dugta, s havonta egyszer meglátogatta. S minden egyébben is követte a szürke úr tanácsait, hiszen azokat már úgy tekintette, mint saját elhatározásait.

Egyre idegesebb és nyugtalanabb lett, mert egyvalami különös volt: mindabból az időből, amit megtakarított, neki valóban semmi se maradt. Rejtélyes módon egyszerűen eltűnt, s többé nem volt. Napjai eleinte észrevétlenül, később nagyon is észrevehetően rövidültek. Észbe se kapott, máris elmúlt a hét, a hónap, az esztendő, s a következő, aztán meg az arra következő esztendő.

Mivel a szürke úr látogatására nem emlékezett, kérdőre kellett volna vonnia komolyan önmagát, hova lett ez a sok idő. De ezt, akárcsak a többi időtakarékos, nem tette meg. Mintha valami vak eszeveszettség szállta volna meg. S ha olykor rémülten vette észre, hogyan rohannak, száguldanak el napjai, utána annál konokabbul takarékoskodott.

Nemcsak Fusi úr járt így, hanem sokan a nagyváros lakói közül. Naponta szaporodtak, akik már egyebet se tettek, mint az idővel takarékoskodtak. S minél többen lettek, annál inkább nőtt a követőik száma, hiszen azok is, akik eleve nem akartak, kényszerűen a nagyobb résszel tartottak.

A rádióban, a televízióban, az újságokban naponta szó esett az újabb s újabb időmegtakarító berendezések előnyeiről, dicsérték őket, mint az emberi szabadság és az "igazi" élet megteremtőit. A házak falán, a hirdetőoszlopokon plakátok jelentek meg, rajtuk mindenféle ábrázolása a boldogságnak. A képek alatt fényes betűkkel:

IDŐTAKARÉKOSSÁGÉ A SIKER!
vagy: IDŐTAKARÉKOSSÁGÉ A JÖVŐ!
vagy: SZÉPÍTSD MEG ÉLETEDET – TAKARÉKOSKODJ IDŐDDEL!

A valóságban azonban minden másképpen festett. Bár az időtakarékosok jobban öltöztek azoknál, akik az amfiteátrum környékén laktak. Több pénzt kerestek, s többet is tudtak költeni. De kedvetlenek voltak, keserű képet vágtak, barátságtalan s fáradt volt a tekintetük. Az a szólás, hogy "Eredj csak Momóhoz!", előttük persze ismeretlen volt. Senkijük nem volt, aki úgy hallgatta volna őket, hogy ettől okosak, békülékenyek és jókedvűek legyenek. De ha lett volna is olyan – nagyon kétséges, hogy elmennek-e hozzá, hacsak nem lehetett volna ezt is pillanatok alatt elintézni. Másképpen elveszett időnek vélték volna. Úgy gondolták, még a szabadidejüket is ki kell használniuk, s rohanvást annyi szórakozásra, kikapcsolódásra szert tenniük, amennyire csak lehet.

Már nem tudtak igazán ünnepelni, se vidáman, se komolyan. Álmodozni nekik szinte bűnténynek számított. Legkevésbé azonban a csöndet viselték el. Ha csönd volt, félelem szállta meg őket, mert megsejtették, valójában mi is történt az életükkel. így hát zajt csaptak, ahol a legparányibb csöndet sejdítették. Ez persze nem vidám lárma volt, mint, mondjuk, a játszótér lármája, hanem dühödt és rosszkedvű, s mindez napról napra jobban megtöltötte a nagy várost.

Hogy valaki szívesen, netán munkája iránti szeretetből is dolgozhat, az már eszükbe sem jutott, az már nem számított – ellenkezőleg, ez csak hátráltatta őket. Fontos csupán az volt, hogy minél rövidebb idő alatt minél többet dolgozzanak.

A munkahelyeken, a nagy üzemekben és irodaházakban, éppen ezért táblák függtek, rajtuk ez állt:

AZ IDŐ KINCS – NE VESZTEGESD!
vagy: AZ IDŐ PÉNZ – TAKARKOSKODJ!

Hasonló táblák függtek a főnökök íróasztala fölött, az igazgatói székek mögött, az orvosok várótermében, az üzletekben, éttermekben, áruházakban, még az iskolákban, óvodákban is. Egyetlen hely sem volt kivétel.

S végül a nagy város látványa is mindjobban átalakult. A régi negyedeket lebontották, új házakat építettek, ezekről mindent elhagytak, amit fölöslegesnek véltek. Takarékoskodtak azzal is, hogy olyan házakat építsenek, amilyenek illenének a bennük lakó emberekhez; így ugyanis csupa különböző házat kellett volna építeniük. Sokkal olcsóbb és időtakarékosabb volt egyforma házakat építeni.

A nagy város északi részében már hatalmas új lakónegyedek terpeszkedtek. A sokemeletes bérkaszárnyák végtelen sorban húzódtak, olyan egyformák voltak, akár a tojások. S mivel minden ház egyforma volt, természetesen az utcák is egyformák voltak. S ezek az egyenutcák nőttek és nőttek, terjeszkedtek zsinóregyenesen a horizontig – a rend sivataga voltak! S pontosan így zajlott az emberek élete is, akik itt éltek: zsinóregyenesen a horizontig! Itt minden hajszálra ki volt számítva és megtervezve, minden centiméter és minden pillanat.

Senki se akart rádöbbenni, hogy valójában nem időt, valami egészen mást takarít meg. Senki se akarta tudomásul venni, hogy élete egyre szegényebb, egyre sivárabb és hidegebb lesz.

A gyerekek azonban nagyon is megérezték, mert rájuk már senkinek nem volt ideje.

De az idő élet. S az élet a szívben lakik.

S minél tovább takarékoskodtak vele az emberek, annál kevesebb maradt nekik.

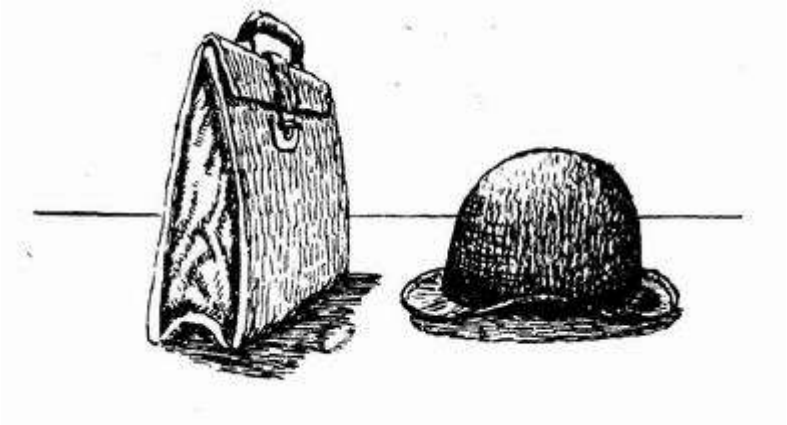

HETEDIK FEJEZET

Momo meglátogatja barátait,
őt az ellenség látogatja meg

– Nem tudom, miért – mondta egy nap Momo –, úgy tetszik, hogy régi barátaink mostanában egyre ritkábban jönnek. Egyiket-másikat, azt se tudom, mikor láttam.

Idegenvezető Gigi és Utcaseprő Beppo ült mellette a fű benőtte romlépcsőn, s nézték a naplementét.

– Bizony – mondta elgondolkodva Gigi –, én is így vagyok. Egyre kevesebben vannak, akik meghallgatnák a történeteimet. Már nem olyan, mint régen. Valami baj van.

– De mi? – kérdezte Momo.

Gigi a vállát vonta, s tűnődve letörölt nyalával néhány betűt, amit a palatáblára vésett. A palatáblát az öreg Beppo találta néhány hete a kukában, és elhozta Momónak. Persze nem volt már egészen új, középütt el is volt repedve, de még használni lehetett. Azóta Gigi mindennap mutogatta Momónak, hogyan kell betűt írni. Mivel Momónak jó emlékezőtehetsége volt, időközben egészen jól megtanult olvasni. Csak az írás nem akart úgy igazából menni.

Utcaseprő Beppo, aki eltöprengett Momo kérdésén, lassan bólintott, s azt mondta:

– Bizony, igaz. Valami közeledik. A városban már mindenütt ott van. Régen föltűnt nekem.

– De micsoda? – kérdezte Momo.

Beppo elgondolkodott, aztán így válaszolt:

– Semmi jó. – S egy idő múlva hozzátette: – Hideg lesz.

– Ugyan! – mondta Gigi, s karját vigasztalóan Momo vállára tette. – Jön helyette egyre több gyerek.

– Éppen ez az – vélte Beppo –, éppen ez az.

– Mire gondolsz? – kérdezte Momo.

Beppo hosszan hallgatott, s végül azt mondta:

– Nem miattunk jönnek. Csak menedéket keresnek.

Mindhárman az amfiteátrum kerek, füves porondjára pillantottak, ahol jó néhány gyerek új labdajátékot játszott, amit ma délután találtak ki.

Momo néhány régi barátja is köztük volt: a szemüveges fiú, akit Paolónak hívtak, a Maria nevű kislány Dedé nevű testvérkéjével, a fej hangú, kövér gyerek, a neve Massimo volt, s egy másik fiú, aki kicsit elhanyagolt volt, s Francónak szólították. De volt rajtuk kívül még néhány más gyerek, alig pár napja tartoztak közéjük, s egy még kisebb, aki ma délután jelent meg először. Valóban úgy tetszett, ahogyan Gigi mondta: egyre szaporodtak, nap nap után.

Momo igazából szeretett volna örülni ennek. De a gyerekek nagyobb része egyszerűen nem tudott játszani. Csak kedvetlenül ültek, unatkoztak, s nézték Momót meg a barátait. Olykor szándékosan zavarták a játékot, s mindent elrontottak. Gyakran volt mostanában civódás, veszekedés. Persze hamar elmúlt, mert Momo jelenléte ezekre a gyerekekre is hatott, s hamarosan kiderült, hogy nekik vannak a legjobb ötleteik, és ők is lelkesen játszanak. Aztán naponként újabb gyerekek jöttek, előfordult, hogy a város legtávolabbi részeiből is. S kezdődött minden elölről, hiszen jól tudjuk, sokszor egy játékrontó elég, hogy mindenkinek kedve szegüljön.

S volt még valami, amit Momo nem értett igazán. Nemrégen kezdődött. Egyre sűrűbben előfordult, hogy a gyerekek mindenféle játékot cipeltek ide, amivel valójában nem lehetett játszani, például távirányítású tankot, ide-oda araszolt, egyébre azonban nem volt jó. Vagy űrrakétát, pörgött egy pózna körül, egyebet nem is lehetett kezdeni vele. Vagy egy kis robotot, villódzó szemekkel billegett előre, s a fejét forgatta, másra nem volt használható.

Persze igen drága játékok voltak ezek, Momo barátainak ilyen sose volt, magának Momónak pláne nem. Ezek a holmik legapróbb alkatrészükig olyan tökéletesek voltak, hogy semmi képzelőerő nem kellett hozzájuk. Így aztán a gyerekek néha órákig ültek, s megbabonázva, de unatkozva nézték a működésüket, ahogy zurrogtak föl-alá, billegtek ide-oda, pörögtek körbe – és közben semmi se jutott eszükbe. Inkább visszakívánkoztak régi játékaikhoz, amikhez elég volt nekik néhány doboz, egy szakadt asztalterítő, egy vakondtúrás vagy egy marék kavics. Ezekkel akármit el tudtak képzelni.

Valami ma sem volt rendben egészen a játékban. A gyerekek egymás után abbahagyták, s végül mindannyian ott üldögéltek Gigi, Beppo meg Momo körül. Azt remélték, Gigi mesél nekik, de az se ment. A legkisebbnél, aki ma járt itt először, táskarádió volt. Kicsit oldalt ült, és nagyon fölhangosította. Valami reklámműsort adtak.

– Nem tudnád halkabbra venni ezt a hülye dobozt? – kérdezte fenyegető hangon az elhanyagolt fiú, akit Francónak szólítottak.

– Nem értem, mit mondasz – vigyorgott az újonnan érkezett –, nagyon hangos a rádióm.

– Azonnal vedd halkabbra! – kiáltott Franco, és fölállt. Az idegen fiú kicsit elsápadt, durcásan azt felelte:

– Te nekem ne parancsolj, és senki se parancsolgasson! Olyan hangosra csavarom a rádiómat, amilyenre akarom.

– Ebben igaza van – vélte az öreg Beppo –, nem tilthatjuk meg neki. Legföljebb kérhetjük.

Franco visszaült a helyére.

– Menjen máshova – mondta elkeseredetten –, az egész délutánunkat elrontja.

– Biztosan van oka rá – felelte Beppo, s barátságosan, apró szemüvegén keresztül figyelmesen nézett az idegen fiúra. – Biztosan van.

Az idegen fiú hallgatott. Egy idő után halkabbra vette a rádióját, s másfelé nézett.

Momo odament hozzá, csöndesen leült mellé. A fiú kikapcsolta a rádiót.

Egy darabig csönd volt.

– Mesélsz nekünk, Gigi? – kérte egyik az új gyerekek közül. – Jaj, mesélj – mondták a többiek – egy vidám történetet! Ne, inkább egy izgalmast! Ne, inkább egy mesét! Inkább egy kalandost!

Gigi nem akart mesélni. Először fordult elő, hogy nem.

– Inkább azt szeretném – mondta végül –, hogy ti meséljetek. Magatokról, az otthonotokról, mit szoktatok csinálni, miért jöttök ide.

A gyerekek elnémultak. Arcuk egyszeriben elszomorodott.

– Nekünk most szép autónk van – jött meg végül egyikük hangja. – Szombaton, ha a papám meg a mamám ráér, mindig lemossák. Ha jó vagyok, én is segíthetek. Később majd én is szeretnék egy ilyet.

– Én pedig – mondta egy kislány –, én mindennap elmehetek moziba, amikor csak akarok. Ott jó helyen vagyok, mert a papám meg a mamám sajnos nem érnek rá.

Kisvártatva hozzátette:

– De én nem akarok moziban ülni. Inkább megspórolom a pénzt, és idejövök. Ha elég pénzt összespóroltam, veszek magamnak vonatjegyet, és elutazom a hét törpéhez.

– De buta vagy z szólt egy másik gyerek –, azok nincsenek is.

– De vannak – durcáskodott a kislány –, még egy prospektusban is láttam.

– Nekem tizenegy meselemezem van – mondta egy kisfiú –, annyiszor hallgatom meg őket, ahányszor csak akarom. Régebben a papám, ha este hazajött a munkából, mindig maga mesélt nekem. Az szép volt. De most már alig látjuk. Vagy fáradt és nincs kedve.

– És a mamád? – kérdezte a Maria nevű kislány.

– Az is most egész nap oda van.

– Persze – mondta Maria –, nálunk ugyanúgy van. De nekem szerencsére itt van Dedé. – Megcsókolta az ölében ülő testvérkéjét, s folytatta: – Ha hazajövök az iskolából, megmelegítem az ebédünket. Aztán megcsinálom a leckét. Aztán... – a vállát rángatta. – Na igen, aztán csak elcsavargunk, amíg este nincs. Legtöbbször idejövünk.

Valamennyi gyerek bólintott, hiszen többé-kevésbé mindnyájan így voltak.

– Én tulajdonképpen örülök – mondta Franco, miközben egyáltalán nem úgy nézett ki, mint aki örül –, hogy az öregeimnek sosincs idejük rám. Különben mindjárt összevesznek, én meg kapom a verést.

Egyszer csak feléjük fordult a táskarádiós gyerek, és megszólalt:

– Én pedig most sokkal több zsebpénzt kapok, mint régebben!

– Világos – mondta Franco –, azért, hogy lerázzanak. Mindent azért csinálnak, mert nem kellünk nekik. Nekik már semmi se kell. Ez a véleményem.

– Ez nem igaz! – kiáltott az idegen fiú dühösen. – Én kellek a szüleimnek, nagyon is kellek. Ők nem tehetnek róla, hogy már nincsen idejük. Nem tudnak rajta változtatni. Ezért is ajándékozták nekem a táskarádiót. Ez nagyon drága volt. Ez igazán bizonyíték, vagy nem?

Mindenki hallgatott.

A fiú, aki egész délután a többiek játékát rontotta, hirtelen sírni kezdett. Megpróbálta elfojtani a sírást, piszkos öklével a szemét törölgette, de a könny fényes csíkban csordult a maszatfoltokon át a képén lefelé.

A többi gyerek szánakozva nézett rá, többen lesütötték a szemüket. Hirtelen megértették a fiút. Az ő szívüket is ugyanaz nyomta, mint a fiúét. Úgy érezték, cserbenhagyták őket.

– Bizony – mondta egy idő után újra Beppo –, jön a hideg.

– Lehet, hogy én majd nem is járhatok ide – mondta Paolo, a szemüveges fiú.

– Miért nem? – csodálkozott Momo.

– A szüleim azt mondták – magyarázta Paolo –, ti csak lajhárok vagytok, meg lopjátok a napot. Lopjátok a Jóisten drága idejét, mondták. Éppen ezért van nektek olyan sok belőle. Mivel nagyon is sok létezik a ti fajtátokból, a többi embernek egyre kevesebb az ideje, azt mondják. És én ne járjak ide, mert éppen olyan leszek, mint ti.

A gyerekek megint csak bólintottak, hasonlót már nekik is mondtak.

Gigi sorra megnézte a gyerekeket.

– Ti ezt elhiszitek rólunk? Akkor miért jöttök mégis ide?

Rövid hallgatás után megszólalt Franco:

– Nekem mindegy. Én egyszer úgyis útonálló leszek, mondja az ősöm mindig. Én veletek tartok.

– Nocsak – mondta Gigi, s fölvonta szemöldökét. – Szóval ti is úgy gondoljátok, hogy naplopók vagyunk?

A gyerekek zavartan sütötték le szemüket. Végül Paolo kutatva Beppo szemébe nézett.

– Csak nem hazudnak a szüléink? – kérdezte halkan. Aztán még halkabban: – Nem azok vagytok?

Az öreg utcaseprő teljes hosszában fölemelkedett, nem volt épp hórihorgas, ujját föltartotta, s így szólt:

– Én még fikarcnyit se loptam az Isten drága idejéből, de még az embertársaiméból sem. Erre esküszöm, Isten engem úgy segéljen!

– Én is! – tette hozzá Momo.

– Én is! – mondta komolyan Gigi.

A gyerekek megindultan hallgattak. Egyikük sem kételkedett barátaik szavában.

– És különben is hadd mondjak nektek valamit – folytatta Gigi. – Azelőtt az emberek mindig szerettek Momóhoz eljönni, hogy meghallgassa őket. Önmagukra találtak itt, ha értitek, mit akarok ezzel mondani. Most azonban ilyesmi már nem nagyon érdekli őket. Régebben azért is szívesen eljöttek, hogy engem hallgassanak. Közben megfeledkeztek magukról. Most már ez sem érdekli túlságosan őket. Nincs idejük ilyesmire, azt mondják. És rátok sincsen már idejük. Nem veszitek észre? Az az érdekes, *mire* nincsen már idejük!

Összehúzta a szemét, és bólintott. Aztán folytatta:

– Múltkor régi ismerőssel találkoztam a városban, egy fodrásszal, Fusinak hívják. Már egy ideje nem láttam, és most alig ismertem rá, olyan ideges, olyan más, mogorva, kedvetlen. Azelőtt kedves fickó volt, nagyon szépen énekelt, és mindenről sajátos gondolatai voltak. Egyszer csak minderre nincsen ideje. Ez az ember már csak önmaga kísértete, egyáltalán nem az a Fusi többé, értitek? Ha csupán ő volna így, egyszerűen azt gondolnám, kicsit bezsongott. De bárhova nézek, ilyen embereket látok. S egyre több az ilyen ember. Most a régi barátaink is kezdik! Komolyan, már azt kérdem magamtól, van-e olyan bolondéria, ami ragadós?

Az öreg Beppo bólintott.

– Biztosan van – mondta –, valami fertőzésnek kell lennie.

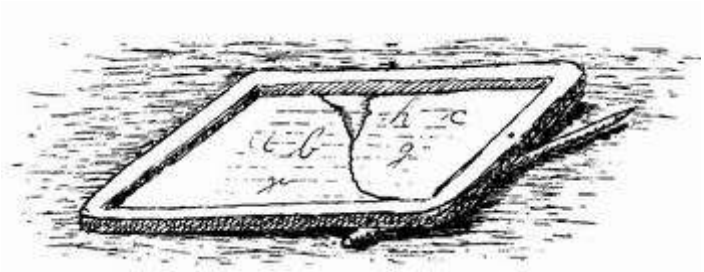

– De akkor segítenünk kell a barátainknak – mondta kétségbeesetten Momo.

Aznap este valamennyien együtt sokáig tanácskoztak, mitévők legyenek. De a szürke urakról és tényekedésükről mit sem sejtettek.

A következő napokban Momo elindult, hogy megkeresse régi barátait, s megtudja tőlük, mi bajuk, miért nem jönnek ki többé hozzá.

Először Nicolához, a kőműveshez ment. Jól ismerte a házat, ahol egy kis padlásszobában lakott. De nem volt odahaza. A többi lakó csak annyit tudott, hogy odaát az új lakónegyedekben dolgozik, és rengeteg pénzt keres. Csak ritkán vetődik haza, s akkor is igen későn. Nem is szokott egészen józan lenni, s egyre nehezebb szót érteni vele.

Momo úgy gondolta, megvárja. Odaült a lépcsőre, az ajtaja elé. Lassan besötétedett, Momo elaludt.

Már késő éjszaka lehetett, amikor Nicola botladozó lépése és hörgő dalolása fölébresztette. Jött imbolyogva fölfelé a lépcsőn. Meglátta a gyermeket, s tanácstalanul megállt.

– Hé, Momo! – dünnyögte, látszott, zavarja, hogy a kislány ebben az állapotban látja. – Te is megvagy még? Mi a csudát keresel itt?

– Téged – mondta bátortalanul Momo.

– Na, nem mondom, te aztán – mondta Nicola, s mosolyogva a fejét csóválta. – Idejön az éjszaka közepén, hogy a régi barátját megnézze. Persze én is rég meglátogattalak volna, ha lenne ilyesmire időm... Privát kedvtelésre.

Nicola bizonytalan kézmozdulatot tett, és nehézkesen leereszkedett Momo mellé a lépcsőre.

– Mit gondolsz, mi énvelem mostan a helyzet, te gyerek! Már nem úgy van, mint régen. Változnak az idők. Odaát, ahol most vagyok, más tempót diktálnak. Hajtunk, akár a sátán. Naponta egy emeletet odaverünk, egyiket a másik után. Bizony, más a figura, mint azelőtt. Itt minden meg van szervezve, minden kézmozdulat, érted, a legapróbb részletekig...

Tovább beszélt, Momo figyelmesen hallgatta. S minél tovább hallgatta, annál inkább csappant a lelkesedés Nicola hangjából. Hirtelen megállt, kérges kezével végigsimított az arcán.

– Csupa hülyeséget hordok itt össze – mondta egyszer csak szomorúan. – Látod, Momo, megint túl sokat ittam. Elismerem. Mostanában előfordul, hogy túl sokat iszom. Másképp nem bírnám ki, amit mi művelünk. Egy tisztességes kőművesnek ettől nem is lehet jó a lelkiismerete. Túlságosan sok a homok a malterban, érted? Ez mind legföljebb négy, öt évig tart, aztán egy köhintésre összeomlik. Kontármunka ez, közönséges kontármunka! De még nem ez a legrosszabb. A legrosszabbak a házak, amiket fölépítünk. Ezek nem házak, ezek... ezek embersilók! Fölfordul a gyomrunk! De mi közöm nekem mindehhez? Megkapom a pénzemet és kész! Na ja, változnak az idők. Azelőtt ez nálam másképpen volt, büszke voltam a munkámra, ha valamit fölépítettünk, azt meg lehetett nézni. De most... Ha egyszer eleget kerestem, szögre akasztom a kőműveskanalat, és valami másba kezdek.

Lógatta a fejét, és komoran maga elé meredt. Momo nem szólt, csak hallgatta.

Nicola egy idő után halkan folytatta:

– Talán mégiscsak el kellene egyszer mennem hozzád, hogy mindent elmeséljek. Bizony, azt kellene. Mondjuk, mindjárt holnap, jó? Vagy inkább holnapután? Na, meglátom, hogyan legyen. De biztosan elmegyek. Kezet rá?

– Kezet rá – mondta Momo, és örült. Aztán elbúcsúzott, mindketten nagyon fáradtak voltak.

Nicola azonban se másnap, se a rákövetkező nap nem jött. Egyáltalán nem jött. Lehet, hogy valóban nem volt rá ideje.

Momo következőnek Nino vendéglőst és kövér feleségét látogatta meg. A kis öreg ház, aminek vakolatát félig lemosta az eső, a város szélén állt. Momo, mint azelőtt is, hátra, a konyha felé került. A konyhaajtó nyitva volt, Momo már messziről hallotta, hogy Nino heves szóváltásba keveredett a feleségével, Lilianával. Liliana a fazekakkal meg a lábasokkal foglalatoskodott a tűzhelynél. Kövér arca ragyogott az izzadságtól. Nino hadonászva pörölt a feleségével. Kisbabájuk egy kosárban ült a sarokban, és sírdogált.

Momo halkan odaült a kisbaba mellé. Ölébe vette, óvatosan elkezdte ringatni, a baba elhallgatott. A házaspár abbahagyta a veszekedést, odanéztek.

– Jaj, te vagy, Momo – mondta Nino, és kicsit elmosolyodott. – Szép, hogy egyszer te is mutatkozol.

– Akarsz enni? – kérdezte Liliana kissé nyersen.

Momo a fejét rázta.

– Hát *mit* akarsz? – érdeklődött Nino idegesen. – Ebben a pillanatban valóban nincsen rád időnk.

– Csak meg akartam kérdezni – felelte halkan Momo –, miért nem jöttetek olyan sokáig hozzám.

– Én se tudom – mondta Nino ingerülten. – Most igazán egyéb gondunk is van.

– Bizony – csörömpölt Liliana a fazekakkal –, neki most egyéb gondja van. Például, hogyan utálja ki a régi vendégeit, az most a gondja! Emlékszel azokra az idős emberekre, Momo, akik mindig ott ültek a sarokasztalnál? Elzavarta őket! Kidobta őket!

– Nem dobtam ki senkit – védekezett Nino. – Udvariasan fölszólítottam őket, hogy keressenek maguknak más vendéglőt. Ehhez mint vendéglősnek jogom van.

– Jogod, jogod! – válaszolt Liliana fölháborodottan. – Ilyesmit egyszerűen nem tesz az ember. Mert embertelen és közönséges. Tudod nagyon jól, hogy nem találnak másik vendéglőt. Itt nálunk egy lelket se háborgattak.

– Persze, egy lelket se háborgattak! – mondta Nino. – Mert hozzánk a tisztességes, fizető publikum el se jött addig, amíg ezek a borotválatlan, vén habakukok itt üldögéltek. Azt hiszed, az ilyesmi tetszik az embereknek? S azon az egy pohár olcsó vörösboron, amit esténként megengedhettek maguknak, mi ugyan mit kerestünk? Aztán így menjen az ember ötről a hatra!

– Eddig egészen jól megvoltunk – vágott vissza Liliana.

– Eddig, persze – heveskedett Nino. – De nagyon jól tudod, hogy így nem mehet tovább. A tulajdonos megemelte a bérletemet. Egyharmaddal többet fizetek, mint eddig. Minden drágul. Honnan vegyem rá a pénzt, ha vén trottyoknak csinálok menhelyet a vendéglőmből? Miért kíméljek másokat? Engem se kímél senki.

A termetes Liliana úgy odacsapta a lábast a tűzhelyre, csak úgy zengett.

– Hadd mondjak neked valamit – mondta, s széles csípőjére tette a kezét. – Ezek közt a vén trottyok közt, ahogyan te nevezed őket, ott van például az én Ettore nagybácsikám. És nem engedem, hogy pocskondiázd a családomat! Ettore bácsi rendes, becsületes ember, még akkor is, ha nincs annyi pénze, mint a te vastag pénztárcájú új vendégeidnek!

– Ettore bármikor jöhet – felelte hadonászva Nino. – Megmondtam neki, ő maradhat, ha akar. De nem akar.

– Persze hogy nem akar a régi barátai nélkül! Mit képzelsz te? Talán magában kushadjon odakint valamelyik sarokban?

– Akkor nem tehetek semmit! – kiabált Nino. – Nekem mindenesetre semmi kedvem, hogy savanyú lőrét mérjek életem végéig, csak azért, mert neked van egy Ettore nevű nagybácsikád. Én vinni akarom valamire! Ez olyan nagy bűn? Fel akarom lendíteni ezt a boltot! Ki akarok hozni valamit a kocsmámból! És nemcsak magamért teszem. Éppúgy teszem érted meg a gyerekért. Nem tudod ezt fölfogni, Liliana?

– Nem – mondta keményen Liliana. – Ha csak szívtelenség árán lehet, ha már ezzel kezdődik, akkor köszönöm. Akkor én egy szép napon fogom a cókmókomat. Te meg csinálj, amit akarsz.

Kikapta Momo öléből a kisbabát, aki közben megint elkezdett sírni, és kiszaladt a konyhából.

Nino egy ideig nem szólt. Rágyújtott, forgatta ujja közt a cigarettát.

Momo nézte.

– Na igen – szólt végül Nino –, rendes fickók voltak. Szerettem is őket. Tudod, Momo, magam is sajnálom, hogy... De hát mit csináljak? Változnak az idők.

– Lilianának talán igaza van – folytatta aztán. – Amióta ezek az öregek nincsenek, valahogy idegen nekem ez a vendéglő. Hideg, rideg, érted? Már magam se tudom elviselni. Igazán nem tudom, mitévő legyek. De manapság mindenki így csinálja. Miért legyek én más? Vagy mit gondolsz, legyek más? – Momo észrevétlenül bólintott.

Nino ránézett, és ő is bólintott. Elmosolyodtak mind a ketten.

– De jó, hogy eljöttél – mondta Nino. – Már egészen elfelejtettem, hogy azelőtt ilyenkor mindig az járta: Eredj csak Momóhoz! De most majd elmegyünk hozzád Lilianával. Holnapután szünnap lesz nálunk, akkor elmegyünk. Rendben?

– Rendben – mondta Momo.

Nino egy zacskó almát meg narancsot adott neki, s Momo hazament.

Nino és termetes felesége valóban eljöttek. A babát is magukkal hozták, meg tele kosár mindenféle jót.

– Képzeld, Momo – sugárzott Liliana –, Nino elment Ettore nagybácsihoz meg a többi öreghez, mindegyikhez külön-külön, bocsánatot kért, és invitálta őket, jöjjenek újra vissza a vendéglőbe.

– Igen – tette hozzá mosolyogva Nino, s megvakarta a füle tövét z, mind ott ül megint, s a vendéglőm föltornászásából persze nem lesz semmi. De most nekem is újra tetszik.

Nevetett, a felesége meg azt mondta:

– Majd csak megélünk azért, Nino.

Szép délután lett belőle, s amikor elköszöntek, megígérték, hogy hamarosan újra eljönnek.

Momo egyiket a másik után látogatta meg régi barátai közül. Elment az asztaloshoz, aki annak idején az asztalt meg a székeket eszkábálta ládadeszkából. Elment az asszonyokhoz, akik az ágyat hozták neki. Egyszóval elment mindenkihez, akit régebben meghallgatott, s akik okosabbak, határozottabbak, vidámabbak lettek ettől. Mindenki azt ígérte, hogy eljön. Volt, aki nem tartotta meg a szavát, vagy nem is tarthatta meg, mivel nem volt ideje rá. Sok régi barát azonban valóban eljött, s szinte megint olyan volt, mint valamikor.

Momo nem is tudta, hogy mindezzel a szürke urak útját keresztezi. Amit azok igazán nem tűrhettek.

Nem sokkal azután – egy különösen forró délidőben – Momo egy babát talált a rom kőlépcsőjén.

Máskor is előfordult, hogy valamelyik gyerek a drága játékát, amivel úgyse tudott mit kezdeni, egyszerűen ottfelejtette, nem vitte haza. Momo azonban nem emlékezett, hogy ilyen babát látott volna bármelyiküknél. Bizonyosan föltűnt volna neki, hiszen egészen különleges baba volt.

Majd akkora volt, mint maga Momo, annyira ember formájú, akár kisgyereknek is lehetett volna nézni. Közelebbről mégse nézett ki kisgyereknek, inkább csinos fiatal hölgynek vagy kirakatbábunak. Piros ruha volt rajta, a szoknyácska rövid, a lábán magas sarkú szíjfonat cipő.

Momo megbabonázva bámult rá.

Kis idő után hozzáért a kezével, a baba meg-megzörgette szempilláját, mozgatta a száját, nyafogó hangon, mintha telefonból jönne, azt mondta:

– Jó napot! Bibi bébi vagyok, a szuperbaba.

Momo hátrahőkölt, de önkéntelenül válaszolt:

– Jó napot, az én nevem Momo!

A baba erre megint csak mozgatta a száját, és azt mondta:

– A tied vagyok. A többiek majd irigyelnek tőled.

– Nem hiszem, hogy az enyém vagy – mondta Momo. – Inkább azt hiszem, hogy valaki ittfelejtett.

Megfogta a babát, és fölemelte. A baba szája újra mozogni kezdett, így szólt:

– Még több holmit szeretnék.

– Igen? – kérdezte Momo, és töprengett. – Nem tudom, nekem van-e olyasmim, ami neked való. Megmutatom minden holmimat, aztán majd válaszd ki, ami neked tetszik.

Fogta a babát, és a falban levő lyukon át lemászott a szobájába. Az ágy alól előhúzott egy dobozt, benne mindenféle kinccsel, és odaállította Bibi bébi elé.

– Tessék – mondta –, ez minden, amim van. Ha valami megtetszik, csak szólj.

Megmutatott neki néhány színes madártollat, egy szépen erezett követ, egy aranygombot, egy darabka színes üveget. A baba nem szólt, Momo kicsit meglökte.

– Jó napot – nyafogta Bibi bébi –, Bibi bébi vagyok, a szuper baba.

– Persze – mondta Momo –, ezt már tudom. De hát ki akartál valamit választani magadnak, Bibi bébi. Itt van például ez a rózsaszínű kagyló. Tetszik?

– A tied vagyok – válaszolt a baba –, a többiek majd irigyelnek tőled.

– Persze, ezt már mondtad – szólt Momo. – De ha nem kell semmi a holmijaim közül, talán játszhatunk, igen?

– Még több holmit szeretnék – ismételte a baba.

– Több nincs – mondta Momo. Fogta a babát, és újra kimászott vele a szabadba. Ott letette Bibi bébi szuperbabát a földre, és leült vele szemben.

– Most azt játsszuk, hogy te eljössz hozzám látogatóba – ajánlotta Momo.

– Jó napot – mondta a baba –, Bibi bébi vagyok, a szuperbaba.

– Milyen kedves, hogy meglátogat – felelte Momo. – Honnan jön, tisztelt hölgy?

– A tied vagyok – folytatta Bibi bébi –, a többiek majd irigyelnek tőled.

– Na, hallod – mondta Momo –, így nem lehet játszani, ha te mindig ugyanazt mondod.

– Még több holmit szeretnék – felelte a baba, és megzörgette a szempilláját.

Momo másik játékkal próbálkozott, amikor az sem sikerült, egy harmadikkal, aztán egy negyedikkel, ötödikkel. Egyikből se lett semmi. Persze, ha a baba egyáltalán semmit nem mond, Momo válaszolhatott volna helyette, a legpompásabb beszélgetés lehetett volna belőle. Bibi bébi azonban épp azzal, hogy beszélt, minden beszélgetést megakadályozott.

Egy idő után Momót olyan érzés fogta el, amilyen azelőtt sose vett erőt rajta. Egészen új volt, idő kellett neki hozzá, míg rádöbbent, hogy unatkozik.

Tehetetlennek érezte magát. Legszívesebben otthagyta volna a szuperbabát, hogy valami mást játsszon, de egyszerűen nem tudott elszabadulni mellőle.

Momo végül ott ült, és rámeredt a babára, az meg őrá nézett kék üvegszemével, mintha hipnotizálnák egymást.

Momo aztán elfordította erőszakkal tekintetét a babáról, és kicsit megijedt. Egészen közel egy előkelő hamuszürke autó állt, nem vette észre, mikor jött. Az autóban egy pókhálószín öltözetű úr ült, kerek keménykalap a fején, apró, szürke szivar a szájában. Arca is szürke volt, akár a hamu.

Az úr nyilvánvalóan már egy ideje figyelte Momót, hiszen mosolyogva biccentett neki. S habár olyan forró délidő volt, hogy a levegő villódzott a nap parazsától, a kislány hirtelen vacogni kezdett.

A férfi kinyitotta a kocsi ajtaját, kiszállt, és odajött Momóhoz. Kezében ólomszürke aktatáskát cipelt.

– Milyen szép babád van – mondta szokatlanul szenvtelen hangon. – Ezért biztosan irigyelnek majd a többiek.

Momo a vállát rándította, és hallgatott.

– Biztosan nagyon drága baba volt – folytatta a szürke úr.

– Nem tudom – motyogta zavartan Momo –, én úgy találtam.

– Ne mondd! – szólt a szürke úr. – Nagyon szerencsés kislány vagy, úgy látom.

Momo hallgatott, és összehúzta magán a férfikabátot. Hidegebb lett.

– Mindenesetre úgy látom – vélte a gyér mosolyú szürke úr –, nem örülsz neki különösen, kicsikém.

Momo a fejét rázta. Hirtelen úgy érezte, mintha minden öröm eltűnt volna a világból – dehogy, mintha egyáltalán nem is lett volna soha öröm a világon. Minden, amit ő annak hitt, csak puszta képzelgés volt. Érzett azonban valami olyat is, ami figyelmeztette.

– Már jó ideje figyellek – folytatta a szürke úr –, és úgy tetszik nekem, egyáltalán nem tudod, hogyan kell egy ilyen mesés babával játszani. Megmutassam neked?

Momo meglepődve nézett a férfira, és bólintott.

– Még több holmit szeretnék – nyafogott egyszer csak a baba.

– Na látod, kicsikém – mondta a szürke úr –, ő maga megmondja neked. Ilyen mesés babával nem lehet csak úgy játszani, mint egy akármilyennel, ez világos. Nem azért van. Másképpen kell játszanod vele, ha nem akarsz unatkozni. Figyelj csak, kicsikém!

Odament az autójához, és kinyitotta a csomagtartót.

– Először is – mondta –, sok ruha kell neki. Itt van például ez a gyönyörű estélyi ruha.

Kivette és odadobta Momónak.

– Itt meg egy igazi nercbunda. Itt egy selyem pongyola. Itt egy teniszruha. Itt egy síruha. Meg egy fürdőruha. Meg egy lovaglóruha. Pizsama. Hálóing. Másik ruha. Még egy ruha. Még egy. Még egy...

Minden holmit odahajigált Momo meg a baba közé, már egész torony nőtt belőle.

– Tessék – mondta –, ezzel egy darabig eljátszhatsz, ugye, kicsikém? Néhány nap múlva már ez is unalmas lesz, úgy gondolod? Jól van, keresünk még holmit a babádnak.

Megint a csomagtartó fölé hajolt, újabb holmit hajigált Momónak.

– Itt van például egy igazi kis kígyóbőr kézitáska, benne igazi ajakrúzs meg púderes szelence. Itt egy kis fényképezőgép. Itt egy teniszütő. Itt egy baba-televízió, igazából működik. Itt egy karkötő, nyaklánc, fülbevaló, babarevolver, selyemharisnya, tollas kalap, szalmakalap, tavaszi kalap, golfütőcske, kis csekk-könyv, parfümös üveg, fürdősó, spray... – Megállt, fürkészőn Momóra nézett, aki bénultan ült a rengeteg holmi közt a földön.

– Látod – folytatta a szürke úr –, mindez egyszerű. Mindig több és több kell, akkor nem unatkozik az ember. Lehet, hogy te azt gondolod, ennek a Bibi bébi szuperbabának egy nap majd *mindene* meglesz, és aztán mégiscsak unatkozni fogsz. Nem, kicsikém, ettől ne félj! Van nekünk ugyanis egy Bibi bébihez való társunk.

Másik babát vett elő a csomagtartóból. Ugyanakkora volt, mint Bibi bébi, ugyanolyan szuper, csak éppen fiatalember. A szürke úr leültette Bibi bébi mellé, és megmagyarázta:

– Ez a Bubi fiú! Ennek is lesz töméntelen sok holmija. S ha mindez együtt is unalmas lesz, van még egy barátnője Bibi bébinek, annak is rengeteg saját holmija, ami csak ráillik. Bubi fiúnak is van hozzá illő barátja, annak is van barátja, barátnője. Látod, soha többé nem lesz unalmas, mindig minden vég nélkül folytatódik, s azután is még mindig lesz valami, hogy megkívánd magadnak.

Beszéd közben egyik babát a másik után vette ki a csomagtartóból, a csomagtartó, úgy látszott, kimeríthetetlen, a babákat odaállította Momo köré.

Momo még mindig mozdulatlanul ült, s riadtan figyelte a férfit.

– Nos? – mondta végtére a férfi, s kövér füstfelhőt pöfékelt. – Most már fölfogtad, hogyan kell az ilyen babákkal játszani?

– Föl – válaszolt Momo. Vacogott a hidegtől.

A szürke úr elégedetten biccentett, és nagyot szippantott szivarján.

– Szeretnéd ezt a sok szép holmit meg is tartani, ugye? Jól van, kicsikém, neked ajándékozom. Megkapod mindezt, persze nem egyszerre, hanem sorra egymás után! Aztán még

sokkal, sokkal többet. Nem kell semmit se tenned érte. Csak játssz vele úgy, ahogyan elmagyaráztam neked. Nos, mit szólsz hozzá?

A szürke úr várakozó mosollyal nézett Momóra, de mivel a kislány semmit se szólt, csak komoly tekintettel nézett rá vissza, hamar hozzátette:

– Már a barátaidra se lesz szükséged, érted? Elég a szórakozásod, ha mindez a sok szép holmi a tied lesz, és még egyre többet kapsz, ugye? És akarod is, nem? Akarod ezt a mesés babát? Mindenképpen akarod, nem?

Momóban sötét sejtelem támadt, hogy csata előtt áll, sőt már benne is van a legeslegközepében. Csak nem tudta, miért csatázik és kivel. Hisz minél tovább hallgatta ezt a látogatót, ugyanúgy volt vele, mint imént a babával. Hallotta a hangját, amely szólt hozzá, a szavakat, de nem hallotta azt, aki szólt hozzá. A fejét rázta.

– Ugyan mi baj? – mondta a szürke úr, és fölvonta a szemöldökét. – Még mindig elégedetlen vagy? Ti mai gyerekek aztán igényesek vagytok! Megmondanád nekem, hogy ennek a szuperbabának egyáltalán még mi hiányzik?

Momo a földet nézte, és töprengett.

– Azt hiszem – mondta halkan –, hogy nem lehet szeretni.

A szürke úr egy ideig nem válaszolt. Üveges szemmel nézett maga elé, akárcsak a babák.

– Ez igazán lényegtelen – mondta fagyosan.

Momo a szemébe nézett. Félt ettől a férfitól, főképpen a tekintetéből áradó hidegtől. De valahogyan sajnálta is, ha nem tudta volna is megmondani, miért.

– De a barátaimat – mondta Momo –, azokat szeretem.

A szürke úr elhúzta a száját, mintha hirtelen fájni kezdett volna a foga. De máris uralkodott magán, és mosolygott penge vékonyan.

– Úgy gondolom – mondta fuvolázva –, egyszer komolyan kellene egymással beszélnünk, kicsikém, hogy megtanuld, mi a fontos.

Elővette zsebéből a kis noteszt, lapozgatott benne, aztán megtalálta, amit keresett.

– A te neved Momo, ugye? – kérdezte.

Momo bólintott. A szürke úr becsukta könyvecskéjét, visszatette a zsebébe, s halkan nyögve leült Momo mellé a földre. Egy darabig nem szólt, elgondolkodva szívta apró, szürke szivarját.

– Szóval, Momo, figyelj jól rám! – kezdte végül. Momo egész idő alatt ezzel próbálkozott. De sokkal nehezebb volt figyelni rá, mint bárki másra, akire eddig figyelt. Máskor szinte bele tudott bújni az emberekbe, megérteni őket, mit akarnak, mi a baj. Ezzel a látogatóval semmire se ment. Ahányszor próbálkozott, az volt az érzése, valami sötét űrbe zuhan, ahol senki sincs. Ilyesmit még soha nem érzett.

– Az egyetlen, ami az életben fontos – folytatta a férfi –, hogy valamire vidd, hogy legyél valaki, hogy legyen valamid. Aki viszi valamire, és több lesz vele, mint mások, annak minden egyéb az ölébe hull: barátság, szeretet, megbecsülés és így tovább. Te azt gondolod, szereted a barátaidat. Nézzük meg tárgyilagosan ezt a dolgot!

A szürke úr füstkarikát pöfékelt a levegőbe. Momo szoknyája alá húzta csupasz lábát, s amennyire csak lehetett, begubódzott nagy kabátjába.

– Itt van mindjárt az első kérdés – kezdte újból a szürke úr –, mi a hasznuk egyáltalán a barátaidnak abból, hogy te vagy? Van valami hasznuk belőle? Nincs. Segít nekik abban, hogy többet keressenek, valamit kezdjenek az életükkel? Bizony nem. Segíted őket az

igyekezetükben, hogy időt takarítsanak meg? Ellenkezőleg. Gátolod őket mindenben, főképpen kolonc vagy a nyakukon, akadályozod az előbbre jutásukat! Lehet, hogy nem voltál eddig ennek tudatában, Momo, mindenesetre ártasz a barátaidnak már azzal, hogy vagy. Bizony, te valójában, anélkül hogy akarnád, az ellenségük vagy. És ezt nevezed te szeretetnek?

Momo nem tudta, mit feleljen. Így még sose szemlélte a dolgokat. Egy pillanatra el is bizonytalanodott, vajon nincs-e igaza a szürke úrnak.

– Éppen ezért – folytatta a szürke úr –, meg fogjuk védeni tőled a barátaidat. S ha igazán szereted őket, segítesz nekünk. Azt akarjuk, hogy vigyék valamire. Mi vagyunk az igazi barátaik. Nem nézhetjük tétlenül, hogy mindenben gátolod őket, ami az ő életükben fontos. Gondoskodunk róla, hogy békén hagyd őket. Ezért adjuk neked ezt a sok ajándékot.

– Ki az a "mi"? – kérdezte remegő ajakkal Momo.

– Mi, az Időtakaréktól – válaszolt a szürke úr. – Én a BLV/553/c. számú ügynök vagyok. Én személy szerint jót akarok neked, de tudd meg, az Időtakarék nem viccel.

Ebben a pillanatban Momónak eszébe jutott, amit Beppo meg Gigi az időtakarékosságról meg a fertőzésről mondott. Szörnyű sejtelme támadt, hogy ennek a szürke úrnak is köze van hozzá. Nagyon kívánta, bárcsak itt lenne most a két barátja. Ennyire egyedül még sose érezte magát. De eltökélte, mégsem hagyja, hogy ráijesszenek. Összeszedte minden erejét meg bátorságát, s belevetette magát abba a homályos űrbe, amelybe ez a szürke úr rejtőzött. A szürke úr szeme sarkából figyelte Momót. Észrevette, hogy a kislány arca megváltozott. Gúnyosan mosolygott, közben szivarja csutkájáról új szivarra gyújtott.

– Ne fáradj – mondta Momónak –, velünk nem veheted föl a harcot.

Momo nem hagyta magát.

– Hát téged senki se szeret? – kérdezte suttogva.

A szürke úr hirtelen meggörnyedt, s kicsit magába roskadt. Majd hamuszürke hangon azt felelte:

– El kell ismernem, olyannal, mint te, még nem találkoztam, valóban nem. Pedig sok embert ismerek. Ha volna még a te fajtádból, becsukhatnánk az Időtakarékunkat, és oszolhatnánk a semmibe, mert nem lenne miből élnünk.

Az ügynök elhallgatott. Momóra meredt, csatázott valamivel, amit föl nem foghatott, s amit nem tudott legyőzni. Arca egy árnyalattal hamuszürkébb lett.

Újra megszólalt, de mintha akarata ellen lett volna, mintha szavai úgy törnének ki belőle, s nem tudná megakadályozni. Arca mindjobban eltorzult a rémülettől, mi történik vele. S Momo végre meghallotta a szürke úr igazi hangját:

– Nem szabad, hogy fölismerjenek bennünket – hallotta Momo messziről –, senki se tudhatja, hogy létezünk, s hogy mit művelünk... Gondoskodunk róla, hogy egyetlen ember se tarthasson emlékezetében... Csak amíg nem ismernek föl, végezhetjük a ránk bízottat... fáradságos munka elvenni az emberektől, óráról órára, percről percre, másodpercről másodpercre elorozni az életüket... mert mindaz az idő, amit megtakarítanak, nekik elveszett... Mi magunkhoz ragadjuk... fölhalmozzuk... nekünk szükségünk van rá... éhezünk rá... Jaj, tudjátok is ti, mi az, hogy a ti időtök! De mi, mi tudjuk, és kiszívjuk még a csontotokból is... És nekünk egyre több kell... egyre több... mert mi is egyre többen leszünk... egyre többen...

Utolsó szavait a szürke úr már hörögve mondta ki, de hirtelen befogta mind a két kezével a száját. Szeme kiguvadt, zavarosan Momóra nézett. Kis idő múlva úgy tetszett, magához tér kábulatából.

– Mi volt ez, mi? – dadogta. – Kihallgattál engem! Beteg vagyok! Megbetegítettél engem, te! – S szinte kérlelő hangon mondta: – Csupa őrültséget beszéltem, kedves gyermekem, zagyvaságot. Felejts el engem, mint ahogyan mindenki elfelejt bennünket. Felejts el! Muszáj!

S megragadta Momót, és elkezdte rázni. Momo mozgatta az ajkát, de hang nem jött ki a száján.

A szürke úr fölugrott, űzött vadként nézett körül, fogta ólomszürke aktatáskáját, és az autójához rohant. Ebben a pillanatban valami egészen különös történt: mint fordított robbanás, valami az összes babát, széjjelszórt holmit visszaröpítette a csomagtartóba, s nagy csattanással bevágta. Aztán az autó elszáguldott, csak úgy fröccsentek körülötte a kövek. Momo még sokáig ült a helyén, megpróbálta megérteni, amit hallott. Az iszonyatos hideg lassan elhagyta tagjait, s körülötte minden egyre tisztább, világosabb lett. Momo semmit se felejtett el. Mert ő meghallotta az egyik szürke úr igazi hangját.

Előtte parányi füstoszlop szállt föl a fűavarból. Ott hevert a szürke szivar elnyomott csutkája, s lassan hamuvá omlott.

NYOLCADIK FEJEZET

Sok-sok álmodozás és némi kétely

Késő délután Gigi meg Beppo jelent meg. Ott találták Momót a fal árnyékában ülve, még mindig sápadt volt, zavartan nézett. Leültek mellé, aggódva kérdezték, mi történt. Momo dadogva elmondta, ki járt itt. Végtére szóról szóra megismételte beszélgetését a szürke úrral.

Az öreg Beppo nagyon komolyan, vizsgálódva nézte a mesélő Momót. Homlokán összegyűltek a ráncok. Amikor Momo végzett a meséléssel, Beppo hallgatott.

Gigi inkább növekvő izgalommal hallgatta a kislányt. Szeme csillogni kezdett, mintha ő maga lendült volna bele valamelyik történetébe.

– Nos, Momo – mondta, s a kislány vállára tette a kezét –, eljött a mi óránk! Fölfedeztél valamit, amit eddig senki se tudott. Mi pedig most nemcsak régi barátainkat, mi most az egész várost meg fogjuk menteni. Mi hárman, én, Beppo meg te, Momo!

Talpra ugrott, s két karját kinyújtotta. Képzeletben hatalmas tömeget látott, amely őt, a szabadítóját ünnepelte.

– Persze – mondta kicsit zavartan Momo –, de hogyan csináljuk?

– Mit hogyan? – kérdezte ingerülten Gigi.

– Úgy értem, hogyan csináljuk – magyarázta Momo –, hogy a szürke urakat legyőzzük.

– Ugyan – mondta Gigi –, olyan pontosan persze ebben a pillanatban én sem tudom. Ezt még végig kell gondolnunk. Egy azonban világos: most, hogy tudjuk, léteznek és mit művelnek, föl kell vennünk velük a harcot. Vagy félsz?

Momo tétován bólintott.

– Azt hiszem, ezek nem közönséges emberek. Aki itt volt nálam, valahogy másképp nézett ki. A hideg meg borzalmas volt. És mivel nagyon sokan vannak, biztosan nagyon veszélyesek is. Én bizony félek.

– Ugyan már – szólt lelkesen Gigi. – A dolog egészen egyszerű. Ezek a szürke urak csak akkor végezhetik a rájuk bízottat, ha ismeretlenek maradnak. Ezt a látogatód ugye elárulta. No hát! Nekünk csak tennünk kell róla, hogy fölismerhetőkké váljanak. Aki egyszer fölismerte őket, meg is tartja emlékezetében, aki meg emlékszik rájuk, tüstént fölismeri őket. Vagyis egyáltalán nem árthatnak nekünk, mi sérthetetlenek vagyunk!

– Gondolod? – kérdezte kicsit kétkedve Momo.

– Persze – folytatta csillogó szemmel Gigi. – Különben a látogatód nem menekült volna hanyatt-homlok tőled. Ezek most már reszketnek.

– De akkor talán már meg se találjuk őket – vélekedett Momo. – Lehet, hogy elbújnak előlünk.

– Ez bizony meglehet – ismerte el Gigi. – Akkor majd előcsalogatjuk őket a rejtekükből.

– És hogyan? – kérdezte Momo. – Én azt hiszem, ezek nagyon ravaszak.

– Mi sem könnyebb! – kiáltott Gigi, és fölnevetett. – A saját mohóságuknál fogjuk meg őket. Szalonnával fogják az egeret, idővel az idő tolvajt. Ebből nekünk igazán van elég! Te kiülnél csalinak, és idecsábítanád őket. Ha jönnek, mi Beppóval kitörünk a rejtekhelyünkről, és leteperjük őket.

– De hát engem már ismernek – mondta Momo. – Nem hiszem, hogy így csapdába esnének.

– Jó – mondta Gigi, akiből dőlt az ötlet –, akkor másképpen csináljuk. A szürke úr ugyebár az Időtakarékról beszélt. Annak épületnek kell lennie. Valahol a városban áll. Csak meg kell találnunk. Meg is találjuk, biztos vagyok, hogy egészen különös épület; szürke, félelmetes, ablaktalan, hatalmas betonmackó! Látom magam előtt. Megtaláljuk, behatolunk. Pisztollyal mind a két kezünkben. Azonnal adjátok át az összes ellopott időt, mondom majd én, különben...

– De hát nincsen is pisztolyunk – szólt gondterhelten Momo.

– Akkor anélkül csináljuk – felelte nagyvonalúan Gigi. – Ez még jobban megijeszti őket. Már a puszta megjelenésünk rémületbe ejti őket.

– Talán jó volna – mondta Momo –, ha kicsivel többen lennénk, nem csak így hárman. Előbb találnánk rá az Időtakarékra is, ha mások is segítenének.

– Ez jó ötlet – válaszolt Gigi. – Mozgósítsuk régi barátainkat. Meg a sok gyereket, aki mostanában idejár. Azt ajánlom, induljunk útnak mindhárman, mindenki annyi embert értesít, ahány az útjába akad. Azok meg mondják tovább. Mindannyian holnap délután három órakor találkozunk itt a nagy tanácskozásra!

Tüstént fölkerekedtek tehát, Momo egyik irányba, Beppo meg Gigi a másikba.

A két férfi már egy ideje szótlanul haladt, amikor Beppo, aki eddig inkább csak hallgatott, hirtelen megállt.

– Ide hallgass, Gigi – mondta –, nekem fő a fejem.

– Mi bajod? – fordult meg Gigi.

Beppo hosszan a barátjára nézett, majd azt mondta:

– Elhiszem, amit Momo mond.

– Na és? – ámuldozott Gigi.

– Úgy értem – folytatta Beppo –, igaz, amit Momo mesélt nekünk.

– Jól van, hát aztán? – kérdezte Gigi, nem értette, Beppo hova akar kilyukadni.

– Tudod – magyarázta Beppo –, ha ugyanis igaz, amit Momo mond, akkor nagyon is meg kell fontolnunk, mit tegyünk. Ha valóban titkos, szervezett bandáról van szó, akkor nem kezdhetünk ki velük csak úgy, érted? Ha egyszerűen kihívjuk őket, az veszélyes helyzetbe sodorhatja Momót. Magunkról nem is szólva, de ha még a gyerekeket is belekeverjük, azokat is alighanem veszélybe sodorjuk. Komolyan meg kell fontolnunk, mitévők legyünk.

– Ugyan! – mondta nevetve Gigi. – Ne fájjon a fejed! Minél többen vagyunk, annál jobb.

– Úgy látszik, mégse hiszed, amit Momo mesélt – felelte komolyan Beppo.

– Mi az, hogy hinni – válaszolt Gigi. – Neked nincs fantáziád, Beppo. Az egész világ egy nagy történet, mi meg a szereplői vagyunk. De, de, Beppo, mindent elhiszek, amit Momo mesélt, akárcsak te!

Beppo erre nem tudott mit felelni, gondja azonban Gigi válaszával nem lett kevesebb. Elváltak, ki-ki más irányba ment, hogy barátait meg a gyerekeket értesítse a másnapi tanácskozásról, Gigi könnyed, Beppo nehéz szívvel.

Ezen az éjszakán Gigi a város dicső fölszabadítójának álmodta magát. Látta magát frakkban, Beppót ünneplőben, Momót fehér selyemruhában. Mindhármuk nyakába aranyláncot aggattak, fejükre babérkoszorút tettek. Nagyszerű zene szólt, a város a megmentői tiszteletére fáklyásmenetet rendezett, olyan hosszút és pompásat, amilyet eddig senki emberfiának.

Ezalatt Beppo az ágyán feküdt, és szemhunyásnyit sem aludt. Minél tovább töprengett, annál világosabbá vált előtte, milyen veszélyes ez az ügy. Persze hogy nem hagyná, hogy Gigi meg Momo csak úgy vesztükbe rohanjanak – velük menne ő is, bármi lenne is a vége. De legalább meg kell próbálnia, hogy visszatartsa őket.

Következő nap délután három órakor a régi amfiteátrum romja ismét visszhangzott az izgatott hangoskodástól, zsinatolástól. A régi barátok közül a felnőttek sajnos nem jöttek el (Beppót és Gigit persze kivéve), de vagy ötven-hatvan gyerek a közelebbi s távolabbi környékről, szegények és gazdagok, jól neveltek és vadócok, kicsinyek és nagyobbacskák igen. Egyik-másik, mint Maria is, magával hozta a testvérkéjét, kézen fogta vagy karján tartotta, s a kicsik most tágra nyitott szemmel, ujjúkat szopva bámulták a gyülekezetet. Franco, Paolo és Massimo is itt volt persze, a többi gyerek is szinte mind azok közül került ki, akik az utóbbi időben jártak az amfiteátrumba. Őket persze különösképpen érdekelte, mi van itt készülőben. Itt volt különben a kis táskarádiós fiú is – természetesen táskarádió nélkül. Ott ült Momo mellett, akinek ma mindjárt érkezésekor elárulta, hogy Claudio a neve, s hogy örül a meghívásnak.

Úgy látszott, több résztvevő nemigen érkezik, Idegenvezető Gigi fölállt, s nagy, széles kézmozdulattal jelezte, hogy csönd legyen.

A beszélgetés, a zsinatolás elhallgatott, várakozásteljes csönd terült a romos környezetre.

– Kedves barátaim – szólalt meg hangosan Gigi –, nagyjából tudjátok, miről van szó. Ezt a titkos tanácskozásra való meghíváskor közöltük veletek. Mindmáig úgy volt, hogy az embereknek egyre kevesebb az idejük, habár mind azon igyekszik, hogy minél több időt spóroljon. De látjátok, épp ez az idő, amit megspóroltak, veszett el az embereknek. És miért veszett el? Momo rájött! Az emberek megspórolt idejét egy időtolvaj banda szó szerint ellopja! Ebben a gátlástalan ténykedésében kell nekünk ezt a bűnszövetkezetet megakadályoznunk, s ebben kell a ti segítségetek. Ha mindnyájan résen vagyunk, ennek az egész lidércnek, ami az emberekre nehezedett, egyszeriben véget vetünk. Nem gondoljátok, hogy ezért érdemes harcolnunk?

Szünetet tartott, a gyerekek tapsoltak.

– A következőben – folytatta Gigi – arról tanácskozunk, hogyan vigyük mindezt véghez. De előbb Momo mesélje el, hogyan találkozott az egyik ilyen fickóval, és ez a fickó hogyan árulta el magát.

– Egy pillanat – szólalt meg az öreg Beppo, és fölállt –, ide hallgassatok, gyerekek! Én ellene vagyok, hogy Momo beszéljen! Ez így nem megy. Ha beszél, magát is, de mindnyájatokat is a legnagyobb veszélybe sodorja...

– Akkor is! – kiáltott néhány gyerek. – Momo meséljen!

Mások is közbekiabáltak, végül kórusban mondták valamennyien: – Momo! Momo! Momo!

Az öreg Beppo leült, levette pápaszemét, és ujjával fáradtan végigsimított a szemhéján.

Momo zavartan fölállt. Igazából nem tudta, kinek fogadjon szót, Beppónak vagy a gyerekeknek. Végül elkezdett mesélni. A gyerekek feszülten figyeltek. Amikor befejezte, nagy csönd támadt.

Momo beszámolója közben valamennyiüket egy kis félelem fogta el. Olyan kísértetiesnek festette le az időtolvajokat. Az egyik kistestvérke hangosan sírni kezdett, de mindjárt el is csitították.

– Nos? – kérdezte Gigi a csönd kellős közepén. – Ki olyan bátor közületek, hogy fölvegye a harcot a szürke urakkal?

– Beppo miért nem akarta, hogy Momo elmondja nekünk az élményét? – kérdezte Franco.

– Úgy gondolja – magyarázta Gigi, s biztatólag mosolygott –, hogy a szürke urak mindenkit, aki a titkukat ismeri, veszélyesnek tekintenek, és üldözni kezdik. De én biztos vagyok benne, hogy éppen fordítva van, hogy mindenki, aki a titkukat ismeri, föl van vértezve ellenük, és nem érheti bántódás. Hiszen ez világos! Ismerd el, Beppo!

Beppo azonban a fejét rázta.

A gyerekek hallgattak.

– Egyvalami bizonyos – ragadta Gigi magához a szót –, most jóban-rosszban össze kell fognunk. Óvatosnak kell lennünk, de nem szabad megijednünk. Éppen ezért még egyszer kérdezlek benneteket, ki vállalja közületek.

– Én! – kiáltott Claudio, és fölállt. Kicsit sápadt volt. Mások is követték példáját, előbb tétován, de egyre határozottabban, végül valamennyi jelenlevő fölállt.

– Nos, Beppo – vélte Gigi, s a gyerekekre mutatott –, mit szólsz hozzá?

– Rendben – mondta Beppo, és szomorúan bólintott –, persze hogy veletek tartok.

– No hát – fordult Gigi újból a gyerekek felé –, akkor most tanácskozzunk, mitévők legyünk. Kinek van ötlete?

Valamennyien gondolkodtak. Végül Paolo, a szemüveges fiú megkérdezte:

– De hogyan tudják ezek így csinálni? Úgy értem, hogyan tudják az időt valóban ellopni? Hogyan lehet ez?

– Igen – kiáltotta Claudio –, egyáltalán mi az az idő?!

Senki se tudta a feleletet.

A rom túloldalán most fölemelkedett a Maria nevű lány Dedé nevű testvérkéjével a karján, s azt mondta:

– Talán olyasmi ez, mint az atomok? A gondolatokat is föl lehet jegyezni valamilyen géppel. Én láttam valami ilyesmit a televízióban. Ma már mindennek megvannak a szakemberei.

– Van egy ötletem! – kiáltott a lányos hangú, kövér Massimo. – Ha filmfölvételeket csinálunk, ugye, akkor minden rajta van a filmen. A hangfölvételeknél meg minden a hangszalagon. Talán van egy műszerük, amivel így fölvehetik az időt. Ha tudnánk, min van rajta, újra visszajátszhatnánk, és akkor megint megvolna!

– Mindenesetre – mondta Paolo, s visszatolta szemüvegét az orra tövére – előbb egy tudóst kell találnunk, aki segít. Másként semmit se tehetünk.

– Te mindig tudósokkal jössz! – mondta Franco. – Azokban végképp nem lehet bízni. Mondjuk, találunk egyet, aki mindent tud, de miből állapítod meg, hogy nem dolgozik együtt az időtolvajokkal? Akkor aztán benne vagyunk a pácban!

Jogos közbevetés volt.

Most egy láthatóan jól nevelt kislány emelkedett szólásra:

– Én úgy gondolom, legjobb volna, ha az egészet jelentenénk a rendőrségnek.

– Még mit nem! – tiltakozott Franco. – A rendőrség, az ugyan mit tehet. Ezek nem közönséges betörők. Vagy rég tud mindenről a rendőrség, akkor nyilvánvalóan tehetetlen. Vagy semmit se vett észre ebből a disznóságból, akkor meg amúgy is reménytelen. Nekem ez a véleményem.

Tanácstalan hallgatás következett.

– De hát valamit tennünk kell – vélte végül Paolo. – Méghozzá minél előbb, amíg az időtolvajok meg nem neszelik az összeesküvésünket.

Most Idegenvezető Gigi emelkedett föl.

– Kedves barátaim – kezdte –, én alaposan végiggondoltam ezt az egészet. Tervek százait eszeltem ki és vetettem el. Végül találtam egyet, ez minden bizonnyal célhoz vezet. Ha mindnyájan benne vagytok! Csak előbb meg akartam hallgatni, van-e valaki, akinek jobb terve van. Nos, akkor elmondom, mitévők legyünk.

Szünetet tartott, s lassan körbejártatta tekintetét. Jó ötven gyerekarc fordult felé. Ennyi hallgatója régen volt.

– Ezeknek a szürke uraknak a hatalma – folytatta –, mint most már tudjátok, abban van, hogy nem lehet fölismerni őket, és így titokban dolgozhatnak. Vagyis a legegyszerűbb és leghatásosabb módszer ellenük, hogy az emberek megtudják róluk az igazat, így tehetjük őket ártalmatlanokká. És hogyan fogunk hozzá? Nagy gyerektüntetést rendezünk. A fölvonuláshoz plakátokat és transzparenseket festünk, minden utcán végigvisszük. Magunkra vonjuk a nyilvánosság figyelmét. És meghívjuk *az egész várost* ide az amfiteátrumunkba, hogy fölvilágosítsuk.

Nagyon nagy lesz majd az izgalom az emberek közt!

Ezrével áradnak majd ide ki! S ha itt egy mérhetetlen embertömeg összegyűlt, akkor mi fölfedjük a szörnyűséges titkot! És akkor, akkor egy csapásra megváltozik a világ! Nem lehet többé időt lopni senkitől. Mindenkinek annyi lesz, amennyit csak akar, hiszen van belőle elég. És ezt, barátaim, ezt mi mindnyájan együtt vihetjük végbe, ha akarjuk. Akarjuk?

Hatalmas ujjongás volt a válasz.

– Megállapítom tehát – folytatta Gigi a szónoklatát –, hogy egyhangúlag elhatároztuk, jövő vasárnap az egész várost meghívjuk ide az amfiteátrumba. De addig szigorú titoktartás a tervünket illetően, megértettétek? Most pedig munkára, barátaim!

Az elkövetkező napokban titkos, lázas tevékenység folyt a romok közt. Papirost, festékkel teli ibrikeket, pemzlit, deszkát, lécet, ragasztót, lemezt, mindenfélét beszereztek. (Honnan és hogyan, inkább ne firtassuk.) Amíg egyik részük a transzparenseket, plakátokat, nyakba akaszthatós táblákat fabrikálta, a másik, jó íráskészségű rész, mindenféle hatásos jelszón törte a fejét, s elkezdték pingálni őket.

A fölhívások a következőket adták tudtul: minden plakátra, transzparensre, táblára fölírták a meghívás helyét és dátumát.

Amikor végül mindennel elkészültek, a gyerekek fölsorakoztak az amfiteátrumban, Gigi, Beppo, Momo az élükre állt, s tábláikkal, transzparenseikkel lassú menetben bevonultak a városba. Lábasfödőkkel, sípokkal nagy zajt csaptak, jelszavakat kiabáltak, Gigi erre az alkalomra külön dalt költött, azt énekelték:

Hallgassatok az intő szóra:
Már az éjfélt üti az óra.
Ébredjetek, őrködjetek,
most lopják az időtöket.

Hallgassatok az intő szóra:
Időtök fordítsátok a jóra!
Vasárnap hatra ott legyetek
mi visszaadjuk az időtöket!

A dalnak persze még több strófája volt, huszonnyolc egyvégtében, de hát nem kell itt mindet fölsorolnunk.

A rendőrség néhányszor közbeavatkozott, s széjjelkergette a gyerekeket, ha akadályozták az utca forgalmát. A gyerekeket azonban ezzel nem lehetett eltéríteni. Összegyűltek másutt, s mindent kezdtek elölről. Különben nem esett bajuk, szürke urakat, bárhogyan kémlelődtek is, sehol se tudtak fölfedezni.

Nagyon sok gyerek, aki látta a fölvonulást, de semmit se tudott róla, szintén csatlakozott, vonult, végül sok százan vagy inkább ezren voltak együtt.

A városban mindenütt gyerekek hosszú menete haladt, hívták, invitálták a felnőtteket a világot megváltoztató, fontos gyűlésre.

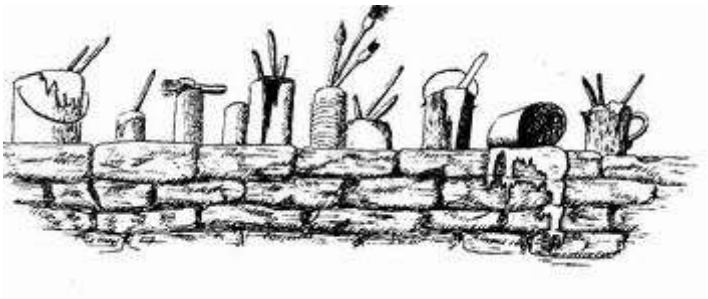

KILENCEDIK FEJEZET

A jó gyűlés elmarad, a rosszat megtartják

A nagy pillanat elszállt.

Elszállt, és senki se jött el a meghívottak közül. Épp azok a felnőttek, akik a legnagyobb veszélyben voltak, szinte semmit nem vettek észre a gyerekek fölvonulásából.

Tehát minden hiába volt.

A nap már alacsonyan járt a szemhatár fölött, nagy piros korongja felhőtengerben úszott. Sugarai az amfiteátrumnak már csak a felső romlépcsőit súrolták, a sok száz gyerek odalent ült, s várakozott órák óta. Se hangzavart, se vidám zsivajt nem lehetett hallani. Mindnyájan csöndben, szomorúan ültek.

Az árnyak gyorsan hosszabbodtak, hamarost aláereszkedik a sötétség. Hűvösödött, a gyerekek fázni kezdtek. Egy távoli templomtorony órája nyolcat ütött. Már nem volt kétséges, az ügy kudarcba fúlt.

Néhány gyerek fölállt, s némán távozott, mások is követték példájukat. Senki nem szólt egy szót sem. Túlságosan csalódottak voltak.

Végül Paolo odalépett Momóhoz, s így szólt:

– Nincs értelme, hogy tovább várjunk, Momo. Most már senki se jön. Jó éjszakát, Momo!

Azzal elment.

Franco is odajött, és azt mondta:

– Nincs mit tenni. A felnőttekre nem számíthatunk, ezt most már tudjuk. Én mindig bizalmatlan voltam velük, de eztán hallani se akarok róluk.

Elment ő is, mások is vele. Végül, amikor már besötétedett, az utolsónak maradt gyerekek is föladták a reményt, és elindultak haza.

Momo ottmaradt Beppóval meg Gigivel.

Egy idő után az öreg utcaseprő is fölállt.

– Te is elmész? – kérdezte Momo.

– Muszáj – felelte Beppo –, soron kívüli szolgálat.

– Éjszaka?

– Sajnos, kivételesen szemétlerakáshoz osztottak be. Oda kell most mennem.

– De hiszen vasárnap van! És egyáltalán, ezt neked még sose kellett.

– Nem, de most beosztottak bennünket. Kivételesen, azt mondják. Különben nem győzik. Munkaerőhiány meg ilyesmi.

– Kár – mondta Momo –, úgy örültem volna, ha ma ittmaradsz.

– Igen, nem is örülök, hogy el kell mennem – mondta Beppo.

– Akkor viszontlátásra holnap!

Beppo fölült nyikorgó kerékpárjára, és eltűnt a sötétben.

Gigi érzelmes dalt fütyölt halkan maga elé. Nagyon szépen fütyölt, Momo szerette hallgatni. A dallam azonban egyszerre félbeszakadt.

– Hisz nekem is mennem kell – mondta Gigi. – Ma vasárnap, ilyenkor éjjeliőrt játszom. Meséltem már neked, hogy ez a legújabb hivatalom? Majdnem megfeledkeztem róla.

Momo tágra nyílt szemmel nézett rá, és nem szólt.

– Ne búsulj, hogy nem sikerült a tervünk úgy, ahogyan elképzeltük – mondta Gigi. – Magam is mást vártam. De azért mégiscsak jó volt. Nagyszerű volt.

Momo makacsul hallgatott, Gigi vigasztalóan végigsimított a kislány haján, s hozzátette:

– Ne vedd úgy a szívedre, Momo. Holnap majd minden másképpen fest. Egyszerűen kitalálunk valami újat, új történetet, jó?

– Ez nem történet volt – mondta halkan Momo.

Gigi fölállt.

– Értem én, majd holnap újra beszélünk róla, rendben? Nekem most mennem kell, máris elkéstem. Te pedig eredj szépen aludni.

Gigi elment, érzelmes füttyszava még hallatszott egy darabig.

Momo magára maradt, üldögélt a körkörös romok közt. Az éjszaka csillagtalan volt. Az égen felhők sűrűsödtek. Különös szél támadt. Nem erős szél, de állhatatos és furcsán hideg. Szinte hamuszürke szél volt.

Messze a városon kívül emelkedtek a hatalmas szeméthegyek. Már-már hegyvonulata volt ez a hamunak, cserépnek, konzervdoboznak, ócska matracnak, műanyaghulladéknak, mindenféle skatulyának, egyébnek, amit a nagyvárosban napra nap eldobáltak, itt meg arra várt a nagyváros minden kacatja, hogy elfuvarozzák a hatalmas égetőkemencékbe.

Beppo a kollégáival együtt késő éjszakáig segédkezett, lapátolták le a szemetet a teherautókról, amik a reflektorok fényében hosszú sorban álltak, s arra vártak, hogy rakományuktól megszabaduljanak. S minél többről rakodtak le, annál több sorakozott föl újra a telepen.

– Igyekezzünk, emberek! – hangzott egyre a nógatás. – Gyerünk, gyerünk! Így sose fogyunk ki belőle.

Beppo lapátolt, lapátolt, már a derekához tapadt a vizes ing. Éjfélre aztán végeztek.

Beppo már öreg volt, s amúgy se volt valami erős alkatú, ült kimerültén egy fölfordított, lyukas műanyag kádon, s kapkodta a levegőt.

– Hé, Beppo – szólt egyik kollégája –, indulunk haza. Nem jössz?

– Egy pillanat – szólt vissza Beppo, s kezét fájó szívéhez szorította.

– Nem vagy jól, öreg? – kérdezte valaki.

– Minden rendben – mondta Beppo –, induljatok csak. Még pihenek egy másodpercig.

– No, akkor jó éjszakát! – kiáltottak neki a többiek. S elindultak. Csönd támadt. Csak a patkányok neszeztek, füttyögettek néha a szemétben. Beppo elaludt, fejét karjára támasztva.

Meddig aludt, nem tudta, hirtelen fagyos fuvallat ébresztette. Fölnézett, s egy szemvillanás alatt magához tért.

Az egész szeméttelepen végig szürke urak álltak finom öltözetben, kerek kemény kalapban, ólomszürke aktatáskával a kezükben és apró, szürke szivarral a szájukban. Hallgattak mindannyian, meredten a szeméttelep legmagasabb pontjára néztek, ahol valamiféle bírói asztal emelkedett, mögötte három úr, akik egyébként semmiben sem különböztek a többiektől.

Beppót első pillanatban félelem fogta el. Attól félt, hogy fölfedezik. Neki itt nem volna szabad lennie, ezzel tisztában volt, nem kellett sokáig gondolkodnia rajta.

De hamar észrevette, hogy a szürke urak szinte megbabonázva néznek föl a bírói asztalra. Lehet, meg se látták őt, vagy egyszerűen hulladéknak tekintik. Beppo mindenesetre moccanatlanul lapult a helyén.

– A BLV/553/c. számú ügynök lépjen a vészbíróság elé! – hangzott az asztal közepén helyet foglaló úr hangja a csöndben.

A kiáltást lentebb elismételték, olyan volt, mintha a visszhang verődnék szerteszét. A tömeg utat nyitott, s egy szürke úr lassan lépkedett fölfelé a szeméthegyen. Az egyetlen, ami a többitől láthatóan megkülönböztette, hogy arcának szürke színe szinte teljesen kifehéredett. Végre ott állt a bírói asztal előtt.

– Ön a BLV/553/c. számú ügynök? – kérdezte a középen ülő.

– Igenis.

– Mióta dolgozik ön az Időtakaréknak?

– Keletkezésem óta.

– Ez magától értetődik. Kíméljen meg bennünket a fölösleges megjegyzésektől! Mikor keletkezett ön?

– Tizenegy éve, három hónapja, hat napja, nyolc órája, harminckét perce és egészen pontosan, tizennyolc másodperce.

Bár nagyon is halkan beszéltek odafönt, és messze is voltak, Beppo furcsamód mégis minden szót megértett.

– Ismeretes ön előtt – folytatta a középen ülő a kihallgatást –, hogy ma a városban számos gyerek táblát és plakátot vitt mindenfelé, s azt a képtelen tervet szőtték, hogy összehívják az egész várost, és fölvilágosítják annak lakosságát?

– Igenis – felelt az ügynök.

– Mivel magyarázza ön – kérdezősködött a bíró kérlelhetetlenül tovább –, hogy ezek a gyerekek egyáltalán tudomást szereztek létünkről és tevékenységünkről?

– Magam se tudom a magyarázatát – válaszolt az ügynök. – De ha az igen tisztelt bíróság megenged nekem egy megjegyzést, nem kellene ezt az ügyet komolyabban venni, mint szükséges. Ügyefogyott gyermekcsíny, semmi több. Azon kívül kérem a tisztelt bíróságot, fontolja meg, hogy minden fáradság nélkül sikerült a tervezett gyűlést meghiúsítanunk, amennyiben egyszerűen nem hagytunk rá időt az embereknek. De ha ez nem sikerült volna is, bizonyos vagyok, a gyerekek nem mesélhettek volna egyebet a felnőtteknek puszta gyermeteg rablómesénél. Véleményem szerint hagynunk kellett volna, hogy a gyűlést megejtsék, hogy ezzel...

– Vádlott! – szakította félbe a középen ülő úr ingerülten. – Tisztában van ön azzal, ki előtt áll?

Az ügynök kicsit magába roskadt.

– Igenis – lehelte.

– Ön – folytatta a bíró – nem emberek, hanem az önhöz hasonlók bírósága előtt áll. Nagyon jól tudja, hogy nem hazudhatik nekünk. Miért próbálja meg mégis?

– Munkámból eredő... szokás – dadogta a vádlott.

– Hogy mennyire vegyük komolyan a gyerekek kísérletét – mondta a bíró –, azt szíveskedjék az elnökség ítéletére bízni. Ámbár ön is jól tudja, vádlott, hogy tevékenységünkre nézve senki se olyan veszélyes, mint éppen a gyermek.

– Tudom – ismerte el félszegen a vádlott.

– A gyermek a mi természetes ellenségünk – magyarázta a bíró. – Ha gyermek nem volna, az emberiség rég a kezünkben volna. A gyermek vehető rá a legnehezebben, hogy takarékoskodjék az idővel, bármelyik teremtménynél nehezebben. Ezért hangzik az egyik legszigorúbb törvényünk úgy, hogy a gyermekek csak legutoljára kerülnek sorra. Ismeri ön ezt a törvényt, vádlott?

– Ismerem, tisztelt bíróság – lihegett a vádlott.

– Mégis vannak csalhatatlan bizonyítékaink – válaszolt a bíró –, hogy *valaki közülünk* beszélt egy gyermekkel, s elárulta neki az igazat tevékenységünkről. Vádlott, netalán tudomása van arról, ki volt ez a *valaki közülünk?*

– Én voltam – felelte a BLV/553/c. számú ügynök lesújtva.

– És miért vétett ilyenképpen legszigorúbb törvényünk ellen? – faggatta a bíró.

– Mert ez a gyermek – védekezett a vádlott – a többi emberre gyakorolt hatása miatt mérhetetlenül utunkban van. Én a legjobb szándéktól vezérelten, az Időtakarék érdekében cselekedtem.

– Az ön szándéka bennünket nem érdekel – válaszolt fagyosan a bíró. – Bennünket csakis a következmény érdekel. S a következmény az ön esetében, vádlott, nemcsak hogy semmiféle időnyereség számunkra nem volt, hanem hogy ön ennek a gyermeknek mindenen fölül még a legfontosabb titkaink közül is elárult néhányat. Beismeri ezt, vádlott?

– Beismerem – súgta lehajtott fejjel az ügynök.

– Bűnösnek érzi magát?

– Igenis, arra kérem azonban a tisztelt bíróságot, szíveskedjék az enyhítő körülményeket is tekintetbe venni, azt, hogy szabályosan meg voltam babonázva. A mód, ahogyan ez a gyermek engem hallgatott, mindent kicsalt belőlem. Magam sem lelem magyarázatát, hogy történt, de esküszöm, így volt.

– Bennünket a mentségei nem érdekelnek. Enyhítő körülményt nem veszünk figyelembe. A törvényünk sérthetetlen, és nem tűr meg semmiféle kivételt. Ezt a különös gyermeket mindenesetre szemügyre vesszük. Neve?

– Momo.

– Fiú vagy lány?

– Kislány.

– Lakik?

– Az amfiteátrum romjában.

– Jó – válaszolt a bíró, s mindent följegyzett a noteszébe –, nyugodt lehet, vádlott, ez a gyermek még egyszer nem fog ártani nekünk. Minden eszközzel gondoskodunk róla. Legyen ez önnek vigasz most, hogy haladéktalanul az ítélet végrehajtására térünk rá.

A vádlott reszketni kezdett.

– És mi az ítélet? – suttogta.

A bírói asztal mögött a három úr egymáshoz hajolt, sugdostak, biccentettek.

Aztán a középen ülő újból a vádlott felé fordult, s kihirdette:

– A BLV/553/c. számú ügynök fölött hozott ítélet egyöntetűen így hangzik: A vádlott felségárulás vádjában találtatott bűnösnek. Tettét bevallotta. A törvény előírja, hogy büntetésül azonnali hatállyal minden időt megvonjunk tőle.

– Kegyelem, kegyelem! – kiáltott a vádlott. De a mellette álló két szürke úr máris elragadta tőle az ólomszürke aktatáskát s az apró, szürke szivart.

S most egészen különös dolog történt. Abban a pillanatban, amikor a szivar már nem volt a szájában, a vádlott egyre áttetszőbb és áttetszőbb lett. A kiáltása is egyre vékonyabb és erőtlenebb.

Így állt ott, arcát a tenyerébe rejtette, s a szó szoros értelmében semmivé foszlott. A végén mintha még egy kis hamupehely keringett volna a szélben, de aztán az is eltűnt.

A szürke urak, akik az ítéletet meghozták, és a végrehajtását végignézték, némán távoztak valahányan. Elnyelte őket a sötétség, s már csak a szürke szél fújt a kopár telepen.

Utcaseprő Beppo még mindig mozdulatlanul ült a helyén, szeme arra a pontra meredt, ahol a vádlott a semmibe tűnt. Úgy érezte, jéggé fagyott, s minden lassan enged fel benne megint. Most aztán saját szemével látta, hogy a szürke urak léteznek.

Szinte ugyanabban az órában – a távoli torony harangja éjfélt zengett – a kis Momo még mindig a rom kőrakásán ült. Várt. Nemigen tudta volna megmondani, mire. De valamiképpen érezte, hogy várnia muszáj. Így aztán nem tudta elszánni magát, hogy lefeküdjék aludni. Hirtelen azt érezte, valami csöndben megérinti a csupasz lábát. Lehajolt, hiszen nagyon is sötét volt, s egy nagy teknősbékát látott, amely fölemelt fejjel s különösen mosolygó szájjal az arcába tekintett. Fekete, okos szeme olyan barátságosan csillogott, mintha tüstént meg akarna szólalni.

Momo egészen lehajolt hozzá, s ujjával megvakarta az állat nyakát.

– Hát te kicsoda vagy? – kérdezte halkan. – Szép, hogy legalább te meglátogatsz, teknősbéka. Mit akarsz tőlem?

Momo nem tudta eldönteni, hogy korábban nem vette észre, vagy valóban abban a pillanatban vált láthatóvá. Mindenesetre a teknősbéka hátán halványan világító betűk jelentek meg:

– GYERE VELEM! – betűzte ki lassan Momo.

A kislány ámulva egyenesedett föl.

– Nekem szóltál?

A teknősbéka közben már el is indult. Néhány lépés után megállt, és visszanézett a gyermekre.

– Valóban rám gondolt! – mormolta Momo. Fölállt, és elindult az állat után. – Eredj csak! – szólt halkan. – Megyek utánad.

S lépést lépésre aprózva ment a teknősbéka nyomában. Az lassan, nagyon lassan kivezette őt a romok közül, majd a nagyváros felé vette útját.

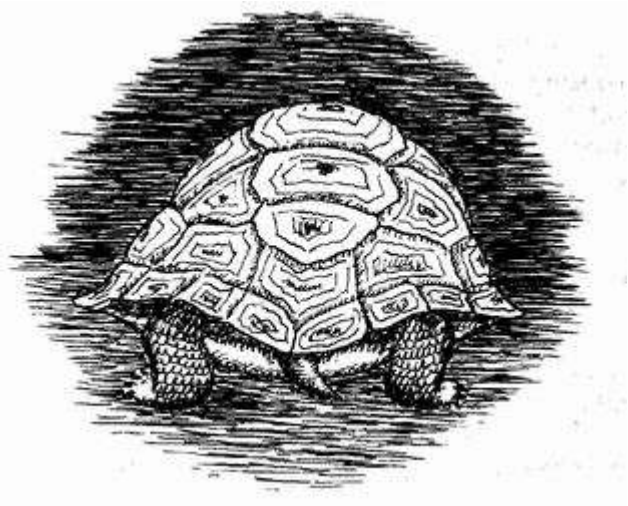

TIZEDIK FEJEZET

Vad üldözés, nyugodt menekülés

Az öreg Beppo nyikorgó kerékpárján vegigpedalozott az éjszaka sötétjén. Sietett, ahogyan csak tudott. Egyre a szürke bíró szavai hangzottak fülébe: "...Ezt a különös gyermeket mindenesetre szemügyre vesszük... Nyugodt lehet, vádlott, még egyszer nem fog ártani nekünk... Minden eszközzel gondoskodunk róla..."

Kétség nem fér hozzá, Momo nagy-nagy veszélyben van! Tüstént oda kell mennie, figyelmeztetnie kell, a szürke urak mire készülnek, meg kell tőlük védenie – habár fogalma sem volt, hogyan. De ezt majd kitalálja. Beppo nyomta a pedált. Ősz haja lobogott. Az amfiteátrumig még hosszú volt az út.

Az egész rom ki volt világítva, rengeteg elegáns szürke autó állta körül, s vetítette rá reflektorát. A szürke urak tucatjai siettek föl s alá a fű benőtte lépcsőkön, minden kis zugot végig kalamoltak. Végül a falban levő nyílást is fölfedezték, Momo szobájának bejáratát. Néhányan be is másztak, az ágy alá, még a tűzhely hasába is bekukucskáltak.

Aztán megint kijöttek, leporolgatták szürke öltönyüket, s vállukat rángatták.

– Kiröpült a madárka – mondta valamelyik.

– Fölháborító – vélte egy másik –, hogy egy gyerek éjnek idején csak úgy csavarogjon, ahelyett hogy feküdne az ágyában s aludna.

– Nekem ez egyáltalán nem tetszik – magyarázta egy harmadik. – Egészen úgy fest, mintha valaki időben figyelmeztette volna.

– Elképzelhetetlen! – mondta az első. – Az illetőnek korábban tudnia kellett volna a határozatunkról.

A szürke urak nyugtalanul egymásra néztek.

– Ha valóban figyelmeztette volna valaki – mondta kétkedve a harmadik –, akkor már bizonyosan nincs itt a környéken. Akkor az egész keresés csak időpocsékolás volna.

– Van jobb ötlete?

– Véleményem szerint azonnal értesítenünk kellene a központot, adjon parancsot a teljes bevetésre.

– A központ előbb meg fogja tőlünk kérdezni, alaposan átkutattuk-e a környéket, s joggal.

– Na jó – mondta az első szürke úr –, kutassuk át előbb a környéket. De ha a kislánynak valaki segítségére van, akkor bizony nagy hibát követünk el.

– Nevetséges – vetette közbe mérgesen a másik. – Ebben az esetben a központ még mindig elrendelheti a teljes bevetést. Akkor minden rendelkezésre álló ügynök részt vehet a körözésben. A kicsinek szemernyi sansza sincs, hogy elmeneküljön. Most pedig munkára, uraim! Tudják, mit kockáztatunk!

Ezen az éjszakán a környéken lakók csodálkoztak, miért nem szűnik a tovaszáguldó autók zaja egy másodpercre sem. A legkisebb mellékutcák, murvás, kavicsos szegélyutak is megteltek ezzel a robajjal. Virradatig hallatszott ez a száguldozás, ami különben csupán a főútvonalakon volt szokásos.

Senki nem aludt egy szemhunyásnyit sem. Ebben az időben Momo a teknősbéka nyomdokán lassan haladt át a nagyvároson, amelyben még ebben a kései órában sem aludt senki.

Az emberek hatalmas tömegben sürögtek, rohantak az utcán ide-oda, taszigálták egymást, egymásba ütköztek, vagy egymás hátában iparkodtak végtelen menetben. Az úttesteken autók tülekedtek, hatalmas buszok dörögtek, belsejük túlzsúfolva utasokkal. A házak homlokzatán föl-fölvillantak a neonreklámok, tarka fényüket a nyüzsgőkre loccsantották s újra kihunytak.

Momo, aki ilyesmit még sose látott, tágra nyitott szemmel, s mint az alvajáró haladt a teknősbéka nyomában. Nagy tereken s élénk világítású utcákon vágtak át, mögöttük s előttük autók robogtak, járókelők tolongtak körülöttük, de senki se figyelt a gyermekre s a teknősbékára.

Nem is kellett megkerülniük soha senkit, nem taszították félre őket, egyetlen autó sem fékezett miattuk. A teknősbéka mintha teljes biztonsággal haladt volna, mintha pontosan tudta volna, melyik pillanatban hol nem jár autó, hol nem lép gyalogos. Sose kellett sietniük, se megállniuk, várakozniuk.

Momo csodálkozott, hogyan lehet ilyen lassan ballagva olyan hamar előbbre jutni.

Utcaseprő Beppo végre odaért az amfiteátrumhoz, s még mielőtt a biciklijéről leszállt volna, észrevette, mennyi autó járt itt, lámpájának gyér fénye töméntelen kereknyomot világított meg. Fűbe hajította a kerékpárját, s odasietett a falhoz, Momo bejáratához.

– Momo! – suttogta előbb, majd egyre hangosabban szólt: – Momo!

Nem jött válasz.

Beppo nyeldekelt, torka kiszáradt. Bemászott a lyukon a teljesen sötét szobába, megbotlott, s megrándult a lába. Reszkető kézzel gyufát gyújtott, s körülpillantott.

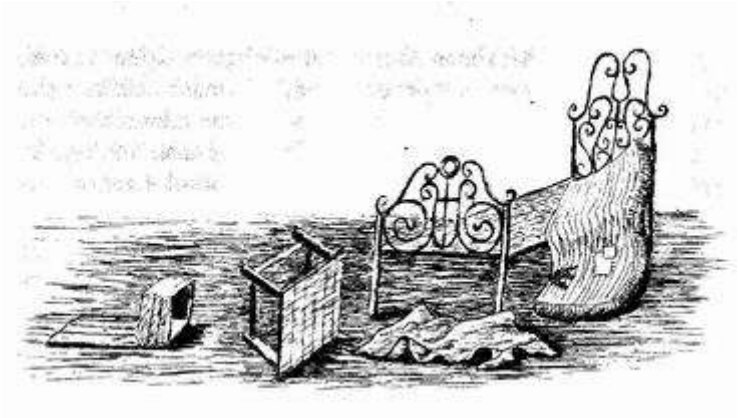

A ládából készült asztalka s a két szék földöntve hevert, az ágy takarói s a matrac szétdúlva. Momo sehol.

Beppo az ajkába harapott, rekedt hangján szinte fölsírt, úgy érezte, szíve szakad meg.

– Istenem – mormolta –, én Istenem, elhurcolták. Már elhurcolták a kicsi lányomat. Elkéstem. Most mitévő legyek? Mit csináljak? – A gyufa megperzselte az ujját, elhajította, s állt a sötétben.

Amilyen gyorsan csak tudott, kimászott a szabadba, s megrándult lábával a kerékpárjához sántikált. Fölkapaszkodott rá, s elkarikázott.

– Elő kell kerítenem Gigit! – hajtogatta magában. – Most Gigi van soron! Remélem, megtalálom a sufnit, ahol alszik.

Beppo tudta, hogy Gigi azzal is keresett néhány fillért, hogy vasárnap éjszakánként egy autóbontó műhelyében aludt. Vigyáznia kellett, hogy a használható alkatrészek el ne tűnjenek, mint régebben.

Beppo végre megtalálta a sufnit, öklével az ajtót verte, Gigi meg odabent lapult, mint az egérke, hátha autótolvajok akarnak betörni hozzá. De aztán megismerte Beppo hangját, s kinyitott.

– Mi a fene bajod van? – nyöszörgött ijedten. – Nem tudom elviselni, hogy ilyen durván rángassanak föl legszebb álmomból.

– Momo! – nyögte Beppo, lélegzete elakadt. – Momóval valami szörnyű dolog történt.

– Mit beszélsz? – kérdezte Gigi, s mint akit fejbe kólintottak, roskadt vissza fekhelyére. – Mi történt Momóval?

– Még magam sem tudom – zihált Beppo –, valami szörnyűséges.

S elmesélte, mit élt át: a bíróságot a szeméttelepen, az autónyomokat a rom körül, Momo eltűnését. Eltartott persze egy ideig, mire mindezt kinyögte, hiába aggódott annyira Momóért, gyorsabban ettől se tudott beszélni.

– Elejétől fogva sejtettem – fejezte be Beppo a mondókáját. – Tudtam, hogy nem lesz jó vége. Most aztán bosszút álltak. Elhurcolták Momót. Jaj, istenem, Gigi, segítenünk kell rajta! De hogyan? De hogyan?

Beppo szavai a legeslegutolsó pírt is elűzték Gigi arcából. Úgy érezte, hirtelen kicsúszott lába alól a talaj. Mindeddig a pillanatig nagy játéknak tűnt előtte minden. Annyira komolyan vette, mint minden játékot és történetet – sose gondolt a következményre. Először életében a történet nélküle folytatódott, önállóvá vált, s a világ minden képzelete se tudta meg nem történtté tenni. Úgy érezte, megbénult.

– Tudod mit, Beppo – mondta egy idő után –, az is lehetséges, hogy Momo egyszerűen elment valahova sétálni. Előfordul, hogy megteszi. Egyszer három nap meg három éjszaka összevissza csavargott. Úgy értem, egyelőre talán nincs is okunk, hogy ennyire aggódjunk.

– És az autónyomok? – kérdezte Beppo fölháborodva. – És a szétdúlt matrac?

– Na persze – válaszolt Gigi kitérően –, tegyük föl, valóban volt ott valaki. Honnan tudod, hogy otthon találta Momót? Lehet, hogy közben el is ment. Különben nem dúltak volna föl annyira mindent.

– És ha mégis megtalálták?! – kiabált Beppo. – Akkor mi lesz? – Megragadta fiatal barátja kabáthajtókáját, és elkezdte rázni. – Ne légy őrült, Gigi! A szürke urak valódiak. Tennünk kell valamit, méghozzá tüstént.

– Nyugodj meg, Beppo! – dadogta Gigi ijedten. – Persze hogy tennünk kell valamit. De meg kell fontolnunk. Még azt se tudjuk, merre, hol keressük Momót.

Beppo elengedte Gigit.

– Én megyek a rendőrséghez! – mondta indulatosan.

– Légy már észnél! – felelte rémülten Gigi. – Ezt nem teheted! Tegyük föl, hogy elindulnak, és valóban megtalálják a mi kis Momónkat. Tudod, mit csinálnak akkor vele? Tudod te azt, Beppo? Tudod, a csavargó gyerekeket hova dugják? Intézetbe dugják őket, mert nincsenek szüleik, ott meg rács van az ablakokon! Ezt kívánnád szegény Momónknak?

– Nem – mormogta Beppo, s maga elé bámult –, dehogy. De ha mégiscsak veszélyben van?

– De gondold meg, ha nincsen – folytatta Gigi –, ha épp csak csavarog egy kicsit, te meg ráuszítod a rendőrséget. Nem szeretnék a bőrödben lenni, ha aztán majd utoljára a szemedbe néz.

Beppo az asztal mellett levő székre roskadt, s karjába temette arcát.

– Egyszerűen nem tudom, mitévő legyek – nyöszörgött –, egyszerűen nem tudom.

– Úgy gondolom – mondta Gigi –, mindenképp várnunk kellene holnapig vagy holnap utánig, mielőtt bármibe fogunk. Ha addigra nem jön vissza, mehetünk a rendőrségre. De alighanem rendbe jön minden, mi hárman meg jót nevetünk az egészen.

– Gondolod? – dünnyögte Beppo. Egyszeriben nagy fáradtság lepte meg. Kicsit sok volt ez a mai nap ilyen öregembernek.

– Persze – felelte Gigi, s lehúzta a cipőt Beppo megrándult lábáról. Odatámogatta a fekhelyre, s vizes borogatást tett a lábára.

– Majd rendbe jön – mondta gyöngéden –, majd minden rendbe jön.

Látta, hogy Beppo már félig alszik, sóhajtott, s maga a padlóra feküdt, kabátját feje alá téve párnának. De nem jött szemére álom. Egész éjszaka a szürke urakon töprengett. S eddig gondtalan életében először kezdett el félni.

Az Időtakarék központja parancsot adott a teljes bevetésre. Valamennyi ügynök szanaszét a nagyvárosban megkapta az utasítást, minden más tevékenységet szakítson félbe, s csakis Momo, a kislány keresésére induljon.

Minden utca nyüzsgött a szürke alakoktól; ültek a házak tetején, a csatornák vágataiban kuporogtak, föltűnés nélkül vizslatták a pályaudvarokat meg a röpteret, a buszokat meg a villamosokat – egyszóval, mindenütt jelen voltak.

De Momót, a kislányt sehol se találták.

– Te, teknősbéka – szólalt meg Momo –, hova vezetsz te valójában engem?

Épp egy hátsó udvaron haladtak át.

NE FÉLJ! – állt a teknősbéka hátán.

– Nem is félek – mondta Momo, amikor kibetűzte a föliratot. De inkább magának mondta, a bátorság kedvéért, hiszen félt azért kicsikét.

Az út, amin a teknősbéka vezette, egyre különösebb lett, egyre áttekinthetetlenebb. Már vonultak kerteken, hidakon, aluljárókon, kapukon, udvarokon, sőt pincéken is át.

Ha Momo tudta volna, hogy a szürke urak egész hada keresi, alighanem még nagyobb lett volna a félelme. De mit se sejtett minderről, s lépésről lépésre türelmesen követte a teknősbékát a látszatra oly bonyolult úton. S így is volt jól. A teknősbéka imént mindig eligazodott az utcai forgatagon, most úgy tetszett, pontosan tudja, az üldözők hol és mikor tűnhetnek föl. Előfordult, hogy a szürke urak egy pillanattal később haladtak el azon a helyen, ahol ők egy pillanattal korábban jártak. De soha nem találkoztak össze.

– Milyen szerencse, hogy már jól tudok olvasni – mondta Momo gyanútlanul –, te nem úgy találod?

A teknősbéka páncélja, akár a vészjel villant föl:

CSÖND!

Momo nem értette, miért, de követte az utasítást. Közvetlen közelben három sötét alak sietett.

A városrész házai, ahol épp jártak, egyre szürkébbek és kopottabbak voltak. Magas bérkaszárnyák, mállott róluk a vakolat, szegélyezték a merő sártócsa utcákat. Itt minden sötét volt, élő ember sehol.

Az Időtakarék központjába befutott a hír, hogy valahol látták Momót, a kislányt.

– Rendben – volt a válasz –, elfogtátok?

– Nem, hirtelen mintha a föld nyelte volna el. Megint elveszítettük a nyomát.

– Hogyhogy?

– Ezt kérdezzük mi is. Itt valami nem stimmel.

– Hol volt, amikor megláttátok?

– Hiszen épp ez az. A városnak olyan részén, amit magunk sem ismerünk.

– Olyan városrész nincs – állapította meg a központ.

– Úgy látszik, mégis. Úgy tűnik, hogy is mondjuk, mintha ez a rész egészen az idő peremén volna. A gyermek meg e felé a perem felé igyekezett.

– Micsoda?! – üvöltött valaki a központban. – Üldözést folytatni! Elfogni, bármi áron! Értve?

– Igenis! – hangzott a hamuszürke válasz.

Momo előbb azt hitte, dereng a reggel; ez a különös fény azonban olyan hirtelen jött, pontosan abban a pillanatban, amikor ebbe az utcába bekanyarodott. Itt már nem éjszaka volt, de nappal se. Ez a derengés se az alkonyi, se a hajnali szürkületre nem hasonlított. Olyan fény volt, hogy minden tárgy körvonalait szinte valótlanul élesen és világosan emelte ki, s mégis mintha sehonnan se jött volna – vagyis sokkal inkább mindenfelől. A hosszú, fekete árnyak, amilyeneket még a legkisebb utcai kövecs is vet, keresztül-kasul nyúltak, mintha azt a fát balról, ezt a házat jobbról, az emlékművet odaát pedig elölről világították volna meg.

Az emlékmű különben elég furán nézett ki. Nagy, fekete kockakő talapzaton hatalmas, fehér tojás. Ennyi volt.

A házak is mások voltak, mint amilyeneket Momo eddig látott. Szinte vakítóan fehérek voltak. Az ablakokon túl fekete árnyak, úgyhogy nem lehetett látni, van-e valaki az ablakok mögött. Valamiképp az volt Momo érzése, mintha ezeket a házakat nem is azért építették volna, hogy lakjanak bennük, hanem hogy egyéb, titokzatos célt szolgáljanak.

Az utcák itt teljesen üresek voltak, nemcsak embert, kutyát, madarat, autót se lehetett látni. Minden moccanatlan volt, akár ha üveg alatt. Parányi fuvalom se rezzent.

Momo azon ámult, milyen gyorsan haladnak, pedig a teknősbéka még lassúbb volt, mint eddigi útjukon.

Túl a különös városrészen, ott, ahol éjszaka volt, három elegáns, élesen reflektorozó autó haladt az utca kátyúin. Mindegyikben néhány szürke úr. A legelső kocsiban ülők közül egyik észrevette Momót, amint az a fehér házakkal szegélyezett utcába kanyarodott, oda, ahol a különös fény kezdődött.

Mire azonban a kocsik odaértek az utca sarkához, érthetetlen dolog történt. Az autók egyszerre csak nem tudtak elmozdulni a helyükről. A vezetők ráléptek a gázra, a kerekek

sikongtak, a kocsik azonban helyben jártak, valahogy úgy, mintha futószalagon állnának, amely azonos gyorsasággal ellenkező irányba fut. S minél inkább gyorsítottak, annál kevésbé jutottak előrébb. A szürke urak észrevették, káromkodva ugrottak ki a kocsijukból, s megpróbálták a távolban még épp fölismerhető Momót gyalog utolérni. Arcuk eltorzult a futásban, végtére kimerültén megálltak, hisz nem jutottak néhány méternél tovább. Momo, a kislány közben eltűnt valahol a fehér házak közt.

– Vége! – mondta egyik a szürke urak közül. – Állj, vége! Már nem kapjuk el.

– Nem értem – vélte a másik –, hogyhogy nem jutottunk előrébb.

– Én sem – mondta az előbbi –, csak az a kérdés, enyhítő körülménynek számít-e a megítélésünkben?

– Úgy gondolja, bíróság elé állítanak bennünket?

– Hát biztosan nem dicsérnek meg érte.

Valamennyi úr a fejét lógatta, s kocsija hűtőjére, lökhárítójára ült. Már nem volt sietős egyiknek sem.

Momo már messze, messze, valahol a hófehér házak, utcák, terek sűrűjében ballagott a teknősbéka nyomában. S épp mivel olyan lassan haladtak, úgy tetszett, az utca tovasiklik alattuk, a házak pedig röpülnek. A teknősbéka újból bekanyarodott egy sarkon, Momo követte – aztán meglepetten megállt. Ez az utca egészen más volt, mint az eddigiek.

Inkább szűk kis köz volt. A házak, amelyek jobbról-balról szinte összehajoltak, úgy festettek, mintha csupa kecses üvegpalota állna, tele tornyocskával, erkélyecskével, pici terasszal, mintha időtlen ideig a tenger mélyében állva most hirtelenében fölbukkantak volna, algával, hínárral födve, kagylóval, s korallal telenőve. Az egész mintha enyhe gyöngyház színében játszanék.

Ez az utcácska egyetlen házba torkollt, amely a végében keresztben állott. A ház közepén nagy zöld, díszes alakokkal borított kapu.

Momo föltekintett az utcatáblára, ott volt mindjárt a feje fölött. Fehér márványból, rajta aranybetűvel:

SOHA UTCA

Momo csak pillanatokat töltött a tábla olvasásával, a teknősbéka mégis messze haladt közben, szinte elérte az utca végében a házat.

– Várj meg, teknősbéka! – kiáltott Momo, csak furcsa volt, hogy nem hallotta a saját hangját.

A teknősbéka azonban meghallhatta őt, hiszen megállt s visszanézett. Momo utol akarta érni, ám amint hirtelen a Soha utcába belépett, mintha egyszeriben víz alatt, áramlás ellen volna muszáj haladnia, vagy hatalmas s mégis érezhetetlen szél ellenében, amely egyszerűen visszfújja őt. Nekifeszült a rejtélyes nyomásnak, kiugró falak mentén kapaszkodott tovább, olykor négykézláb járt.

– Nem bírok előbbre jutni! – kiabált végül a teknősbékának, akinek kicsi alakja ott látszott az utca végében. – Segíts már! – A teknősbéka lassan visszajött. Amikor aztán odaért Momóhoz, páncélján a következő állt:

– HÁTRÁLVA MENJ!

Momo megpróbálkozott. Megfordult, s hátrálva ment. S egyszeriben sikerült minden nehézség nélkül haladnia. Nagyon is különös volt azonban, ami közben vele történt. Amíg hátrálva haladt, hátrálva gondolkodott, hátrálva lélegzett, hátrálva érzett – egyszóval hátrálva élt! Mindent visszafelé!

Végül szilárd dolognak ütközött. Megfordult, s az utolsó, keresztben álló ház előtt volt. Kicsit megijedt, mivel a figurás zöld fémkapu hirtelen igen hatalmasnak tetszett neki.

– Ki tudom én ezt egyáltalán nyitni? – töprengett Momo kétkedve. De abban a pillanatban megnyílt a kapu két hatalmas szárnya. Momo egy pillanatig állt, újabb táblát vett észre a kapu fölött. Fehér mókus tartotta a táblát, a következő állt rajta:

A SEHOLSINCS-HÁZ

Momo nem tudott nagyon gyorsan olvasni, a két kapuszárny már lassan csukódni akart, mire végzett. Hamar behussant, a kapu halk dübörgéssel becsukódott mögötte.

Nagyon hosszú, magas folyosón találta magát. Jobbra-balra a fal mentén csupasz férfi és női kőszobrok sorakoztak, úgy tetszett, ők tartják a folyosó mennyezetét. A titokzatos ellenáramból itt semmit se lehetett érezni.

Momo követte a teknősbékát, az előtte mászott végig a hosszú folyosón. A folyosó végén parányi ajtó volt, ott az állat megállt, az ajtó épp akkora volt, hogy Momo meggörnyedve beférjen rajta.

– MEGÉRKEZTÜNK – fénylett a teknősbéka páncélján. Momo leült, közvetlenül az orra előtt apró táblát látott az ajtón:

SECUNDUS MINUTIUS HORA MESTER

Momo mély lélegzetet vett, aztán eltökélten lenyomta a parányi kilincset. A parányi ajtó megnyílt, abban a pillanatban mindenféle hangú tiktakolás, surrogás, bongás, csilingelés hangzott zeneként odabentről. A gyermek haladt a teknősbéka nyomában, hátuk mögött becsukódott a parányi ajtó.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

A gonoszak jóra váltják a rosszat

Az Időtakarék ügynökei ide-oda hussantak a végtelen folyosók és mellékfolyosók hamuszürke fényében, izgatottan suttogták egymásnak a legfrissebb újságot: az elnökség valamennyi tagja rendkívüli ülésre gyűlt össze.

Ez csakis azt jelenti, hogy a veszély tetőfokára hágott, vélték egyesek.

Ez csakis azt jelenti, hogy egészen új lehetőségei bukkantak föl az időnyerésnek, következtettek belőle mások. A nagy ülésteremben tárgyaltak az elnökség urai. Ott ültek sorban a végtelen tárgyalóasztalnál. Mindegyik keze ügyében ott volt az ólomszürke aktatáska, s mindegyik apró, szürke szivart rágott. Csak kerek keménykalapjukat tették le, s így látható volt valamennyinek tükörfényes, tar a koponyája.

A hangulat – amennyire ezeknél az uraknál egyáltalán meg lehetett ítélni – eléggé nyomott volt.

Az asztalfőnél ülő elnök szólásra emelkedett. Elhalt a moraj, a szürke arcok két végtelen sora fordult felé.

– Uraim – kezdte –, helyzetünk igen komoly. Kénytelen vagyok önöket tájékoztatni a keserű, ám elháríthatatlan tények felől.

A Momo nevű kislány üldözésére szinte valamennyi ügynökünket bevetettük. Ez az üldözés egészében hat órát, tizenhárom percet és nyolc másodpercet vett igénybe. Minden ügynökünknek ez alatt az idő alatt eredeti ténykedését – az időszerzését – ugyanis kényszerűen be kellett szüntetnie. Ehhez hozzá kell vennünk azt az időt is, amit maguk az ügynökök használtak föl az üldözésre. Ebből a két mínusztételből olyan időveszteség származik, amely pontos számítás szerint hárommilliárd-hétszázharmincnyolcmilliókétszázötvenkilencezer és száztizennégy másodpercet tesz ki.

Uraim, ez több, mint egy egész emberélet! Bizonyára nem kell magyaráznom, mit jelent ez nekünk.

Szünetet tartott, s széles taglejtéssel a terem másik oldalán levő, sok-sok titkos számmal, biztonsági zárral ellátott ajtóra mutatott.

– Íme, az időtárolónk, uraim – mondta emelkedett hangon –, sajnos, nem kimeríthetetlen! Ha legalább megérte volna ez az üldözés. Csakhogy haszontalanul eltékozolt idő volt. Momo, a kislány kicsúszott a kezünkből.

Uraim, ilyesmi még egyszer nem fordulhat elő. Minden efféle kockázatos vállalkozást határozottan ellenzék. Takarékoskodnunk kell, uraim, s nem pazarolnunk! Kérem tehát önöket, minden további tervüket e szerint alakítsák. Több mondanivalóm nincs. Köszönöm.

Leült, s kövér füstfelhőt eregetett. Izgatott suttogás futott végig a sorokon.

Újabb szónok emelkedett föl a hosszú asztal túlsó végén, valamennyi arc feléje fordult.

– Uraim – mondta –, valamennyien egyformán szívünkön viseljük Időtakarékunk javát, javadalmát. Úgy találom azonban, fölösleges, hogy ez az ügy ennyire nyugtalanítson bennünket, s katasztrófát csináljunk belőle. Korántsem olyan a helyzet. Mindnyájan tudjuk, hogy időtárolóink olyan hatalmas mennyiségeket foglalnak magukba, hogy még egy sokszoros veszteség se volna ránk nézve veszélyes. Ugyan mi nekünk egy emberélet? Igazán csekélység!

Mégis egyetértek a tisztelt elnök úrral abban, hogy ilyesminek többé nem szabadna előfordulnia. Csakhogy esetünk ezzel a Momo nevű kislánnyal teljesen rendhagyó. Hozzá hasonló eddig nem fordult elő, s nagyon valószínűtlen, hogy még egyszer bekövetkeznék.

Végül joggal hányta szemünkre az elnök úr, hogy hagytuk kicsúszni kezünkből a Momo nevű lányt. De mi mást kívántunk elérni, mint hogy ártalmatlanná tegyük a gyermeket? Nos, ez tökéletesen sikerült! A lány eltűnt, elmenekült az időtérből. Megszabadultunk tőle. Gondolom, ezzel az eredménnyel elégedettek lehetünk.

A szónok öntetszelgő mosollyal leült. Innen-onnan gyér taps volt hallható.

Most egy harmadik emelkedett szólásra az asztal közepe tájáról.

– Csak néhány szót – mondta fintorral az arcán. – Én a megnyugtató szavakat, amelyeket az imént hallottunk, felelőtlen kijelentésnek tartom. Ez a gyermek nem közönséges gyermek. Mindannyian tudjuk, olyan képességei vannak, amik nagyon is veszélyeztethetik a mi ügyünket. Hogy ez az egész eset rendhagyó, még nem bizonyítja, hogy nem ismétlődhetik meg. Ajánlatos ébernek lennünk! Nem nyugodhatunk, amíg a gyermek nincsen hatalmunkban. Csak úgy lehetünk bizonyosak, hogy többé nem árt nekünk. Hiszen ahogyan el tudta hagyni az időteret, ugyanúgy bármelyik pillanatban vissza is térhet. És vissza fog térni!

Leült. Az elnökség többi tagja fejét lesunyva gubbasztott.

– Uraim – ragadta magához egy negyedik a szót, ő épp szemben ült a harmadikkal –, bocsássanak meg, de nyíltan s határozottan meg kell mondanom: egyre csak kerülgetjük a forró kását. Nézzünk szembe a ténnyel, hogy egy idegen hatalom ártotta bele magát ebbe az ügybe. Én valamennyi lehetőséget számba vettem. Annak valószínűsége, hogy egy emberi gyermek élve, saját erőből elhagyja az időteret, 1 a 42 millióhoz. Más szóval gyakorlatilag lehetetlen.

Izgatott mormogás az elnökségi tagok sorában.

– Minden arra vall – mondta a szóvivő, miután a moraj elhallgatott –, hogy a Momo nevű lánynak segítettek, hogy elmeneküljön előlünk. Mindannyian tudjuk, miről beszélek. Arról a bizonyos Hora mesterről van szó.

E név hallatán valamennyi szürke úr összerezzent, mintha ütés érte volna, többen fölugráltak, s heves taglejtéssel kísérve összevissza kiabáltak.

– Kérem, uraim! – szólt az imént beszélő, s széjjeltárta karját. – Nagyon kérem önöket, uralkodjanak magukon! Ugyanúgy tudom, mint önök, hogy ennek a névnek az említése, hogy úgy mondjam, illetlen. Nekem is erőt kell vennem magamon, de most tisztán akarunk látni, muszáj is tisztán látnunk. Ha ez az Úgynevezett segített a Momo nevű lánynak, akkor megvan rá az oka. Ez az ok pedig, annyi nyilvánvaló, ellenünk irányul. Egyszóval, uraim, számítanunk kell rá, hogy ez az Úgynevezett nemhogy visszaküldi a lányt, hanem ki is képezi ellenünk. Ez pedig halálos veszély lesz ránk nézve. Vagyis nem csupán készen kell lennünk arra, hogy másodszor is föláldozzunk egy emberéletnyi időt vagy annak sokszorosát, bizony, uraim, ha kell, *mindent,* ismétlem, *mindent* kockáztatnunk kell! Mert ebben az esetben minden takarékosság átkozottul sokba kerülhet nekünk. Gondolom, értik, mire célzok!

A szürke urak izgalma nőtt, összevissza hangoskodtak. Egy ötödik szónok pattant föl székéről, kezével vadul hadonászott.

– Nyugalom, nyugalom! – kiabált. – A tisztelt előttem szóló véleményét sajnos arra korlátozza, hogy mindenféle katasztrófát jósoljon. De nekem úgy tetszik, azt nem tudja, mit tegyünk ellene! Azt mondja, legyünk kész minden áldozatra, nos, jó! Szánjuk el magunkat a

végsőkre, nos, jó! Ne takarékoskodjunk a tartalékainkkal, nos, jó! De ezek csak üres szavak. Azt mondja meg nekünk, mitévők legyünk! Senki közülünk nem tudja, az az Úgynevezett mivel és mire fogja a Momo nevű lányt ellenünk kiképezni. Egy számunkra teljesen ismeretlen veszéllyel fogunk egyszer csak szembekerülni. Ez a probléma, ezt kell megoldanunk!

A teremben a zaj hangzavarrá erősödött. Mindenki összevissza kiabált, némelyik ököllel verte az asztalt, volt, aki kezébe temette az arcát, pánikhangulat uralkodott.

Nagy nehezen szóhoz jutott egy hatodik.

– De uraim – mondogatta nyugtatóan, míg végre csönd lett –, de uraim, hadd kérjem meg önöket, őrizzék meg józan eszüket. Ez most a legfontosabb. Tegyük föl higgadtan, hogy a Momo nevű lány visszajön, bárhogyan kiképezve, ideküldi ez az Úgynevezett, de nekünk személy szerint korántsem kell fölvennünk a harcot vele. Mi magunk egy ilyen szembenézésre nem is igen volnánk alkalmasak, ezt a közben semmivé foszlott BLV/553/c. számú ügynöktársunk sorsa sajnos fényesen bizonyítja. De hát erre nincsen is szükség. Van elegendő cinkosunk az emberek közt. Ha őket észrevétlenül és okosan bevetjük, uraim, a Momo nevű lányt is, az általa fölidézett veszélyt is könnyen elháríthatjuk, anélkül hogy mi magunk egyáltalán a színre lépnénk. Az ilyen eljárás takarékos volna, ránk nézve pedig veszélytelen és kétségtelenül hatásos.

Az elnökség tagjai föllélegeztek. A javaslat megtetszett mindannyiuknak. Alighanem tüstént el is fogadják, ha az asztal végén nem jelentkezik szólásra egy hetedik.

– Uraim – szólalt meg –, mindig csak azon gondolkodunk, hogyan szabadulhatnánk meg a Momo nevű lánytól. Valljuk be, a félelem késztet erre minket. Csakhogy a félelem rossz tanácsadó, uraim. Nekem úgy tetszik, közben nagy és soha vissza nem térő lehetőséget szalasztunk el. A közmondás azt mondja: Akit nem győzhetsz le, tedd barátoddá! Nos, miért nem próbáljuk mellénk állítani a Momo nevű lányt?

– Halljuk, halljuk – kiáltottak néhányan –, magyarázza kicsit részletesebben!

– Hiszen kézenfekvő – folytatta a fölszólaló –, hogy ez a gyermek valóban megtalálta az utat az Úgynevezetthez, azt az utat, amit kezdettől hiába kerestünk. A gyermek tehát valószínűleg bármikor újra rátalálna erre az útra, s odavezethetne bennünket! Mi pedig a magunk módján kezelésbe vehetnénk az Úgynevezettet. Bizonyos vagyok, hogy hamar végeznénk vele. Ha pedig egyszer már beülünk a helyére, nem kell többé fáradságosan gyűjtenünk az órákat, perceket, másodperceket, egy csapásra a mienk az emberek minden ideje! Akié pedig az emberek minden ideje, azé a korlátlan hatalom. Fontolják meg, uraim, célba érnénk! S ebben segíthetne az a Momo nevű kislány, akit önök el akarnak tenni láb alól.

Halálos csönd volt a teremben.

– De hát tudja ön is – vetette közbe valaki –, hogy ennek a Momo nevű lánynak nem lehet hazudni. Gondoljon a BLV/553/c. számú ügynökre! Valamennyien erre a sorsra jutnánk.

– Ki beszél itt hazugságról? – válaszolt a fölszólaló. – Természetesen nyíltan közöljük vele a tervünket.

– De akkor sohase egyezik bele! – kiabált valaki gesztikulálva. – Ez elképzelhetetlen.

– Ebben én nem volnék olyan bizonyos, barátom – avatkozott egy kilencedik a vitába –, csak adnunk kellene neki valamit, ami hozzánk csábítja. Arra gondolok, adnánk neki, mondjuk, annyi időt, amennyit csak akar...

– Olyan ígéret volna – kiabált közbe valaki –, amit úgysem tartanánk meg!

– De megtartanánk – felelt a kilencedik fölszólaló, s fagyosan mosolygott. – Mert ha nem tisztességes módon bánunk vele, tüstént kihallja a szavunkból.

– Ugyan, ugyan – kiabált az elnök, s öklével az asztalra csapott –, ebbe én nem egyezhetem bele! Ha valóban annyi időt adunk neki, amennyit szeretne, az nekünk egy vagyonba kerül.

– Aligha – vitatkozott a fölszólaló. – Mennyi kellhet egy gyereknek? Persze állandó apró veszteség volna, de fontolja meg, mit kapnánk érte! Minden ember idejét! Azt a keveset, amit ez a Momo elhasználna, a költségszámlára írnók! Gondolják meg a hallatlan előnyt, uraim.

A fölszólaló leült, mindenki az előnyt fontolgatta.

– Mégis – szólalt meg végül a hatodik –, így nem lehet.

– Hogyhogy?

– Abból az egyszerű okból, hogy ennek a lánynak már úgyis annyi van, amennyit csak kíván. Hiábavaló, hogy olyasmivel vesztegessük meg, amiből fölöslege van.

– Akkor előbb el kell vennünk azt, amije van – felelte a kilencedik.

– Ugyan, barátom – szólt az elnök fáradtan –, mi itt csak körbejárunk. Nem tudunk közel férkőzni ehhez a gyermekhez. Ez a legnagyobb baj.

Csalódott sóhaj szállt végig az elnökségi tagok során.

– Volna egy javaslatom – jelentkezett egy tizedik fölszólaló. – Ha megengedi.

– Öné a szó – mondta az elnök.

Az úr kicsit meghajolt az elnök felé, aztán folytatta:

– A lány a barátaira van utalva. Szereti az idejét másoknak odaajándékozni. Gondolkodjunk csak azon, mi lenne belőle, ha többé senki sincs, akivel megoszthatná az idejét? Ha a lány önként nem akarja támogatni a tervünket, egyszerűen igénybe kellene vennünk a barátait.

Iratrendezőt húzott elő aktatáskájából, s lapozott benne.

– Mindenekelőtt bizonyos Utcaseprő Beppóról van szó meg bizonyos Idegenvezető Gigiről. Aztán van itt még egy hosszú lista azokról a gyerekekről, akik rendszeresen kijárnak hozzá. Látják, uraim, nem nagy ügy!

Egyszerűen elvonjuk tőle mindezeket a személyeket, úgy, hogy többé ne érhesse el őket. Akkor szegény kis Momo teljesen magára marad. Mit jelenthet akkor még számára az idő? Teher lesz neki, sőt átok! Előbb-utóbb majd elviselni sem tudja. S aztán, uraim, következünk mi, s diktáljuk a föltételeinket. Ezer év egy tizedmásodperc ellenében, hogy elvezet bennünket azon a bizonyos úton, csak hogy visszakapja a barátait.

A szürke urak, akik imént még olyan csüggedten ültek, fölvetették a fejüket. Pengevékony, diadalmas mosoly jelent meg ajkukon. Megtapsolták a szónokot, a zaj úgy visszhangzott a végtelen folyosókon, mellékfolyosókon, mintha kőlavina gördülne alá.

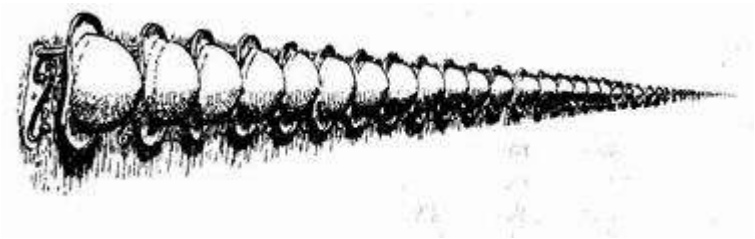

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Momo eljut oda, ahonnan az idő jön

Momo akkora teremben állt, amilyet még soha nem látott. Nagyobb volt a legnagyobb templomnál és tágasabb a legtágasabb pályaudvarnál. Hatalmas oszlopok tartották a mennyezetet, amit odafönt a félhomályban inkább csak sejteni, mint látni lehetett. Ablaka nem volt.

Az arany világosság, ami a mérhetetlen termet bejárta, számlálatlan gyertyából eredt, mindenütt volt belőlük, s lángjuk moccanatlanul égett, mintha világító festékkel festették volna őket, s nem kellett volna emészteniük a viaszt, hogy ragyogjanak.

Az ezerszeres surrogás, tiktakolás, csengés-bongás, amit Momo a belépésekor hallott, a rengeteg kicsi és nagy órából jött. Ott álltak s hevertek hosszú asztalokon, arany falipolcokon s végtelen sor állványon.

Volt ott pirinyó, gyémánttal díszített zsebórácska, köznapi bádogébresztő, homokóra, táncoló figurákkal ellátott zenélőóra, napóra, fából, kőből szerkesztett óra, üvegóra, olyan óra, amit csobogó vízsugár hajtott körbe. A falakon mindenféle kakukkos és egyéb óra, ellátva súllyal és ingával, egyik lassabban, ünnepélyesebben járt, a másik parányi ingája szaporán lengett ide-oda. Az első emelet magasában körfolyosó függött, csigalépcső vezetett föl hozzá. Fölötte újabb körfolyosó, a fölött újabb meg újabb. S mindenütt órák a falon, a polcon, a padlón. Gömb alakú világóra is volt, mutatta a Föld minden pontján épp múló időt, kisebb-nagyobb planetáriumok nappal, holddal, csillagokkal. A terem közepén az állóórák egész erdeje állt, óra-őserdő úgyszólván, a közönséges szobai állóóráktól egészen az igazi toronyórákig.

Megállás nélkül ütött, csengett-bongott valamelyik szerkezet, hiszen valamennyi óra más-más időt mutatott.

De ez a zaj nem volt kellemetlen, inkább egyenletes, suhogó, akár a nyári erdő.

Momo ide-oda járkált, tágra nyílt szemmel nézte a sok különlegességet. Épp egy gazdag díszítésű zenélőóra előtt állt, amelyen két apró figura, egy csöpp férfi s egy csöpp nő, tánchoz nyújtotta egymásnak a kezét. Épp meg akarta őket kicsit bökni apró ujjával, hogy lássa, megmozdulnak-e, amikor hirtelen barátságos hangot hallott:

– Nos, itt vagy újra, Kassiopeia? Hát a kis Momót nem hoztad el nekem?

A kislány megfordult, s az állóórák egyik utcájában finom, ezüsthajú idős urat pillantott meg, épp lehajolt a teknősbékához, s nézett rá, a teknős ott ült előtte a padlaton. Az idős embernek aranyszövésű kabátja, kék selyem térdnadrágja, fehér harisnyája, nagy aranycsatos cipője volt. Csuklóján s a nyakán csipke buggyant elő a kabát alól, ezüsthaja a tarkóján parányi fonatban végződött. Momo ilyen viseletet még sose látott, a nála kevésbé tudatlan azonban tüstént fölismerte volna, hogy kétszáz évvel azelőtti divatról van szó.

– Mit mondasz? – kérdezte az idős úr, még egyre a teknősbéka fölé hajolva. – Itt van? Hát hol van?

Picike pápaszemet vett elő, hasonlított ahhoz, amit Beppo hordott, csak hát ez aranyból volt, s vizsgálódva körülnézett.

– Itt vagyok! – szólalt meg Momo.

Az idős úr boldog mosollyal és kinyújtott karral jött felé. S amint jött, Momónak úgy tetszett, lépésről lépésre fiatalabb lesz. Amikor végül megállt előtte, kezét megragadta, s barátságosan megrázogatta, alig volt idősebb Momónál.

– Üdvözöllek! – mondta vidáman. – Üdvözöllek a Seholsincs-házban. Engedd meg, kicsi Momo, hogy bemutatkozzam. Én vagyok Hora mester, Secundus Minutius Hora.

– Igazán vártál engem? – kérdezte ámulva Momo.

– Persze hogy vártalak. Külön elküldtem Kassiopeia nevű teknősbékámat, hogy vezessen ide.

Mellényzsebéből elővette lapos, gyémántdíszítésű zsebóráját, s fölpattintotta a fedelét.

– Rendkívüli pontossággal érkeztél – állapította meg mosolyogva, s odatartotta az órát Momo elé.

Momo látta, hogy a számlapon se mutató, se szám, csupán két nagyon-nagyon finom spirál, amely ellentétes irányban forgott lassan egymás fölött. A helyeken, ahol a vonalak metszették egymást, olykor parányi pontok villantak föl.

– Ez a csillagórák mérője – mondta Hora mester. – Megbízhatóan mutatja a ritka csillagórákat, most épp egy olyan kezdődik.

– Mi az, hogy csillagóra? – kérdezte Momo.

– Nos, vannak a Föld forgásában ritka pillanatok – magyarázta Hora mester –, amikor megesik, hogy valamennyi dolog és lény, még a legtávolabbi csillagok is soha nem ismétlődő módon együttműködnek, úgyhogy olyasmi történhetik, ami se előtte, se utána soha nem. Sajnos az emberek általában nem értik, hogyan éljenek vele, így aztán a csillagórák észrevétlenül múlnak el. De ha akad valaki, aki érti, fölismeri őket, nagy dolgok esnek a világon.

– Talán azért – kérdezte Momo –, mert kell hozzá egy ilyen óra?

Hora mester mosolyogva a fejét rázta.

– Maga az óra nem használna senkinek. Olvasni is kell tudni róla.

Újra bekattintotta az órát, s a mellényzsebébe dugta. Észrevette Momo ámuló tekintetét, ahogy még mindig megjelenését vizsgálgatja, s elgondolkodva, homlokát rancolva végignézett magán, aztán azt mondta:

– Jaj, de *én,* azt hiszem, kis késésben vagyok; ami a divatot illeti, úgy értem! Micsoda figyelmetlenség! Mindjárt változtatok rajta.

Csettintett az ujjával, s máris fecskefarkú kabátban, magas gallérral állt Momo előtt.

– Így jobban festek? – kérdezte kétkedve. Látta, most ámul csak igazán a kislány, s mindjárt hozzátette: – Persze hogy nem! Hova is tettem az eszem!

Újból csettintett, s egyszeriben olyan ruhát viselt, amilyet se Momo, se más emberfia soha nem látott; hiszen majdani, száz év múlva divatos viselet volt.

– Így se? – kérdezte Momót. – De hát, Orionra, csak sikerül kideríteni! Várj, újból megpróbálom.

Harmadszor is csettintett az ujjával, s végre olyan utcai ruhában állt a gyermek előtt, amilyet manapság viselnek.

– Most jó, ugye? – mondta, s hunyorgatott a szemével. – Remélem, nem ijesztettelek meg mindezzel, Momo. Csak kicsit tréfáltam. De ugye most már asztalhoz kérhetlek, kislányom? A reggeli tálalva. Nagy utat megjártál, remélem, jó étvágyad lesz. – Kézen fogta Momót, s az óra-őserdő közepébe vezette. A teknősbéka követte őket, de valamelyest lemaradt. Az ösvény

útvesztőszerűen kanyargott, végül egy kis helyiségbe értek, aminek falait néhány hatalmas óra hátlapja alkotta. Az egyik sarokban kecses lábú asztalka állt díszes pamlaggal és hozzáillő párnázott székekkel. Itt is mindent megvilágított a moccanatlan gyertyalángok aranyfénye.

Az asztalkán nagy hasú kanna állt, két apró csésze, tányér, kiskanál, kés, s mindez színtiszta aranyból. Kis kosárkában aranybarna, friss, ropogós zsömle, tálacskában aranysárga vaj, kevéske méz, olyan, akár a cseppfolyós arany. Hora mester a nagy hasú kannából csokoládét töltött a csészékbe mindkettőjüknek, s kínáló mozdulattal azt mondta:

– Kérlek, kedves kis vendégem, láss hozzá bátran!

Momónak nem kellett kétszer mondani. Eddig bizony azt se tudta, hogy van ilyen iható csokoládé. A vajjal, bő mézzel kent friss, ropogós zsömle ugyancsak ritkaság volt az életében. S efféle pompásat, jóízűt, mint ezt itt, még soha nem kóstolt.

Úgyhogy egyelőre teljességgel elfoglalta a reggeli, képe kikerekedett evés közben, egyébre közben nem is gondolt. Evés közben érdekes módon a fáradtsága is elmúlt, frissnek, jókedvűnek érezte magát, pedig egész éjszaka szemhunyásnyit sem aludt. Minél tovább evett, annál jobban ízlett neki. Úgy érezte, napokig eleszegetne.

Hora mester barátságosan nézte, s nagy tapintattal egyelőre nem szólt hozzá. Megértette, hogy sok esztendő éhét kell vendégének csitítania. S lehet, ez volt az oka, hogy Momo reggelijének ideje alatt ő megint egyre öregebb lett, amíg fehér hajú, idős ember nem vált belőle. Észrevette, hogy Momo nem tud úgy igazából a késsel bánni, megkente hát neki a zsömléket, s letette elé a tányérkára. Ő maga csak igen keveset evett, inkább csak a társaság kedvéért.

Momo végtére mégiscsak jóllakott. Kiitta a csokoládét, s csészéje aranyszegélye fölött vizsgálódva a házigazdára nézett, azon tűnődött, vajon ki lehet. Nem akárki, azt persze mindjárt észrevette, de eddig a nevénél többet nemigen tudott róla.

– Miért hozattál ide a teknősbékával? – kérdezte, s letette a csészét.

– Meg akartalak védeni a szürke uraktól – felelte Hora mester komolyan. – Mindenütt keresnek, s csak nálam vagy tőlük biztonságban.

– Miért keresnek? – kérdezte Momo ijedten.

– Félnek tőled – magyarázta Hora mester –, a legrosszabbat tetted velük, amit csak lehetett.

– Nem tettem velük semmit – mondta Momo.

– De, de. Egyiket közülük odáig juttattad, hogy elárulta magát. S elmesélted a barátaidnak. Még azt is elhatároztátok, hogy megmondjátok az embereknek, kik azok a szürke urak. Azt hiszed, ennyi nem elég, hogy halálos ellenségükké válj?

– De hiszen az egész városon végigmentünk, ahogy jöttünk a teknősbékával – ámult el Momo. – Ha mindenütt keresnek, könnyen megtalálhattak volna. Egészen lassan jöttünk.

A teknősbéka újból odatelepült Hora mester lábához, a mester fölvette, s a nyakát vakargatta.

– Te mit gondolsz, Kassiopeia? – kérdezte mosolyogva. – Elkaphattak volna benneteket?

A teknősbéka hátán egy szó jelent meg: "SOHA!" Betűi olyan derűsen villództak, mintha Momo kuncogást hallott volna.

– Kassiopeia ugyanis kicsit a jövőbe is lát – magyarázta Hora mester. – Nem nagyon, de úgy félórával előre meglátja a jövőt.

– PONTOSAN FÉL ÓRÁVAL! – jelent meg a válasz a páncélon.

– Bocsánat – igazította ki magát Hora mester –, pontosan fél órával. Bizonyosan tudja, mi történik az elkövetkező fél órában. Így azt is tudja, találkozik-e a szürke urakkal vagy sem.

– Jaj de jó! – szólt ámulva Momo. – S ha előre tudja, itt meg itt találkoznék a szürke urakkal, akkor egyszerűen másfelé megy?

– Nem – felelt Hora mester –, ennyire sajnos nem egyszerű dolog ez. Azon, amit előre meglát, változtatni nem tud, hiszen csak azt tudja, mi következik. Ha tehát tudná, itt meg itt a szürke urakkal találkozik, akkor találkoznék is velük. Nem tehetne ellene semmit.

– Nem értem – mondta csalódottan Momo –, akkor mit ér, hogy tudja előre?

– Néha azért mégis ér valamit – válaszolta Hora mester –, a te esetedben például tudta, hogy ezen meg ezen az úton nem találkozik a szürke urakkal. Ez mégiscsak ér valamit, vagy nem?

Momo hallgatott. Gondolatai, akár a gombolyagról letekeredő fonál, összegabalyodtak. A kicsi lány nem tudott eligazodni köztük.

– De hogy megint visszatérjek rád s a barátaidra – folytatta Hora mester –, ki kell fejeznem elismerésemet neked. A plakátjaitok és fölirataitok rendkívüli hatással voltak rám.

– Olvastad őket? – kérdezte boldogan Momo.

– Mindet – felelte Hora mester –, az utolsó betűig!

– Sajnos rajtad kívül aligha olvasta valaki őket – vélte Momo.

Hora mester sajnálkozva bólintott.

– Bizony, sajnos. Erről gondoskodtak a szürke urak.

– Te ismered őket? – érdeklődött Momo.

Hora mester megint csak bólintott, és sóhajtott.

– Nagyon is jól ismerem őket, s ők is ismernek engem.

Momo nemigen tudta, mire vélje a választ.

– Gyakran voltál náluk?

– Nem, soha. Én soha nem hagyom el a Seholsincs-házat.

– De a szürke urak, úgy értem, ők eljönnek hozzád?

Hora mester mosolygott.

– Ne aggódj, kis Momo. Ide nem tudnak bejönni. Még akkor se, ha megtudják, hogy a Soha utcáig hogyan jussanak el. De nem tudják meg.

Momo elgondolkodott. Hora mester magyarázata megnyugtatta ugyan, de azért szeretett volna többet megtudni a mesterről.

– Te honnan tudsz mindent – kezdte elölről – a plakátjainkról meg a szürke urakról?

– Állandóan figyelem őket, s mindent, ami velük kapcsolatban van – mondta Hora mester. – Így aztán téged is figyeltelek, meg a barátaidat is.

– És soha nem lépsz ki a házadból?

– Nem is kell – mondta Hora mester, s közben szemmel láthatóan visszafiatalodott megint –, van nekem egy mindenlátó ókulám. – Levette arany szemüvegét, s Momónak nyújtotta.

– Nem akarsz átnézni rajta?

Momo föltette a szemüveget, hunyorított, kacsintott, s azt mondta:

– Én ezen nem ismerek föl semmit. – Csupán elmosódó színeket látott örvényleni, fényeket, árnyékokat. Szinte megszédült.

– Bizony – hallotta a mester hangját –, eleinte így van. Nem olyan egyszerű dolog átnézni a mindenlátó ókulán. De mindjárt megszokja a szemed.

Fölállt, odaállt Momo széke mögé, kezét óvatosan a Momo orrán ülő pápaszem két szárára tette. A kép azonnal tiszta lett.

Momo legelőbb azokat a szürke urakat látta, akik a három autóval ott ügyetlenkedtek a furcsa fényű városszélen. Épp azon voltak, hogy visszataszigálják az autóikat.

Momo továbbpillantott, s más csoportokat is látott a város utcáin, izgatottan gesztikulálva beszéltek egymással, vagy kiáltoztak messziről egymásnak.

– Rólad beszélnek – magyarázta Hora mester –, nem értik, hogyan tudtál elmenekülni előlük.

– Miért olyan szürke az arcuk? – kíváncsiskodott Momo, s tovább nézelődött.

– Mert olyasmiből tengődnek, ami halott – felelte Hora mester. – Tudod, hogy az emberek életidejéből tartják fönn magukat. De ez az idő valójában meghal, mihelyt a tulajdonosától elragadják. Mert minden embernek megvan a *maga* ideje. S csakis addig marad élő, amíg az övé.

– Akkor ezek a szürke urak nem is emberek?

– Nem bizony, ők csak emberalakot öltöttek.

– De hát akkor micsodák?

– A valóságban semmik.

– És honnan jönnek?

– Keletkeznek, mert az emberek lehetőséget adnak nekik, hogy keletkezzenek. Ennyi már elég, hogy legyenek. S most az emberek még arra is lehetőséget adnak, hogy uralkodjanak rajtuk. S ez is elég, hogy megtörténjék.

– S ha nem tudnak több időt lopni?

– Akkor visszakényszerülnek a semmibe, ahonnan jöttek.

Hora mester levette Momo orráról a szemüveget, s zsebre tette.

– De sajnos már túlontúl sok a segítőjük – folytatta egy idő után. – Ez benne a rossz.

– Én nem engedem, hogy az időmet akárki elvegye – mondta Momo eltökélten.

– Remélem – válaszolt Hora mester. – Gyere, Momo, megmutatom a gyűjteményemet.

Hirtelen öregnek tetszett megint.

Kézen fogta Momót, s kivezette a nagy terembe. Ott megmutatta neki az órákat, fölhúzta a zenélőórákat, elmagyarázta neki a világórákat, a planetáriumokat, s mivel látta, apró vendége mennyire örül a különös dolgoknak, lassan újra megfiatalodott.

– Mondd, szeretsz rejtvényt fejteni? – kérdezte úgy mellesleg, s közben továbbhaladtak.

– Ó, igen, nagyon is! – felelte Momo. – Tudsz egyet?

– Igen – mondta Hora mester, s mosolyogva nézett Momóra –, de nagyon nehéz. Nem sokan tudják megfejteni.

– Akkor jó – mondta Momo –, akkor megjegyzem, s aztán majd föladom a barátaimnak.

– Kíváncsi vagyok, kitalálod-e. Jól figyelj!

Él egy házban három fiú,
mindegyik más-más formázatú,
de ha meg akarod különböztetni őket,
mindhárom egyformának tetszik előtted.
Az első nincs *itt, csak eztán jön haza.*
A második nincs *itt, már elment valahova.*
Csak a harmadik, a legkisebb köztük, van itt,
ha ő nincs, a másik kettő nem létezik.
S úgy van meg a harmadik, akiről szó van,
hogy az első a másodikká változik valóban.
Ha meg akarod nézni, úgy nézheted,
mindig csak egy van, s látszik testvéreinek!
Mondd meg: vajon egy ez a három?
Vagy csak kettő? Vagy egy se – válaszod várom!
Gyermekem, hogyha a nevüket tudod,
ismersz három hatalmas uralkodót.
Közösen nagy birodalmat urallanak –
ők maguk is az! *Benne hasonlatosak.*

Hora mester Momóra nézett, s biztatóan biccentett. Momo figyelmesen hallgatta. Kitűnő emlékezete segítségével szóról szóra megismételte a rejtvényt.

– Jaj! – sóhajtott aztán. – Ez csakugyan nehéz. Fogalmam sincs, mi lehet. Azt se tudom, hogy kezdjem.

– Próbáld csak meg! – mondta Hora mester.

Momo még egyszer elmondta fejből az egész rejtvényt. Majd a fejét rázta.

– Nem megy – ismerte be.

Közben a teknősbéka is odaért. Odatelepült Hora mester mellé, s figyelmesen Momóra nézett.

– Nos, Kassiopeia – mondta Hora mester –, te mindent fél órával előbb tudsz. Megfejti Momo a rejtvényt?

– MEG! – tűnt föl az írás a teknős hátán.

– Na, látod! – mondta Momóhoz fordulva Hora mester. – Meg fogod fejteni. Kassiopeia sose téved.

Momo ráncolta homlokát, s nagy erővel gondolkodott. Miféle három fiútestvér van egyáltalán, akik egy házban laknak? Nyilvánvaló, hogy nem emberekről van szó. A rejtvényekben testvérek mindig az almamagok, a fogak, egyebek, mindenképp egymáshoz hasonló dolgok. Itt azonban három olyan testvérről volt szó, akik valamiképp egymássá is átváltoznak. Mi van olyan, ami egymássá átváltozhatik? Momo körülnézett. Itt voltak például a moccanatlan lángú gyertyák. A viasz a láng segítségével fénnyé változik. Bizony, ez három testvér. Mégse jó, hiszen mindhárom jelen van. A rejtvényben meg kettőnek a háromból *nem* szabad jelen lennie. Talán valami olyasmi, mint a szirom, a gyümölcs és a magja. Igen, valóban

egyezik ebben már sok minden. A mag a legkisebb a három közül. S ha jelen van, a másik kettő *nincs* itt. S nélküle a másik kettő nem volna. De mégse jó! A termés magvát egészen jól szemügyre lehet venni. S a rejtvény úgy szól, hogy mindig a másik két testvér egyikét látjuk, ha a három közül a legkisebbet akarjuk megnézni.

Momo gondolatai ide-oda csapongtak. Egyszerűen nem talált rá a tovább vivő nyomra. De hát Kassiopeia megmondta, hogy meg fogja fejteni. Még egyszer elölről kezdte tehát, s maga elé mormogta a rejtvény szavait.

Amikor ahhoz a részhez jutott, hogy: – Az első *nincs* itt, csak eztán jön haza... – látta, hogy a teknősbéka ráhunyorít. Hátán megjelent az írás: "AZ, AMIT TUDOK!" – s tüstént ki is aludt.

– Csönd legyen, Kassiopeia! – szólt Hora mester somolyogva, anélkül hogy a teknősre nézett volna. – Ne súgj! Momo ezt magától is tudja.

Momo persze meglátta a teknősbéka hátán az írást, s azon töprengett, mit jelenthet. Mi az, amit Kassiopeia tud? Tudja, hogy Momo meg fogja fejteni a rejtvényt. De ennek valahogy nincs értelme.

Mit tud még? Mindig tudja, mi fog történni...

– A *jövő!* – kiáltott Momo. – Az első *nincs* itt, csak eztán jön haza; a jövő!

Hora mester bólintott.

– A második meg már *nincs* itt, elment valahova, az akkor a *múlt* – magyarázta Momo.

Hora mester újra biccentett, s örvendezve mosolygott.

– De most – tűnődött Momo –, most aztán nehéz lesz. Mi az a harmadik? Hármójuk közül a legkisebb, nélküle mégse létezik a másik kettő, ugye, úgy van? S az egyetlen, aki jelen van. – Töprengett, s egyszerre csak fölkiáltott: – Az *most* van! Ez a pillanat! A múlt az elmúlt pillanatok, a jövő a leendő pillanatok. Vagyis egyik se volna, ha nem volna a jelen. Így van, ugye, így?!

Momo arca izzott a buzgalomtól. Folytatta:

– De mit jelent a következő:

S *úgy van a harmadik, akiről szó van,*
hogy az első a másodikká változik valóban...

Hiszen ez azt jelenti, hogy jelen csak úgy van, hogy a jövő múlttá változik! – Meglepetve Hora mesterre nézett.

– Hiszen így van! Erre még sose gondoltam. De hát nincsen is pillanat, hanem mindig csak múlt és jövő? Hiszen például most, ez a pillanat, amíg beszélek róla, máris a múlt! Jaj, most már értem, mit jelent: "Ha meg akarod nézni, úgy nézheted, mindig csak egy van, s látszik testvéreinek!" S most már a többit is értem, hiszen úgy is lehet érteni, hogy egyáltalán csak egy van a három testvérből: a jelen vagy csak a múlt meg a jövő. Vagy egy se, hiszen mindegyik csak úgy van, ha a másik kettő is van. Forog ám minden a fejemben!

– Csakhogy a rejtvénynek még nincs vége – mondta Hora mester. – Mi az a nagy birodalom, amit hárman közösen uralnak, s ami egyben önmaguk is?

Momo tanácstalanul nézett rá. Vajon mi lehet? Mi együtt a múlt, a jelen s a jövő, mind a három?

Körülnézett a hatalmas teremben. Tekintete a sok ezer órát pásztázta, s hirtelen megvillant a szeme.

– Az idő! – kiáltott s tapsolt. – Bizony, az idő! Az idő az! – Boldogan ugrándozott ide-oda.

– Most még csak annyit mondj meg nekem, mi az a ház, amelyben a három testvér lakik – szólította föl Hora mester.

– A világ – válaszolt Momo.

– Éljen! – kiáltott föl Hora mester, s szintén összecsattantotta tenyerét. – Gratulálok, Momo. Értesz a rejtvényfejtéshez. Igazán örülök.

– Én is – válaszolt Momo, s magában kicsit csodálkozott, miért örül Hora mester annyira, hogy neki sikerült megfejtenie a rejtvényt.

Továbbsétáltak az órateremben, és Hora mester még más, ritka dolgokat mutatott neki, de Momo gondolata még egyre a rejtvényen járt.

– Mondd csak – kérdezte végül –, valójában mi az idő?

– Hisz éppen most fejtetted meg magad – felelt rá Hora mester.

– Nem úgy gondolom – magyarázta Momo –, hanem, hogy maga az idő mégiscsak valami. Hiszen van. A valóságban mi?

– Szép volna – mondta Hora mester –, ha ezt is magad válaszolnád meg.

Momo soká töprengett.

– Itt van – mormolta környezetéről megfeledkezve –, annyi bizonyos. De megfogni nem tudjuk. Megtartani se tudjuk. Lehet, hogy olyasmi, mint az illat? De olyasmi is, ami egyre csak elmúlik. Vagyis keletkeznie kell valahol. Talán olyasmi, mint a szél? Nem, nem! Már tudom! Talán valamiféle zene, csak nem halljuk, mivel mindig jelen van. Habár azt hiszem, hallottam olykor, egészen halkan.

– Tudom – bólintott Hora mester –, ezért hívhattalak ide magamhoz.

– De kell valami másnak is lennie – vélte Momo, még egyre a gondolatán csüggve –, a zene ugyanis nagyon messziről jött, de egészen mélyen énbennem hangzott. Talán az idővel is így van.

Zavartan elhallgatott, majd gyámoltalanul hozzátette:

– Úgy értem, ahogyan a szél támasztja a hullámokat a vízen. Jaj, biztosan bolondság mindez, amit itt beszélek.

– Úgy gondolom, nagyon szépen mondtad – vélte Hora mester. – Éppen ezért rád bízok egy titkot: innen a Seholsincs-házból, a Soha utcából árad ki minden ember ideje.

Momo áhítattal nézett rá.

– Ó – szólt halkan –, te magad csinálod?

Hora mester újra mosolygott.

– Nem, gyermekem, én csupán igazgatom. Az én kötelességem, hogy eljuttassam minden embernek azt az időt, ami neki rendelve van.

– Nem tudnád akkor úgy intézni – kérdezte Momo –, hogy az időtolvajok többé ne lophassák az emberek idejét?

– Nem, azt nem tudom – válaszolt Hora mester –, mert hogy mit csinálnak az emberek az idejükkel, azt nekik maguknak kell eldönteniük. Maguknak is kell megvédeniük. Én csak eljuttathatom nekik.

Momo körülnézett a teremben, aztán megkérdezte:

– Erre való ez a sok óra? Minden embernek egy, igen?

– Nem, Momo – felelt Hora mester –, ezek az órák csupán afféle szenvedélyeim. Nagyon is tökéletlen utánzatai annak, amit minden ember a szívében hord. Mert ahogyan van szemetek, hogy a fényt meglássátok, van fületek, hogy a hangot meghalljátok, úgy van szívetek, hogy az időt megérezzétek. S minden idő, amit nem a szívünkkel érzünk meg, elveszett idő, akár a szivárvány színei a vaknak, a madár éneke a süketnek. De van vak meg süket szív is, amely semmit se érez, épp csak ver.

– S ha a szívem egyszer megszűnik verni? – kérdezte Momo.

– Akkor számodra az idő is véget ér, gyermekem – felelt rá Hora mester. – Úgy is mondhatnók, te magad vagy, aki visszamégy az időn át, minden napodon, éjszakádon, hónapodon, éveden át. Vándorolsz visszafelé az életeden, amíg el nem jutsz a nagy ezüstkapuhoz, amin valamikor beléptél. S azon újra kilépsz.

– S mi van a másik oldalon?

– Ott vagy, ahonnan a zene jön, amit néha egészen halkan meghallottál. De akkor hozzátartozol, magad is hang vagy benne. – Vizsgálódva nézett Momóra. – De hát ezt most még nem értheted.

– De – mondta halkan Momo –, azt hiszem.

Emlékezett jövetelére a Soha utcán át, amelyben mindent visszafelé élt meg, s megkérdezte:

– Te a halál vagy?

Hora mester mosolygott, s hallgatott egy darabig, aztán így felelt:

– Ha az emberek tudnák, mi a halál, nem félnének tőle. S ha többé nem félnének tőle, senki nem lophatná el az életidejüket.

– Akkor csak meg kell nekik mondani – javasolta Momo.

– Gondolod? – vélte Hora mester. – Minden órával, amit nekik juttatok, figyelmeztetem őket. De félek, nem is akarják meghallani. Inkább azoknak hisznek, akik rémisztgetik őket. Ez is rejtvény.

– Én nem félek – mondta Momo.

Hora mester lassan bólintott. Hosszan Momóra nézett, majd azt kérdezte:

– Szeretnéd látni, honnan jön az idő?

– Szeretném – suttogta Momo.

– Elviszlek oda – mondta Hora mester. – De azon a helyen hallgatni kell. Nem szabad semmit se kérdezni, semmit se szólni. Megígéred, hogy nem szólsz?

Momo némán bólintott.

Hora mester lehajolt hozzá, fölemelte, s erősen karjába szorította. Egyszeriben nagyon nagynak s nagyon öregnek tetszett, de nem úgy, ahogyan az öregemberek, hanem ahogyan a fa vagy a sziklaszirt. Aztán kezét Momo szemére tette, s olyan volt, mintha súlytalan, hűvös hó lepné a kislány arcát.

Momo úgy érezte, Hora mester hosszú, sötét folyosón lépked vele végig. De mintha fészekmelegben lett volna, s egyáltalán nem félt. Eleinte azt hitte, saját szívének dobogását hallja, aztán mindinkább olyan volt, mintha valójában Hora mester lépteinek visszhangja volna.

Hosszú út volt, de Hora mester végtére letette Momót. Arca Momo arcának közvetlen közelében, nagy szemmel nézett Momóra, s ujja az ajkára volt téve. Majd fölegyenesedett, s hátrább lépett. Arányló szürkület vette körül őket.

Momo lassan rádöbbent, hogy hatalmas, tökéletesen kerek kupola alatt áll, a kupola akkora, mint az egész égbolt. S teljes egészében színaranyból van. Egészen fönt középütt kerekded nyílás, azon át fényoszlop ereszkedett merőlegesen egy ugyancsak kerekded tóra, amelynek fekete vize sima volt és moccanatlan, akár egy sötét tükör.

Közvetlenül a víz fölött villódzott valami a fényoszlopban, akár a fényes csillag. Fönséges lassúsággal mozgott ide-oda, Momo látta, hogy hatalmas inga sétál a fekete tükör fölött oda s vissza. De semmire sincs fölfüggesztve. Csak úgy lebeg, és mintha súlytalan volna.

A csillaginga lassan egyre közelebb ért a tó pereméhez, s a víz sötétjéből idekint nagy virágbimbó emelkedett ki. Minél közelebb ért az inga, a szirmok annál inkább kinyíltak, s a virág végül teljes pompájában hevert a víztükrön.

Csodálatos virág volt, Momo ilyet még soha nem látott. Mintha semmi másból, csakis fényességes színekből állt volna. Momo nem is sejtette, hogy ilyen színek egyáltalán vannak. A csillaginga kicsit megállt a virág fölött, a kislány teljesen elmerült a látványban, s mindenről megfeledkezett. Már maga az illat olyan volt, mintha soha másra nem vágyott volna, csak eddigi életében nem tudta, hogy erre vágyik.

Az inga aztán lassan meglendült, tovább járt. Momo riadtan nézte, hogy amint az inga egyre jobban távolodik, úgy hervad lassan a pompás virág. Egyik szirom válik le a másik után, s merül alá a sötét mélységbe. Momo szíve úgy belesajdult, mintha most veszítene el valamit megmásíthatatlanul s örökre.

Mire az inga a tó közepe fölé visszaért, a virág teljesen megsemmisült. Közben azonban a tó túlsó felén fölbukkant egy bimbó a sötétlő vízből. S amint az inga szép lassan föléje ért, Momónak úgy tetszett, még fölségesebb virág, ami belőle kinyílik. A gyermek megkerülte a tavat, hogy közelről szemlélhesse a virágot.

Egészen más volt, mint az előző virág. Ennek a színeihez hasonlót se látott még soha Momo, de mintha még gazdagabbak és pompásabbak lettek volna. Ennek a virágnak egészen más illata volt, sokkal fölségesebb, s minél tovább szemlélte Momo, annál több csodálatos részletet fedezett föl rajta.

De a csillaginga megint csak lendült, s ez a virág is elfoszlott s alámerült, szirom szirom után, le a tó megfejthetetlen mélységébe.

Lassan, lassan sétált át az inga a túlpartra, de most nem ugyanazon a helyen állt meg, mint imént, hanem kicsivel továbblendült. S ott, egy lépéssel az előbbi helytől, újabb bimbó bukkant föl, s kezdett lassan bontakozni.

Momónak most úgy tetszett, ez a virág volt a legszebb. Ez a virágok virága volt, a legnagyobb csoda!

Momo szeretett volna fönnhangon sírni, amikor látta, hogy ez a gyönyörűség is oszlik, fonnyadni kezd, s merül alá a mélységbe. Emlékezett azonban az ígéretére, amit Hora mesternek tett, s néma maradt.

A túlfelen az inga egy lépéssel továbblendült, s most ott kelt ki újabb virág a sötét vízből.

Momo lassan fölfogta, hogy valamennyi virág mindig más, mint az előző volt, mindig az tetszik legszebbnek, ami éppen nyílik.

Körbe-körbe járva a tó körül, nézte, hogyan kelnek, nyílnak a virágok s hogyan múlnak el. Úgy érezte, ebbe a varázslatos játékba soha nem fáradna bele.

Aztán lassanként észrevette, hogy szüntelenül valami más is történik, olyasmi, amit eddig nem vett észre.

A fényoszlop, amely a kupola közepéből aláragyogott, már nemcsak látható volt – Momo egyszeriben hallotta is!

Eleinte olyan volt, mint a szélzúgás, ha közeledve a fák koronáját beszélteti. De aztán nőtt, nőtt a hang, egyszerre csak a vízeséshez vált hasonlóvá vagy a tenger dörgéséhez, amikor sziklapart állja útját.

Momo egyre jobban ki tudta venni, hogy ez a dübörgés számtalan hangból áll, a hangok kavarogva újabb s újabb rendet alkotnak, változnak, más és más harmóniában olvadnak össze. Zene volt, s egyben valami egészen más. Momo hirtelen rádöbbent: azt a zenét hallja, amit olykor halkan s nagyon messziről hallott, ha a villódzó csillagvilág alatt a csöndre fülelt.

Most azonban egyre tisztábbak lettek a hangok, egyre sugarasabbak. Momo sejtette, ez a zengő fény hívogatta elő a sötét vízből a virágokat, ez adott nekik utánozhatatlan s megismételhetetlen színpompát s alakot.

Minél tovább hallgatta ezt a zenét, annál inkább meg tudta különböztetni az egyes hangokat.

Ezek azonban nem emberi hangok voltak, inkább úgy zengett, mintha arany, ezüst s a világ valamennyi érce dalolna. Aztán e hangokon túl egészen más hangok merültek föl, elképzelhetetlen messzeségből s megfoghatatlanul hatalmas hangok. Egyre tisztábban szóltak, Momo egyszerre csak szavakat hallott, olyan nyelv szavait, amilyet eddig soha nem hallott, s mégis megértette őket. A nap szólt meg a hold, a planéták s valamennyi csillag, valódi nevüket nyilatkoztatták ki. S ezekben a nevekben meghatározódva benne foglaltatott, mit cselekedjenek, összhangban hogyan működjenek, hogy ezek az idővirágok keletkezzenek s újra elmúljanak.

Momo egyszeriben megértette, mindezek a szavak *hozzá* szólnak. Az egész világ, a legtávolibb csillagokig, úgy fordult feléje, akár egy elgondolhatatlan nagy orca, reá tekint, s beszél hozzá.

Elfogta valami nagyobb érzés, mint a félelem.

Ebben a pillanatban meglátta Hora mestert, s hogy némán int neki a kezével. Odasietett, a mester a karjára vette, s Momo Hora mester mellére szorította arcát. A mester keze újra hóhalkan Momo szemére simult, sötét lett, csönd lett, Momo a fészekmeleget érezte megint. Visszamentek végig a hosszú folyosón.

Visszaértek az órák közt levő kis szobába, s Hora mester a díszes pamlagra fektette Momót.

– Hora mester – suttogta Momo –, sose tudtam, hogy az emberek ideje ilyen... – kereste a megfelelő szót, de nem találta –...ilyen nagy – mondta végül.

– Amit láttál és hallottál, Momo – válaszolt Hora mester –, nem minden ember ideje. Ez csak a te időd volt. Minden emberben benne van az a hely, ahol te épp jártál. Eljutni ide azonban csak az tud, aki hagyja, hogy én vigyem. S közönséges szemmel nem látható.

– De hát hol voltam?

– A saját szívedben – mondta Hora mester, s megsimította Momo engedetlen haját.

– Hora mester – suttogta újra Momo –, elhozhatom hozzád a barátaimat?

– Nem – válaszolt a mester –, most még nem lehet.

– Meddig maradhatok nálad?

– Amíg nem vágyódsz vissza a barátaidhoz, gyermekem.

– De elmesélhetem nekik, mit mondtak a csillagok?

– Elmesélheted. De nem tudod majd elmesélni.

– Miért nem?

– Ahhoz előbb olyan szavaknak kellene teremniük benned.

– De szeretném elmesélni, mindenkinek szeretném! Szeretném nekik a hangokat elénekelni. Azt hiszem, akkor minden jó lenne megint.

– Ha valóban akarod, Momo, tudnod kell várni.

– Nem baj, hogy várnom kell.

– Várnod kell, gyermekem, akár a magnak, amely a földben alszik egész napfordulót, mielőtt kikelne. Addig tart, míg a szavak megnőnek benned. Akarod?

– Akarom – suttogta Momo.

– Akkor aludj – mondta Hora mester, s végigsimított Momo szemén –, aludj.

S Momo mély lélegzetet vett, és boldogan elaludt.

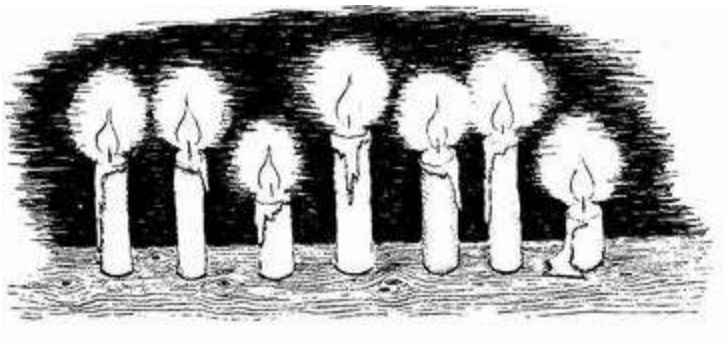

HARMADIK RÉSZ
AZ IDŐVIRÁGOK

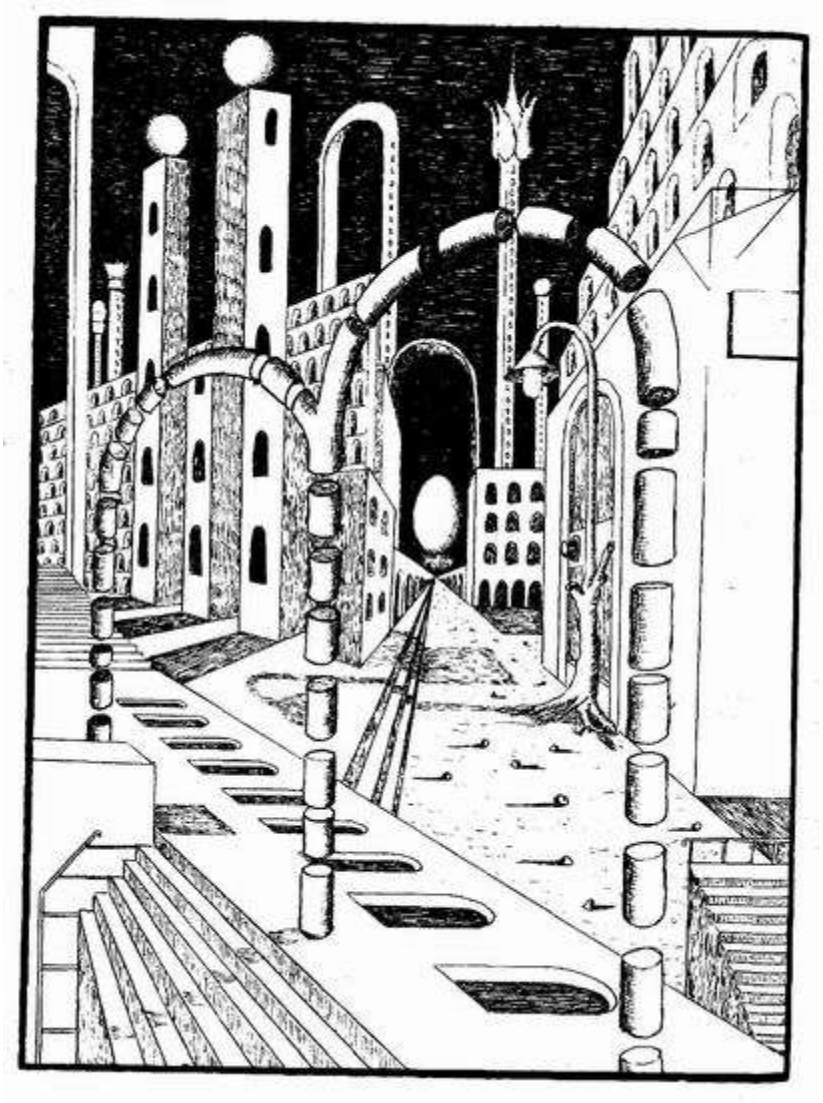

TIZENHARMADIK FEJEZET

Ott egy nap, itt egy év

Momo fölébredt, s kinyitotta a szemét. Egy darabig gondolkodnia kellett, hol is van. Zavarba hozta, hogy a régi amfiteátrum fű benőtte kőlépcsőjén találja magát. Mégse járt volna néhány pillanattal korábban Hora mesternél a Seholsincs-házban? Hogyan jutott olyan hirtelen ide vissza?

Sötét volt és hűvös. A keleti szemhatáron a legelső hajnalfény derengett. Momo fázott, összehúzta magán a túlságosan nagy kabátot.

Nagyon is pontosan emlékezett mindenre, amit megélt, az éjszakai útra a nagy városon át, a teknősbékára, aki vezette, a különös fényű városszélre, a világítóan fehér házakra, a Soha utcára, a teremre, ahol a számtalan óra volt, a csokoládéra s a mézes zsemlére, Hora mesterrel való beszélgetésének minden szavára s a rejtvényre. Mindenekelőtt azonban az aranykupola alatt megélt élményére emlékezett. Csak be kellett hunynia a szemét, s látta maga előtt az eddig soha nem látott virágokat. S fölcsendültek fülében a nap, a hold s a csillagok hangjai, olyan tisztán, hogy dúdolni tudta velük a dallamokat.

Közben meg szavak formálódtak benne, olyan szavak, amelyek valóban kifejezték a szirmok illatát, soha nem látott színeiket! Momo emlékezetében a hangok mondták e szavakat – de magával az emlékezetével is valami csodálatos dolog történt! Nem csupán azt találta meg benne, amit látott és hallott, egyre többet talált benne. Mint kimeríthetetlen varázskútból, kelt ki az idővirágok ezerféle képe. S minden virággal új szavak hangzottak. Momónak csupán hallgatnia kellett figyelmesen, hogy utánamondhassa, sőt énekelhesse őket. Titokzatos és csodálatos dolgokról volt szó, Momo amint megismételte a szavakat, meg is fejtette az értelmüket.

Tehát erre gondolt Hora mester, amikor azt mondta, a szavaknak előbb meg kell nőniük benne.

Vagy csupán álom volt végül is mindez? Nem is volt valóság ez az egész?

De amíg Momo így töprenkedett, odalent a tér közepén mászkált valami. Úgy látta, hogy teknősbéka, amely lassú mozgással valami ehető fűféle után matat.

Hamar lemászott hozzá, s leült mellé a földre. A teknősbéka épp csak megemelte a fejét, ősöreg, fekete szeme vizsgálódva nézte a gyermeket, aztán nyugodtan tovább evett.

– Szervusz, teknősbéka! – mondta Momo. A teknősbéka hátán nem jelent meg válasz.

– Te voltál, aki az éjjel Hora mesterhez vezetett? - kérdezte Momo.

Semmi válasz. Momo csalódottan sóhajtott.

– Kár – morogta Momo –, szóval csak közönséges teknősbéka vagy és nem... jaj, már a nevét is elfelejtettem! Nagyon szép neve volt, hosszú és különös. Eddig soha nem hallottam.

– KASSIOPEIA! – jelent meg hirtelen halvány fénnyel a teknősbéka hátán az írás. Momo elragadtatva betűzgette.

– Bizony! – kiáltott föl, és összeverdeste a tenyerét. – Ez volt a neve! Akkor mégiscsak te vagy? Hora mester teknősbékája vagy, ugye?

– KI MÁS?

– De hát miért nem válaszoltál mindjárt?

– REGGELIZEK – olvashatta Momo a páncélon.

– Bocsánat! – válaszolt Momo. – Nem akartalak megzavarni. Csak azt szeretném tudni, hogyan van az, hogy egyszerre megint itt vagyok?

– TE AKARTAD! – jelent meg a válasz.

– Érdekes - mormolta Momo –, nem emlékszem rá. S te, Kassiopeia? Te miért nem maradtál Hora mesternél, miért jöttél ide velem?

– ÉN AKARTAM! – fénylett a páncélon.

– Nagyon köszönöm – mondta Momo –, nagyon kedves tőled.

– KÉRLEK! – volt a válasz. A teknősbéka egyelőre befejezte a társalgást, tovább-baktatott, hogy folytassa félbehagyott reggelijét.

Momo leült a kőlépcsőre, s előre örült Beppónak, Giginek meg a gyerekeknek. Megint a zenére fülelt, amely nem akart szűnni bensejében. S habár egészen egyedül volt, s emberfia nem hallotta, egyre hangosabban s szívből énekelte a dallamokat és a szavakat, egyenesen a fölkelő nap sugaraiba. S úgy tetszett neki, a madarak, a tücskök, a fák, még a vén kövek is őt hallgatják.

Nem sejthette, hogy soká nem is lel majd más hallgatóságra. Nem sejthette, hogy hiába vár a barátaira, hogy amíg ő ilyen hosszú ideig távol volt, a világ alaposan megváltozott.

Gigivel, az idegenvezetővel, a szürke uraknak igazán könnyű dolguk volt.

Kezdődött azzal, hogy jó egy évvel korábban, röviddel azután, hogy Momo nyomtalanul eltűnt, hosszabb cikk jelent meg az újságban Gigiről: *Az utolsó igazi mesélő,* így hangzott. Az is benne volt, hol és mikor található meg, s hogy olyan attrakció, amit nem szabad elmulasztani.

Egyre több ember jelent meg az amfiteátrum környékén. Gigit akarták látni és hallani. Giginek persze semmi kifogása nem volt ellene.

Mesélt, mint mindig, mondta, ami épp eszébe jutott, a végén körbejárt a sapkájával, s az minden alkalommal megtelt fém- meg papírpénzzel. Nemsokára egy utazási iroda alkalmazottja lett, még azért is külön pénzt kapott, hogy őt magát idegenforgalmi látványosságként bemutassák. Autóbuszok hozták a turistákat, s Giginek nemsokra rá már pontos tervet kellett betartania, hogy mindenki, aki fizetett, valóban láthassa, hallhassa is őt.

Már akkor is nagyon hiányzott neki Momo, hiszen többé nem volt igazi szárnya a történeteinek, habár makacsul mindig vonakodott, hogy ugyanazt a történetet kétszer is elmesélje, még akkor se, ha dupla pénzt ajánlottak érte.

Néhány hónap múlva már nem volt ráutalva, hogy a régi amfiteátrumnál lépjen föl s körbejárjon a sapkájával. Fölkérte a rádió s nem sokkal később a televízió. Ott mesélte el heti három alkalommal millió és millió hallgató előtt a történeteit, s töméntelen pénzt keresett.

Időközben már nem is a régi amfiteátrum közelében lakott, egész más városnegyedbe költözött, oda, ahol a gazdag és híres emberek laktak. Nagy, modern házat bérelt, a ház körül ápolt park. Nem is Giginek nevezte már magát, hanem Girolamónak.

Persze új történeteket se talált ki már, mint azelőtt. Erre már nem volt ideje.

Kezdett jól gazdálkodni az ötleteivel. Egyetlen ötletből néha öt történetet is fabrikált.

S mikor már ez sem volt elég, s a növekvő igényt mindenképp ki akarta elégíteni, egy nap olyasmit csinált, amit bizony nem lett volna szabad megtennie: elmesélt olyan történetet, ami csakis Momo története volt.

Éppolyan nagy sikere volt vele, mint valamennyivel, s éppolyan hamar el is feledték. Újabb történeteket követeltek tőle. Gigit annyira elkábította ez a tempó, hogy gondolkodás nélkül áruba bocsátotta valamennyi történetet, amit csakis Momónak lett volna szabad elmesélnie. S amikor elmondta az utolsót, hirtelen úgy érezte, teljesen kiürült, többé nem tud kitalálni semmit.

Félelmében, hogy bukás lesz a vége, újból elmesélte mindahány történetét, a szereplőknek persze új neveket adott, s persze magán a történeten is változtatott kicsit. S azon csodálkozott, hogy hallgatói semmit se vesznek észre. A sikere mindenesetre nem csappant meg.

Gigi ebbe kapaszkodott, mint vízbe fúló a szalmaszálba. Hiszen gazdag volt, híres volt – s nem erre vágyott-e mindig is?

De olykor éjszaka, selyemtakarós ágyában fekve, arra a másik életre vágyott, amikor Momóval, az öreg Beppóval meg a gyerekekkel volt együtt, s még értett az igazi történetek meséléséhez.

Csakhogy oda többé nem vezetett út, Momo eltűnt, s nem került meg. Eleinte Gigi komolyan azon volt, hogy megtalálja, később erre már nem maradt ideje. Most már három derék titkárnője volt, ők kötötték a szerződéseket, nekik diktálta a történeteket, ők gondoskodtak a reklámról, s figyelmeztették az időpontokra. De olyan időpontot, hogy Momo keresésére induljon, soha nem tudott beiktatni.

A hajdani Gigiből alig maradt valami. Egy nap azonban összeszedte magát, s elgondolkodott. Mégiscsak valaki, mondta magának, hangjának súlya van, s milliók hallgatják. Ki mondhatná meg az embereknek az igazat, ha nem ő? Úgy gondolta, beszél nekik a szürke urakról! El akarta mondani, hogy ez nem kitalált történet, s kéri valamennyi hallgatóját, segítsenek megkeresni Momót.

Erre az elhatározásra az egyik olyan éjszaka jutott, amikor nagyon vágyott a barátai után. S jött a virradat, ő pedig már az íróasztalnál ült, hogy nagy tervéhez jegyzeteket készítsen. Megcsörrent a telefon. Fölvette, hallgatózott, s megdermedt a félelemtől.

Különös, fakó, egyszóval hamuszürke hang szólt hozzá, s ő egyszeriben hideget érzett támadni magában, mintha a csontja velejéből jött volna.

– Hagyd ezt abba! – mondta a hang. – Jókor figyelmeztetünk.

– Ki van ott? – kérdezte Gigi.

– Nagyon jól tudod – felelt a hang. – Nem kell bemutatkoznunk. Bár eddig személyesen nem volt szerencsénk egymáshoz, te már a mienk vagy szőröstül-bőröstül. Ne mondd, hogy nem tudod!

– Mit akartok tőlem?

– Nem tetszik, amit tervezel. Hagyd ezt, maradj jó fiú!

Gigi valamennyi bátorságát összeszedte.

– Nem – mondta –, nem hagyom. Nem vagyok már az a kis, ismeretlen Idegenvezető Gigi. Én most nagy ember vagyok. Meglátjuk, fölvehetitek-e velem a harcot.

A hang fakón nevetett, Giginek összekocódott a foga.

– Senki vagy – mondta a hang. – Mi találtunk ki téged. Te egy gumibábu vagy. Mi fújtuk beléd a levegőt. De ha okoskodsz, megint kiengedjük belőled. Vagy komolyan gondolod, hogy magadnak és jelentéktelen tehetségednek köszönheted, ami vagy?

– Igen, úgy gondolom – válaszolt Gigi rekedten.

– Szegény kis Gigi – mondta a hang –, képzelgő vagy, maradsz is. Régen Girolamo herceg voltál a szegény nincstelen Gigi álarcában. Most meg mi vagy? A szegény Gigi a Girolamo herceg maszkjában. Mégis, hálás lehetnél nekünk, végtére mi váltottuk valóra álmaidat.

– Nem igaz! – hebegte Gigi. – Hazudsz!

– Te jóságos Idő! – felelt a hang, s fakón nevetett megint. – Kifejezetten te állnál elő nekünk az igazsággal? Régebben olyan szép mondásaid voltak arról, mi igaz s mi nem. Nem, szegény Gigi, nem áll jól neked, ha most megpróbálsz az igazságra hivatkozni. Híressé a hencegéseid tettek, a mi segítségünkkel. Az igazság dolgában nem vagy illetékes. Inkább hagyd!

– Mit csináltatok Momóval? – suttogta Gigi.

– Ezen ne törd a kócos kis fejedet! Rajta már nem segíthetsz, azzal különösen nem, hogy ezt a történetet terjeszted rólunk. Az egyedüli, amit elérhetsz, az, hogy a szép sikerednek, ahogyan jött, úgy vége is lesz. De hát ezt neked kell eldöntened. Mi nem tartunk vissza, hogy eljátszd a hőst, és tönkretedd magad, ha mindenáron ezt akarod. De aztán ne várd, hogy továbbra is rajtad tartsuk óvó tekintetünket, ha ennyire hálátlan vagy. Nem sokkal kellemesebb gazdagnak és híresnek lenni?

– De – válaszolt Gigi fojtott hangon.

– Na látod! Tehát hagyj ki bennünket a játékból, jó? Inkább azt meséld tovább is az embereknek, amit hallani akarnak.

– Hogyan csináljam? – nyögte ki erőlködve Gigi. – Most, hogy mindent tudok.

– Adok neked egy jó tanácsot: ne vedd túlságosan komolyan magad. Te igazán nem számítasz. Így nézve nyugodtan csináld, amit eddig.

– Igen – suttogta Gigi, s maga elé meredt –, így nézve...

Kattant a telefon, Gigi is letette a hallgatót. Nagy íróasztalának lapjára borult, s kezébe temette az arcát. Hangtalan zokogás rázta.

Ettől a naptól Gigi minden önbecsülését elveszítette. Föladta tervét, folytatta, amit addig csinált, de csalónak érezte magát. S az is volt. Régen a képzelete lebegő utakon vitte, s ő gondtalanul járta ezeket az utakat. Most azonban hazudott!

Bohócot csinált magából, a közönség majma lett, s még tudta is. Kezdte gyűlölni, amit csinál. Így a történetei egyre ostobábbak, érzelgősebbek lettek.

Ez azonban nem törte meg sikerét, fordítva, új stílusnak nevezték, és sokan megpróbálták utánozni. Divatba jött. De Gigi nem lelte örömét benne. Tudta, kiknek köszönheti mindezt. Ő mit se nyert. Ő mindent elveszített.

De továbbrohant kocsiján egyik rendezvényről a másikra, a legsebesebb repülőgépeken járt, s diktált megállás nélkül, akárhol időzött, a titkárnők jegyezték új ruhába öltöztetett régi történeteit. "Bámulatosan termékeny" volt, amint az újságokban állt. Így lett az álmodozó Gigiből hazudós Girolamo.

Sokkal nehezebben bántak el Utcaseprő Beppoval a szürke urak.

Az után az éjszaka után, amelyen Momo eltűnt, ott ült az amfiteátrumban, s várt, ahányszor csak a munkája megengedte neki. Aggodalma, nyugtalansága napról napra nőtt. Amikor végtére nem bírta tovább, Gigi minden józan érve ellenére úgy határozott, hogy elmegy a rendőrségre.

"Még mindig jobb – mondta magának –, ha egy olyan rácsos ablakú otthonba dugják Momót, mintha a szürke urak tartják fogva. Ha életben van még egyáltalán. Egyszer már megszökött egy olyan otthonból, másodszor is megteheti. Talán azt is elérhetem, hogy ne csukják be. De előbb meg kell találni."

Elment tehát a legközelebbi rendőrőrsre, amely a város szélén volt. Egy darabig ott ácsorgott a bejárat előtt, aztán lekapta kalapját, mély lélegzetet vett, s bement.

– Mit óhajt? – kérdezte a rendőr, aki épp azzal volt elfoglalva, hogy hosszú és bonyolult nyomtatványt töltsön ki.

Beppo sokáig hebegett, mire végre előadta:

– Valami borzasztó dolognak kellett történnie.

– Igen? – kérdezte a rendőr, és folytatta az írást. – Miről van szó?

– A mi Momónkról van szó – felelte Beppo.

– Gyermek?

– Igen, kislány.

– A maga gyereke?

– Nem – mondta zavartan Beppo –, vagyishogy igen, de nem én vagyok az apja.

– Nem, vagyis igen – zsémbelt a rendőr. – Kinek a gyereke? Kik a szülei?

– Azt senki se tudja – válaszolt Beppo.

– Hova van ez a gyerek bejelentve?

– Bejelentve? – kérdezte Beppo. – Hát azt gondolom, nálunk. Mindannyian ismerjük.

– Vagyis sehol sincs bejelentve – állapította meg sóhajtva a rendőr. – Tudja, hogy az ilyesmi törvénybe ütközik? Hova is jutnánk így! Kinél lakik a gyermek?

– Saját magánál – felelte Beppo –, vagyis az amfiteátrumban. De ott már nem lakik. Eltűnt.

– Egy pillanat – szólt a rendőr –, ha jól értem, eddig odakint a romokban egy csavargó kislány lakott, akinek neve... hogyan is mondta?

– Momo – válaszolt Beppo.

A rendőr nekifogott, hogy mindent fölírjon.

–...neve Momo. Momo és még? A teljes nevét kérem.

– Momo, semmi több – mondta Beppo.

A rendőr az állát vakargatta, s gondterhelten Beppóra nézett.

– Na, így nem jutunk semmire, öreg. Én segíteni akarok, de így nem lesz belőle bejelentés. Előbb azt mondja meg, magát hogy hívják.

– Beppo – mondta Beppo.

– És még?

– Utcaseprő Beppo.

– A nevét kérdeztem, nem a foglalkozását.

– Ez mind a kettő – magyarázta Beppo türelmesen.

A rendőr letette a töltőtollát, s kezébe temette az arcát.

– Te jóságos ég! – mormolta kétségbeesetten. – Miért nekem kell ilyenkor szolgálatban lennem?

Majd kihúzta magát, vállát hátrafeszítette, biztatóan rámosolygott az öregre, s a betegápolók gyöngéd hangján azt mondta:

– A személyi adatokat ráérünk később is fölvenni. Most mondja el szép sorjában, mi történt valójában s hogyan történt.

– Mondjak el mindent? – kérdezte kétségbeesetten Beppo.

– Mindent, ami az ügyhöz tartozik – felelt a rendőr. – Nekem ugyan egyáltalán nincsen időm, holnap délig ezt a rengeteg nyomtatványt ki kell töltenem, végét járom az erőmnek s az idegeimnek, de maga csak mondja el szép nyugodtan, mi az óhaja, sóhaja.

Hátradőlt, behunyta a szemét, arcán a vértanúk fájdalma, nézett, mint akit épp most sütnek roston. Beppo meg nagy körülményesen nekifogott elmondani a történetet, attól kezdve, hogy föltűnt Momo a különös tulajdonságaival, egészen a szeméttelepen levő szürke urakig, akiket személyesen lesett meg.

– S még azon éjszaka – fejezte be – eltűnt Momo.

A rendőr hosszan, keserűen nézett rá.

– Más szóval – mondta végül –, ez egy fölöttébb valószínűtlen kislány, akinek létét nem lehet bizonyítani, s akit bizonyos kísértetek, akik tudvalevően nem léteznek, ki tudja, hova, szépen magukkal hurcoltak. De ez sem biztos. S mindezzel most törődjön a rendőrség?

– Igenis, kérem! – mondta Beppo.

A rendőr előrehajolt, s nyersen azt mondta:

– Leheljen csak rám!

Beppo nem értette, miért kell, megvonta a vállát, s erősen a rendőr arcába lehelt.

Az szaglászott, aztán a fejét rázta.

– Maga, úgy látszik, nem ivott.

– Nem – mormolta Beppo, s elvörösödött zavarában –, én még sose ittam.

– Akkor miért meséli nekem ezt az egész őrültséget? – kérdezte a rendőr. – Hülyének nézi a rendőrséget, azt hiszi, beugrunk minden dajkamesének?

– Igen – válaszolt Beppo gyanútlanul.

A rendőrnek erre végképp elfogyott a türelme. Fölugrott ülő helyéből, s öklével a hosszú és bonyolult nyomtatványokra csapott.

– Most aztán elég volt! – üvöltött vörösödő arccal. – Tűnjön el innen, de azonnal, különben lecsukom hivatalos személy megsértéséért!

– Bocsánat – mormolta Beppo megijedten –, nem úgy gondoltam. Azt akartam...

– Kifelé! – ordított a rendőr. Beppo megfordult, s kiment.

A következő napokban különféle rendőrőrsökön bukkant föl. A lejátszódó jelenetek alig különböztek a legelsőtől. Kidobták, barátságosan hazaküldtek vagy vigasztalták, hogy megszabaduljanak tőle.

Egy alkalommal azonban Beppo egy magasabb hivatalnok elé került, akinek kevesebb humorérzéke volt, mint a kollégáinak. Rezzenetlen arccal hallgatta a történetet, aztán ridegen azt mondta:

– Ez az öreg bolond. Kénytelenek leszünk megvizsgáltatni, hogy nem közveszélyes-e. Vigyék zárkába!

Beppo fél napig ott volt a zárkában, majd két rendőr autóba ültette. Keresztülhajtottak vele a városon egy nagy, fehér épületig, aminek rács volt az ablakain. De nem börtön volt, mint hirtelen gondolta, még hasonló se, hanem ideggyógyintézet.

Itt alaposan megvizsgálták.

A professzor is, az ápolók is nagyon barátságosak voltak hozzá, nem nevették ki, nem is szidták, sőt mintha érdeklődést tanúsítottak volna a története iránt, hisz újra meg újra el kellett mondania nekik. Habár soha nem mondtak ellent, Beppónak nem volt olyan érzése, hogy hisznek is neki. Nemigen tudott eligazodni rajtuk, de nem is engedték, hogy hazamenjen.

Ahányszor megkérdezte, mikor engedik már ki, az volt a válasz:

– Hamarosan, de e pillanatban még szükségünk van magára. Meg kell értenie, a vizsgálatok még nem fejeződtek be, de haladunk.

S Beppo, aki úgy értette, Momo eltűnésének ügyét vizsgálják, igyekezett türelemmel lenni.

Hatalmas hálóteremben adtak neki ágyat, elég sokan feküdtek együtt páciensek. Egy éjszaka fölébredt, s a szükségvilágítás gyönge fényében látta, valaki áll az ágya előtt. Előbb csak az égő szivar kis vörös parazsát látta, de aztán fölismerte az aktatáskát s a kerek keménykalapot, amit a sötétben álló alak viselt. Fölfogta, hogy a szürke urak egyike van itt, hideg markolászta a szívét, és segítségért akart kiáltani.

– Pszt! – mondta a hamuszürke hang a sötétben. – Az a feladatom, hogy ajánlatot tegyek önnek. Hallgasson végig, s csak akkor válaszoljon, ha fölszólítom rá! Gondolom, kissé megtapasztalhatta, a mi hatalmunk meddig terjed. Teljesen önön múlik, meg akarja-e közelebbről is érezni vagy sem. Ugyan csöppet se árthat nekünk azzal, hogy mindenkinek az orrára köti a történetét, mégse kellemes számunkra a dolog. Különben helyes a föltevése, hogy kis barátnőjét, Momót, fogságban tartjuk. De hagyjon föl a reménnyel, hogy bárki is megtalálja nálunk. Ilyesmi nem következhetik be soha. S azzal, hogy mindenáron ki akarja szabadítani, még csak ront a gyermek helyzetén. Valamennyi próbálkozásáért, barátom, neki kell fizetnie. Gondolja meg tehát a jövőben, mit mond vagy mit cselekszik.

A szürke úr füstkarikákat eregetett, s elégedetten figyelte a hatást, amit mondókájával Beppóra tett. Hisz az elhitte minden szavát.

– Hogy a lehető legrövidebben fejezzem ki magam, hiszen az időm is drága – tette hozzá a szürke úr –, a következő ajánlatot teszem önnek: mi visszaadjuk önnek a gyermeket, azzal a föltétellel, hogy soha többé szót nem ejt a tevékenységünkről. Ezenkívül, hogy úgy mondjam, váltságdíjként százezer óra megtakarított időt követelünk öntől. Azzal ne törődjön, hogyan jut el a kezünkhöz ez az idő, az a mi dolgunk. Az öné csak annyi, hogy megtakarítsa. Hogyan, az megint az ön dolga. Ha egyetért, gondunk lesz rá, hogy az elkövetkező napokban innen hazabocsássák. Ha nem, élete végéig itt marad, Momo pedig örökre nálunk. Fontolja meg! Ilyen nagylelkű ajánlatot még egyszer nem teszünk. Nos?

Beppo nyelt vagy kettőt, aztán kinyögte:

– Rendben.

– Nagyon derék – mondta a szürke úr elégedetten –, tehát ne feledje: teljes hallgatás és százezer óra. Mihelyt a kezünkhöz jut, visszakapja a kis Momót. Minden jót, barátom!

Ezzel a szürke úr elhagyta a hálótermet. Szivarjának füstje úgy fény lett fakón a homályban, akár a lidérc.

Ettől az éjszakától fogva Beppo többé nem mesélte el a történetét. Ha megkérdezték, eddig miért mesélte, vállát rángatta szomorúan. Néhány nappal később elküldték haza. Beppo azonban nem ment haza, hanem egyenesen a nagy udvarú nagy házba, ahol kollégáival együtt a

söprűt meg a targoncát szokták átvenni. Megkereste söprűjét, elindult a városba, és söpörni kezdett.

Többé nem söpört úgy, mint régen: lépés, lélegzet, lélegzet, lendület, hanem kapkodva, lélektelenül, s csak azért, hogy behozza a követelt időt. Kínzó bizonyossággal tudta, hogy ezzel legmélyebb meggyőződését, sőt egész eddigi életét tagadta meg s árulta el, beteggé tette az attól való undor, amit csinált. Ha csupán róla van szó, inkább éhen hal, mint hogy önmagához hűtlen legyen. De hát Momóról volt szó, akit ki kellett szabadítania, s ez volt az egyetlen módja, hogy időt takarítson meg, ez a kapkodás, mást nem tudott.

Söpört éjt nappallá téve, haza se ment. Ha úrrá lett rajta a kimerültség, leült egy útszéli padra vagy akár a padkára, s aludt egy keveset. Kis idő múltán fölriadt, és söpört tovább. Ugyanúgy kapkodva gyűrt le valami ételfélét közben. Az amfiteátrumnál levő kunyhójába többé nem ment vissza. Söpört heteken, hónapokon át. Jött az ősz, és jött a tél. Beppo söpört.

S jött a tavasz és újra a nyár. Beppo alig vette észre, söpört, söpört, hogy százezer óra váltságdíjat megtakarítson.

A nagy város lakóinak nem volt idejük, hogy a kis öregemberre figyeljenek. Az a néhány, aki figyelt rá, ujjával a halántékát ütögette Beppo háta mögött, jelezve, valami baj van. Az öreg pedig söprűjével kapkodva haladt előttük, mintha minden lendület az életét jelentené. Beppónak persze nem volt újság, hogy habókosnak tartják, s nemigen figyelt rá.

Azért ha nagy néha megkérdezte tőle valaki, miért ez a sietség, pillanatra megállt a munkájában, fölegyenesedett, aggodalmasan a kérdezőre nézett, s ujját az ajkára tette nagy szomorúan.

Legnehezebb volt a szürke uraknak Momo barátai közül a gyerekeket irányítani a saját céljaik szerint. A gyerekek Momo eltűnése után is ott gyülekeztek az amfiteátrumban, ahányszor csak alkalmuk volt rá. Egyre újabb játékokat eszeltek ki, néhány ócska láda meg doboz elég volt nekik, hogy nagy világ körüli utakat tegyenek meg bennük, vagy mesés várakat, kastélyokat építsenek belőlük. Továbbra is kovácsolták terveiket, s mesélték egymásnak történeteiket, egyszóval, úgy tettek, mintha Momo el se ment volna közülük. S legnagyobb csodálkozásukra szinte úgy tetszett, valóban köztük van.

A gyerekek pillanatig se kételkedtek abban, hogy Momo visszajön. Soha nem beszéltek erről, de nem is volt fontos beszélni róla. A hallgatólagos bizonyosság összefűzte a gyerekeket. Momo közéjük tartozott, s titkos központjuk volt, mindegy, itt volt-e velük vagy sem.

Ezzel a szürke urak nem tudtak mit kezdeni.

Ha nem tudnak közvetlenül hatni a gyerekekre, hogy Momótól elszakítsák őket, kerülő úton kell elérniük. Ez a kerülő út a felnőtteken át vezetett, hiszen azok rendelkeznek a gyerekekkel. Nem számíthatnak persze minden felnőttre, de azokra igen, akik alkalmasak a cinkosságra, s olyan nem is kevés akadt. S mindennek a tetejébe így a saját fegyverükkel győzhetik le a gyerekeket.

Néhány ember egyszeriben emlékezett a fölvonulásokra, a plakátokra és a föliratokra.

– Valamit tennünk kell – mondogatták –, nem helyes, hogy egyre több gyerek csavarog magányosan és elhanyagoltan. A szülőknek nem lehet szemrehányást tenni, hiszen a modern élet nem engedi, hogy elegendő időt fordítsanak a gyerekekre. A városi közigazgatásnak viszont kötelessége törődni velük.

– Nem helyes – mondták mások –, hogy a csavargó gyerekek állandóan veszélyeztetik az utcai forgalmat. Szaporodnak a balesetek, amiket a gyerekek okoznak az utcán, mindez egyre több pénzbe kerül, amit másfelé hasznosabban elkölthetnénk.

– A felügyelet nélkül maradó gyerekek erkölcsileg lezüllenek, belőlük lesznek a bűnözők – vélték megint mások –, a városnak kell gondoskodnia róla, hogy minden gyereket kézben tartsanak. Intézeteket kell fölállítani, ahol a társadalom hasznos, szorgos tagjaivá nevelik őket.

Megint mások azt mondták:

– A gyerek a jövő emberanyaga, A jövő a léglökéses gépek és az elektronikus agyak kora lesz. A specialisták és szakemberek egész hadserege szükséges, hogy a rengeteg gépet kiszolgálják. De ahelyett, hogy fölkészítenénk gyerekeinket erre a holnapi világra, még mindig elnézzük, hogy sokan közülük legdrágább idejüket haszontalan játékra fecséreljék. Civilizációnk szégyene s jóvátehetetlen vétek a jövőre nézve!

Mindez nagyon is világos volt az idejükkel takarékoskodóknak. S mivel már nagyon sok volt belőlük a városban, elég hamar sikerült a városigazgatást meggyőzniük, kezdeményezzen valamit az elhanyagolt gyerekek dolgában.

Erre aztán minden városnegyedben úgynevezett "gyereklerakatot" hoztak létre. Ezek afféle nagy házak voltak, ahova a minden törődés híján levő gyerekeket le kellett adni, s ahonnan alkalomadtán megint el is lehetett hozni. Szigorúan tilos volt gyereknek utcán vagy bármiféle parkban, téren játszania. Ha mégis elkaptak ott egy-egy gyereket, azonnal akadt valaki, aki elvitte a gyereklerakatba. S a szülőknek megfelelő büntetés után el kellett onnan hoznia.

Momo barátai se kerülhették meg az új szabályt. Elválasztották őket egymástól, ki-ki saját lakókörzete szerint került valamelyik gyereklerakatba. Arról persze szó se volt, hogy ott aztán kedvük, ötleteik szerint játsszanak. A játékot a felügyelő személyek írták elő nekik, s csakis olyasmit játszhattak, aminek általánosan megszívelhető tanulsága volt. Valamit persze így elfelejtettek közben: azt, hogy örüljenek, lelkesedjenek, álmodozzanak.

A gyerekeknek lassan olyan arcuk lett, mint az időspórolóknak. Zsémbes, unott, ellenséges, így is csináltak mindent, amit kívántak tőlük. S ha egyszer-egyszer felügyelet nélkül maradtak, már nem tudták, mit kezdjenek.

Az egyetlen, amit még tudtak, az volt, hogy lármát csapjanak – ez persze nem afféle vidám lárma volt, hanem dühödt, indulatos, gonosz.

A szürke urak közül azonban senki nem jött el a gyerekekhez. A háló, amit a nagy városra terítettek, most már sűrű volt, és úgy tetszett, eltéphetetlen. Még a legravaszabb gyerekeknek sem sikerült átsiklaniuk e háló szemein. A szürke urak tervüket véghezvitték. Minden készen volt Momo visszajövetelére.

Az amfiteátrum ebben az időben üres volt és elhagyatott.

Momo pedig ült a kőlépcsőn, s a barátait várta. Egész nap ott ült a visszajövétele óta, és várt. De senki se jött. Senki.

A nap lehanyatlott a nyugati szemhatárig. Nőttek az árnyak, hidegedett.

Momo végtére fölállt. Éhes volt, hiszen senki nem gondolt rá, hogy enni hozzon neki. Ilyesmi még nem fordult elő. Úgy látszik, Gigi és Beppo is megfeledkezett ma róla. Bizonyosan véletlen az egész, gondolta Momo, buta véletlen, s holnap minden kiderül.

Leballagott a teknősbékához, aki már visszahúzódott éjszakai helyére. Momo letelepedett mellé, s ujjával félénken megkopogtatta a teknősbéka páncélját. Az kidugta fejét, s Momóra nézett.

– Bocsáss meg – mondta Momo –, sajnálom, hogy fölébresztettelek, de meg tudod nekem mondani, miért nem jött el ma egész nap egyetlen barátom se hozzám?

A páncélon megjelent a válasz:

– MÁR EGYIK SINCS ITT!

Momo elolvasta, s a jelentését nem értette.

– Persze – mondta bizakodón –, majd holnap kiderül. Holnap biztosan eljönnek a barátaim.

– SOHA TÖBBÉ – volt a felelet.

Momo egy darabig a gyöngén világító betűkre meredt.

– Hogyan érted ezt? – kérdezte végül szorongva. – Mi van a barátaimmal?

– MIND ELMENT – olvasta.

Rázta a fejét.

– Nem – mondta halkan –, ez nem lehet. Biztosan rosszul tudod, Kassiopeia. Tegnap még mindnyájan itt voltak, azon a gyűlésen, amiből semmi se lett.

– SOKÁIG ALUDTÁL – válaszolt Kassiopeia.

Momo emlékezett rá, hogy Hora mester azt mondta, egy napfordulót át kell aludnia, akár a magnak a földben. Nem gondolkodott el rajta, mennyi idő lehet ez, amikor igent mondott rá. Most azonban föltámadt benne a sejtés.

– Mennyi ideig? – kérdezte suttogva.

– EGY ÉVIG S EGY NAPIG!

Momónak idő kellett, mire a választ megértette.

– De Beppo meg Gigi – dadogta végtére –, ők ketten biztosan várnak rám!

– MÁR SENKI SINCS ITT – állt a páncélon.

– Ez hogyan lehet? – Momo szája reszketett. – Nem lehet, hogy többé semmi sincs, hogy minden, ami volt...

Kassiopeia hátán lassan fölfénylett a szó:

– ELMÚLT!

Momo először életében érezte teljes lényével, mit jelent ez a szó. Szíve olyan nehéz lett, mint még soha.

– De hát – mormolta kétségbeesetten – én még itt vagyok...

Szeretett volna sírni, de nem tudott.

Egyszer csak úgy érezte, a teknősbéka megérinti a lábát.

– ÉN VELED VAGYOK! – fénylett a páncél.

– Igen – mondta Momo, s bátran mosolygott –, te velem vagy, Kassiopeia. S én ennek nagyon örülök. Gyere, menjünk aludni.

Fölvette a teknősbékát, s elvitte a falban levő lyukhoz, bevitte magával a szobájába. Momo a lebukó nap fényében látta, még minden úgy volt, ahogyan itthagyta. (Beppo akkor rendbe tette a szobát.) De mindenen vastagon állt a por, s mindenütt pókhálók függtek.

A ládadeszkából készült asztalkán levél volt a bádogpohárhoz támasztva. De már ezt is pókháló borította. *Momónak* - ez állt rajta.

Momo szíve szaporábban vert. Még soha nem kapott levelet. Kezébe vette, forgatta s nézte, aztán föltépte a borítékot, s egy cédulát vett ki belőle.

"Kedves Momo! – olvasta. – Elköltöztem. Ha visszajönnél, kérlek, azonnal jelentkezz nálam! Nagyon aggódom miattad. Hiányzol. Remélem, nem történt bajod. Ha éhes vagy, kérlek, menj el Ninóhoz. Ő elküldi nekem a számlát, én mindent kifizetek. Úgyhogy egyél, amennyi beléd fér, hallod? Minden mást megtudsz Ninótól. Maradj a barátom! Én is az maradok!

Örökké
a Te Gigid."

Soká tartott, mire Momo végigbetűzte a levelet, habár Gigi nyilvánvalóan törekedett, hogy szépen és olvashatóan írjon. Mire végzett, épp akkor hunyt ki az utolsó nappali fény.

Momo megvigasztalódott.

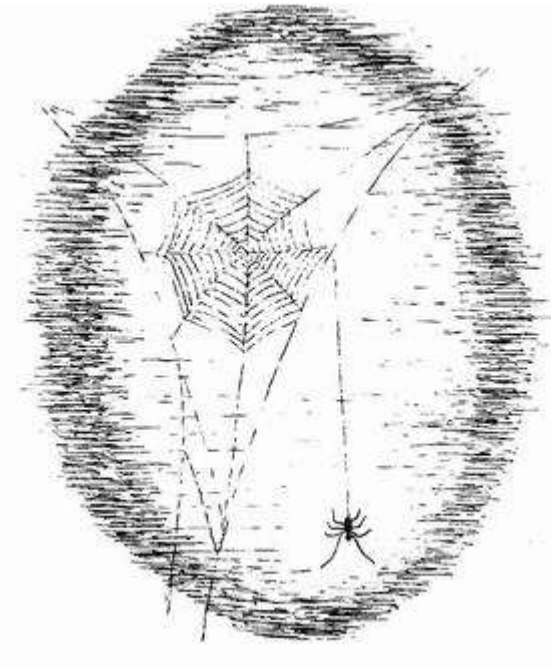

Fölemelte teknősbékáját, s odatette maga mellé az ágyra. Amíg a csupa por takaró alá bújt, halkan azt mondta:

– Látod, Kassiopeia, mégsem vagyok magam.

A teknősbéka azonban mintha már aludt volna. S Momo, aki az olvasás közben egészen tisztán látta maga előtt Gigit, nem eszmélt rá, hogy ez a levél már itt hever egy esztendeje.

Arcát a papírra fektette. Már nem érezte, hogy hideg van.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Egyél, ne kérdezz!

Másnap délben Momo hóna alá vette a teknősbékát, és elindult vele Nino kis vendéglőjébe.

– Meglátod, Kassiopeia – mondta –, most majd minden kiderül. Nino tudja, hol van Gigi meg Beppo. Aztán megyünk, és megkeressük a gyerekeket, s megint együtt leszünk mindnyájan. Biztosan megtetszenek neked a barátaim. Az is lehet, hogy valami kis ünnepélyt rendezünk estére. Majd mesélek nekik a virágokról, a zenéről meg Hora mesterről, mindenről. Jaj, már előre örülök, hogy viszontlátom őket. De egyelőre a jó ebédnek örülök. Tudod, már nagyon éhes vagyok.

Vidáman tovább csacsogott. Újra meg újra megtapogatta zsebében Gigi levelét. A teknősbéka csak nézett rá ősöreg szemével, de nem szólt.

Momo útközben elkezdett dúdolni, végül már énekelt. Megint a dallamok meg a hangok csengtek emlékezetében tovább, akárcsak előző nap. Momo most már tudta, többé nem fogja elveszíteni őket.

Majd hirtelen abbahagyta. Ott állt Nino vendéglője előtt. Momo egy pillanatra azt hitte, eltévedt az úton. A régi, málló vakolatú ház, az ajtó előtti kis lugas helyett hosszan elnyúló betonhangárt talált, nagy ablakok néztek az utca felé. Maga az utca is aszfaltozott volt, sok autó robogott föl s alá. A szemben levő oldalon nagy benzinkút, mellette hatalmas irodaház épült. Az új lokál előtt sok gépkocsi parkolt, a bejárat fölött nagybetűs fölirat villogott:

NINO ÖNKISZOLGÁLÓ ÉTTERME

Momo belépett, s nem tudott mindjárt eligazodni. Az ablakok felőli oldalon végig sok magas lábú, kicsike lapu asztal állt, olyanok voltak, mintha különleges gombák nőttek volna a padlóból. Olyan magasak voltak, hogy a felnőtt is csak állva tudott enni róluk. Szék nem is volt.

A másik oldalon hosszú korlát volt, olyan csillogó fémkerítésféle. Rajta túl egymás mellett hosszú üvegvitrinek, bennük sonkás meg sajtos kenyér, virsli, salátástányérok, puding, sütemény, meg mindenféle olyan is, amit Momo nem ismert.

Momo mindezt csak lassan vette észre, hiszen a helyiség zsúfolva volt emberrel, ő meg mintha mindig útban lett volna; bárhova lépett, félrelökték, elsodorták. A legtöbb ember tálcával egyensúlyozott, a tálcán tányér, üveg, ki-ki igyekezett, hogy hozzáférjen valamelyik asztalkához. Azok háta mögött, akik mohón faltak valamelyik asztalkánál, egész sor ember várt, hogy helyhez jusson. Itt is, ott is barátságtalan megjegyzések röpködtek az evők meg a várakozók között. Az emberek különben is kedvetlen képet vágtak.

A fémkerítés meg az üvegvitrinek közt hosszú emberkígyó araszolt lassan előre. Ki-ki tányért, üveget vett el, némelyik papír poharat az üveghez.

Momo bámult. Itt mindenki azt vesz el, amit akar! Senkit se látott, aki az embereket ebben megakadályozta volna, olyat se, aki pénzt kért volna tőlük az ennivalóért. Lehet, hogy ingyen adnak mindent! Így a tülekedés is érthető volna.

Momónak egy idő után sikerült fölfedeznie Ninót. Ott ült, egészen az üvegvitrinek végén a kasszánál, csak a rengeteg ember eltakarta, minduntalan gombokat nyomkodott, pénzt tett el s

adott vissza. Tehát nála fizetnek az emberek! S a fémkerítés úgy terelt mindenkit, hogy el kellett haladnia Nino mellett, csak azután állhatott oda valamelyik asztalkához.

– Nino! – kiáltott Momo, és megpróbált átfurakodni a tömegen. Gigi levelét lobogtatta, Nino azonban mit se hallott. A kassza túlságosan zörgött, és teljes figyelmét lekötötte.

Momo megbátorodott, és átmászott a korláton, végigfurakodott a soron egészen Ninóig. Nino fölnézett, mivel néhányan szitkozódtak.

Meglátta Momót, arcáról hirtelen elmúlt a rosszkedv.

– Momo! – kiáltott, képe sugárzott, mint régen. – Hát itt vagy megint! Micsoda meglepetés!

– Haladjunk! – kiabáltak többen a sorból. – Az a taknyos álljon a sor végére! Mindjárt az elejére tolakszik, micsoda dolog! Kis szégyentelen!

– Egy pillanat! – kiabált Nino, s csitítólag magasba emelte kezét. – Egy kis türelmet, kérem!

– Mi az, hogy türelem! – zsémbelt valaki a sorban. – Gyerünk, haladjunk! Ez a taknyos jobban ráér, mint mi!

– Gigi neked mindent fizet, Momo – suttogta Nino a kislánynak –, azt veszel el, amit akarsz. De állj a sor végére, a többiek mögé. Hiszen magad is hallod!

Momo még szeretett volna kérdezni valamit, de az emberek egyszerűen továbblökték. Nem maradt más hátra, mint odaállni a sor végére, ahogyan mindenki csinálta. Most ő volt a kígyó farka, tálcát vett le magának a polcról, kést, villát, kanalat halászott ki egy-egy dobozból. S akik beálltak mögé, lépésről lépésre taszigálták előre.

Mivel a tálcához mindkét kezére szüksége volt, Kassiopeiát egyszerűen a tálca tetejére ültette. Haladtában itt is, ott is kivett magának valamit az üvegvitrinekből, s a teknősbéka köré rakosgatta. Momo persze kicsit zavarban volt, úgyhogy egészen különleges összeállítás sikeredett belőle.

Rántott hal, ízes kenyér, virsli, pástétom és papírpohárban limonádé. Kassiopeia a tálca közepén jobbnak látta inkább meghúzódni ebben a mindenfélében, s nem nyilvánított véleményt.

Momo végre odaért a kasszához, s gyorsan megkérdezte Ninót:

– Nem tudod, hol van Gigi?

– Hát a mi Gigink híres ember lett – mondta Nino. – Mindnyájan büszkék vagyunk rá, hiszen mégiscsak közülünk lett valaki! Sokat lehet látni a televízióban, meg a rádióban is beszél. Az újságokban is mindig van valami róla: Múltkoriban még hozzám is eljött két riporter, meséljek nekik a régi időkről. Elmeséltem nekik, amikor Gigi egyszer...

– Mozogjunk ott elöl! – kiabálták többen a sorból.

– De miért nem jön hozzám? – kérdezte Momo.

– Jaj, tudod – suttogta Nino, már kicsit idegesen –, neki nincs ilyesmire ideje. Sokkal fontosabb dolga van, mint hogy az amfiteátrumban üldögéljen, ahol már úgy sincs semmi.

– Mi van ott? – szólalt meg néhány türelmetlen hang a sor hátuljában. – Azt hiszitek, itt akarunk megöregedni?

– És hol lakik most? – kérdezte Momo makacsul.

– Valahol a Zöld-dombon – felelte Nino –, nagyon szép villája van egy nagy park közepén, ahogy hallom. De most menj tovább, kérlek!

Momo nem akart továbbmenni, neki még nagyon-nagyon sok kérdése volt, de egyszerűen odább taszították. Tálcájával az egyik gombaasztalhoz ment, s hamar kapott is helyet. Az asztal persze magas volt neki, az orra se igen ért föl a tálcáig.

Amikor föltette a tálcát, az ott álldogálók undorodva vették észre a teknősbékát.

– Nahát – mondta egyik a szomszédjának –, miket kell manapság elviselni!

A másik csak morgott.

– Mit akar ez a mai ifjúság!

Egyebet nem mondtak, nem is törődtek tovább Momóval. Persze enni is elég körülményes volt neki, hiszen nem látott rá a tálcára. De hát éhes volt, s megevett mindent az utolsó falatig.

Most már jóllakott, de mindenképp meg akarta még tudni, mi lett Beppóval. Még egyszer odaállt a sor végére. S mivel félt, hogy az emberek bosszankodnak majd, hogy csak úgy téblábol a sorban, elhaladva újból kivett mindenfélét az üvegvitrinekből.

Végül odaért Ninóhoz, és megkérdezte:

– És hol van Utcaseprő Beppo?

– Sokáig várt terád – magyarázta kapkodva Nino, mert újabb kellemetlenségtől tartott –, azt hitte, valami szörnyű dolog történt veled. Mindig valami szürke urakról beszélt, már nem tudom, mit. De hiszen ismered, mindig is különleges volt kicsit.

– Hé, ti ketten ott! – kiabált valaki a sorból. – Alusztok?

– Máris, uram! – szólt neki Nino.

– És aztán? – kérdezte Momo.

– Aztán megőrjítette a rendőrséget – folytatta Nino s idegesen végigsimított az arcán. – Mindenáron azt akarta, hogy keressenek meg téged. Persze senki sem segített. Amennyire én tudom, a végén valami szanatóriumba dugták. Többet nem tudok.

– A jó mindenségit! – üvöltött egy dühös hang a sor hátuljából. – Gyorsétkező ez vagy váróterem?! Családi összejövetelt tartotok vagy mi?!

– Igen, uram! – hangzott Nino kérlelő válasza.

– Még ott van? – érdeklődött Momo.

– Azt hiszem, nincs – felelte Nino –, azt mondják, megint kiengedték, mivel ártalmatlan.

– Igen, de hol van most?

– Fogalmam sincs, valóban nincs, Momo. De kérlek, most menj tovább!

Momót megint csak továbbsodorták az emberek. Újra keresett egy asztalkát, várt, amíg hely jut neki, s legyűrte a tálcán levő ennivalót. Most már nem ízlett neki annyira, mint az előbb. Arra a gondolatra, hogy egyszerűen otthagyja, Momo nem jutott. De még azt is meg kellett tudnia, mi lett a gyerekekkel, akik régebben mindig meglátogatták. Nincs más, harmadszor is be kell állnia a sorba, elhaladnia az üvegvitrinek mellett, telerakni a tálcát ennivalóval, ne legyenek rá mérgesek az emberek.

Végre megint ott volt Nino előtt a kasszánál.

– És a gyerekek? – kérdezte. – Velük mi van?

– Itt most minden megváltozott – magyarázta Nino. Momo láttán kiült homlokára a verejték. – Ezt most nem tudom megmagyarázni neked, látod, mi van itt!

– De miért nem jönnek? – faggatódzott konokul Momo.

– Minden gyereket, akivel senki se törődött, betettek egy házba, úgy hívják, gyereklerakat. Nem maradhatnak tovább magukra, mert... na, szóval ott gondoskodnak róluk.

– Igyekezzetek már ott elöl, tetűrágók! – harsogtak megint a hangok a sorból. – Mi is enni akarunk végre! A mi időnk is drága!

– A barátaimat? – hitetlenkedett Momo. – Tényleg oda akartak menni?

– Nem kérdezték őket – válaszolt Nino, s kezével a kassza gombjai körül hadonászott. – A gyerekek még nem dönthetnek maguk. Gondoskodtak róla, hogy ne csavarogjanak az utcán. Ez nem is akármi, ugye?

Momo semmit se szólt, vizsgálódva Ninóra nézett. Nino ettől teljesen összezavarodott.

– A jó nyavalyába! – szólalt meg egy mérges hang a háttérben. – A saját fejemet meghámozom, hogy mi van itt ma. Éppen most kell ezt a csacsogást megejtenetek?

– És most mit csináljak – kérdezte halkan Momo –, ha nincsenek barátaim?

Nino a vállát rándította, és a kezét tördelte.

– Momo – vett mély lélegzetet, mint akinek türelmén most szakad a szál –, értsd meg, gyere valamikor máskor, most valóban nincs időm, hogy arról tanácskozzam veled, mit csinálj. Itt mindig ehetsz, azt tudod. De én a helyedben szintén elhelyezkednék egy ilyen gyereklerakatban, ott foglalkoztatnak, jó helyed van, még tanulsz is valamit. Meg aztán úgyis elvisznek oda, ha egymagád szaladgálsz a világban.

Momo erre se szólt, csak nézett Ninóra. A sorban állók tömege odább lökte. Automatikusan egy asztalhoz lépett, s ugyanolyan automatikusan legyűrte harmadszor is az ebédjét, bár ez már olyan ízű volt, mint a papundekli meg a fagyapot. Pocsékul érezte magát.

Hóna alá fogta Kassiopeiát, és anélkül, hogy megfordult volna, csöndben kiment.

– Hé, Momo! – kiabált utána Nino, aki még utolsó pillanatban észrevette. – Várjál már! Még nem mondtad el nekem, hol voltál ennyi ideig!

De az emberek megint tülekedtek, Nino a kassza gombjait nyomkodta, elvette a pénzt, és visszaadott. A mosoly rég eltűnt az arcáról.

– Enni – mondta Momo Kassiopeiának, amikor visszaértek az amfiteátrumba –, enni kaptam eleget, még sokat is. Mégis az az érzésem, mintha nem laktam volna jól. – S valamivel később hozzátette: – Nem is tudtam volna mesélni Ninónak a virágokról meg a zenéről. – Megint hallgatott eav darabig, aztán azt mondta: – Holnap elindulunk, és megkeressük Gigit. Biztosan tetszeni fog neked, Kassiopeia Majd meglátod.

A teknősbéka hátán nagy kérdőjel jelent meg.

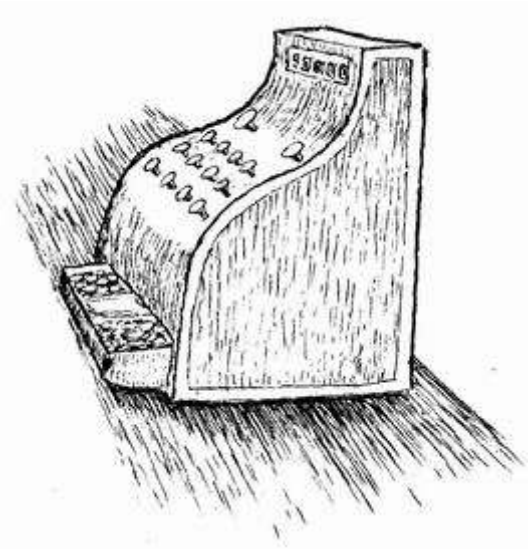

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Még meg sem találta, már elveszítette

Momo másnap már korán reggel elindult, hogy megkeresse Gigi házát. A teknősbékát persze most is magával vitte. Momo tudta, hol a Zöld-domb. Villanegyed volt, elég messze az amfiteátrum vidékétől. Elegánsan emelkedett ki az új, egyforma lakónegyedek közelében, vagyis a nagy város túloldalán.

Jókora út volt. Momo ugyan megszokta a mezítlábat, de mire végre odaért a Zöld-dombra, megfájdult a lába. Leült az útpadkára, hogy kifújja magát egy pillanatra.

Igazán előkelő környék volt. Az utcák szélesek voltak, nagyon tiszták és néptelenek. A magas fallal, ráccsal körülvett kertekben ősi fák koronája emelkedett az égre. A kertek közepén álló házak általában hosszú, lapos tetejű üveg- meg betonépületek voltak. A simára borotvált gyep üde zöld, s szinte hívogatta a járókelőt, vessen rajta bukfencet. A kertekben senkit se lehetett látni, se sétálót, se gyepen játszadozót. A tulajdonosoknak bizonyosan nem volt erre idejük.

– Csak tudnám, hogyan találom ki, melyikben lakik Gigi – mondta Momo a teknősbékának.

– MINDJÁRT MEGTUDOD – állt a teknősbéka hátán.

– Gondolod? – mondta reménykedve Momo.

– Hé, te tökmag – szólalt meg háta mögött váratlanul egy hang –, mit keresel itt?!

Momo megfordult. Furcsa, csíkos mellényű férfi állt ott.

Momo nem tudta, hogy a gazdag emberek inasai mellényt hordanak.

– Jó napot, én Gigi házát keresem! Nino azt mondta, itt találom.

– Kinek a házát keresed?

– Idegenvezető Gigiét. Ő a barátom.

A csíkos mellényű férfi gyanakodva méregette a kislányt. Háta mögött kicsit nyitva maradt a kertkapu, Momo be tudott kukucskálni a résen. Tágas gyepet látott, agarak játszadoztak rajta, szökőkút csobogott. Egy virágzó fán pávapár ült. – Ó! – ámult el Momo. – Milyen szép madarak!

Be akart menni, hogy közelebbről is megnézze őket, de a mellényes galléron ragadta.

– Itt maradsz! – mondta. – Mi jut eszedbe, tökmag!

Aztán elengedte Momót, zsebkendőjével megtörölgette a kezét, mintha valami gusztustalant fogott volna meg.

– Itt minden a tied? – kérdezte Momo, s mutogatott befelé a kapurésen.

– Nem – mondta a mellényes, szemernyit még barátságtalanabbul. – Tűnj el innen! Semmi keresnivalód itt!

– De – hajtogatta Momo – nekem meg kell keresnem Idegenvezető Gigit! Ő vár engem. Nem ismered?

– Itt nem lakik semmiféle idegenvezető – felelte a mellényes, és sarkon fordult. Visszament a kertbe, be akarta csukni a kaput, de az utolsó pillanatban eszébe jutott valami.

– Csak nem Girolamóra, a híres mesélőre gondolsz?

– Hát persze, Idegenvezető Gigire – felelte Momo boldogan –, az a neve. Tudod, hol a háza?

– És valóban vár téged? – tudakolta a férfi.

– Igen – mondta Momo –, egészen biztos. Ő a barátom, mindent kifizet, amit Ninónál megeszek.

A mellényes fölvonta szemöldökét, s a fejét csóválta.

– Ezek a művészek! – mondta fintorogva. – Micsoda szeszélyeik vannak néha! De ha valóban azt gondolod, vár téged, ott van a háza, egészen fönt az utca végén.

S a kertkapu becsukódott.

– MAJOMPOFA! – állt Kassiopeia páncélján, de már el is tűnt róla az írás.

Az utca végén az utolsó ház nagyon magas fallal volt körülvéve. A kertkapu, akárcsak az iménti, vasból volt, nem lehetett belátni rajta. Sehol csengő gombja, sehol névtábla.

– Csak tudnám, ez-e egyáltalán Gigi új háza – mondta Momo. – Nem nagyon hasonlít Gigire.

– DE AZ! – mondta az írás a teknősbéka hátán.

– Miért van minden ennyire bezárva? – kérdezte Momo. – Ide sose jutunk be!

– VÁRJ! – jelent meg a válasz.

– Na persze – sóhajtott Momo –, várhatok itt napokig, ugye?! Honnan tudja Gigi, hogy itt állok kint, ha egyáltalán odabent van.

– MINDJÁRT JÖN! – olvasta le a páncélról.

Momo tehát leült egyenesen a kapu elé, s türelmesen várt. Sokáig nem történt semmi, s Momo már azon tűnődött, Kassiopeia ez egyszer nem tévedt-e.

– Egészen bizonyos vagy? – kérdezte egy idő után.

A válasz helyett, amit Momo a teknősbékától várt, ez jelent meg a páncélon:

– ISTEN VELED!

Momo megijedt.

– Hogy érted ezt, Kassiopeia?! Itt akarsz hagyni engem? Hova mész?!

– MEGYEK, HOGY MEGKERESSELEK! – válaszolt titokzatosan Kassiopeia.

Ebben a pillanatban kinyílt a kapu, s hosszú, előkelő autó jött ki teljes sebességgel rajta. Momo épp csak el tudott ugrani, s hirtelen hanyatt esett.

Az autó kicsit még rohant, aztán fékezett, kerekei alatt csikorgott az út. Kivágódott a kocsiajtó, s Gigi ugrott ki az útra.

– Momo! – kiáltott, és kitárta karját. – Ez csakugyan az én kis Momóm!

Momo fölugrott, és szaladt Gigihez, az fölkapta, összevissza csókolta, s körbetáncolta vele az utcát.

– Megütötted magad? – kérdezte Gigi lihegve, de választ se várva izgatottan tovább beszélt: – Sajnálom, hogy megijesztettelek, de nagyon sietek, tudod? Megint késésben vagyok. Hol voltál eddig? Majd mindent elmesélsz nekem. Már azt hittem, többé vissza se jössz. Megtaláltad a levelemet? Igen? Még ott volt? Jól van. És elmentél Ninóhoz enni? Jó volt? Jaj, annyi mesélni való van, annyi minden történt közben. Te hogyan vagy? Mondj már valamit! Az öreg Beppo mit csinál? Már ezer éve nem láttam. A gyerekek? Jaj, tudod, Momo, annyit gondolok arra az időre, amikor még mindnyájan együtt voltunk, én meg meséltem nektek. Micsoda idők voltak! Most minden más, más, egészen más.

Momo többször megpróbált válaszolni Giginek. De az olyan szóáradatot zúdított rá, hogy a kislány csak várt, és nézett Gigire. Most más volt, mint régen, ápolt, jól öltözött, illatos. De valamiképp nagyon idegen Momónak.

Közben négy másik személy is kiszállt az autóból, s jöttek visszafelé: egy férfi bőrből készült sofőruniformisban s három szigorú, de eléggé festett arcú hölgy.

– Megsérült a gyermek? – kérdezte kicsit szemrehányó hangon az egyik.

– Nem, nem, szó sincs róla – biztosította Gigi –, csak megijedt.

– De hát mit leskelődik itt a kapu körül! – mondta a másik hölgy.

– De hát ez Momo! – mondta Gigi nevetve. – Az én régi Momo barátnőm!

– Ó, ez a lány valóban létezik? – kérdezte a harmadik hölgy, s elámult. – Mindig azt hittem, maga csak kitalálta... De hát ezt mindjárt továbbadhatnánk a sajtónak meg a rádiónak! "Girolamo viszontlátja az elvarázsolt királykisasszonyt", vagy hasonló, ezt zabálná a nép! Mindjárt intézkedem. Ez lesz az igazi sláger!

– Ne – mondta Gigi –, ezt igazán nem szeretném.

– De te, kicsikém – fordult a hölgy most Momóhoz, s mosolygott közben –, te biztosan be szeretnél kerülni az újságba, nem?

– Hagyja békén a gyereket! – bosszankodott Gigi. A második hölgy a karórájára pillantott.

– Ha nem taposunk mindjárt a gázra, az orrunk előtt száll föl a repülőgép. Tudja, ez mit jelent?

– Istenem – mondta idegesen Gigi –, hát egy szót se beszélhetek Momóval annyi idő után! Láthatod, gyerekem, nem hagynak nyugton ezek a rabszolgahajcsárok, nem hagynak!

– Ó – mondta csípősen a második hölgy –, nekünk aztán teljesen mindegy! Mi csak a dolgunkat végezzük. Azért fizet bennünket, mester, hogy az időpontjait kézben tartsuk.

– Persze, persze – hárította el Gigi. – Akkor menjünk. Tudod mit, Momo? Eljössz velem a reptérre. Útközben beszélgethetünk. A sofőröm meg utána hazavisz, rendben?

Nem várta meg, Momo beleegyezik-e, kezénél fogva behúzta magával az autóba. A három hölgy a hátsó ülésen foglalt helyet. Gigi a sofőr mellé ült, és ölbe vette Momót. S indultak.

– No, mesélj, Momo! – szólt Gigi. – Mondj el mindent szép sorjában. Hogyhogy egyszer csak eltűntél?

Momo épp bele akart fogni, hogy Hora mesterről meg az idővirágokról meséljen, de az egyik hölgy előrehajolt:

– Elnézést – mondta –, de egy mesés ötlet jutott eszembe. Momót okvetlenül meg kellene mutatnunk a Public Filmtársaságnak. Hajszálra megfelelne új gyereksztárnak a csavargótörténetükhöz, amit most akarnak forgatni. Képzelje el ezt a szenzációt! Momo Momót játszik!

– Nem értette?! – kérdezte éles hangon Gigi. – Nem akarom, hogy bármibe belerángassa ezt a gyereket!

– Nem értem, mit akar – felelt sértődötten a hölgy –, a tíz ujját megnyalná mindenki, ha ilyen lehetősége volna.

– Én nem vagyok mindenki! – üvöltötte dühösen Gigi. S Momóhoz fordulva hozzátette: – Bocsáss meg, Momo, te ezt valószínűleg nem érted, de én nem akarom, hogy ez a csőcselék rád tegye a kezét.

Most aztán mind a három hölgy megsértődött. Gigi nyögve a fejéhez kapott, majd ezüstszelencét vett elő a mellényzsebéből, és bekapott egy pirulát. Néhány percig senki se szólt. Végül Gigi hátrafordult a hölgyekhez.

– Bocsássanak meg – morogta kimerülten –, nem *önökre* gondoltam. De az idegeim készen vannak.

– Na persze, ezt lassan ismerjük – felelte az első hölgy.

– Most pedig csakis magunkról essék szó – mondta Gigi, s oldalvást Momóra mosolygott.

– Még csak egy kérdést, mielőtt nem késő – avatkozott közbe a második hölgy. – Ugyanis mindjárt megérkezünk. Nem készíthetnék legalább gyorsan egy interjút a gyermekkel?

– Kuss! – üvöltött magánkívül Gigi. – Én most csak Momóval akarok beszélni, éspedig magánügyben! Ez nekem nagyon fontos! Hányszor magyarázzam ezt még magának?

– Hiszen maga tesz nekem mindig szemrehányást, hogy nem csinálok elég hatásos reklámot magának.

– Helyes! – nyögte Gigi. – De ne most! Ne most!

– Nagy kár! – mondta a hölgy. – Ez megmozgatná az emberek könnyzacskóit. De ahogy kívánja. Talán később is megcsinálhatjuk, ha egyszer...

– Nem! – vágott közbe Gigi. – Se most, se később, egyáltalán nem! És most kegyeskedjék befogni a száját, amíg Momóval beszélgetek!

– Nahát, engedje meg! – heveskedett a hölgy. – Végül is a maga népszerűsítéséről van szó, nem az enyémről! Jól meg kéne gondolnia, megengedheti-e magának e pillanatban, hogy ilyen lehetőséget kihagyjon!

– Nem – ordított Gigi kétségbeesetten –, nem engedhetem meg magamnak! De Momót hagyjuk ki a játékból! És most könyörgök, csak öt percig hagyjanak nyugton bennünket!

A hölgyek hallgattak. Gigi kimerültén eltakarta kezével a szemét.

– Na, most láthatod, idáig jutottam. – Keserű kis nevetéssel mondta ezt. – Már nincs visszaút, még ha akarnám, sincs. Nekem végem. "Gigi mindig Gigi marad!" Emlékszel? De Gigi már nem Gigi többé. Egyet mondok neked, Momo, a legveszélyesebbek életünkben azok a vágyálmok, amik teljesülnek. Én legalábbis így jártam. Nekem már nincs miről álmodnom. Én már nálatok se tudnám újra megtanulni. Annyira elegem van mindenből.

Komoran nézett ki a kocsiablakon.

– Az egyetlen, amit még megtehetnék, hogy befognám a számat, többé nem mesélnék, hallgatnék, egészen életem végéig, vagy legalább addig, amíg el nem felejtenek, és ismeretlen, szegény ördög lehetnék megint.

De szegénynek lenni álmok nélkül, nem, Momo, az maga a pokol. Éppen ezért inkább maradok, ami most vagyok. Ez is pokol ugyan, de ez legalább kényelmes. Ó, de hát mit beszélek itt összevissza?! Te mindebből egy szót sem érthetsz.

Momo nézte őt. Mindenekelőtt azt értette, hogy Gigi beteg, halálosan beteg. Sejtette, hogy a szürke urak keze van benne.

S nem tudta elképzelni, miképpen segíthetne Giginek, hiszen ő maga sem akarta, hogy segítsenek rajta.

– De szünet nélkül én beszélek – mondta Gigi –, most te mesélj, hol éltél, mit csináltál közben, Momo!

Ebben a pillanatban az autó megállt a reptér előtt. Mindnyájan kiszálltak, s rohantak be a csarnokba. Gigit már várták az egyenruhás stewardessek. Néhány fotóriporter csattogtatta a gépét, újságírók tettek föl kérdéseket. A stewardessek azonban sürgették, mert a gép néhány perc múlva fölszáll.

Gigi lehajolt Momóhoz, s a szemébe nézett. S Giginek hirtelen kicsordultak a könnyei.

– Ide figyelj, Momo – mondta halkan, hogy a körülöttük levők ne hallhassák –, maradj nálam! Elviszlek erre az útra, meg mindenhova. Ott laksz az én szép házamban, és selyemben, bársonyban jársz, akár egy igazi kis királykisasszony. Csak legyél mellettem, és figyelj rám. Lehet, hogy megint igazi történetek jutnak eszembe, mint akkor, emlékszel? Neked csak annyit kell mondanod, hogy igen, és minden rendbe jön. Kérlek, segíts!

Momo annyira szeretett volna segíteni. Fájt a szíve. De érezte, így nem volna helyes, hogy Giginek újra Gigivé kell válnia, s hogy nem segítene neki, ha ő többé nem Momo lenne. Momónak is megtelt a szeme könnyel. Megrázta a fejét.

Gigi megértette. Szomorúan bólintott, aztán a hölgyek, akiket ezért fizetett, odább rángatták. Még egyszer intett messziről, Momo visszaintett, s Gigi eltűnt. Momo a Gigivel való találkozás alatt egyetlen szót se tudott szólni. S mennyi mondanivalója lett volna. Úgy érezte, azzal, hogy rátalált, veszítette el csak igazán.

Lassan megfordult, és ment a csarnok kijárata fele S rémület szorította össze a szívét: Kassiopeiat is elveszítette!

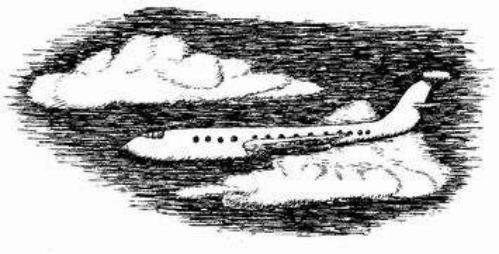

TIZENHATODIK FEJEZET
Baj baj hátán

– Na, most hova? – kérdezte a sofőr, amikor Momo újra visszaült mellé az elegáns autóba.

A kislány zavartan meredt maga elé. Mit mondjon? Valójában hova menjen? Meg kell keresnie Kassiopeiat. De hol? Vajon mikor, hol veszítette el? A Gigivel való úton idáig a teknősbéka már nem volt velük, ezt Momo biztosan tudta.

Tehát ott maradt Gigi háza előtt. Hirtelen eszébe jutott, hogy meglátta a teknősbéka hátán az ISTEN VELED! föliratot. Meg azt, hogy MEGYEK, HOGY MEGKERESSELEK! Kassiopeia persze előre tudta, hogy mindjárt elveszítik egymást. S elindult, hogy megkeresse Momót. De Momo hol keresse Kassiopeiat?

– Na, mi lesz? – kérdezte a sofőr, s ujjával a kormánykeréken dobolt. – Más dolgom is van, mint hogy veled sétakocsikázzak.

– Gigi házához, kérem – felelte Momo. A sofőr meglepődve nézett.

– Úgy gondolom, haza kell hogy vigyelek. Csak nem akarsz eztán nálunk lakni?

– Nem – mondta Momo –, valamit elvesztettem ott az utcán. Muszáj megkeresnem.

A sofőr bólintott, úgyis oda kell visszamennie. Megálltak Gigi villája előtt, Momo kiszállt, és tüstént keresgélni kezdett.

– Kassiopeia! – mondta halkan. – Kassiopeia!

– Mit keresel tulajdonképpen? – szólt ki a sofőr a kocsi ablakán.

– Hora mester teknősbékáját – felelte Momo. – Úgy hívják, hogy Kassiopeia, s mindent fél órával előre tud. Betűket ír a páncéljára. Mindenképpen meg kell találnom. Segítesz nekem?

– Nincs időm buta viccekre! – morgott a sofőr, s behajtott a kapun, amely nyomban becsukódott a kocsi mögött.

Momo tehát egyedül kutatott tovább. Végigpásztázta az utcát, de Kassiopeia sehol.

"Talán elindult haza az amfiteátrumba" – tűnődött Momo.

Momo ugyanazon az úton ment, amin jött, lassan haladt. Közben kémlelte a kiszögelléseket, minden út menti árkot végigkalamolt. S egyre szólongatta névén a teknősbékát.

Minden hiába volt.

Késő éjszaka érkezett a régi amfiteátrumba. Itt is gondosan végigkutatott mindent, amennyire a sötétségben lehetett. Halványan reménykedett, hogy a teknősbéka valami csoda folytán mégiscsak még őelőtte hazaért. Rádöbbent, hogy ez lehetetlen, hiszen olyan lassan jár.

Momo belevackolódott az ágyába. Most először életében valóban egészen egyedül volt.

Az elkövetkező heteket azzal töltötte, hogy céltalanul bóklászott a városban, hátha megtalálja Beppót, az utcaseprőt. Senki se tudta eligazítani, merre lehet, Momo kétségbeesetten reménykedett, hátha mégiscsak belebotlik valahol. Persze ebben a hatalmas városban kicsi esélye volt, hogy két ember csak úgy véletlenül összetalálkozzék, akkora legföljebb, mint a hajótörötté, aki bedobja palackpostáját a széles óceánba, s bízik, hogy valamelyik part menti halászbárka majd megtalálja.

"Lehet, hogy egészen közel járunk egymáshoz" – mondogatta magának Momo. Ki tudja, hányszor előfordulhatott már, hogy ő éppen ott járt, ahol Beppo egy órával, egy perccel vagy akár csak egy másodperccel előbb. Vagy fordítva, hogy Beppo néhány pillanattal őutána ért

arra a térre vagy utcasarokra, ahonnan ő elment. Momo ezért néha órákig várakozott egy-egy helyen. Végtére azonban csak tovább kellett indulnia, s megint csak megeshetett, hogy épp hajszálon múlt, és elkerülték egymást.

Milyen hasznára lehetett volna Kassiopeia! Ha még vele lett volna, azt tanácsolta volna neki, VÁRJ! vagy EREDJ TOVÁBB! , de nélküle Momo nem tudta, mitévő legyen. Félt, hogy elkerüli Beppót, ha várakozik, s félt, hogy elkerüli, ha továbbmegy.

Szeme a gyerekeket is kutatta egyre, azokat, akik régebben kijártak hozzá. De soha egyet se látott. Egyáltalán nem látott gyereket az utcán, s eszébe jutottak Nino szavai, hogy most már gondoskodnak a gyerekekről.

Magát Momót se a rendőrség, se más felnőtt nem állította meg egyszer sem, hogy bevigyék a gyereklerakatba, de ez a szürke urak titkos és állandó figyelésén múlt. Hiszen ha beviszik Momót, az nem illett volna bele a kislánnyal való tervükbe. De erről Momo mit se tudott.

Naponta egyszer elment Ninóhoz enni. De soha nem tudott többé úgy beszélni vele, mint amikor először ott járt. Nino mindig sietett, és soha nem volt ideje.

A hetekből hónapok lettek. S Momo mindig egyedül volt.

Egyetlenegyszer, amint alkonyatkor egy híd korlátján ült, messze egy másik hídon görnyedt kis alakot pillantott meg. Az alak kapkodva lendítette söprűjét, mintha az élete függött volna tőle. Momo Beppót vélte fölismerni benne, kiabált és integetett, az alak azonban pillanatra se hagyta félbe munkáját. Momo rohant, de mire a másik hídra ért, ott már senki se volt.

"Biztosan nem Beppo volt – vigasztalta magát. – Nem, nem lehetett az. Hiszen tudom, Beppo nem így söpör."

Nehanap odahaza maradt az amfiteátrumban, hirtelen reménykedni kezdett, hátha Beppo erre jár, hogy megnézze, ő visszajött-e már. Ha éppen olyankor nem lenne itt, Beppo kénytelen lenne azt hinni, még mindig nem került meg. Az a gondolat is gyötörte, hátha Beppo már itt is járt, egy hete vagy tegnap! Várt, várt tehát, de hiába várt. Végül csupa nagy betűvel azt festette a falra:

ÚJRA ITT VAGYOK!

De a föliratot rajta kívül soha nem olvasta el senki. Valami azonban vele maradt e sok-sok idő alatt: Hora mesternél szerzett élményeinek eleven emléke, a virágok és a zene. Csak be kellett hunynia a szemét, s figyelnie befelé önmagába, s máris látta a szirmok izzó színpompáját, s hallotta a hangok muzsikáját. S mint első nap, együtt tudta mondani a szavakat, együtt énekelni a dallammal, habár mindig új meg új volt és soha nem ugyanaz.

Néha napokig egyedül üldögélt a kőlépcsőn, s beszélt és énekelt magában. Senki se hallgatta, legföljebb a fák, a madarak meg a vénséges kövek.

Sokféle magányosság van, de Momo olyat élt meg, amelyet kevés ember, ilyen mélységűt talán senki se.

Úgy érezte, mintha mérhetetlen kincs barlangjába volna bezárva, a kincs egyre csak szaporodnék, s neki félnie kellene, hogy egy nap megfullad tőle. És sehol egy kijárat. Senki nem tud bejönni hozzá, ő se adhat jelet, hogy itt van, ennyire mélyen bent, elevenen eltemetve a szikla-időben. Volt olyan óra is, hogy azt kívánta, bár soha ne hallotta volna a zenét, és soha ne látta volna a színeket. S mégis, ha választania muszáj, az emlékeit semmiért nem adta volna

oda a világon. Még ha meg kell halnia, se. Mert most aztán megtudta: van olyan kincs, amitől elpusztul az ember, ha nem oszthatja meg mással.

Momo naponta elszaladt Gigi villájához, előfordult, hogy soká ott várakozott a kapu előtt. Remélte, hogy még egyszer látja Gigit. Most már mindenbe beleegyezett volna. Nála akart maradni, figyelni rá, beszélgetni vele, mindegy, lesz-e még egyszer olyan, mint régen. De a kapu nem nyílt ki többé.

Néhány hónap telt el így – s Momónak mégis úgy tűnt, mintha időtlen ideje lenne. A valóságos időt mégse mérheti óra meg naptár.

Az ilyen magányosságról valójában nem is lehet mit mesélni. Talán elég, ha egyet még elmondunk: Ha Momo vissza tudott volna találni Hora mester házához – s hányszor megpróbálta –, elment volna hozzá, és megkérte volna, ne osszon ki neki több időt, vagy engedje meg, hogy örökre ott maradjon a Seholsincs-házban.

De Kassiopeia nélkül nem találta az utat. Az meg egyszer s mindenkorra eltűnt. Talán rég visszatért Hora mesterhez. Vagy eltévedt valahol a világban: Mindenesetre nem jött vissza.

Ehelyett egészen más történt.

Momo egy nap a városban találkozott három gyerekkel, akik régebben kijártak hozzá. Paolo volt, Franco meg a Maria nevű lány, aki mindig magával cipelte Dedé nevű testvérkéjét. Nagyon megváltoztak mindhárman. Valamiféle szürke egyenruhát viseltek, s arcuk olyan különös volt, merev és élettelen. Momo ujjongva üdvözölte őket, de azok épp csak elmosolyodtak.

– Annyit kerestelek benneteket – mondta lélekszakadva Momo –, mikor jöttök el megint hozzám?!

A gyerekek egymásra pillantottak, aztán a fejüket rázták.

– Talán holnap, jó? – kérdezte Momo. – Vagy holnapután!

Megint csak a fejüket rázták.

– Jaj, gyertek el megint! – kérlelte őket Momo. – Azelőtt mindig eljöttetek.

– Azelőtt! – válaszolt Paolo. – De most minden másképp van. Nem szabad elkótyavetyélnünk az időnket.

– Hiszen soha nem tettünk ilyesmit – mondta Momo.

– Igen, szép volt – mondta Maria –, de ennek nincs jelentősége.

A három gyerek továbbsietett. Momo ott szaladt mellettük.

– Hova mentek most? – tudakolta.

– Játékórára – felelte Franco. – Ott tanulunk játszani.

– Mit? – érdeklődött Momo.

– Ma lyukkártyát játszunk – magyarázta Paolo –, az nagyon hasznos, és pokolian kell figyelni.

– S hogyan csináljátok?

– Mindenki egy-egy lyukkártya lesz. Minden egyes kártya különféle adatot tartalmaz: méret, kor, súly és így tovább. De sohase azt, ami a valóságos adatunk, mert akkor túlságosan egyszerű lenne. Néha csupán hosszú számok vagyunk, mint például MUX/763/y. Akkor összekevernek bennünket, és egy adatgyűjtőbe kerülünk. S akkor kinek-kinek bizonyos kártyát

kell megtalálnia. Kérdéseket teszünk föl, méghozzá úgy, hogy ezzel az összes többi kártyát kiüssük, s csak az az egy maradjon meg a végén. Aki leggyorsabban tudja, az nyer.

– És ti ezt élvezitek? – kérdezte kétkedve Momo.

– Annak nincs jelentősége – mondta ijedten Maria –, nem szabad így beszélni.

– És minek van jelentősége? – kérdezte Momo.

– Annak – felelte Paolo –, hasznos-e a jövő szempontjából?

Közben egy nagy, szürke ház kapujához értek.

"Gyereklerakat", ez állt a kapu fölött.

– Annyi meséinivalóm volna nektek – mondta Momo.

– Talán egyszer megint látjuk egymást – válaszolt Maria szomorúan.

Körülöttük még jó néhány gyerek igyekezett a kapun befelé. Mind ugyanúgy nézett ki, mint Momo barátai.

– Nálad sokkal jobb volt – mondta hirtelen Franco. – Ott nekünk is eszünkbe jutott mindenféle. De így nem tanul semmit az ember, azt mondják.

– Nem tudtok valahogy megszökni? – kérdezte Momo.

Azok hárman a fejüket rázták, s körülnéztek, nem hallotta-e valaki.

– Én már megpróbáltam néhányszor, az elején – súgta Franco –, de hiába. Mindig elkapják az embert.

– Nem szabad így beszélned! – mondta Maria. – Végtére is most gondoskodnak rólunk.

Hallgattak, s maguk elé néztek. Végül Momo megbátorodott, és megkérdezte:

– Nem tudtok bevinni magatokkal? Olyan egyedül vagyok mindig.

Abban a pillanatban különös dolog történt. Mielőtt valaki a gyerekek közül válaszolhatott volna, hatalmas mágneses erő beszippantotta őket a kapun. A kapu dörögve becsapódott.

Momo ijedten nézte. Egy idő után mégis odalépett a kapuhoz, hogy csöngessen vagy kopogjon. Még egyszer szólni akart, engedjék őt is játszani, mindegy, milyen játék is az.

De alig tett egy lépést a kapu felé, megdermedt rémületében. Közvetlenül előtte egy szürke úr állt.

– Hiábavaló! – mondta pengemosollyal, szája sarkában a szivarral. – Meg se próbáld! Nem áll érdekünkben, hogy te ide bejuss.

– Miért nem? – kérdezte Momo. Megint érezte a jeges hideget magában.

– Mert veled más tervünk van – magyarázta a szürke úr, és füstkarikát pöfékelt, a karika hurokként Momo nyakára tekeredett, s csak lassan szállt el.

Járókelők haladtak el mellettük, de mindnek nagyon sietős volt.

Momo rájuk nézett könyörgőn, ujjával a szürke úrra mutatott, és segítségért akart kiabálni, de egyetlen hang se jött ki a torkán.

– Hagyd ezt! – mondta a szürke úr, és barátságtalan, hamuszürke kuncogást hallatott. – Még mindig nem ismersz bennünket eléggé? Minden barátodat elvettük. Neked már senki nem segíthet. Mi viszont azt tehetünk veled, amit akarunk. De amint látod, nem bántunk.

– Miért nem? – nyögte Momo.

– Mert azt szeretnénk, ha egy apró szolgálatot tennél nekünk – válaszolt a szürke úr. – Ha okos vagy, jól jársz te is, és a barátaid is. Szeretnéd?

– Igen – suttogta Momo.

A szürke úr fanyarul mosolygott.
– Akkor ma éjfélkor a megbeszélésen találkozunk.
Momo némán bólintott. De a szürke úr már nem volt sehol.
Csak szivarjának füstje lézengett még a levegőben.
Hol találkozzék vele Momo, azt nem mondta meg.

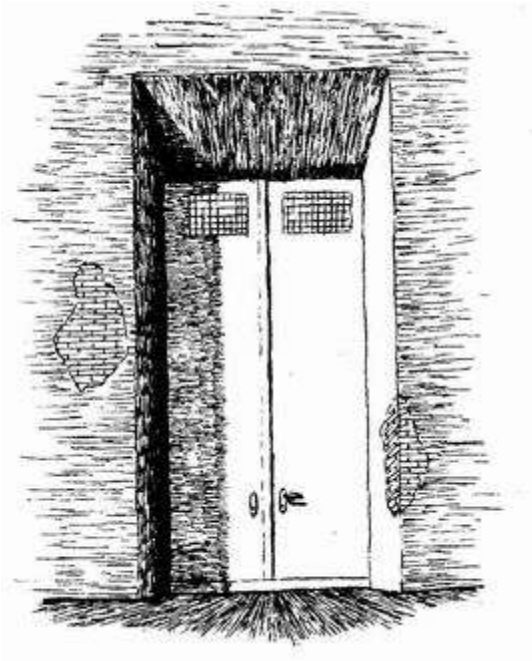

TIZENHETEDIK FEJEZET

Félj, de légy bátor!

Momo félt visszamenni a régi amfiteátrumba. Bizonyosan odajön a szürke úr, aki éjfélkor találkozni akart vele.

S arra a gondolatra, hogy teljesen egyedül lesz a szürke úrral, Momót elfogta a rettegés.

Nem, egyáltalán nem akart többé találkozni vele, se ott, se másutt. Akármit ajánl is a szürke úr – az bizonyosan nem jó se neki, se a barátainak, ez igazán világos volt.

De hova rejtőzzék előle?

Legbiztonságosabb talán az embertömeg közepében meghúzódni. Habár észrevette, hogy senki se figyelt se rá, se a szürke úrra, de ha valóban bántani akarná, s ő segítségért kiáltana, csak fölfigyelnének rá az emberek, és megmentenék. Meg aztán legnehezebb a sűrű embertömeg közepén megtalálni valakit, morfondírozott magában.

A délután maradékát s az estét késő éjszakáig a járókelők tülekedésének közepette töltötte a legforgalmasabb utcákon és tereken, amíg a nagy kör végén vissza nem ért oda, ahonnan elindult. Másodszor is, harmadszor is körbejárt. Egyszerűen sodródott a megállás nélkül igyekvő embertömeg áradatában.

De már álló nap járkált, s lassan sajogni kezdett a lába a fáradtságtól. Az idő telt, késő́re járt, Momo szinte félálomban baktatott, egyre messzebb, messzebb, messzebb...

"Csak egy pillanatra hadd pihenjek meg – gondolta végül –, csak egy icipici pillanatra, hogy jobban tudjak megint figyelni..."

Az útszélen épp egy háromkerekű szállítókocsi állt, rajta mindenféle láda, zsák. Momo fölkapaszkodott rá, nekitámaszkodott az egyik zsáknak, kellemesen puha volt. Fölhúzta megfáradt lábát, s a szoknyája alá rejtette. Jaj de jólesett! Megkönnyebbülten sóhajtott, hozzásimult a zsákhoz, s még mielőtt észrevette volna magát, fáradtságában elaludt.

Zavarosakat álmodott. Látta az öreg Beppót, aki egyensúlyozó rúdnak használva söprűjét, magasan a város fölött, egy szál kötélen imbolygóit.

– Hol a túlsó vége?! – hallotta egyre Beppo kiáltozását. – Nem látom a túlsó végét!

A kötél valóban vég nélkülinek tűnt. Beleveszett a sötétségbe mindkét oldalon.

Momo szeretett volna Beppónak segíteni, de annyit se ért el, hogy Beppo észrevegye. Túl messze volt, túl magasan. Aztán meglátta Gigit, aki vég nélküli papírszalagot húzgált kifelé a száján. Egyre csak húzgálta, a papírszalag azonban nem akart fogyni se, elszakadni se. Gigi lába alatt már egész hegye volt a papírszalagnak.

Momónak úgy tetszett, mintha könyörögve nézne rá, mintha mindjárt kifogyna a levegője, ha ő nem siet a segítségére.

Oda akart szaladni, de lába belegabalyodott a papírszalagba. S minél inkább szabadult volna, annál jobban belegabalyodott.

Aztán meglátta a gyerekeket. Mindnyájan egészen laposak voltak, akár a játékkártyák. S valamennyi kártyán igazi lyukminták. A kártyákat összekavarták, újra kellett rendeződniük, s aztán új lyukakat ütöttek beléjük. A kártyagyerekek hangtalanul sírtak, de már újra megkeverték őket, közben egymás tetejére hullottak, csak úgy suhogott, zörgött minden.

– Állj! – kiáltott volna Momo. – Hagyják abba! – De a suhogás, a zörgés elnyomta gyönge hangját. Egyre hangosabb és hangosabb lett, míg föl nem ébredt.

Első pillanatban nem tudta, hol van, körülötte sötétség volt.

Aztán eszébe jutott, hogy fölkapaszkodott a szállítókocsira. S ez a szállítókocsi most haladt, motorja nagyon nagy zajt csinált.

Momo megtörölgette az arcát, amin még nem száradt föl a könny. Hol volt egyáltalán?

A szállítókocsi nyilvánvalóan jó ideje haladt, hiszen olyan részében járt a városnak, amely ilyen késő éjszaka mintha kihalt volna. Lélek se az utcákon, a magas házak teljesen sötétek.

A szállítókocsi nem ment gyorsan, Momo leugrott, jóformán meg se gondolta. Vissza akart jutni a népesebb utcákra, ahol biztonságban hitte magát a szürke uraktól. De aztán eszébe jutott, mit álmodott, s megállt.

A motorzaj lassan elhalt a sötét utcákon, csönd lett.

Momo már nem akart menekülni. Elfutott, abban a reményben, hogy mentse magát. Egész idő alatt csak magára gondolt, a maga elhagyatottságára, a maga félelmére! S valójában nem ő, a barátai voltak veszélyben. Ha egyáltalán még segíthet rajtuk valaki, akkor ő az. Ha bármilyen csekély lehetőség kínálkoznék, hogy a szürke urak szabadon bocsássák barátait, neki muszáj vele élnie.

Amint eddig eljutottak a gondolataiban, hirtelen különös változást érzett magában. A félelem és a tehetetlenség érzése akkorára nőtt benne, hogy egyszeriben az ellenkezőjébe csapott át. Túlesett rajta. Olyan bátornak és bizakodónak érezte most magát, mintha semmi hatalom a világon nem árthatna neki, vagy még inkább: egyáltalán nem törődött már vele, mi érheti.

Most már *akart* a szürke úrral találkozni. Mindenáron.

"Rögtön vissza kell mennem az amfiteátrumba – mondta magában –, talán még nem késő, talán ott vár rám!"

Elgondolni azonban hamarabb volt, mint meg is tenni. Nem tudta, épp hol is van, s halvány sejtelme sem volt, milyen irányba induljon. Mégis találomra nekivágott.

Ment, ment a sötét, halálosan néma utcákon. Mivel mezítláb volt, még saját lépésének zaját se hallotta. Ahányszor egy utcán befordult, abban reménykedett, fölfedez valami jelet, ami megmondja neki, merre haladjon tovább, valami fölbukkan, amire ráismer. De nem volt. Megkérdezni se tudott senkit, az egyetlen élőlény, amibe beleütközött, egy girhes, koszos kutya volt, valami hulladék után kajtatott a szeméthalomban, s rémülten menekült, amint Momo feléje közeledett.

Végül is egy hatalmas, üres térre ért. Nem azoknak a tereknek egyike volt, ahol fák állnak, kút csobog, hanem tág, üres terep csupán. Csak a peremén rajzolódtak az éji égre a házak körvonalai. Momo átkelt a téren. Épp a közepén járt, amikor toronyóra ütött valahol a közelben. Jó néhányat ütött, éjfél is lehet, gondolta Momo. Ha a szürke úr most vár rá az amfiteátrumban, aligha ér oda pontosan. A szürke úr dolgavégezetlen kénytelen elmenni. S a lehetőség, hogy barátait megmentse – talán egyszer s mindenkorra füstbe megy!

Momo az öklébe harapott. Mit tegyen, mit tehet mármost? Tanácstalan volt.

– Itt vagyok! – kiáltott, ahogyan csak tudott, bele a sötétségbe. De nem remélte, hogy a szürke úr meghallja. Tévedett.

Alighogy elzengett a toronyóra hangja, a térbe torkolló valamennyi utcában gyönge fény villant föl, és nőtt, egyre nőtt. Momo fölismerte, hogy sok-sok autó reflektorai ezek a fények, most minden oldalról s nagyon lassan jöttek a tér közepe felé. Bármelyik irányba fordult, éles

fény vakította el, muszáj volt a szeme elé tennie a kezét. Tehát itt vannak! De ekkora fölvonulással Momo nem számolt. Egy pillanatra minden bátorsága elinalt. Bekerítették, elfutni nem tudott, amennyire lehetett, belebújt nagy férfikabátjába.

Aztán a virágokra gondolt, a zenében megszólaló hangokra, s egyszeriben vigaszt érzett és erőt magában.

Halkan zúgó motorhangok, az autók közelebb jöttek, még közelebb. Végül lökhárító lökhárító mellett, körbeállták, középütt Momo.

Aztán az urak kiszálltak. Momo nem látta, hányan lehetnek, hiszen nem léptek ki a sötétből a reflektorfénybe. Érezte azonban, hogy sok-sok szem szegeződik rá – szemernyi barátságot nem rejtő szemek. S fázni kezdett.

Egy ideig senki se szólalt meg, se Momo, se senki a szürke urak közül.

– Szóval ez az a Momo nevű lány – hallatszott végül egy hamuszürke hang –, aki elhitte, hogy szembeszállhat velünk. Nézzék, micsoda rakás szerencsétlenség!

A szavakat valamiféle zörömbölés követte, messziről úgy hangzott, mintha sokan nevetnének.

– Vigyázat! – mondta egy másik fojtott, hamuszürke hang. – Tudják, milyen veszélyes lehet ránk nézve a kicsike. Nincs értelme, hogy megpróbáljuk átejteni.

Momo fülelt.

– No, jó – szólt az első hang a fényszórók mögötti sötétben –, próbálkozzunk meg az igazsággal!

Megint hosszú csönd. Momo érezte, a szürke urak félnek kimondani az igazságot. Úgy tetszett, hihetetlen erőfeszítésükbe kerül. Momo valami sokhangú zihálást hallott.

Végre megint megszólalt valamelyik. Ez a hang másik irányból jött, de ugyanolyan hamuszürke volt.

– Beszéljünk tehát nyíltan egymással. Te, gyermekem, egymagád vagy. Barátaid elérhetetlenek. Senki sincs már, akivel megoszthatnád az idődet.

Mindezt mi akartuk így. Látod, milyen hatalmasak vagyunk. Nincs értelme, hogy ellenállj. A sok magányos óra most mire jó neked? Átok, amely alatt összetörsz, teher, amely megfojt, tenger, amelybe belefúlsz, kín, amely hamuvá perzsel. Elválasztottunk minden embertől.

Momo hallgatta, s nem szólt.

– Eljön a pillanat – folytatta a hang –, és nem bírod tovább, holnap, egy hét múlva, egy év múlva. Nekünk mindegy, nekünk csak ki kell várnunk. Hiszen tudjuk, egyszer majd négykézláb mászol hozzánk, és azt mondod: "Mindent megteszek, csak vegyétek le ezt a terhet rólam!" Vagy már most ott tartasz? Mondd meg!

Momo a fejét rázta.

– Szóval nem akarod, hogy segítsünk? – kérdezte jegesen a hang. Hideghullám áradt mindenünnen Momo felé, de ő összeszorította a fogát, és újból megrázta a fejét.

– Ez tudja, mi az idő – sziszegte egy másik hang.

– Bizonyítja, hogy valóban járt az Úgynevezettnél – sziszegte vissza az első hang. Majd fönnhangon megkérdezte: – Ismered Hora mestert?

Momo bólintott.

– És valóban jártál nála?

Momo újra bólintott.

– Akkor tehát ismered az idővirágokat?

Momo harmadszor is bólintott. Ó, milyen jól ismeri őket! Megint hosszú csönd. A hang újból megszólalt, s megint másik irányból érkezett.

– Ugye szereted a barátaidat?

Momo bólintott.

– És szeretnéd a hatalmunkból kiszabadítani őket?

Momo megint csak bólintott.

– Ha akarnád, megtehetnéd.

Momo szorosra fogta magán a kabátot, valamennyi porcikája reszketett a hidegtől.

– Igazán csak apróságon múlnék, hogy kiszabadítsd a barátaidat. Mi segítünk neked, te segítesz nekünk. Igazán méltányos és becsületes így, vagy nem?

Momo figyelmesen nézett abba az irányba, ahonnan a hang most érkezett.

– Mi is szívesen megismerkednénk egyszer személyesen Hora mesterrel, érted? De nem tudjuk, hol lakik. Nem is akarunk tőled egyebet, csak vezess el bennünket hozzá. Ennyi az egész. Igen, figyelj jól, Momo, bizonyosodj meg, hogy teljesen nyíltan beszélünk veled, és tisztességes a szándékunk. Ha elviszel, visszakapod a barátaidat, és élhetitek világotokat, mint régen. Ez igazán becsületes ajánlat!

Momo most nyitotta először szóra a száját. Elég nehéz volt beszélnie, ajka a hidegtől egészen megmerevedett.

– Mit akartok Hora mestertől? – kérdezte lassan.

– Meg akarjuk ismerni – felelte élesen a hang, s újra jött a hideg. – Elégedj meg ennyivel.

Momo hallgatott és várt. A szürke urak mozgolódni kezdtek, nyugtalanság áradt végig rajtuk.

– Nem értelek – szólalt meg a hang –, gondolj magadra meg a barátaidra. Mit törődsz te Hora mesterrel. Az ő sorsa az ő gondja. Elég öreg ahhoz, hogy maga törődjék magával. S különben is, ha elég értelmes, hogy józanul megegyezzék velünk, haja szála se görbül. Máskülönben megvannak az eszközeink, hogy belátásra bírjuk.

– Minek? – kérdezte elkékült szájjal Momo.

A válaszoló hang hirtelen erőszakosan fölvijjogott:

– Elegünk van abból, hogy apránként kaparjuk össze az emberektől az órákat, a perceket, a másodperceket. Az emberek egész idejét akarjuk. Hora mesternek ezt kell átengednie nekünk!

Momo rémülten meredt a sötétbe, ahonnan a hang jött.

– És az emberek? – kérdezte. – Velük mi lesz?

– Az emberek – kiabálta az izgalomtól meg-megbicsaklott hangon –, ők rég fölöslegesek! Ők maguk juttatták odáig a világot, hogy már semmi helyük benne. *Mi* fogjuk kormányozni a világot!

A hideg olyan iszonyú lett, hogy Momo csak nagy nehezen tudta mozgatni a száját, szó azonban nem hagyta el ajkát.

– Semmi gond, kis Momo – folytatta egyszerre csak halkan s szinte hízelgően a hang –, te meg a barátaid persze kivételek lesztek. Ti lesztek az utolsó emberek, akik játszanak és történeteket mesélnek. Többé nem avatkoztok a dolgainkba, s mi békén hagyunk benneteket.

A hang elnémult, de abban a pillanatban már másik irányból kezdett el beszélni:

– Tudod, hogy igazat beszélünk. Mi megtartjuk az ígéretünket. Te pedig elviszel bennünket Hora mesterhez.

Momo megpróbált beszélni. A hideg szinte eszméletét vette. Hosszabb próbálkozás után végül is kinyögte:

– Ha tehetném, se tenném.

Valahonnan fenyegetően kérdezte a hang:

– Mit jelent az, ha tehetnéd? Hisz megteheted! Voltál Hora mesternél, tudod az utat!

– Nem találnék oda újra – suttogta Momo –, megpróbáltam. Csak Kassiopeia tudja az utat.

– Az kicsoda?

– Hora mester teknősbékája.

– Most hol van?

Momo félig ájultán dadogta:

– Visszajött... velem.....de... elveszítettem.

Valahonnan nagyon messziről izgatott hangzavar hallatszott.

– Általános riadó! – hallotta Momo. – Meg kell találnunk a teknősbékát. Minden teknősbékát ellenőrizni kell! Ezt a Kassiopeiát elő kell kerítenünk! Meg kell találnunk!

A hangok elhaltak. Csönd lett. Momo lassan magahoz tért. Egyedül állt a nagy téren, hideg szélroham sivitott meg körülötte, mintha nagy űrből jött volna egy hamuszurke szélroham.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

Aki előre lát, és nem néz vissza

Momo nem tudta, mennyi idő telt el. A toronyóra néha vert, de Momo alig hallotta, hányat. Csak igen lassan tért vissza megdermedt tagjaiba a meleg. Mintha csak megbénult volna, képtelen volt akármi elhatározásra.

Menjen haza a régi amfiteátrumba, és feküdjön le aludni? Most, hogy neki és barátainak a legutolsó csöpp reményük is odaveszett? Hiszen megtudta, minden-minden helyrehozhatatlan...

S aztán Kassiopeia miatt is az aggodalom. Mi lesz, ha valóban kézre kerítik a szürke urak? Momo rettenetes szemrehányást tett magának, hogy egyáltalán szóvá tette a teknősbékát. De olyan elfogódott volt, rá se eszmélt, hogy meg kellene fontolnia minden szavát.

"Meglehet, hogy Kassiopeia rég Hora mesternél van – vigasztalta magát Momo. – Igen, reménykedem, már nem keres engem. Nagy szerencse volna neki is, nekem is..."

Abban a pillanatban valami gyöngéden megérintette Momo mezítelen lábát. Momo megijedt, s lassan lehajolt.

Ott kuporgott előtte a teknősbéka. S a sötétben lassan fölizzottak a betűk:

– ÚJRA ITT VAGYOK.

Momo gondolkodás nélkül fölkapta, s gyorsan a kabátja alá rejtette. Majd fölegyenesedett, és fülelt, kémlelt a sötétségbe, mivel félt, a szürke urak még itt lehetnek valahol a közelben.

De minden csöndes volt.

Kassiopeia hevesen rugdalódzott a kabát alatt, s megpróbált kiszabadulni. Momo erősen magához szorította, de belesett hozzá a kabát alá, és azt suttogta:

– Kérlek, maradj nyugodtan!

– MI EZ A BOLONDSÁG? – villódzott a páncél.

– Nem szabad, hogy meglássanak – suttogta Momo. Most a következő szavak jelentek meg a teknős hátán:

– NEM IS ÖRÜLSZ NEKEM?

– De – mondta Momo, és majdnem elsírta magát –, de örülök, Kassiopeia, nagyon örülök! – S néhányat cuppantott a teknősbéka orrára.

A betűk a teknősbéka hátán szinte elvörösödtek, amint megjelent a válasz:

– DE KÉRLEK!

Momo mosolygott.

– Egész idő alatt engem kerestél?

– PERSZE.

– S hogyhogy épp most és épp itt találtál rám?

– TUDTAM ELŐRE – volt a válasz.

A teknősbéka tehát egész idő alatt Momót kereste, habár tudta, hol fogja találni? Akkor keresnie se kellett volna valójában. Ez is amolyan Kassiopeia-féle rejtvény volt megint, aminek megfejtésén nem akaródzott az észnek mozogni. De ez nem is a megfelelő pillanat volt, hogy Momo töprengjen rajta.

Momo suttogva mondta el a teknősbékának, mi történt közben.

– Most mitévők legyünk? – kérdezte végül Momo. Kassiopeia figyelmesen hallgatta. Majd a következő szavak jelentek meg páncélján:

– ELMEGYÜNK HORÁHOZ.

– Most?! – rémült meg Momo. – De mindent tűvé tesznek érted! Épp csak itt nincsenek most. Nem jobb, ha itt maradunk?

A teknősbéka hátán ez állt:

– TUDOM, MENJÜNK.

– Egyenesen a karjukba szaladunk – mondta Momo.

– SENKIVEL SE TALÁLKOZUNK – felelt Kassiopeia.

Nos, ha olyan bizonyos ebben, akkor lehet rá számítani. Momo letette Kassiopeiát a földre. De eszébe jutott a hosszú, fáradságos út, amit akkor megtettek, s hirtelen úgy érezte, nem lesz hozzá elég ereje.

– Eredj egyedül, Kassiopeia – mondta halkan –, nekem már nincsen annyi erőm. Menj egyedül, és add át üdvözletemet Hora mesternek.

– EGÉSZ KÖZEL VAN! – válaszolt a teknős háta.

Momo elolvasta, és csodálkozva nézett körül. Lassan derengett neki, hogy ez az a szegényes és kihaltnak tetsző városrész, amelyikből akkor a fehér házas, különös fényű környékre jutottak.

Ha tényleg olyan közel van, lehet, valóban lesz ereje a Soha utcáig s a Seholsincs-házig.

– Jó – mondta Momo –, megyek veled. De nem volna jobb, ha vinnélek, és gyorsabban érnénk?

– SAJNOS NEM – olvasta Kassiopeia hátán.

– Miért kell mindenképp magadnak másznod? – kérdezte Momo.

Megjelent a rejtélyes válasz:

– AZ ÚT BENNEM VAN.

Ezzel a teknősbéka elindult, Momo a nyomába szegődött, haladtak parányi léptenként.

A lány meg a teknősbéka alig tűnt el az egyik ide torkolló utcában, egyszeriben nagy mozgolódás támadt a tér körüli házak sötét árnyékában. Zizegő hang járta a teret, akár egy hamuszín heherészés. A szürke urak vidultak, meglesték a jelenetet. Néhányan itt maradtak a tér környékén, hogy titokban megfigyeljék a kislányt. Soká téblábóltak, de hogy ez a várakozás ilyen kellemes meglepetéssel szolgálna, maguk sem gondolták.

– Itt mennek! – suttogta egy hamuszürke hang. – Elkapjuk őket?

– Dehogyis – súgta egy másik. – Hagyjuk csak őket.

– Hogyhogy? – kérdezte az előbbi. – Hisz meg kell fognunk a teknősbékát! Arról volt szó, hogy mindenáron...

– Persze. És mire kell nekünk?

– Hogy elvezessen Horához.

– Így van. S épp ezt teszi most. Kényszerítenünk se kell. Magától vezet; ha nem is szándékosan!

A hangtalan heherészés ott verdesett megint a sötét árnyakon át, körös-körül a téren.

– Azonnal értesítse a város valamennyi ügynökét. A keresést befejezhetik. Mindenki csatlakozzék hozzánk. De teljes óvatosság, uraim! Senki ne álljon az útjukba. Mindenütt szabadon haladhassanak. Sehol egyikünkkel se találkozzanak. S most, uraim, szép kényelmesen kövessük gyanútlan vezetőinket.

Így történt, hogy Momo és Kassiopeia valóban egyetlen üldözőjével se találkozott. Hisz bármerre fordultak, az üldözők csöndben és időben kitértek előlük, hogy aztán a lány meg a teknősbéka háta mögött csatlakozzanak társaikhoz. A szürke uraknak egyre szaporodó, falhoz, házak sarkához húzódó menete követte hangtalanul a két menekülő útját. Momo úgy elfáradt, mint még soha életében. Már-már azt hitte, most esik el és zuhan álomba. Aztán mégiscsak összeszedte magát, és lépett, lépett. S aztán kicsit jobban lett megint.

Csak ez a teknősbéka ne mászott volna olyan szörnyű lassan! De hát ezen nem lehetett segíteni. Momo már nem nézett se jobbra, se balra, csupán a lába elé meg Kassiopeiára.

Egy örökkévalóságnak tetszett, mire azt vette észre, lába alatt az utca egyre világosabb lesz. Fölemelte ólmosnak tetsző szempilláját, s körültekintett.

Igen, végre megérkeztek abba a városnegyedbe, ahol a se hajnal-, se estszürkületi fény uralkodott, s ahol az árnyak különféle irányba estek. Vakító fehéren és megközelíthetetlenül álltak a fekete ablakú házak. S Momo a különös emlékművet is meglátta, azt, amely semmit se ábrázolt, fekete kockatalapzaton hatalmas tojás volt csupán.

Momo megbátorodott, hiszen már nem soká tarthat, és Hora mesterhez érnek.

– Kérlek – mondta Kassiopeiának –, nem mehetnénk kicsit gyorsabban?

– MINÉL LASSABBAN, ANNÁL GYORSABBAN – volt a teknősbéka válasza. Továbbmászott, még lassabban, mint eddig. Momo észrevette – ahogyan múltkor is –, hogy épp ezzel jutnak gyorsabban előre. Szinte olyan volt, mintha siklana alattuk az utca, minél lassabban haladnak ők ketten, annál gyorsabban.

Hiszen ez volt ennek a fehér városrésznek a titka: minél lassabban haladt valaki, annál hamarabb ért. S minél gyorsabban haladt, annál lassabban jutott előre. Ezt a szürke urak akkor, amikor a három autón üldözték Momót, nem tudták. Így menekült meg Momo.

Akkor!

Most azonban másképp állt a dolog. Hiszen most nem is akarták a lányt meg a teknősbékát utolérni. Most épp olyan lassan követték kettejüket, amilyen lassan azok haladtak. S ilyenformán rájöttek a titokra. A fehér utcák lassan megteltek szürke urakkal kettejük háta mögött. S mivel a szürke urak most már tudták, miképpen kell itt mozogni, valamivel még lassabban is jártak, mint a teknősbéka, s így egyre közelebb és közelebb jutottak. Olyan volt, akár a fordított versenyfutás, a lassúság versenye.

Keresztül-kasul vitt az út ezeken az álomutcákon, egyre beljebb és beljebb a fehér városrész belsejébe. Aztán elérkeztek a Soha utca sarkára.

Kassiopeia már be is fordult, és iparkodott a Seholsincs-ház felé. Momónak eszébe jutott, hogy akkor ebben az utcában addig nem jutott előrébb, amíg meg nem fordult és hátrafelé nem ment. Így hát most is megfordult.

S elállt a szíve verése rémületében.

Akár egy szürke, mozgó fal, közeledtek az időtolvajok, egyik a másik mellett, haránt betöltve az utcát, sor hátában sor, ameddig csak ellátott.

Momo fölkiáltott, de nem hallotta meg a saját hangját. Futva behátrált a Soha utcába, s kitágult szemmel meredt a szürke urak közelgő seregére.

Most azonban valami különös történt: amikor a szürke urak első sora be akart nyomulni a Soha utcába, az egész sor Momo szeme láttára szó szerint semmivé foszlott. Előbb kinyújtott karjuk tűnt el a szürke uraknak, aztán a lábuk, a törzsük, s végtére meglepetést és rémületet tükröző arcuk.

De nemcsak Momo vette észre mindezt, hanem az első sor háta mögött nyomuló többi szürke úr is. Az elöl haladók megpróbálták megállítani a többit, egy pillanatra valóságos kézitusa támadt köztük. Momo látta dühödt arcukat s fenyegető öklüket. De már senki se mert tovább utánajönni.

Momo végre elérte a Seholsincs-házat. A nagy, zöld fémből készült ajtó megnyílt előtte. Sietett befelé, végigrohant a kőalakokkal szegélyezett folyosón, kinyitotta az icipici ajtót a túlsó végén, bebújt rajta, végigfutott a számtalan óra termén, egészen az állóórák közepében levő szobácskáig, a díszes kis pamlagra vetette magát, egy párnába rejtette az arcát, se látni, se hallani nem akart.

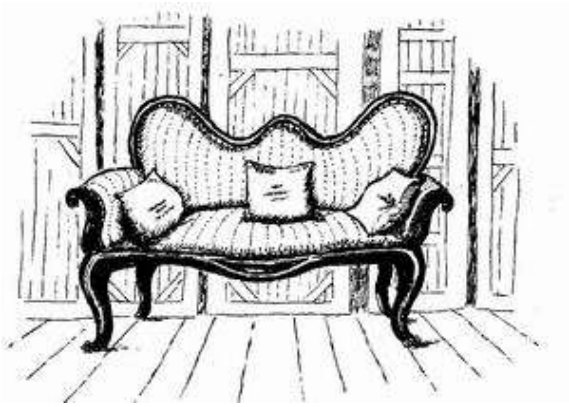

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Dönteni kell végre!

Halk hang szólalt meg.

Momo lassan fölbukkant az álomtalan alvás mélyéből. Csodálatos módon frissnek és pihentnek érezte magát.

– A gyermek nem tehet róla – hallott valahonnan egy hangot –, de te, Kassiopeia, miért csináltad ezt?

Momo kinyitotta a szemét. A pamlag előtti asztalkánál Hora mester ült. Gondterhelt arccal nézett le a padlóra, ahol a teknősbéka kuporgott.

– Nem jutott eszedbe, hogy a szürkék követhetnek benneteket?

– CSAK ELŐRE LÁTOK – jelent meg Kassiopeia hátán az írás –, NEM GONDOLKODOM.

Hora mester sóhajtva csóválta a fejét.

– Jaj, Kassiopeia, Kassiopeia, néha rejtély vagy nekem!

Momo fölült.

– Ó, a kis Momónk fölébredt! – mondta barátságosan Hora mester. – Remélem, jól vagy megint!

– Köszönöm, nagyon jól – felelte Momo –, ne haragudj, hogy csak úgy elaludtam itt.

– Sose bántson – válaszolt Hora. – Ez így van rendjén. Nem kell magyarázkodnod. Amit a mindenlátó pápaszememmel nem tudtam megfigyelni, azt közben Kassiopeia elmondta nekem.

– És mi van a szürke urakkal? – kérdezte Momo.

Hora mester nagy, kék zsebkendőt vett elő kabátja zsebéből.

– Körülvettek bennünket. Körülvették mindenfelől a Seholsincs-házat. Vagyis, ameddig meg tudták közelíteni.

– De hozzánk, ugye, nem tudnak bejönni? – kérdezte Momo.

Hora mester a zsebkendőjébe fújta az orrát.

– Nem, azt nem. Hiszen magad láttad, hogy egyszerűen semmivé foszlanak, ha belépnek a Soha utcába.

– Ez hogyan lehet? – kíváncsiskodott Momo.

– Az idősodor teszi – válaszolt Hora mester. – Tudod, ugye, hogy ott mindent visszafelé kell csinálni. A Seholsincs-ház körül ugyanis fordítva jár az idő. Azzal, hogy egyre több benned az idő, egyre öregebb leszel. A Soha utcában azonban kimegy belőled az idő. Azt lehet mondani, fiatalabb lettél, amíg a Soha utcán végigmentél. Nem sokkal, épp csak annyival, amennyi idő kellett, hogy végigmenj rajta.

– Ebből én semmit se vettem észre – ámult el Momo.

– Na persze – magyarázta mosolyogva Hora mester –, egy embernek ez nem sok, mivel az ember sokkal több annál, mint az az idő, ami beleszorult. A szürke urakkal azonban másképpen van. Ők csupán az ellopott időből állnak. Az meg szempillantás alatt kimegy belőlük, ha az idősodorba tévednek, akár a levegő megy ki a léggömbből. A léggömbnek legalább megmarad a burka, de belőlük semmi sem.

Momo erősen töprengett.

– Nem lehetne egyszerűen hagyni fordítva menni az időt? – kérdezte egy idő után. – Csak egy kicsit, úgy gondolom. Akkor mindenki egy keveset fiatalodna, s ez igazán nem lenne baj. Az időtolvajok meg semmivé foszlanának.

Hora mester mosolygott.

– Ez persze szép lenne. De sajnos nem lehet. A két áramlat egyensúlyban tartja egymást. Ha az egyiket megszüntetjük, a másik is megszűnik. Akkor többé nem is lenne idő...

Megállt, s homlokára tolta mindenlátó pápaszemét.

– Vagyis... – morogta, s egyszerre csak mélyen gondolataiba merülve járkált föl-alá a kis szobában. Momo feszülten figyelte, Kassiopeia is szemmel követte.

Hora mester végül leült, s vizsgálódva Momóra nézett.

– Adtál nekem valami ötletet – mondta –, de nemcsak rajtam múlik, hogy megvalósítható-e.

A lábánál kuporgó teknősbékához fordult.

– Kassiopeia, drágám! Véleményed szerint mi a legjobb, amit ilyen támadásnál tenni lehet?

– REGGELIZNI! – jelent meg a válasz a páncélon.

– Igen – mondta Hora mester. – Nem rossz ötlet ez se.

Abban a szempillantásban meg is volt terítve az asztal.

Vagy már egész idő alatt meg volt terítve, csak Momo eddig nem vette észre? Mindazonáltal ismét itt voltak a kis aranycsészék s az egész aranyfényű reggelihezvaló: a gőzölgő csokoládés kanna, a méz, a vaj meg a ropogós zsömle.

Momo időközben sokszor gondolt vágyakozva a pompás enni-, innivalóra, s most mohón nekifogott. Ezúttal szinte jobban ízlett neki, mint első alkalommal. Különben Hora mester is bőségesen evett.

– Azt akarják – mondta egy idő után Momo az evéstől kikerekült képpel –, hogy add oda nekik minden ember idejét. De hát te ezt nem fogod megtenni, ugye?

– Nem, gyermekem – válaszolt Hora mester –, ezt soha nem fogom megtenni. Az idő egyszer kezdetét vette, s egyszer elérkezik a végére, de csak akkor, ha az embereknek nincs többé szükségük rá. Tőlem a szürke urak szemvillanásnyit sem fognak kapni.

– De azt mondják, kényszeríthetnek rá, hogy odaadd – folytatta Momo.

– Mielőtt erről tovább beszélgetnénk – mondta Hora mester nagyon komolyan –, szeretném, ha magad megnéznéd őket.

Levette orráról a kis arany szemüveget, s odanyújtotta Momónak, hogy tegye föl.

Előbb csak a színek és formák örvénye jelent meg előtte, akárcsak múltkor, s megszédült tőle. De most hamar elmúlt. Kis idő után az ő szeme is hozzáigazodott a mindenlátáshoz. S most megpillantotta az ostromlók seregét! A szürke urak vállvetve álltak beláthatatlan sorban egymás mellett. Nemcsak a Soha utca előtt álltak, hanem messzebb is, egyre tágabb körben, ami a fehér házak negyedén húzódott végig, s középpontja a Seholsincs-ház volt. A bekerítés tökéletes volt. De aztán Momo még valamit észrevett, valami megdöbbentőt. Először azt hitte, talán a mindenlátó pápaszem üvege párásodott be, vagy mégse *lát* vele olyan tisztán, hiszen különös ködbe mosódtak a szürke urak körvonalai.

De aztán megértette, ennek a párának semmi köze a pápaszemhez, se az ő szeméhez, hanem odakint az utcákon keletkezik. Némelyik helyen már vastag és átláthatatlan volt a köd, másutt csak most kezdett emelkedni. A szürke urak mozdulatlanul álltak. Valamennyinek kerek keménykalap volt a fején, aktatáska a kezében, szájában apró, szürke szivar füstölgött. De ezek

a füstfelhők nem oszlottak szét a levegőben, mint rendesen. Itt, ahol fuvallat se moccant, ebben az üveges levegőben a füst makacs pókhálóként húzódott, fölkúszott a fehér házak falán az utcák fölé, s hosszan lobogva ingott kiszögelléstől kiszögellésig. Undorító zöldeskék felhővé csomósodott, lassan elkezdett egymáson tornyosulni, s mindenfelől körülvette a Seholsincs-házat.

Momo azt is látta, hogy időnként új szürke urak lépnek a régiek helyébe, váltották egymást. De mire volt való mindez? Mi volt a tervük az időtolvajoknak? Levette szeméről az üveget, s kérdőn Hora mesterre nézett.

– Mindent láttál? – kérdezte Hora mester. – Akkor add vissza, kérlek, a pápaszemet. – Orrára tette, s közben folytatta: – Azt kérdezed, kényszeríthetnek-e? Engem személy szerint nem érhetnek el, ezt most már tudod. De okozhatnak olyan kárt az embereknek, ami sokkal rosszabb, mint minden eddigi tettük. Éppen ezért megpróbálnak zsarolni engem.

– Még rosszabbat is tehetnek? – kérdezte ijedten Momo.

Hora mester bólintott.

– Én minden embernek kiosztom a maga idejét. Ez ellen a szürke urak semmit se tehetnek. Az időt se akadályozhatják meg, amit kiosztok. De megmérgezhetik.

– Megmérgezhetik az időt? – kérdezte Momo lélektelenül.

– A szivarjuk füstjével – magyarázta Hora mester. – Láttad valaha is szivar nélkül egyiküket is? Bizonyosan nem, hiszen szivar nélkül létezni se tudnak.

– De hát miféle szivarok ezek? – érdeklődött Momo.

– Emlékszel, ugye, az idővirágokra – mondta Hora mester. – Én akkor elmondtam neked, minden emberben van ilyen aranytemploma az időnek, hiszen mindegyiknek van szíve. Ha az emberek oda beengedik a szürke urakat, azoknak egyre több szirmot sikerül magukhoz ragadniuk. De az idővirágok, amiket így kitépdesnek az emberek szívéből, nem tudnak meghalni, hiszen valójában nem múlnak el. De élni sem tudnak, hiszen elválasztották őket igazi birtokosuktól. Lényük minden moccanatával igyekeznek vissza az emberhez, ahhoz, akinek a szívébe valók.

Momo lélegzetét visszafojtva hallgatta.

– Tudnod kell, Momo, a rossznak is megvan a maga titka. Nem tudom, a szürke urak hol rejtegetik az elrabolt idővirágokat. Csak annyit tudok, hogy saját hidegükkel megfagyasztják őket, amíg a szirmok nem lesznek olyen kemények, akár az üvegkelyhek. Azzal gátolják, hogy visszatérjenek. Valahol a föld mélyén hatalmas tárolóknak kell lenniük, ahol az egész megfagyott idő hever. De még ott se halnak meg az idő virágok.

Momo arca parázslott a fölháborodástól.

– Ezekből a földalatti készletekből látják el magukat a szürke urak. Kitépdesik az idővirágok sziromleveleit, addig szárítják, amíg szürkék nem lesznek s meg nem keményednek, s belőlük sodorják apró szivarjaikat. De eddig a pillanatig még mindig van valamelyes élet a szirmokban. Az eleven idő pedig nem ízlik a szürke uraknak. Éppen ezért meggyújtják a szivarokat, s elfüstölik. Mert csak ebben a füstben hal meg végleg s örökre az idő. S ilyen holt emberidővel tartják fönn magukat.

Momo fölállt.

– Ó – mondta –, ennyi holt idő...

– Igen, ez a füstfal, amit odakint a Seholsincs-ház köré vonnak, csupa holt idő. Most még van elegendő szabad ég, még elküldhetem sértetlenül az embereknek az időt. De ha a sötét füstbura körülöttünk, fölöttünk összecsukódik, minden általam kiküldött órába keveredik valamennyi a szürke urak elhalt, kísérteties idejéből. S az emberek, akikhez eljut, betegek lesznek tőle, halálosan betegek.

Momo rémülten meredt Hora mesterre. Halkan azt kérdezte:

– És milyen ez a betegség?

– Eleinte alig veszed észre. Ha megkapod, egy szép napon mindentől elmegy a kedved. Semmi se érdekel, sivár minden. De ez a sivárság többé nem múlik el, megmarad s egyre nő. Napról napra, hétről hétre rosszabb. A beteg mind kedvetlenebb, belül mind üresebb, mind elégedetlenebb magával meg a világgal. Majd lassanként ez az érzés is megszűnik, és többé semmit sem érez. Teljesen közönyös és szürke lesz, az egész világ idegennek tetszik neki, semmihez semmi köze. Már nem haragszik, nem lelkesedik, nem örül, nem szomorkodik, többé nem tud se nevetni, se sírni. A belsejében hideg lesz, már nem tud szeretni senkit. Ha idáig jut, a betegség gyógyíthatatlan. Nincs visszatérés. Üres, szürke arccal járkál, ugyanolyan, akár a szürke urak. Bizony, már egy lesz közülük. A betegség neve: halálos unalom.

Momo beleborzongott.

– S ha nem adod oda nekik minden ember idejét – kérdezte –, akkor gondoskodnak róla, hogy minden ember olyan legyen, mint ők?

– Igen – válaszolt Hora mester –, ezzel próbálnak zsarolni.

Fölállt és elfordult.

– Mind ez ideig arra vártam, hogy az emberek maguk szabadítsák meg magukat ezektől a gonosz szellemektől. Megtehették volna, hiszen a létükhöz is hozzásegítették őket. De most már nem várhatok tovább. Tennem kell valamit. De egymagám nem tehetem.

Momóra nézett.

– Segítesz nekem?

– Segítek – suttogta Momo.

– Olyan veszélybe kell hogy küldj elek, ami fölmérhetetlen – mondta Hora mester. – És rajtad múlik, Momo, megáll-e örökre a világ vagy újra elkezd élni. Valóban meg akarod próbálni?

– Igen – mondta Momo, s hangja elszánt volt.

– Akkor most nagyon figyelj arra, amit mondok – szólt Hora mester –, mert teljesen magadra leszel hagyva, és én már nem tudok segíteni neked. Én se, más se.

Momo bólintott, s nagy-nagy figyelemmel nézett Hora mesterre.

– Hogy tudd – kezdte Hora mester –, én sosem alszom. Ha egyszer elaludnék, a világnak abban a pillanatban vége volna. Az egész idő megállna. Ha pedig nincsen többé idő, a szürke urak senkit se lophatnak meg. Egy darabig még létezhetnek, hiszen elég sok az időkészletük. Ha azonban ezt fölhasználják, semmivé foszlanak.

– De hát akkor egészen egyszerű – vélte Momo.

– Sajnos nem olyan egyszerű, különben nem szorulnék a segítségedre, gyermekem. Mert hiszen ha nincs többé idő, én már nem ébredhetek föl. S ezzel a világ megállna, örökre megdermedne. De hatalmamban van, hogy teneked, Momo, csakis teneked adjak egyet az

idővirágokból. Persze csak egyetlenegyet, hiszen mindig csak egyetlenegy virít. Ha tehát a világon minden idő megállt, neked még van egy órád.

– És én fölébreszthetlek téged! – mondta Momo.

– Pusztán ezzel – válaszolt Hora mester – semmit se érnél el, hiszen a szürke urak készlete sokkalta sokkal nagyobb. Egy óra alatt szinte semmit se használnak föl belőle. Vagyis még mindig itt lennének. A föladat, amit meg kellene oldanod, sokkal nehezebb! Mihelyt a szürke urak észreveszik, hogy az idő megállt, ezt pedig hamar észreveszik, hiszen a szivarutánpótlásuk megszűnik, félbehagyják az ostromot, s időkészlet után néznek. S neked oda kell őket követned, Momo. Ha megtaláltad a rejtekhelyüket, meg kell akadályoznod őket, hogy a készlethez hozzájussanak. Mihelyt a szivarjaik kifogynak, nekik is végük. De még azutánra is marad tennivaló, s ez a legnehezebb. Ha az utolsó időtolvaj is eltűnik, neked ki kell szabadítanod az elrabolt időt. Mert csak akkor, ha ez az idő visszatér az emberekhez, indul el újra a világ, és fölébredhetek én is. S minderre neked egyetlenegy órád van.

Momo tanácstalanul nézett Hora mesterre. Ennyi nehézséggel, ilyen töméntelen veszéllyel nem számolt.

– Biztos, hogy meg akarod próbálni? – kérdezte Hora mester. – Ez az egyetlen, az utolsó lehetőség.

Momo hallgatott.

Lehetetlennek tetszett, hogy mindezt véghez vigye.

– VELED MEGYEK! – olvasta egyszerre csak Kassiopeia hátán.

Ugyan mit segíthetett neki mindebben a teknősbéka! S mégis parányi reménysugarat csillantott föl Momónak.

A tudat, hogy nem lesz egészen egyedül, bátorságot adott. Ez a bátorság ugyan inkább vakmerőség volt, de Momo egyszeriben elhatározta magát.

– Megpróbálom – mondta elszántan.

Hora mester hosszan nézett rá, és elmosolyodott.

– Könnyebb lesz, mint most gondolod. Te hallottad már a csillagok hangját. Nem kell félned.

Aztán a teknősbékához fordult, és megkérdezte:

– És te, Kassiopeia, igazán vele tartasz?

– PERSZE! – állt a páncélon. Az írás eltűnt, s másik jelent meg: – VALAKINEK MUSZÁJ VIGYÁZNI RÁ!

Hora mester és Momo egymásra mosolygott.

– Ő is kap idő virágot? – kérdezte Momo.

– Kassiopeiának nincs szüksége rá – magyarázta Hora mester, és gyöngéden megvakargatta a teknősbéka nyakát –, ő időn kívüli lény. Saját magában hordja a maga kis idejét. Akár a világ fölé mászhatna, ha minden örökre megállna.

– Jó – mondta Momo, akiben hirtelen föltámadt a cselekvésvágy –, és most mit tegyünk?

– Most – felelte Hora mester –, most szépen elbúcsúzunk.

Momo nyelt egyet, aztán megkérdezte:

– Hát nem látjuk viszont egymást?

– Viszontlátjuk egymást, Momo – felelte Hora mester –, s addig meg életed minden órája üdvözletet hoz tőlem. Hiszen barátok maradunk, vagy nem?

– De – mondta bólintva Momo.

– Én most elmegyek – folytatta Hora mester –, te meg ne kövess engem, és azt se kérdezd meg, hova megyek. Mert az én álmom nem közönséges álom, és jobb, ha nem vagy jelen. Még csak egyet: mihelyt én innen kimegyek, te azonnal nyisd ki mind a két ajtót, a kicsit, amin a nevem rajta van, s a zöld fémből való nagyot, ami a Soha utcára nyílik. Mert mihelyt véget ér az idő, minden megáll, s ezeket az ajtókat se nyithatja ki semmi ereje a világnak. Jól megértettél mindent, és meg is jegyezted, gyermekem?

– Meg – mondta Momo –, de miből vegyem észre, hogy az idő megállt?

– Ne félj, észreveszed.

Hora mester fölállt, Momo is vele. Hora mester lassan végigsimított a kislány borzas haján.

– Isten áldjon, kis Momo – mondta –, nagy örömömre szolgált, hogy engem is meghallgattál.

– Mindenkinek mesélek majd rólad – válaszolt Momo –, majd később.

Hora mester egyszer csak fölfoghatatlanul öreggé változott, egészen olyan volt, mint akkor, amikor az aranytemplomba vitte őt, olyan öreg volt, akár egy szikla vagy egy öreg fa.

Elfordult, és gyorsan kiment a kis szobából, amit az állóórák alkottak. Momo egyre messzebbről és messzebbről hallotta lépteit, azután már nem tudta őket megkülönböztetni az órák tiktakolásától. Talán éppen ebben a tiktakolásban tűnt el.

Momo fölemelte Kassiopeiát, s szorosan magához ölelte. Élete legnagyobb kalandja visszavonhatatlanul megkezdődött.

HUSZADIK FEJEZET
Az üldözők üldözése

Momo máris odament, s kinyitotta a kis belső ajtót, amin Hora mester neve állt. Aztán hamar végigszaladt a kőalakokkal szegélyzett folyosón, és kinyitotta a zöld fémből való nagy utcai ajtót. Minden erejére szükség volt, hiszen az óriási nagy ajtószárnyak súlyosak voltak.

Amint ezzel elkészült, visszafutott a számtalan órával benépesített terembe, és várt, Kassiopeiával a karján, most mi lesz.

S aztán bekövetkezett!

Hirtelen valamiféle rengés támadt, de nem a terem remegett belé, hanem az idő, időrengés volt úgyszólván. Szóval elmondhatatlan, miféle érzés volt. Az eseményt olyan hang kísérte, amit ember füle soha nem hallott. Olyan volt, akár egy évszázadok mélyéről föltörő sóhaj.

S aztán el is múlt minden.

Abban a szempillantásban a számtalan óra tiktakolása, zengése, ütése, csikorgása egy csapásra abbamaradt. A lengő ingák ott álltak meg, ahol éppen jártak. Semmi nem mozdult többé, semmi. S olyan csönd terült szét, olyan tökéletes csönd, amilyet eddig sehol senki a világon nem hallgatott. Az idő véget ért.

S Momo rádöbbent, hogy a kezében egy csodálatos nagy idővirágot tart. Nem érezte meg, hogyan került a kezébe a virág. Egyszeriben itt volt, mintha időtlen ideje a kezében tartaná.

Óvatosan lépett egyet. Valóban tudott mozogni, fáradság nélkül, mint máskor is. Az asztalkán még ott volt a reggeli maradéka. Leült az egyik kis párnázott székre, a párnája azonban most olyan kemény volt, akár a márvány, többé nem süppedt. Csészéjében még maradt kortynyi csokoládé, a csészét azonban nem lehetett elmozdítani a helyéről. Bele akarta mártani ujját a folyadékba, de az szilárd volt, akár az üveg. Ugyanígy járt a mézzel. Még a tányéron levő kenyérmorzsák is teljesen mozdíthatatlanok voltak. Semmin se lehetett már változtatni, még a legparányibb parányon sem, hiszen nem volt többé idő. Kassiopeia elkezdett kapálódzni, Momo lenézett rá.

– VESZTEGETED AZ IDŐDET! – volt olvasható a hátpáncélon.

Bizony, az Istenért! Momo összeszedte magát. Végigszaladt a termen, kibújt a kis ajtón, továbbfutott a folyosón, kilesett a nagy ajtón, mi van az utcán, s abban a pillanatban visszahőkölt. Szíve iszonyúan vert.

Az időtolvajok egyáltalán nem mentek el! Ellenkezőleg, jöttek a Soha utcán, amiben véget ért a visszafelé haladó idő, s a Seholsincs-ház felé tartottak. Ezzel aztán nem számolt a terv.

Momo visszarohant a nagy terembe, s Kassiopeiával a karján, elbújt az egyik állóóra mögé.

– Ez aztán jól kezdődik – mormogta.

Aztán meghallotta a szürke urak lépteinek visszhangját a folyosón. Egyik szürke úr a másik után nyomakodott át a kicsi ajtón, már egész csapat állt belőlük a teremben. Körülnéztek.

– Hatásos! – mondta egyikük. – Ez tehát az új otthonunk.

– Ez a Momo nevű lány nyitotta ki nekünk az ajtót – szólt egy másik hamuszürke hang –, pontosan megfigyeltem. Okos gyermek! Kíváncsi vagyok, hogyan sikerült neki átejteni az öreget.

Egy harmadik, hasonló hang így felelt:

– Az én véleményem szerint az Úgynevezett maga megijedt. Az, hogy az idősodor kihagyott a Soha utcában, csakis azt jelenti, hogy ő leállította. Tehát belátta, hogy alkalmazkodnia kell hozzánk. Most aztán elintézzük egy csapásra. De hol bujkálhat?

A szürke urak körüljártatták tekintetüket, aztán egyikük hirtelen megszólalt, hangja még hamuszürkébb volt:

– Itt valami nincs rendjén, uraim! Az órák! Nézzék, mi van az órákkal! Valamennyi megállt. Még a homokóra is.

– Nyilván megállította őket – vélte bizonytalanul egy másik.

– Homokórát nem lehet megállítani! – szólt az első. – S mégis, nézzék csak, uraim, a homokóra a homokszemek pergése közepette megállt. Mit jelent ez?

Be sem fejezte, a folyosó felől futó léptek hangzottak, s egy szürke úr türemkedett be izgatottan gesztikulálva a kis ajtón, s azt mondta:

– Épp most kaptunk hírt a városban levő ügynökeinktől. Állnak az autóik. Minden áll. Az egész világ megállt. Lehetetlen bárkitől még egy szemernyi kis időt is kaparintani. Egész utánpótlásunk összeomlott! Már nincsen idő! Hora megállította az időt!

Egy pillanatra halálos csönd támadt. Majd az egyik megkérdezte:

– Mit beszél? Összeomlott az utánpótlásunk? De akkor mi lesz velünk, ha a magunkkal hozott szivarjaink elfogynak?

– Azt ön is jól tudja, mi lesz akkor velünk! – kiabált egy másik. – Ez rettenetes katasztrófa, uraim!

S egyszerre mindenki összevissza kiabált: "Hora el akar bennünket pusztítani! Azonnal meg kell szakítanunk az ostromot! Meg kell próbálnunk a tárolóinkhoz eljutni! Kocsi nélkül? Nem érhetünk oda időben! Az én szivarkészletem már csak huszonhét percre elegendő! Az enyém huszonnégyre! Akkor adja ide! Megőrült? Meneküljön, aki csak tud!"

Mindannyian a kis ajtóhoz rohantak, s egyszerre nyomakodtak rajta kifelé. Momo figyelte őket a rejtekhelyéről, hogyan lökdösik félre egymást félelmükben, egyre vadabbul ráncigálják egymást, szabályos verekedésbe keverednek. Mindegyik a másik előtt szeretett volna kijutni s menteni szürke életét. Keménykalapjukkal verték egymás fejét, birkóztak egymással, s kitépték a szivart egymás szájából. S akinek szájában már nem volt szivar, mintha hirtelen erejét vesztette volna. Állt, kinyújtott kézzel, félelemmel, sírós grimasszal arcán, egyre átlátszóbb lett, és végül gyorsan eltűnt. Semmi sem maradt meg belőle, még a kalapja se.

Végül már csak három szürke úr maradt a teremben, nekik végtére mégiscsak sikerült egymás után kijutniuk a kis ajtón, és elmenekülniük.

Momo, hóna alatt a teknősbékával, kezében az idővirággal, a nyomukba szegődött. Most minden azon múlt, szem elől téveszti-e a szürke urakat vagy sem.

Amikor kijutott a kapun, látta, hogy az időtolvajok már a Soha utca elején járnak. Ott a füstfelhőkben a szürke urak különféle csoportjai állnak, s heves taglejtéssel beszélnek egymáshoz.

Amikor meglátták társaikat kifelé rohanni a Seholsincs-házból, ők is rohanni kezdtek, mások utánuk, és pillanatok alatt az egész hadsereg hanyatt-homlok menekült. A szürke uraknak szinte véget nem érő karavánja rohant a város belseje felé, a hófehér házak és más-más irányba hulló árnyak különös álomkörnyékén át. Az idő eltűnésével persze itt is véget ért a lassúság és gyorsaság titokzatos váltakozása.

A szürke urak serege elfutott a tojásemlékmű mellett és tovább, egészen addig, ahol a közönséges házak álltak, a szürke, kopott bérkaszárnyák, amelyekben az idő peremén élő emberek laktak. De most itt is megdermedt minden.

Kellő távolságra az utóhadtól haladt Momo. S ilyenformán fordított üldözés kezdődött végig a nagy városon, olyan hajtóvadászat, amelyen a szürke urak hatalmas serege futott egy kezében virágot tartó, hóna alá teknősbékát szorító kislány elől.

De milyen különös volt most ez a város! A közlekedési sávokon ott állt egymás mellett az autók hosszú sora, a kormánykerék mögött a mozdulatlan vezetők, kezük a kapcsolón vagy a dudán, egyik éppen ujjal mutat a homlokára, s dühös tekintettel mered a szomszédjára, kerékpárosok, akik kinyújtott karral mutatnák, merre akarnak kanyarodni, a járdán a rengeteg gyalogos, férfiak, nők, gyerekek, kutyák, macskák, teljesen mereven és mozdulatlanul, még a kipufogók füstje is áll.

Az utcák kereszteződésénél a közlekedési rendőrök, szájukban a síp, a mutogatás kellős közepén ők is megálltak. Galambraj lebegett a tér fölött mozdulatlanul a levegőben. Fönt a magasban repülőgép állt, mintha úgy festették volna föl az égre. A szökőkutak vize olyan volt, akár a jég. A fákról lehulló levelek mozdulatlanul álltak félúton a levegőben. Egy kiskutya, amelyik épp a lábát emelte egy villanyoszlopnál, úgy állt ott, mintha kitömték volna.

Ezen a városon át, amelyik élettelen volt, akár a fénykép, rohantak, menekültek a szürke urak. S Momo mindig a hátuk mögött, óvatosan, ügyelve, az időtolvajok ne vegyék észre. De azok úgyse figyeltek semmire, hiszen a menekülésük egyre fárasztóbb és körülményesebb volt.

Nem szoktak hozzá, hogy ekkora távolságot futólépésben megtegyenek. Ziháltak és levegő után kapkodtak. Közben kénytelenek voltak szájukban tartani a szivarjukat, ami nélkül végképp elvesztek volna. Egyik-másik kiejtette rohanás közben, s még mielőtt megtalálta volna az utca kövén, semmivé foszlott.

De nem csupán ezek a külső körülmények nehezítették meg egyre inkább a menekülésüket, egymásnak is mind veszélyesebbé váltak. Egyik-másik ugyanis, akinek saját szivarja lassan elparázslott, kitépte a szivart a társa szájából, így lassan, de állandóan fogyatkozott a menekülők száma.

Akiknek volt némi tartalék szivarjuk az aktatáskában, nagyon ügyeltek, a többiek meg ne neszeljék, hiszen azok, akiknek már nem volt, rájuk vetették volna magukat, hogy megkaparintsák ezt a ritka kincset. Vad ütlegelésbe gabalyodtak. Egész csoportok támadtak egymásra, hogy a tartalékból valamit megszerezzenek. Közben szivarok hullottak az út kövére, a nagy tumultusban összetaposták őket. A világból való kimúlás félelme teljesen összezavarta a szürke urakat.

S még valami okozott nekik mind nagyobb nehézséget, ahogy beljebb jutottak a városba. A nagy város némelyik pontján úgy megsűrűsödött az embertömeg, hogy a szürke urak csak nagy fáradsággal tudtak átjutni a megdermedt járókelők közt, mintha erdőben kellene járniuk. Momo kicsi volt, vékonyka, ő sokkal könnyebben siklott előre. De még a levegőben függő tollpihe is olyan mozdulatlan volt, hogy a szürke urak szinte beverték rajta a fejüket, ha véletlenül nekirohantak.

Hosszú út volt, Momo nem sejtette, meddig tart még. Aggódva nézett a kezében levő idő virágra. Az közben gyönyörűen kiteljesedett. Egyelőre tehát nem volt veszély.

De aztán történt valami, s Momo hirtelenében minden másról megfeledkezett! Az egyik kis mellékutcában Beppót, az utcaseprőt pillantotta meg.

– Beppo! – kiáltott magánkívül az örömtől, s rohant oda az öreghez. – Beppo, már mindenütt kerestelek! Hol voltál egész idő alatt? Jaj, Beppo, kedves Beppo!

A nyakába akart borulni, de visszapattant róla, mintha vasból lett volna az öreg. Momo meg is ütötte magát, szemébe szökött a könny. Sírva állt az öreg előtt, és nézett rá.

Az apró termetű alak még görnyedtebb volt, mint régen. Jóságos arca teljesen megvékonyodott, sápadt volt és beesett. Álla köré fehér, torzonborz szakáll csavarodott, hiszen borotválkozásra rég nem fordított időt. Kezében a sok használatban agyonkopott, öreg söprű. Így állt ott, moccanatlanul, akár a többiek, apró pápaszemén át az utcai szemétre bámult.

Momo most végre rátalált, de ez már mit sem segített, hiszen észre sem vette szegény öreg. S hátha most látja utoljára. Ki tudja, miképpen végződik ez az egész. Ha rosszul, akkor szegény öreg Beppo itt áll mozdulatlanul időtlen ideig.

A teknősbéka mocorgott Momo hóna alatt.

– TOVÁBB! – fénylett az írás a páncélon.

Momo visszarohant a főutcára, és megijedt. Már egy fia időtolvajt se látott! Momo egy darabon futott abba az irányba, amerre a szürke urak menekültek, de hiába. Nyomukat vesztette!

Tanácstalanul megállt. Most mitévő legyen? Kérdőn Kassiopeiára nézett.

– MEGTALÁLOD ŐKET, FUSS TOVÁBB! – szólt a teknősbéka tanácsa.

Nos, ha Kassiopeia előre tudta, hogy megtalálja az időtolvajokat, akkor az így is lesz, teljesen mindegy, melyik irányba indul el Momo.

Egyszerűen továbbfutott, hol jobbra, hol balra, hol egyenesen, ahogyan az ösztöne diktálta.

Közben a nagyváros északi részének arra a környékére ért, ahol az új lakónegyedek álltak, szemfáj dulásig egyforma házaikkal, nyílegyenes, a szemhatárig futó útjaikkal. Momo ment, ment tovább, de mivel valamennyi ház meg utca teljesen egyforma volt, csakhamar az az érzése támadt, mintha egy helyben járna és tapodtat se jutna előre.

Akár a labirintus, olyan volt, a szabályosság és egyformaság labirintusa.

Momo már-már bátorságát veszítette, de hirtelen meglátta a szürke urak közül az egyik legutolsót a sarkon elhaladni.

Ez az utolsó is sántikált, nadrágja elszakadt, se kalapja, se aktatáskája, csupán összeharapott, keskenyre szorított szájában füstölt még az apró, szürke szivar csutkája.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

A vég és az új kezdete

Momo eltöltötte az időt a figyelmeztető tábla kibetűzésével. Amint most bebújt a kapun, az utolsó szürke úr is eltűnt.

Előtte hatalmas gödör, legalább húsz, harminc méter mély. Kotrógép és egyéb építkezéshez való masina állt körülötte. Rézsútos rámpán, amely a gödör fenekére vitt le, néhány teherautó állt meg munka közben. Itt-ott építőmunkások álltak, mozdulatlanul, hirtelen tartásukban megmerevedve.

De most hova? Momo nem vett észre semmiféle bejáratot, amit a szürke úr netán használt volna. Kassiopeiára nézett, de úgy tetszett, ő se tudja, miképpen tovább. Páncélján semmiféle írás nem jelent meg.

Momo lemászott a munkagödör fenekére, és körülnézett. S egyszerre csak újabb ismerős arcot látott. Ott állt Nicola, a kőműves, aki annak idején a szép virágokat festette föl neki a falra. Persze ő is mozdulatlanul állt, akár a többi, tartása azonban furcsa volt. Úgy állt ott, egyik keze a száján, mintha kiáltana valamit valakinek, másik keze hatalmas cső nyílására mutatott, amely mellette meredt ki a munkagödör földjéből. S véletlenül olyan volt, mintha közben Momóra pillantana.

Momo nem sokat töprengett, egyszerűen jelnek vette, s bemászott a csőbe. Alighogy benne volt, elkezdett csúszni, hiszen a cső meredeken lefelé vitt. A csőben mindenféle csavarodás volt, Momo mintha csúszdán hánykolódott volna ide-oda. Se látott, se hallott ebben a szinte fergeteges utazásban, lefelé, egyre csak lefelé. Néha körbepörgött, bucskázott, úgy, hogy fejjel előre száguldott alá. Közben azonban se a teknősbékát, se a virágot nem engedte el. Minél lejjebb ért, annál hidegebb lett.

Egy pillanatra arra is gondolt, innen vajon hogyan jut ki, de alig jutott a gondolatra, a cső hirtelen véget ért, s egy föld alatti folyosóba torkollt.

Itt már nem volt sötét. Hamuszürke félhomály uralkodott, mintha a falakból derengett volna elő.

Momo fölállt, és továbbszaladt. Mezítláb, lépése nem ütött zajt, a szürke úré annál inkább, megint hallotta, hogy előtte megy. A hang nyomába szegődött.

A folyosóból oldalfolyosók ágaztak, földalatti érrendszer, amely, úgy tetszett, ott húzódik az egész új lakónegyed alatt.

Aztán hangzavart hallott. Követte, óvatosan leselkedett egy sarkon.

Szeme elé hatalmas terem tárult, szinte vég nélküli tárgyalóasztal a közepén. Ennél az asztalnál ültek hosszú sorban egymással szemben a szürke urak – pontosabban az a maroknyi csapat, amely megmaradt belőlük. Milyen szerencsétlen látványt nyújtottak most ezek az időtolvajok! Öltönyük szakadt volt, dudorok, sebek tar koponyájukon, szürke arcuk torz a félelemtől.

De a szivarjuk még parázslott.

Momo látta, a terem túlsó falánál hatalmas páncélajtó áll félig nyitva. A teremből jeges áramlat csapott ki. Habár Momo tudta, hogy ez mit sem segít, lekuporodott, s mezítelen lábát a szoknyájába pólyálta.

– Nagyon takarékosan kell bánnunk a készletünkkel – mondta egy szürke úr, aki fönt ült a tárgyalóasztal elején, közel a páncélajtóhoz. – Korlátoznunk kell a fogyasztásunkat – hallotta Momo.

– Már csak alig néhányan vagyunk! – kiabált egy másik. – A készlet nekünk esztendőkre elég!

– Minél előbb kezdünk el takarékoskodni – folytatta az iménti szónok –, annál tovább van kitartásunk. És tudják, uraim, mit értek takarékoskodáson. Teljesen elégséges, ha *néhányan* élik túl közülünk a katasztrófát. Tárgyilagosan kell szemlélnünk a dolgokat! Ahogy itt nézem magunkat, uraim, túlságosan sokan vagyunk. Erősen csökkentenünk kell a létszámunkat. Az ész ezt diktálja. Megkérhetem most az urakat, mondják sorra a számokat?

A szürke urak sorra mondták a számokat: egy, kettő, három, négy... Aztán az elnök érmet vett elő a zsebéből, s azt mondta:

– Sorsolni fogunk. Az írás azt jelenti, hogy a páros számú urak maradnak, a fej a páratlan számokat jelenti.

Levegőbe dobta az érmet, s elkapta.

– Írás! – mondta. – A páros számú urak maradnak, a páratlan számúak kéretnek semmivé foszlani.

Tompa nyögés futott végig a vesztesek során, de nem védekezett senki.

A páros számú idő tolvajok elvették a többiektől a szivarokat, az elítéltek tüstént levegővé foszlottak.

– És most – hangzott az elnök szava a csöndben –, ugyanezt még egyszer.

Ugyanaz a hátborzongató eljárás ment végbe másodszor, harmadszor, sőt negyedszer is. Végtére már csak hat fő maradt meg a szürke urak közül. Hárman-hárman ültek a vég nélküli asztal elején egymással szemben, s jeges pillantással nézték egymást.

Momo borzongva nézte végig az egészet. Észrevette, ahányszor megfogyatkozott a szürke urak száma, a hideg mindig engedett valamicskét. Az eddigiekhez viszonyítva most már egészen elviselhető volt.

– A hat – mondta egyike a szürke uraknak –, ugyancsak ronda szám.

– Elég volt – felelt az asztal túloldalán egy másik –, nincs értelme, hogy tovább csökkentsük a létszámunkat. Ha nekünk hatunknak nem sikerül túlélnünk a katasztrófát, akkor háromnak sem sikerül.

– Ez nem biztos – vélte egy másik –, de ha a helyzet kívánja, beszélhetünk róla. Később, úgy gondolom. – Egy ideig csönd volt, majd valamelyik azt magyarázta:

– Milyen jó, hogy a készlettárolókhoz szolgáló ajtó épp nyitva volt, amikor a katasztrófa megkezdődött. Ha a döntő pillanatban zárva van, most az égvilágon semmi hatalom ki nem nyitná. Elvesztünk volna.

– Sajnos nincs egészen igaza, barátom – felelte egy másik. – Minthogy az ajtó nyitva áll, távozik a hideg a fagyasztópincékből. Szép lassan felengednek az idővirágok. És tudjuk mindnyájan, hogy aztán már nem gátolhatjuk meg őket, hogy visszamenjenek oda, ahonnan eljöttek.

– Úgy gondolja – kérdezte egy harmadik –, hogy most már nem elég a hideg, hogy készletünket fagyon tartsuk?

– Sajnos csak hatan vágyunk – felelt a második úr –, s ön is kiszámíthatja, mit érünk el így. Nekem úgy tetszik, kissé elsietett dolog volt a létszámunkat ilyen szigorúan csökkentenünk. Semmit nem nyerünk vele.

– Vállalnunk kellett a két lehetőség közül az egyiket – szólalt meg az első úr –, s mi döntöttünk.

Újra csönd támadt.

– Így, meglehet, évekig itt ülünk majd, s egyebet sem csinálunk, mint őrködünk egymáson – vélte valamelyik. – Meg kell vallanom, szomorú elképzelés.

Momo töprengett. Annak, hogy itt üljön és várjon, nyilvánvalóan nincs értelme. Ha már nem lesznek szürke urak, az idővirágok maguktól megolvadnak. De egyelőre még vannak szürke urak. S mindig is lesznek, ha ő itt a száját tatja. De mitévő lehetne, hiszen a készlethez vivő ajtó nyitva van, s az időtolvajok bármikor vehetnek maguknak utánpótlást?

Kassiopeia mocorgott, Momo ránézett.

– CSUKD BE AZ AJTÓT! – jelezte a páncél.

– De nem lehet – suttogta Momo. – Mozdíthatatlan.

– ÉRJ HOZZÁ A VIRÁGGAL! – volt a válasz.

– Meg tudom mozdítani, ha hozzáérek a virággal? – susogta Momo.

– TEDD MEG! – biztatta a páncél.

Ha Kassiopeia előre tudja, így is lesz. Momo óvatosan letette a teknősbékát a földre. Aztán a közben már eléggé megfonnyadt és hiányos szirmú idővirágot bedugta a kabátja alá.

Sikerült a tárgyalóasztal alá másznia, úgy, hogy a szürke urak nem vették észre. Négykézláb mászott tovább, amíg el nem érte az asztal túlsó végét. Most ott ült az időtolvajok lába alatt. A szíve majd kiugrott a helyéből.

Nagyon halkan elővette az idővirágot, a fogai közé szorította, s keresztülmászott a székek közt, anélkül hogy a szürke urak bármit észrevettek volna.

Elérte a nyitott ajtót, megérintette a virággal, s megtaszította a kezével. Az ajtó hangtalanul megmozdult, valóban megindult, és dörögve becsapódott. A zaj sokszoros visszhanggá nőtt a teremben s az ezer föld alatti folyosón.

Momo fölugrott. A szürke urak, akik pillanatra sem gondoltak arra, hogy rajtuk kívül bármilyen emberi lény meg tudta óvni magát a megdermedéstől, a rémülettől megbénulva ültek a székükön, s a kislányra meredtek.

Momo tüstént elrohant mellettük, igyekezett a terem kijárata felé. S most a szürke urak is föleszméltek, s üldözőbe vették Momót.

– Hiszen ez az a rettenetes lány! – kiáltott valamelyik. – Ez Momo!

– Lehetetlen! – üvöltött egy másik. – Hogyhogy mozog?

– Idővirág van nála! – ordított a harmadik.

– Ezzel tudta az ajtót megmozdítani? – kérdezte a negyedik.

Az ötödik ököllel verte a fejét.

– Akkor ez nekünk is sikerült volna. Hiszen van belőle elég.

– Van, van – visított a hatodik –, de most zárva az ajtó! Már csak egy menedék van: meg kell szereznünk a lánytól az idővirágot, különben mindennek vége!

Momo közben eltűnt valamelyik folyosón, ágaztak ezek mindenfelé. De itt a szürke urak nála jobban igazodtak el. Momo keresztül-kasul rohant, néha szinte karjába szaladt egy-egy üldözőjének. De megint csak sikerült egérutat nyernie.

Kassiopeia is részt vett a maga módján ebben a háborúban. Bár csak lassan mászott, mivel azonban előre tudta, az üldözők hol rohannak majd, időben odaért a tetthelyre, s úgy állta el útjukat, hogy a szürkék keresztülestek rajta, s lent bucskáztak a földön. A nyomukban érkezők a fekvőkön bucskáztak át, s így a teknősbéka többször is megmentette a kislányt attól, hogy bizonyosan elkapják. Persze ő maga is kapott közben rúgást, akkorát, hogy neki-nekiröpült a falnak. De ez nem riasztotta el, hogy tovább is azt tegye, amiről előre tudta, hogy megteszi.

Némelyik szürke úr az üldözés közben majd eszét vesztette, hogy megkaparintsa az idővirágot, és elejtette a szivarját – és így egyik a másik után foszlott semmivé. Végül már csak ketten maradtak.

Momo visszamenekült a terembe, ahol a hosszú asztal állt. A két időtolvaj üldözte az asztal körül, de nem tudták utolérni. Aztán egyikük hirtelen ellenkező irányba futott.

Momo most már nem tudott megmenekülni. Ott állt a terem egyik sarkába húzódva, és rémülten nézett a két üldöző elé. A virágot magához szorította. Már csupán három fénylő szirom volt rajta.

Az üldöző, aki előbb odaért, épp ki akarta tépni a virágot Momo kezéből, de a másik elrántotta.

– Ne – kiáltott –, a virág az enyém! Az enyém!

A két szürke úr ide-oda rángatta egymást. Közben az egyik kiverte a szivart a másik szájából, az meg kísérteties jajszóval forgott maga körül, átlátszó lett, és eltűnt. S most az utolsó szürke úr rá akarta vetni magát Momóra. Szája szögletében még ott füstölt az icipici szivarcsutka.

– Ide a virágot! – lihegett, közben kihullott szájából a csutka, cs odább gurult. A szürke úr földre vetette magát, kinyújtott karral kapdosott a csutka után, de már nem érte el. Hamuszürke arccal fordult Momo felé, megpróbált nagy keservesen fölemelkedni, s nyújtotta reszkető kezét.

– Kérlek – suttogta –, kérlek, kedves gyermekem, add nekem a virágot!

Momo még mindig ott állt a sarokba húzódva, magához szorította a virágot, nem tudott szólni, csak a fejét rázta hevesen.

Az utolsó szürke úr lassan bólintott.

– Jól van – mormolta –, jó, hogy mindennek... vége...

Aztán ő is eltűnt.

Momo rémülten bámult arra a helyre, ahol még az imént feküdt. De már ott mászott Kassiopeia, hátán a tanáccsal.

– NYISD KI AZ AJTÓT!

Momo az ajtóhoz ment, újra hozzáért az idővirággal, amin már csak egyetlen, utolsó sziromlevél függött, s tágra nyitotta.

Az utolsó idő tolvaj eltűnésével a hideg is elmúlt.

Momo ámulva lépett be a hatalmas készlettárolókba. Számtalan idővirág állt üvegkehelyként sorban a végtelen polcokon, egyik pompásabb látvány volt, mint a másik, egyik se hasonlított a másikhoz – százezer, millió életóra. Egyre melegebb lett, akár egy melegházban.

Amikor Momo idővirágáról az utolsó szirom lehullt, hirtelen valamiféle vihar támadt. Idővirágok felhői örvénylettek körülötte, szálltak el mellette. Olyan volt, akár a lanyha tavaszi vihar, de csupa felszabadult időből özönlő vihar.

Mintha álmot látna, úgy nézett körül Momo, s meglátta Kassiopeiát lába előtt a földön. Hátán fölirat fénylett.

SZÁLLJ HAZA, KIS MOMO, SZÁLLJ HAZA!

Az utolsó volt, amit Momo Kassiopeiából látott. A virágvihar kimondhatatlanul elhatalmasodott, fölkapta Momót, mintha virág volna ő is, vitte, vitte a sötét járatokon, ki a föld fölé s föl a nagyváros fölé. Szállt a tetők s a tornyok fölött, hatalmas virágfelhő közepén, s egyre nagyobb, aztán még nagyobb lett a felhő. S mintha szenvedélyes táncban ringana gyönyörű zenére, úgy ringott, forgott maga körül le s föl, le s föl.

Majd a virágfelhő lassan, óvatosan leereszkedett, a szirmok, akár a hópelyhek, hullottak a megdermedt földre. S akár a hópelyhek, úgy olvadtak is el lágyan, és lettek láthatatlanokká, hogy visszatérjenek oda, ahova valók voltak: az emberek szívébe.

S abban a szempillantásban újra megkezdődött az idő, minden moccant és megmozdult újra. Az autók siklottak, a közlekedési rendőrök fütyöltek, a galambok röpdöstek, s a villanyoszlopnál a kiskutya erecskét csurgatott.

Abból, hogy a világ egy órán keresztül állt, az emberek semmit se vettek észre. Hisz valójában nem telt el a megállás s az újraindulás közt semennyi idő. Úgy múlt el számukra, akár a pillarebbenés.

S valami mégis más volt, mint előtte. Mindenkinek egyszerre rengeteg ideje támadt. Persze hogy megörültek neki az emberek, bár senki se tudta, hogy ez valójában a saját megtakarított ideje, ami csodálatosképpen megint visszajutott hozzá.

Mire Momo föleszmélt, egy utcán találta magát. Abban a mellékutcában, ahol viszontlátta Beppót, s Beppo valóban ott állt még. Háttal állt Momónak, söprűjére támaszkodott, elgondolkodva nézett maga elé, akárcsak régen. Már nem volt neki sürgős, maga se tudta, egyszerre miért ilyen könnyű és csupa remény a szíve.

– Lehet – töprengett –, hogy most takarítottam meg a százezer órát, és evvel kiváltottam Momót?

S épp abban a pillanatban húzgálta meg valaki a kabátját, megfordult, s a kis Momo állt előtte.

Nemigen akad rá szó, ami a boldog viszontlátás érzését elmondhatná. Kacagtak, sírtak fölváltva mindketten, összevissza beszéltek mindenféle butaságot, ahogyan már lenni szokott, ha az öröm megrészegíti az embert. S újra meg újra megölelték egymást, s az emberek, akik arra jártak, megálltak, és velük nevettek, és velük sírtak, hiszen most volt bőven idejük rá.

Beppo végtére vállra vette a söprűjét, hiszen magától értetődő, hogy ezen a napon már nem gondolt a munkára. Karjukat egymásba fűzve andalogtak végig a városon, mentek hazafelé a régi amfiteátrumhoz. Rengeteg mesélnivalója volt egyiknek is, másiknak is.

S ami a nagyvárosban régóta nem volt látható: gyerekek játszottak az út közepén, az autósok, ha várniuk kellett, mosolyogva nézelődtek, volt, aki egyszerűen kiszállt, és maga is játszott. Mindenfelé emberek álldogáltak, barátságosan beszélgettek, sok szóval érdeklődtek

egymás hogyléte felől. Aki munkába ment, ráért megcsodálni az ablakokban a virágot vagy megetetni egy madarat. Az orvosoknak volt bőven idejük foglalkozni valamennyi páciensükkel. A munkások nyugodtan, kedvükre végezhették tennivalójukat, hiszen már nem kellett a lehető legrövidebb idő alatt a legtöbbet teljesíteniük. Mindenkinek volt mindenre annyi ideje, amennyi csak kellett, s amennyit kívánt, hiszen bővében volt megint az időnek.

Sok ember azonban soha nem tudta meg, kinek köszönheti mindezt valójában, és mi történt abban a pillanatban, ami nekik pillarebbenésnek tűnt. A legtöbb ember el se hitte volna. Csak Momo barátai tudták s hitték el, mi történt.

Mert amikor a kis Momo s az öreg Beppo aznap visszaért a régi amfiteátrumba, már mindnyájan ott voltak és vártak: Idegenvezető Gigi, Paolo, Massimo, Franco, a Maria nevű lány Dedé nevű testvérkéjével, Claudio s az összes többi gyerek, Nino, a vendéglős kövér feleségével, Lilianával, s a kisbabájukkal, Nicola, a kőműves, s mindenki a környékről, aki azelőtt mindig eljött, s akiket Momo hallgatott. Aztán ünnepeltek, vidultak, ahogyan csak Momo barátai tudtak, addig, amíg az öreg csillagok nem ültek ki az égre. S amikor az ujjongás, az ölelgetés, a kézszorítás, a nevetés, az összevissza kiabálás kicsit csitult, mindenki letelepült körös-körül a fű benőtte kőlépcsőkre. Nagyon nagy csönd lett.

Momo odaállt a kerek porond közepére. A csillagok hangjára gondolt meg az idővirágokra.

S aztán elkezdett csengő hangon énekelni.

A Seholsincs-házban pedig ott ült Hora mester, akit a visszatért idő fölkeltett első s egyetlen álmából, ült a székén a kecses asztalka mellett, s mindenlátó pápaszemén át mosolyogva figyelte Momót és barátait. Még sápadt volt, mintha súlyos betegség után lenne. A szeme azonban sugárzott. Ekkor úgy érezte, valami megérinti a lábát. Levette pápaszemét, és lehajolt. Ott kuporgott előtte a teknősbéka.

– Kassiopeia – szólt gyöngéden, s megvakarta a teknős nyakát –, ezt nagyon jól csináltátok. Mesélj el nekem mindent, hiszen ezúttal nem láttalak benneteket.

– MAJD! – látszott a páncélon a fölirat. Kassiopeia tüsszentett.

– Csak nem fáztál meg? – kérdezte Hóra mester aggódva.

– DE MÉG MENNYIRE! – válaszolt Kassiopeia.

– Ez a szürke urak hidegétől van – vélte Hora mester. – El tudom képzelni, hogy kimerültél, s alapos pihenésre szorulsz. Egyszóval nyugodtan vonulj vissza.

– KÖSZÖNÖM! – hálálkodott a páncél.

Kassiopeia elbicegett, csöndes, homályos zugot keresett magának. Behúzta fejét, négy lábát, s hátán, senkinek most már nem láthatóan, csak annak, aki ezt a történetet végigolvasta, négy betű jelent meg:

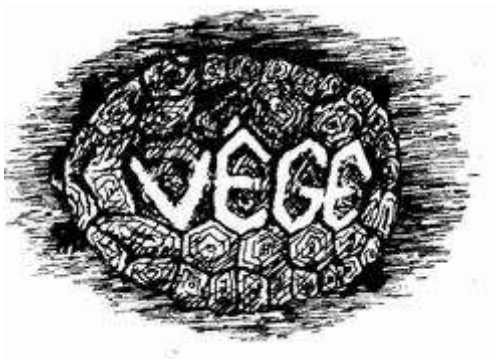

A SZERZŐ RÖVID UTÓSZAVA

Lehet, hogy olvasóimnak most jó néhány gond nyomja szívét. Félek azonban, nem tudok segíteni. Be kell ugyanis vallanom, ezt az egész történetet én emlékezetből írtam le, úgy, ahogyan magam is hallottam. Személyesen se a kis Momót, se a barátait nem ismertem. Nem tudom, további sorsuk hogyan alakult, és ma miképpen élnek. Ami a nagy várost illeti, magam is csupán föltevésekre hagyatkozom.

Az egyetlen, amit meg szeretnék jegyezni, a következő:

Abban az időben épp úton voltam (s vagyok ma is), amikor egy éjszaka furcsa utassal osztottam meg fülkémet. Furcsa volt annyiban, hogy teljesen lehetetlen volt a korát megállapítanom. Eleinte azt hittem, aggastyánnal ülök szemben, de hamar észrevettem, hogy igencsak csalódtam, hiszen útitársam egyszerre csak nagyon is fiatalnak tetszett. De ez a benyomásom is csakhamar tévedésnek bizonyult.

Mindazonáltal elmondta nekem az éjszaka folyamán ezt a történetet.

Amikor a végére ért, kis ideig mindketten hallgattunk. Aztán a furcsa útitárs még hozzátett egy mondatot, amit nem hallgathatok el az olvasó elől.

– Úgy meséltem el magának mindezt – tette hozzá ugyanis –, mintha már megtörtént volna. Mesélhettem volna úgy is, mintha csak a jövőben történnék meg. Nekem ez nem nagy különbség.

Alighanem kiszállt a következő állomáson, hiszen egy idő után észrevettem, hogy magam vagyok a fülkében. Sajnos azóta sem találkoztam a mesélővel.

Ha netán még egyszer összehozna vele valahol a véletlen, azt hiszem, nagyon sokat kérdeznék tőle.